

# LATINSKA VADNICA IN SLOVNICA

za 2. razred klasične in 6. razred realne gimnazije

S e s t a v i l i

Franc Belec

Dr. Franc Jerè

Franc Omerza

Alozij Strupi

profesorji v Št. Vidu

Na predlog glavnega prosvetnega sveta S. št. 1798/37 z dne 2. junija 1938  
je minister prosvete z odlokom IV. št. 9214 z dne 22. junija 1938 knjigo odobril

Cena din 40.—

L J U B L J A N A 1 9 3 8

Založila Banovinska zaloga šolskih knjig in učil

K 137/L

44450.

~~56806~~

### Opomba

Sestavki brez zvezdice so snov za 2. razred klasične in 6. razred realne gimnazije.

Sestavki z eno zvezdico so snov za 2. razred klasične gimnazije.

Sestavki z dvema zvezdicama so snov za 6. razred realne gimnazije.



sept. 38

030021100

## Pregled snovi

| Latinski sestavki   | Str. | Slovnica                              | Str. |
|---|------|---------------------------------------|------|
| <b>Oblikoslovje</b>   |      |                                       |      |
| 1. De puero mendaci . . . . .   | 1    | Deponentniki a-konjugacije . . . . .  | 100  |
| 3. De Cyro Maiore . . . . .   | 1    | "    e-konjugacije . . . . .          | 103  |
| 5. Monita boni patris . . . . .   | 2    | "    i-konjugacije . . . . .          | 104  |
| 7. De Romulo et Remo . . . . .  | 2    | Glag. po meš. konj. na io . . . . .   | 104  |
| 9. De equo et asino . . . . .   | 3    | Deponentniki te konjugacije . . . . . | 111  |
| 11. De Miltiade . . . . .   | 4    | Aktivna opisna konjugacija . . . . .  | 98   |
| 13. Quid agendum sit . . . . .  | 5    | Pasivna opisna konjugacija . . . . .  | 98   |
| <b>Posebnosti deklinacij</b>  |      |                                       |      |
| 15. Familia Romana sacrificat . . . . .                                   | 5    | Osnove na -a in -o . . . . .          | 58   |
| 17. De urbe Roma . . . . .  | 6    | "    " -e in -u . . . . .             | 59   |
| 19. De ultimis Vergili poetae diebus . . . . .                            | 6    | "    " -i . . . . .                   | 59   |
| 21. De cane et fele . . . . .   | 7    |                                       |      |
| 23. De navigatione Graecorum et Romanorum . . . . .                       | 8    | Konzonantne osnove . . . . .          | 60   |
| 25.a Nonnulla de vita nostra . . . . .                                    | 8    | Defektivna in abundantia . . . . .    | 62   |
| 25.b De luxu Romanorum . . . . .  | 9    |                                       |      |
| 27. De pietate . . . . .  | 9    | Komparacija . . . . .                 | 63   |
| 28. De Italia . . . . .   | 10   |                                       |      |
| 30. Suae quisque fortunae faber . . . . .                                 | 10   | Pronomen indefinitum . . . . .        | 68   |
| 32. Marcus Publio amico salutem . . . . .                                 | 11   | Sklad mestnih imen . . . . .          | 71   |
| 34. De legione Romana . . . . .   | 12   | Delilni števniki . . . . .            | 72   |
| 36. De M. Sergio Silo . . . . .   | 13   | Množilni števniki . . . . .           |      |
| <b>Posebnosti konjugacij</b>  |      |                                       |      |
| 38. De Hannibale . . . . .  | 14   | Fero . . . . .                        | 76   |
| 40. De Alexandro Magno . . . . .  | 15   | Volo, nolo, malo . . . . .            | 77   |
| 42. De Aesopo et viatore . . . . .  | 15   | Ire in composita . . . . .            | 78   |
| 44. De Mida . . . . .   | 16   | Fio . . . . .                         | 79   |
| 46. Nonnullae sententiae . . . . .  | 17   | Verba anomala (defectiva) . . . . .   | 79   |
| 48.a Die aestivo . . . . .  | 17   | Impersonalia . . . . .                | 80   |
| 48.b Initio Septembris . . . . .  | 18   |                                       |      |
| <b>Skladnja</b>   |      |                                       |      |
| 50. De Monica, matre s. Augustini . . . . .                               | 18   | Acc. c. inf. kot objekt . . . . .     | 82   |
| 52. Mortuis sepulturam negare nefas est . . . . .                         | 19   | Acc. c. inf. kot subjekt . . . . .    | 83   |
| 54. De Xenophonte . . . . .   | 20   | Nom. c. infinitivo . . . . .          | 84   |
| 56. Cebe et Simias veniunt ad Socratem . . . . .                          | 21   | Nezavisni vprašalni stavki . . . . .  | 85   |
| 58. Nemo ante mortem beatus . . . . .                                     | 22   | Zavisni vprašalni stavki . . . . .    | 87   |
| 60. De Cimonis humanitate . . . . .                                       | 22   | Finalni stavki . . . . .              | 87   |
| 62. De Demosthene . . . . .   | 23   | Konsekutivni stavki . . . . .         | 88   |
| 64.a Quid deus sit . . . . .  | 24   | Temporalni stavki . . . . .           | 90   |
| 64.b Quantopere Philippus et Alexander Aristotelem honoraverint . . . . . | 24   |                                       |      |



| Latinski sestavki                                    | Str. | Slovnica                            | Str. |
|--|------|-------------------------------------|------|
| 66. De Alcibiade . . . . .                           | 25   | Kavzalni stavki . . . . .           | 91   |
| 68.a, b, c Nonnullae sententiae                      | 26   | Kondicionalni stavki . . . . .      | 92   |
| 70. Quam invictum animum<br>senatus Romanus gesserit | 27   | Koncesivni stavki . . . . .         | 93   |
| 72.a De graculo pennis pavo-<br>num ornato . . . . . | 28   | [Particip] . . . . .                | 95   |
| 72.b Vestigia terrent . . . . .                      | 28   | Participium coniunctum . . . . .    | 96   |
| 74. De Epaminonda . . . . .                          | 29   | Absolutni ablativ . . . . .         | 97   |
| 76. De Platone . . . . .                             | 29   | Gerundij, gerundiv, supin . . . . . | 98   |

### Temeljne oblike glagolov

|  |    |  |     |
|--|----|--|-----|
| 78. Vercingetorix Arvernos<br>adhortatur, ut libertatem<br>patriae defendant . . . . . | 30 | Glagoli z osnovo na -a . . . . .                             | 99  |
| 80. De gladio Damoclis . . . . .   | 31 | Glagoli z osnovo na -e . . . . .                             | 100 |
| 82. De Phocione . . . . .  | 32 |  |     |
| 84. Quomodo Gabii capti sint   | 33 | Glagoli z osnovo na -i . . . . .                             | 103 |
| 86. Ulixes et Polyphemus . . . . .   | 33 |  |     |
| 88. Quomodo bellum Gotorum<br>et Romanorum ortum sit                                   | 34 |  |     |
| 90. De Chilbudio . . . . .   | 35 |  |     |
| 91. De Chilbudii clade . . . . .   | 36 |  |     |
| 93. Secundani cum magistro<br>in silva fungos legunt . . . . .                         | 37 |  |     |
| 95. De Gyge eiusque anulo . . . . .  | 38 |  |     |
| 97. Vindemia . . . . .   | 38 | Glagoli z osnovo na konzo-<br>nant in kratek vokal . . . . . | 104 |
| 99. De Qu. Maximo Cuncta-<br>tore . . . . .  | 39 |  |     |
| 101. De Cincinnato . . . . .   | 40 |  |     |
| 102. De Patrocli exsequiis . . . . .   | 40 |  |     |
| 104. Nosce te ipsum . . . . .  | 41 |  |     |
| 106. Quomodo Ulixes domum<br>reverterit . . . . .                                      | 41 |  |     |

### Hrestomatija

|   |    |                     |  |
|---|----|---------------------|--|
| 1. De classis aedificatione . . . . .                   | 42 | Iz Kornelija Nepota |  |
| 2. De Xerxis in Graeciam<br>adventu . . . . .           | 43 |                     |  |
| 3. De pugnis apud Thermo-<br>pylas et Artemisium factis | 43 |                     |  |
| 4. De pugna Salaminia . . . . .                         | 44 | Iz Cezarja          |  |
| 5. De Xerxis in Asiam reditu                            | 44 |                     |  |
| 1. De druidibus . . . . .                               | 45 | Iz Cicerona         |  |
| 2. De moribus Gallorum . . . . .                        | 46 |                     |  |
| 1. De Hannibale et Phormio-<br>ne philosopho . . . . .  | 48 | Iz Fedra            |  |
| 2. De Ciceronis patria . . . . .                        | 49 |                     |  |
| Facete dicta 1., 2., 3. . . . .                         | 50 |                     |  |
| 1. Rana rupta et bos . . . . .                          | 50 |                     |  |
| 2. De vulpe et uva . . . . .                            | 51 |                     |  |
| 3. Aesopus et victor gymn-<br>cus . . . . .             | 51 |                     |  |



# Vaje

---

## Deponentniki a-konjugacije (Sl. § 61)

### 1.\*

#### De puero mendaci

Pastor quidam oves contra lupum tutabatur. Puer homines, qui in agris versabantur, ludificari conatus est. Lamentans precabatur: »Lupus ovibus meis insidiatur, adeste mihi!« Agricolaе celeriter advolaverunt, sed lupum conspicati non sunt. Indignati: »Tali ioco,« inquiunt, »ne laeteris, puer! Calamitatem tibi minamur. Hortamur te, ut bonos pastores imiteris.« Non multo post puer revera lupum conspicatus est. Iterum lamentabatur: »Lupus, lupus!« sed nemo ei auxiliatus est.

### 2.\*

1. Ciceronovo zgovornost so občudovali in jo bodo vedno občudovali. 2. Posnemaj govore dobrih govornikov. 3. Kaj bi tolažilo človeka v nesreči, ko ne bi bilo upanja? 4. Ko sem zagledal prvo vijolico, sem se zelo razveselil. 5. Ako si v bedi, prosi Boga, da te potolaži! 6. Kvint Fabij je z obotavljanjem premagal Hanibala.

## Deponentniki e-konjugacije (Sl. § 63)

### 3.\*

#### De Cyro Maiore

Cyrus, quia fortissimus inter aequales videbatur, a pueris rex creatus est. Cum ei filius cuiusdam nobilis viri adversatus esset, patrem eius non veritus puerum verberibus castigavit. Cum rex Astyages Cyrum ad se vocavisset, is culpam suam fateri veritus non est. »Pueri me,« inquit, »regem creaverunt et obsequium mihi

polliciti sunt. Quia mihi non paruerat, poenam meritus est. Rex auctoritatem suam tuebitur, si iudicium iuste exercebit.<

## 4.\*

1. Najbolj so stare ljudi spoštovali Lacedemonci. 2. Ako boste priznali (fut. II.) resnico, boste oproščeni kazni. 3. Usmilite se me vsaj vi, prijatelji moji! 4. Zmoto priznati ni sramotno. 5. Z izpovedjo (glagol) je krivda manjša. 6. Kar si obljubil, moraš storiti.

## Deponentniki i-konjugacije (Sl. § 65)

## 5.\*

## Monita boni patris

Vocavi vos, filii mei, ut verba patris vestri audiretis. Imprimis vos moneo, ne mentiamini; nam mentiri turpe est. Praeterea mentiendo vobis non proderitis. Cavete voluptates, quae sensibus blandiuntur; nam voluptas, quae blanditur, mentitur. Malum proximo ne moliamini eiusque bonis ne potiamini! Bonus enim homo potius suam rem familiarem partietur et pauperibus largietur. Nam vir sapiens hominem non fortuna, sed virtute metitur. Verba blandientium ne audiveritis! Si me amatis, verba mea observabitis et multis bonis potiemini.

## 6.\*

1. Katilina je snoval državi pogubo. 2. Ako imaš več, kakor ti je potrebno, deli siromakom! 3. Ko so se vojaki polastili velikega plena, so za (de) posamezne dele žrebali. 4. O da bi se ti ne bil nikdar zlagal! 5. Ne poskušaj vsega sam, ampak včasih poslušaj izkušenega (pt. pf.)!

## Glagoli po mešani konjugaciji na io (Sl. § 66)

## 7 a.\*

## De Romulo et Remo

Romulus et Remus, cum Numitori avo regnum Albanum tradidissent, in eis locis, ubi expositi et educati erant, urbem condere cupiebant. Sed utrius nomen urbs futura acciperet? Quia Romulus



et Remus gemini erant, aetas discrimen facere non poterat. Itaque signa deorum observare constituunt. Prior Remus sex vultures, paulo post Romulus duodecim conspicit. Uterque postulabat, ut urbs ab ipso nomen acciperet. Res ad certamen venit, in quo Remus interficitur.

## 7 b.\*

Sed vulgatio est haec fama:

Urbem iam aedificare incipiunt. Effoditur fossa et in eam fruges iaciuntur. Fossa deinde terra impletur et super ea ara imponitur. Romulus sulco muros designat et cives admonet: »Effodite terram, ut fundamenta urbis iaciamus!« Cives libenter opus suscipiunt idque brevi perficiunt. Praeterea Romulus praecipit: »Nemo muros humiles despiciat! Si quis eos despexerit, statim interficietur.« Venit Remus, qui ea verba non audiverat, et humilem murum despiciens transsiluit. Statim capitur et interficitur. Romulus valde dolebat, quod fratrem interfecerat.

1. *Si sapis, sis apis!* 2. *Plurimum habet, qui minimum cupit.* 3. *Veritas saepe odium parit.* 4. *Natura non facit saltus.* 5. *Nos natura parit dociles, industria doctos.* 6. *Quidquid agis, prudenter agas et respice finem.*

## 8.\*

1. Junaško začni! Polovico storjenega ima, kdor dobro začne. 2. Krivičen mir rodi vojsko. 3. Boljše je dajati kakor prejemat. 4. V velikih nevarnostih je rekel rimski senat: »Konzula naj gledata, da država ne trpi škode!« 5. Pridni kmet sadi drevesa, katerih sadov ne bo nikdar ugledal. 6. Sramotnejše je varati kakor varan biti.

## Deponentniki (Sl. § 68)

## 9.\*

## De equo et asino

Asinus cum aliquando gravi onere premeretur, fortunam suam querebatur et ita secum loquebatur: »Miserrimum animal sum. Ad id solum natus sum, ut paterer. Vix expergiscor, cum sarcina oneratus in urbem ingredi debeo. Gradientem me semper saevus servus cum virga sequitur. Quondam sale onustus in aquam lapsus sum. Servus iratus propterea crudeliter ultus est. Ea verbera numquam obliviscar. Utinam mortuus essem, priusquam limen stabuli mei transgressus



sum! Ecce equum! Nihil agit et omnibus commodis vitae fruitur. Ante paucos dies cum domino in bellum profectus est. Quanta gloria decoratus revertetur!« Cum paulo post equus in bello occidisset, asinus sortem eius querebatur et sua gloriabatur.

## 10.\*

1. Hudobni ljudje govore o drugih slabo. 2. Po bitki pri Kanah Hanibal ni izrabil zmage. 3. Vsi bomo umrli, a ura smrti nam je neznana. 4. Ljudje žele, da dosežejo starost. 5. Ko se je Pompej vračal iz Azije, je bil Cezar že odšel v Galijo. 6. Poslušaj mnogo, govori malo! 7. Oblasti so govoreči zakoni. 8. Boljše je krivice pozabiti kakor maščevati; mi smo vašo krivico maščevali s pozabljenjem. 9. Ako domovina zahteva, umrimo zanjo!

## Aktivna opisna konjugacija (Sl. § 57)

## 11.\*

## De Miltiade

Dareus, rex Persarum, ex Asia in Europam exercitum traiecit, ut Graeciam sub suam potestatem redigeret. Athenienses cum Persis pugnaturi decem praetores creaverunt. Cum alii moenibus se defensuri essent, unus Miltiades eis suasit, ut in campo Marathonio acie decernerent. Ibi cum proelium commissurus esset, exercitum sub montis radicibus collocavit, ut monte alto tegetetur. Deinde, cum Persas apud Marathona vicisset, Parum insulam expugnaturus erat. Cum iam Parum oppidum expugnaturus esset, oppidani in remoto luco flammam conspexerunt et dixerunt: »Hoc est signum regis Persarum, ipse nobis auxilio venturus est.« Itaque Parus a Miltiade expugnata non est. Miltiades ipse in carcerem coniectus est.

## 12.\*

1. Zgodovinar Salustij pravi: »Opisati hočem vojno, katero je rimski narod vojeval z numidskim kraljem Jugurto.« 2. Brati hočemo življenjepise slavnih mož, ki jih je napisal Kornelij Nepot. 3. Moji starši nameravajo bivati v Dalmaciji, dokler bo v našem mestu mraz. 4. Kserksa, ki je hotel spraviti Grecijo pod svojo oblast, so Atenci premagali (akt. in pas.). 5. (Tem, ki) bodo zopet vstali! (Napis pri vходу na pokopališče.)

## Pasivna opisna konjugacija (Sl. § 57)

13.\*

### Quid agendum sit

1. Ordo servandus est. 2. Magistro seduli discipuli laudandi, pigri vituperandi sunt. 3. Discipulis pensum scribendum est. 4. Civibus patria, si in periculo erit, defendenda erit. 5. Deus nobis colendus est, parentes honorandi, amici diligendi, pauperes adiuvandi sunt. 6. Musis et amicis omni tempore serviendum est amore, more, ore, re. 7. Nemini desperandum est. 8. Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.

14.\*

1. Poveljnik je pred bitko rekel vojakom: »Vojaki, danes moramo zmagati ali umreti.« 2. Tudi pravični Aristid je moral zapustiti domovino. 3. Državljani, za domovino se morate bojevati! 4. Knjige se morajo ne samo kupovati, ampak tudi brati. 5. Ob smrti bomo morali vse zapustiti.

## Posebnosti deklinacij

Osnove na -a in -o (Sl. § 3 in 4)

15.

### Familia Romana sacrificat

Lucius, pater familias, dis deabusque immolaturus, totam familiam suam in atrium convocat. Mater familias, quae etiam a filiis filiabusque domina appellatur, iam adest. Item filiae familias et ancillae apparent. Pater Caium, filium minorem, interrogat: »Cai, mi fili, ubi est Lucius, frater tuus?« Caius respondet: »In horto cum servis humum aridam aqua rigat.« Tum pater: »Convoca omnes!« Lucius cum servis venit, unus Marcius servus abest. Pater interrogat: »Luci, ubi est Marcius?« Lucius respondet: »Fugit improbus et cum eum vocarem, non obtemperavit.« Tum pater exclamat: »Vulgus infidum! Luci, cum sacrificium perfecimus, vade in forum et alium servum eme!« Pater sacrificium perfecit et Lucius, consili patris memor, alium servum emit.



## 16.

1. Hišni oče opominja sina: »Moj sin, spoštuj starše in časti Boga!« 2. Moj dobri Bog, število tvojih dobrot je veliko. 3. Kvint Horacij Flak, tvoje pesmi se bodo brale, dokler se bo gojila latinska književnost. 4. Bogovi so često pozni maščevalci. 5. Zasluge Marka Tulija Cicerona za domovino se bodo vedno slavile.

## Osnove na -e in -u (Sl. 5)

## 17.

## De urbe Roma

Iam Servius Tullius, sextus rex Romanorum, urbem Romam in quattuor tribus urbanas divisit. Nobilissima pars urbis fuit Forum Romanum, quod magnifica templa, amplae basilicae, pulchrae porticus decorabant. Prope forum erat Via sacra arcibus triumphalibus ornata. In altera parte montis Capitolini erat campus Martius, ubi theatrum Pompei stabat, pulcherrimis porticibus ornatum. In quo C. Iulius Caesar a saeva coniuratorum manu die antea constituta, Idibus Martiis anni a. Chr. n. quadragesimi quarti occisus est. Prope forum magnificae domus divitum Romanorum erant. Qui (relativna zveza) domos (domus) suas pulchris imaginibus et statuīs decorabant. Ita imperator Nero in domo sua aurea summae artis opera collocavit. Praeter domos habebant divites etiam splendidae villas, bibliothecis, statuīs, tabulis pictis ornatas. Ne lacus quidem quercubus circumdati deerant.

## 18.

1. Stari so pri molitvi (part.) dvigali roke k bogovom. 2. Cezarju so bile marčeve ide pogubne. 3. Rimski narod je bil razdeljen v 4 mestne okraje in 26 kmetskih. 4. Ciceron je imel na Palatinskem griču prelepo hišo. 5. Alcibiad je bil vzgojen v Periklejevi hiši. 6. Sciti so bili oboroženi z loki in puščicami.

## Osnove na -i (Sl. §§ 6—8)

## 19.

## De ultimis Vergili poetae diebus

Vergilius, poeta Aeneidis, anno a. Chr. n. undevicesimo in Graeciam profectus est, ut huic operi ultimam manum imponeret. Sed



poeta, qui in vita saepe molesta tussi vexabatur, mox in acrem febrim incidit et in patriam reverti coactus est. In itinere morbus summa vi ingruit. Itaque debiles corporis vires vim morbi sustinere non potuerunt. Quare in oppido Brundisio mense Septembri eiusdem anni mortuus est. Sepultus est in urbe Neapoli. Cuius mors ab Horatio poeta, aequali eius, multum deflebatur. In Aeneide canit laudes et virtutes pii Aeneae, qui terra marique multa mala perpessus est.

## 20.

1. V mrzlici včasih muči bolnika silna žeja (pas.). 2. Zdravnik da bolniku močno zdravilo, da ga reši nadležnega kašlja. 3. S stolpa ljubljanskega gradu se vidi vse mesto. 4. Žejo najboljše gasimo z vodo. 5. Sovražniki so mesto z ognjem in mečem opustošili. 6. V letopisu so bili popisani dogodki tistega leta.

## 21.

## De cane et fele

Inter animalia domestica canis fidelissimum animal habetur. Ideo custos domus est et comes iuvenum et senum in eorum itineribus. Homerus narrat: Cum Ulixes post viginti annos in patriam revertisset, unus canis dominum suum cognovit. Custodiae canum etiam greges committuntur. Praeterea in nonnullis montibus Alpium, ubi saepe altae nives sunt, canes viatores fessos e periculis nivium et faucium servant.

Feles nobis alia officia praestat. Haec curat, ne mures frumenta aliosque fructus comedant. Nam magnam multitudinem murium vel in domo vel in agris perimit. Sed saepe etiam nidis volucrum insidiatur. Dominae libenter blanditur, ut in parvo vase paulum lactis accipiat. Est etiam plena fraudium.

Canis est magis amicus marium, felis magis amica feminarum. Ossa a domina proiecta saepe sunt causa litium inter canem et felem.

## 22.

1. Znaki dob so po Ciceronu: slabost dečkov, srčnost mladeničev in resnost starčkov. 2. Izreki vedežev so bili pri starih v največji časti. 3. Množica ptičev spomladi in poleti naznanja s svojim petjem dan. 4. Množica kosti kaže kraj, kjer gospoduje volk. 5. Rimsko mesto je bilo v Katilinovem času polno preprirov in prevar.

## Konzonantne osnove (Sl. §§ 9 in 10)

23.

### De navigatione Graecorum et Romanorum

Primi nautae Phoenices erant. Sed etiam Graeci multum navigabant. Ex insula Paro marmor Parium, ex urbe Corintho aes Corinthium (id est: statuas et vasa ex aere Corinthio facta) in diversas terras vehebant. Per immensum aequor etiam colonias in Siciliam, Italiam, Galliam deducebant. Ita ad os fluvii Rhodani celebris civitas Massiliensium a Graecis condita est. Graeci etiam in ora Dalmatiae et in nonnullis insulis maris Adriatici colonias constituerunt. Romani bellis Punicis classem aedificare coacti sunt. Postquam vero potestatem totius fere orbis terrarum adepti sunt, magnum numerum navium longarum et onerariarum habebant. Si fluvii ad navigandum apti erant, navibus et lintribus merces vehebant.

Uganka.

Mitto tibi navem prora puppique carentem.

24.

1. Zaradi neprestanega deževja so reke poplavile mnogo polja.
2. Zdravniki nevarne bolezni v grlu (gen.) zdaj zelo večje zdravijo.
3. Rimljani so Jupitru darovali svinjo, ovco in govedo.
4. Pomlad je čas cvetlic, poletje žetev, jesen raznih sadežev, zima snežnih zametov.

## Defectiva et abundantia (Sl. § 11)

25 a.

### Nonnulla de vita nostra

Mane animus noster alacer est, vires recreatae. Sol tenebras fugat et nos invitat, ut a Deo opem petamus. Bene agis, si primo mane negotium suscipis tua sponte, non monitu vel iussu alterius. Qui ita facit, merito frugi vocatur. Sed officium negligere nefas est; qui hoc facit, nequam est. Alii vi ingenii, alii ope virium corporis, quae ad vitam necessaria sunt, quaerunt. Si parvo contentus es, magnas divitias possides. Opes autem externae plerumque non sunt tutae. Nam quibus magnae fortunae sunt, iis mali homines insidias



parant. Neque moenia neque arma in aedibus ab homine nefario tales tutos reddunt. Et pauci tam fortes sunt, ut inimicitias et minas neglegere possint.

1. *Vis vim vi expellit.* 2. *Contra vim mortis non est medicamen in hortis.*

25 b.

### De luxu Romanorum

Amoena loca Italiae pulcherrimis villis ornata erant, ubi divites Romani otio fruebantur. Notissimae erant Baiae, in Campania ad mare sitae, ubi celeberrimae aquae salubres erant. Ibi multi Romani aetatem per luxum agebant et mensas conquisitissimis epulis exstruebant. Quare permulti homines magnum aes alienum contraxerunt. In epulis pretiosissima vasa adhibebantur. In vasis picturae hominum et operum inveniuntur, de quibus multi loci veterum scriptorum narrant. Magna copia vasorum nostra aetate effossa est.

26.

1. Korint je stal (situs) v ožini in soteski Grške. 2. Tolikšna je bila množina dežja, da je voda vdrla v hiše. 3. Bogatin je včasih med bogastvom (opes) ubog (inops). 4. Sila rodi silo. 5. Ker kmetje svojih dolgov niso mogli plačati, se jim je dolg do polovice zmanjšal.

### Komparacija (Sl. §§ 13—15)

27.

### De pietate

Veram pietatem summam et maxime necessariam virtutem putamus. Est enim pietas recta ratio cum Deo. Deum autem et benevolentissimum et beneficentissimum patrem omnium nostrum appellamus. Propterea ei grati esse debemus. Sed Deo gratissimi erimus et eius simillimi, si in homines benevoli et benefici erimus. Propterea eo benevolentiores et beneficentiores simus, quo miseriores homines videmus. Sed quam pauci sunt vere pii, quam multi malevolentissimi et maledicentissimi, ideo Dei dissimillimi!

1. *Verbum bonum super donum optimum.* 2. *Video meliora proboque, deteriora sequor.* 3. *Tum tua res agitur, paries cum pro-*



*ximus ardet. 4. Servitus malorum omnium postremum est. 5. Spe nihil aegris magis necessarium. 6. Sui imperium maxime arduum. 7. Natura in minimis maxima.*

## 28.

## De Italia

Italia antiqua divisa est in partes tres, quarum una Italia superior, altera media, tertia inferior appellabatur. Italiam superiorem Galli, qui Alpes transgressi erant, incolebant. Quare ea pars Gallia citerior nominabatur. Galliam vero, quae trans Alpes erat, Romani ulteriorem vocabant. In Italia superiore nobilissimus fluvius est Padus, qui per septem ora in mare superum seu Adriaticum se effundit.

Media Italia sex regiones continebat. Ex interioribus regionibus complures fluvii fluunt, in quibus notissimus est Tiberis, qui in mare inferum seu Tyrrhenum influit. In ea parte Roma, urbs celeberrima, sita erat.

Italia inferior prioribus temporibus Magna Graecia appellabatur. Nam tota fere coloniis Graecis plena erat.

## 29.

1. Bodimo dobrotljivejši do tistih, ki nam dobrot ne morejo vračati. 2. Kaj je veličastnejše kakor z zvezdami okrašeno nebo? 3. Kruh je ljudem potrebnejši kakor meso. 4. Ciceron je imenoval Katilino najzlobnejšega in najmalopridnejšega človeka. 5. Kranjska se je nekoč delila v gorenjski, dolenski in notranjski del. 6. V najbolj notranjih delih zemlje se nahaja veliko bogastvo.

## Pronomen indefinitum (Sl. § 25)

## 30.

*Suae quisque fortunae faber*

Haec sententia, si recte intellegitur, aliquid veri continet. Homi- nibus enim libera est voluntas. Quidquid igitur agunt, libere agunt. Qualia fuerunt facta, talis est plerumque sors; neque quisquam beatus est, qui quamlibet voluptatem petit. Sed quaecumque fortuna est, secunda vel adversa, unusquisque in se ipso causam beatæ vitæ

habet. Ditissimus quisque non est semper felicissimus et pauperrimus non semper miserrimus.

1. *Alter alterum docet.* 2. *Prima est historiae lex, ne quid falsi dicere audeat.* 3. *Suos quisque excusat mores.* 4. *Quidquid futurum est summum, ab imo nascitur.* 5. *Aliud est vituperare, aliud corrigere.* 6. *Innocens nullius animum offendit, nemini insidias parat, neminem opprimit, a nullo ad iniuriam inducitur.* 7. *Qui nimium probat, nihil probat.*

## 31.

1. Kar koli govorimo, naj bo resnično! 2. Vse najboljše je najredkejše. 3. Nespameten človek vsakemu verjame. 4. Pravičnost nikdar nikomur ne škoduje in daje vsakemu svoje. 5. Nihče izmed nas ni brez kake napake. 6. Bedno je življenje brez vsake nade. 7. Kar enemu ugaja, drugemu ne ugaja.

## Sklad mestnih imen (Sl. § 28)

## 32.

## Marcus Publico amico salutem (dicit)

Ex quo tempore Roma discessi, multas et praeclaras res vidi. Nam totam fere Graeciam peragravi. L. Aemilius Paullus enim, postquam Perseum, ultimum Macedonum regem, vicit, Graeciam peragrare statuit. Itaque cum paucis comitibus, inter quos et ego eram, Amphipoli per Thessaliam Delphos profectus est. Inde Chalcidem properavimus. Chalchide Aulidem traiecimus Dianaeque aedem intravimus, ubi Agamemnon Iphigeniam filiam immolaturus erat. Athenas inde pervenimus, quae permulta opera miranda habebant: arcem, portus, muros Piraeum cum urbe coniungentes, simulacra deorum et hominum. Athenis aliquot dies morati sumus, deinde Corinthum sumus profecti. Quae urbs clarissima est, in Isthmo sita, qui duo maria dividit. Corinthi non diu morati sumus, sed Lacedaemonem properavimus, quae non operum magnificentia, sed disciplina institutisque clara fuit. Inde per Megalopolim Olympiam ascendimus. Ibi Aemilius Iovi ingens sacrificium apparavit. Cum ita Graeciam peragravisset, Amphipolim revertimus.

Certe tu quoque, mi Publi, praeclara illa loca videre cupis. Ubi nunc es? Domi tuae, Romae, an ruri, Tibure, in amoenissima villa



vestra? Eo enim aestate rus evolare soletis. Nunc fortasse iam rure domum remigravistis. Si me amas, quam primum mihi respondebis. Vale!

Amphipoli Idibus Septembribus 587 ab u. c.

## 33.

**Potovanja nekaterih slavnih mož**

1. Zgodovinar Herodot, rojen v Halikarnasu, je dežele, ki jih opisuje, sam prepotoval. V Olimpiji in Atenah je bral odlomke (pars) iz svoje zgodovine (gen. pl.). Iz Aten je odšel v Italijo.

2. Pesnik Ovidij se je l. 43. pred Kr. r. rodil v Sulmonu. Pozneje je dolgo bival v Rimu. L. 7. po Kr. r. je bil izgnan v Tome. Iz Tomov se nikoli ni vrnil domov, ampak je v Tomih umrl l. 17. po Kr.

\*

1. Bogati Rimljani so bivali nekoliko v Rimu, nekoliko na deželi. 2. Nekateri odlični možje so bili z dežele poklicani v Rim k najvišjim častem. Ko so ti izvršili v miru in vojni velika dela, so se vrnil spet na deželo. 3. Tudi vi ne morete ostati vedno doma; z doma ste prišli, da se izobrazite, toda domov se boste vedno radi vračali.

**Delilni števnik (Sl. §§ 29 in 30)**

## 34.

**De legione Romana**

Romae ab anno a. Chr. n. quingentesimo nono quotannis bini consules creabantur. A consulibus dilectus quaternarum legionum habebatur. Legio pars fuit exercitus Romani. Numerus autem militum, quos singulae legiones continebant, omnibus temporibus non idem fuit. Nam initio singulae legiones terna, postea quaterna, nonnumquam etiam sena milia peditum, trecenos vel quadringenos equites continebant. Peditatus legionis dividebatur in denas cohortes, cohors in ternos manipulos, manipulus in binas centurias (vel binos ordines), singulis autem ordinibus singuli centuriones praeerant. Toti vero legioni praefectus erat legatus. Equitatus legionis pro numero cohortium in denas turmas, turma in ternas decurias dividebatur. Itaque singulae legiones tricenos manipulos et totidem decurias continebant. Pro unis castris legiones interdum bina vel trina castra faciebant.



## 35.

1. Vsako peto leto sta bila v Rimu voljena po dva cenzorja. 2. Cezar je v Galiji napravil tri tabore, Germani pa so imeli proti njemu dva. 3. Kateri meseci imajo po trideset dni? 4. Da bi rešil Rim galskega obleganja, je nabral Tit Manlij dve legiji, ki sta imeli po 5200 pešcev in 500 konjenikov. 5. Cezar je v istem času narekoval po sedem pisem. 6. Avgust je često dal ljudstvu (posebna) darila, zdaj po 400, zdaj po 300, včasih po 250 novcev.

## Množilni števniki (Sl. §§ 29 in 30)

## 36.

## De M. Sergio Silo

Plinius Maior narrat:

M. Sergius praetor cum a collegis sacrificiis arceretur, quod debilis erat, hanc fere orationem habuit: »Secundo bello Punico dexteram manum amisi atque ter et vicies vulneratus sum; bis captivus in custodiam abductus sum, sed bis e vinculis evasi; sinistra manu sola uno die quater pugnavi; postquam pro dextera amissa ferream mihi fabricatus sum, ea tam bene rem gessi, ut Cremonam obsidione liberaverim, Placentiam defenderim, duodena hostium castra in Gallia citeriore expugnaverim. Atque haec ego cum gesserim, a vobis ut homo debilis arceor sacrificiis?«

1. *Semel captus, centies reus.* 2. *Bis dat, qui cito dat.* 3. *Lectio, quae placuit, decies repetita placebit.*

## 37.

1. Marij je bil sedemkrat izvoljen za konzula. 2.  $2 \times 2 = 4$ ;  $3 \times 3 = 9$ ;  $4 \times 4 = 16$  itd. 3. Koliko je  $4 \times 10$ ?  $7 \times 20$ ? 4. Peter je rekel Jezusu: »Gospod, če greši zoper mene moj brat, kolikokrat naj mu odpustim? Sedemkrat?« Jezus mu pravi: »Ne rečem ti sedemkrat, ampak sedemdesetkrat sedemkrat.« 5. Naša država ima približno 15 milijonov prebivalcev.

## Posebnosti konjugacij

### Fero (Sl. § 34)

38.

#### De Hannibale

Hannibal cum novem annos natus esset, patrem rogavit, ut in Hispaniam duceretur. Pater ei dixit: »Poterisne labores vitae militaris ferre?« Hannibal: »Feram,« inquit; »nam famem et sitim, frigus et calorem iam nunc facile fero.« »Utique ea omnia fers, sed in militia maiora his ferri debent. Sed quia etiam ab aliis praecipua laude ferris, faciam, ut desideras, sed prius mecum ad aram accede.« Hamilcar enim forte diis hostias oblaturus erat. »Affer manum dexteram in aram et mihi sempiternum odium in Romanos promitte!« Hannibal manum affert et promittit.

In castris nulla re a militibus differebat, differebant solum arma eius et equi. Cum viginti quinque annos natus esset, ei summum imperium delatum est. Statim constituit, ut Romanis in Italia bellum inferret. E proeliis semper victor excedebat. Et quia cives ei opem ferre desierunt, paulatim Romani ei fructus omnium victoriarum abstulerunt.

1. *Semper dic verum, vacuam duc crimine vitam,  
fer patienter onus, fac sapienter opus!*

2. *Relata refero.*

39.

1. Zemlja se imenuje rodovitna, ker prinaša sadove. 2. Vojak, ki je v rimski vojski nosil srebrnega orla, se je imenoval orlonoša. 3. Kar bo usoda prinesla, bom ravnodušno prenesel. 4. Poljedelec cepi (inero) drevesa, da donašajo boljše sadeže. 5. Grčija je rodila (fero) najslavnejše umetnike, Italija največje vojskovodje. 6. Presladka domovina, po pravici te slave in te bodo slavili pesniki (pas.). 7. Jugoslavija se more po lepoti (abl.) primerjati z najlepšimi deželami. 8. V jezi ne kaznuj (konj. pf.), ampak kazen odloži! 9. Rimljani so iz zavzetega Korinta odnesli veliko množico umetnin in jih prenesli v Rim.



Volo, nolo, malo (Sl. § 35)

40.

De Alexandro Magno

Alexander in regno patris manere noluit, sed imperio totius orbis terrarum potiri volebat. Ei, cum Corinthi esset, nuntiatum est: »Prope urbem est Diogenes quidam, qui nullius rei indiget.« Rex eum videre voluit. Cum ad eum venisset, comiter eum salutavit et ex eo quaesivit: »Diogenes, num quid vis? Faciam, quidquid volueris.« At ille: »Velim,« inquit, »ut mihi paulum a sole recedas.« Offecerat enim rex apricanti philosopho. Pariter responsum atque hominem admiratus dixit: »Hercle, nisi Alexander essem, vellem esse Diogenes.«

Eundem regem, cum in campis Asiae monumenta Troica perlustraret, ex incolis quidam interrogavit: »Nonne vis Paridis lyram videre?« At ille: »Nolo, velim Achillis lyram videre, malim vero videre eius hastam.«

1. *Aut prodesse volunt aut delectare poetae.* 2. *Idem velle atque idem nolle vera et firmissima est amicitia.* 3. *In magnis voluisse sat est.*

41.

1. Ako hočeš biti ljubljjen, ljubi! 2. Kar hočemo, radi verjamemo. 3. Ne (nolo) laži! Laži nikdar ne koristijo. 4. Hoteti in delati ni isto. 5. Pametni ljudje ne bodo nikdar hoteli, česar ne morejo izvršiti. 6. O da bi vsi hoteli delati, kar naj bi samim in drugim koristilo! 7. Rajši hotimo odpuščati drugim kakor sebi! 8. Ne bo znal zapovedovati, kdor ne bo hotel prej slušati.

Ire in composita (Sl. § 36)

42.

De Aesopo et viatore

Aesopus, fabularum scriptor, per agros Atticae ibat et animalium quorundam vitam observabat. Cui, cum tarde iret, viator quidam celeriter obviam venit et Aesopum appellans: »In urbem,« inquit, »iturus sum; quam diu mihi illo eundum erit?« Aesopus dixit: »I!« At ille: »Cur mihi imperas, ut eam? Ipse ibo.« Et iratus abiit.



Cum vero viator paulum porro iisset, Aesopus clamavit: »Non amplius quam unam horam ibis, carissime.« Tum viator miratus interrogavit: »Cur mihi hoc non statim dixisti?« Aesopus autem: »Non omnes eadē celeritate eunt. Idcirco prius te euntem observare debui.«

1. *Fama crescit eundo.* 2. *Ibis, redibis numquam peribis in bello.* 3. *I, bone, quo virtus tua te vocat, i pede fausto!* 4. *Tu ne cede malis, sed contra audentior ito!* 5. *Quod praestare nequis, hoc ne promiseris ulli!*

## 43.

1. Učite se, dečki, meseci potekajo (transeo). 2. Lastovke jeseni odlete (odidejo), spomladi se vrnejo. 3. Duša ne bo hkrati s telesom preminula (intereo). 4. Hanibal je hodil prvi v boj. 5. Rimljani so Ciceronu, vračajočemu se v domovino, šli naproti. 6. Miltiad je umrl (diem supremum obeo) v državni ječi. 7. Grki ne bi bili propadli, ko bi bili edini. 8. Srednja pot najboljša pot. (Po sredi (abl.) boš najbolj varno (adj.) hodil.) 9. Odšel je, ni umrl (obeo).

## Fio (Sl. § 37)

## 44.

## De Mida

Bacchus Midae, regi Phrygiae, quod Silenum, praeceptorem eius et comitem benignissime receperat, pollicitus est: »Quidquid volueris, tibi fiet.« Tum rex oravit, ut, quodcumque tetigisset, aurum fieret. Bacchus autem: »Male quidem,« inquit, »optavisti, sed fiat, quod petivisti.« Midas cum abiisset, statim muneris vim temptavit: omnia saxa, omnia ligna, cetera, quae tetigerat, aurum fiebant. Sed etiam cibi, cum dentes admoverat, in aurum mutabantur. Quo factum est, ut rex in periculum veniret, ne periret fame. Quare Midas illo munere Bacchi miserrimus homo factus est. Ac nisi deum oravisset, ut, si fieri posset, illo munere liberaretur, misere periisset.

*Nemo casu fit bonus.*

## 45.

1. Vse se godi po določenih zakonih. 2. Zgodi se pravica, naj propade svet! 3. Brez truda ne moreš postati učen. 4. Pri starih

Rimljanih so celo poljedelci postajali konzuli. 5. Storili bomo vse (pas.), kar se mora storiti. 6. Vsak dan postani boljši! 7. Bog je rekel: »Bodi (nastani) svetloba!« in nastala je svetloba.

### Verba anomala (Sl. § 38)

#### 46.

1. Legati Samiorum, auxilium orantes, longam orationem habuerunt. Tum Lacedaemonii: »Prima obliti sumus, postrema non intelleximus, quia prima non meminimus.« 2. Themistocles Atheniensis, cum ei Simonides artem memoriae polliceretur: »Oblivionis,« inquit, »mallem; nam memini etiam, quae nolo, oblivisci non possum, quae volo.«

3. *Dimidium facti, qui bene coepit, habet.* 4. *Aequam memento rebus in arduis servare mentem!* 5. *Quae pati fuit durum, haec meminisse dulce est.* 6. *Peccantem puerum, qui non corrigit, odit.* 7. *Edere (esse) oportet, ut vivas, non vivere, ut edas.* 8. *Oderunt peccare boni virtutis amore.* 9. *Ave, Caesar, morituri te salutant!*

#### 47. \*

1. Spominjajte se teh, ki so vam izkazali dobrote. 2. Kdo bi bil potreben (egeo), ko bi se bogatini vedno spominjali siromakov? 3. Sovražiti moramo napake in družbo hudobnih ljudi, ne pa ljudi samih. 4. Božja zapoved ukazuje, da odpuščamo tistim, ki nas sovražijo. 5. Rimljani so začeli sovražiti Tarkvinija Ošabnega, ker je postal krivičen. 6. Kadar so stari Rimljani prihajali, so pozdravljali: Pozdravljen! kadar so pa odhajali, so govorili: Zdravstvuj!

### Impersonalia (Sl. § 39)

#### 48 a.

#### Die aestivo

Dies illucescit, aurora iam fulget, mox oritur sol fitque pulcherrimus dies. Caelum serenum est, nulla nubes apparet. Sol lucet et magno ardore terram urit. Agriculae in agris sedulo laborant. Sed post meridiem sol subito obscuratur et caelum atris nubibus obducitur. Procul iam fulgurat, audiuntur tonitrua, crebra fulgura micant. Pro-



cella cito appropinquat. Iam apud nos saepius fulgurat et tonat. Deinde funduntur largi imbres. Interdum etiam grandinat. Homines Deum precantur, ut calamitatem avertat. Mox caeli serenitas redit. Cum advesperascit, caelum iterum rutilat et alti montes nova nive tecti fulgent. Dum enim locis planis pluit, in altis montibus ninxit.

*Feriant summos fulmina montes.*

48 b.

### Initio Septembris

Filius: »Ah, transierunt feriae tempusque venit, quo iterum scholam frequentare debeo! Quam molestos labores tristesque calamitates mihi afferet! Iam nunc me piget linguae Latinae, mathematicae autem plane taedet. Me magis iuvant ludi sub divo, mihi libet ascendere altos montes. Felices, qui foris vitam degere possunt!«

Mater: »Pudeat te, mi fili, talium verborum! Ecce, etiam nos ita laboramus, ut nos saepe laborum nostrorum taedeat, et tamen laboramus. Quam multi agricolarum pueri optant, ut scholam frequentare possint! Sed iis non licet. Itaque te diligenter discere decet. Praeterea tibi discere expedit. Nam quot linguas calles, tot capita vales. Si nunc discere non vis, te aliquando pigritiae tuae paenitebit.

49.

1. Ker danes zelo sneži, ne moremo (iz)iti z doma. 2. Pridnemu učencu učenje ne bo mrzelo, leni se bo pa kdaj (svoje) lenobe kesal. 3. Mnogim ugaja (libet) delati to, kar ni dovoljeno. 4. Vedno delajte to, kar se vam spodobi! 5. Vedno me veseli kaj novega slišati. 6. Usmiljenim se bodo bedni ljudje vedno smilili.

### Accusativus cum infinitivo (Sl. § 41)

Acc. c. inf. kot objekt

50.

### De Monica, matre sancti Augustini

Augustinus ipse tradit se matri conversionem ad verum Deum debere. Dicit enim eam perpetuo Deum imploravisse, ut filius verum Deum agnosceret. Et laetus confitetur Deum exaudivisse matrem nec



lacrimas eius despexisse. Nam negari non potest Augustinum maxime precibus et lacrimis Monicæ conversum esse. Meminimus s. Augustinum in Africa vixisse; sed scimus iis temporibus eum cum matre et fratre in Italia versatum esse. Ipse autem scribit se rursus cum eis in Africam redire voluisse. Sed scriptum legimus apud Augustinum matrem, cum Ostiæ esset, in morbum incidisse. Et illa iussit filios se mortuam Ostiæ sepelire. Sed filii speraverunt matrem denique permissuram esse, ut in patria sepeliretur. Id etiam factum esse novimus.

1. *Aio te, Aeacida, Romanos vincere posse.* 2. *Scio me nihil scire (Sokrat).*

51.

1. Kdor pravi, da nič ne ve, je morda modrejši kakor tisti, ki pravijo, da mnogo vedo. 2. Nihče ne taji, da so siromaki često srečnejši kakor bogatini. 3. Vedite, da ste slabotni ljudje! 4. Otroci naj vedo, da dolgujejo staršem največjo hvaležnost. 5. Božji zakon nam veleva ljubiti tudi sovražnike.

Acc. c. inf. kot subjekt

52.

*Mortuis sepulturam negare nefas est*

Propinquos mortuos suos vel eorum cineres rite sepelire apud veteres fas putabatur, non sepelire nefas ducebatur. Nam opinio erat animas requiem prius assequi non posse, quam corpora sepelirentur.

Ne hosti quidem sepulturam negare licebat. Sic notum est etiam Achillem Hectoris corpus Priamo reddidisse. E fabula Graeca etiam notum est Creontem, regem Thebanorum, mortis poenam proposuisse, si quis Polynicen, qui contra patriam pugnans ceciderat, sepelivisset. At Antigonom sororem sine ullo timore corpus fratris pulvere texisse traditum est. Quare eam ab avunculo vivam in spelunca inclusam esse memoriae proditum est. Tamen eam pulcherrimum facinus fecisse patet. Et cui ignotum est Creontem eam culpam interitu totius familiae poenas solvisse?

*Solamen miseris socios habuisse malorum.*

## 53.

1. Resnično je, da je nezmernost vzrok mnovega zla (pl.). 2. Očitno je, da brez truda nihče ni in ne bo dosegel slave. 3. Spodobi se, da so dečki skromni. 4. Dognano je, da hudobni ljudje zavidajo dobrim. 5. Lahko se spozna, da svet ni slučajno nastal. 6. Pri Rimljanih ni bilo dovoljeno (nefas) državljana biti s šibami ali pribiti na križ.

## Nominativus cum infinitivo (Sl. § 42)

## 54.

## De Xenophonte

Xenophon Atheniensis a Proxeno, amico suo, invitatus esse traditur, ut expeditioni Cyri Minoris contra Artaxerxem fratrem interesset. Is de ea re Socratem magistrum certiozem fecit. Sed Socrates respondisse fertur: »Non recte acturus esse videris, amice; nam inimicos patriae iuvare vetaris.« At cum ille in proposito perseveraret, a magistro oraculum Apollinis consulere iussus est. Expeditioni eum interfuisse et post Cyri mortem exercitum Graecorum domum reduxisse traditum est.

Athenienses eum exsilio multavisse, Spartani vero ei praedium in Elide donavisse feruntur.

Athenienses eum postea in patriam revocaverunt. Ipse quidem non revertit, tamen filios suos in equitatu Atheniensium militare iussit. Cum forte sacrificaret, ei nuntiatum est unum ex iis in pugna cecidisse. Itaque primo coronam deposuisse dicitur, sed cum eum fortiter pugnans cecidisse comperisset, sacrificium continuasse et dixisse fertur: »Scio me mortalem genuisse.«

*Qui tacet, consentire videtur.*

## 55.

1. Mladičiči, veleva se vam, da spoštujete starčke. 2. Po pravici se dečkom prepoveduje vpričo starejših mnogo govoriti. 3. Pripoveduje se, da je bil Dioklecian sin pisarjev. 4. Demosten je često rekel: »Zdi se, da se mi Atenci premalo brigamo za svojo državo.« 5. Prijatelj, zdelo se bo, da si zapravljiv, ako boš svoje premoženje slabo upravljal. 6. Sporoča se, da je Cezar, ko je med zarotniki zagledal



Bruta, vzkliknil: »Tudi ti, moj Brut?« 7. Ko so bile Tebe zavzete, se je vojakom prepovedalo razrušiti Pindarjevo hišo. 8. Cezar je ukazal most pri Genavi razdreti.

### Nezavisni vprašalni stavki (Sl. § 43)

56.

#### Cebes et Simias veniunt ad Socratem

Cebes et Simias, duo Thebani, Athenas venerunt, ut urbem viderent. Vident iuvenem, qui valde festinabat. »Ohe, hospes, quo tam vehementer properas?« »Ad illum coetum iuvenum, qui in illa umbrosa porticu colloquuntur.« »Consiste, quaesumus, paululum! Vólumus te quaedam interrogare.« »Audio.«

»Quis est ille vir, calvus et nudis pedibus, et qui sunt iuvenes, qui cum eo loquuntur?« »Socrates philosophus et discipuli eius.« »Esne tu quoque eius discipulus?« »Ita est.« »De quanam re tam studiose disputant? Pótesne dicere?« »Varii sunt eorum sermones, praecipue autem de his rebus colloqui solent: Nonne legibus semper obsequendum est? Num homo bonus inimicis irascitur, iniurias acceptas ulciscitur, beneficia obliviscitur? Utrum melius est iniuriam facere an accipere? Quid est virtus? Estne scientia annon? Utrum animi hominum immortales sunt, an una cum corpore interibunt?«

»Et quantam pecuniam a discipulis postulat?« »Nullam.« »Quam mira narras! Etiam nos cum illo colloqui cupimus.« »Ducam vos ad illum.«

57.

1. Stari so tujca spraševali: Kdo si, kdo so tvoji starši, od kod prihajaš, kam greš? 2. Farizeji so Kristusa vprašali: »Kaj se ti zdi? Ali se sme cesarju davek dajati ali ne?« Jezus pa je rekel: »Kaj me skušate, hinavci? Pokažite mi davčni novec!« Nato reče: »Čigava je ta podoba in napis?« 3. Kje ali kakšen je tvoj duh (mens)? Moreš li povedati? 4. Ali ne postanejo pesniki s svojimi pesmimi nesmrtni? 5. Mar je bil kak govornik po zgovornosti kos Demostenu? 6. Ali so se Grki ali Rimljani bolj prizadevali za lepe umetnosti?



## Zavisni vprašalni stavki (Sl. §§ 44 in 45)

58.

## Nemo ante mortem beatus

Croesus, ditissimus ille rex Lydiae, aliquando e Solone Atheniensi quaesivit, quem omnium beatissimum existimaret. Solo nonnullos homines, qui iam mortui erant, nominavit. Deinde Croesus interrogat, cur tantum mortuos nominet. Solo illi: »Quia ii,« inquit, »vitam etiam prospere finiverunt«. Tum rex: »Dic mihi, quid de mea felicitate iudices!« Vir sapiens autem: »De nullo homine vivo dicere possum, utrum beatus sit necne.« »Quid? Ne de rege ditissimo quidem affirmare audes, utrum beatus mansurus sit necne?« »Ignorare videris, rex, quantis calamitatibus etiam ditissimi reges obnoxii sint. Nemo ante mortem beatus!«

Dubitabat ergo Croesus, verumne an falsum Solo locutus esset. Sed paulo post a Cyro, rege Persarum, victus et in rogam impositus est, ut igni cremaretur. Ibi cum ter exclamavisset: »Solo!«, Cyrus eum interrogavit, quid ea voce vellet. Tum Croesus narravit, quid Solo de felicitate humana iudicavisset. Qua re Cyrus admonitus est, quam caducae essent res humanae; itaque Croesum de rogo deduxit eique vitam donavit.

*Fide, sed ante vide, cui tuto fidere possis!*

59.

1. Negotovo je, kaj prinese večer. 2. Sokrata so vprašali, ali ima peržanskega kralja za srečnega. Odgovoril je: »Tega ne morem reči, ker ne vem, ali je dober ali ne.« 3. Na Aristidu in Temistokleju se je spoznalo, za koliko zgovornost presega nesebičnost. 4. Vpraša se, ali je to naša ali vaša krivda. 5. Ne vem, ali naj odidem ali ostanem, se približam (adeo) ali bežim. 6. Pri Germanih so družinske matere odločale, ali je koristno začeti vojno ali ne.

## Finalni stavki (Sl. § 46)

60.

## De Cimonis humanitate

Cimon compluribus locis praedia hortosque habebat neque in iis umquam custodem ponebat, ut fructus servaret. Id ideo faciebat, ne quis impediretur, quominus iis rebus frueretur, quibus quisque vellet.

Semper eum pedisequi cum nummis sequebantur, ut, si quis opis eius indigeret, statim daret. Saepe, cum aliquem minus bene vestitum videret, suum amiculum dedit. Cottidie ei magna cena parabatur, ut omnes egenos homines ad se vocaret. Nulli fides eius, nulli opera, nulli res familiaris defuit. Nullus ei metus erat, ne haberet, quod daret, timebat vero, ut haberet, quibus daret. Quia sic se gerebat, non est mirandum, quod et vitam suam civibus fecit caram et mortem acerbam.

*Quidquid praecipies, esto brevis, ut cito dicta  
percipiant animi dociles teneantque fideles.*

## 61.

1. Znano je, da je Hanibal pil strup, da ne bi bil izročèn Rimljanom. 2. Lakomnik se vedno boji, da ne bo imel zadosti. 3. Senat je sklenil, naj konzul gleda, da država ne trpi škode. 4. Sula je dal slabemu pesniku plačilo, toda pod pogojem, da več ne piše. 5. Alpe niso ovirale Hanibala, da ne bi pripeljal vojske v Italijo. 6. Sparta ni imela obzidja, da bi državljanji tem hrabreje branili mesto. 7. Jeza ovira duha, da ne more spoznati pravega. 8. Ciceron je dosegel, da je zvedel za vse Katilinove načrte.

## Konsekutivni stavki (Sl. § 47)

## 62.

## De Demosthene

Clarissimus Graecorum orator fuit Demosthenes. Testimonio ipsius Ciceronis tanta ei dicendi vis inerat, ut merito in numero maximorum oratorum haberetur. Nam in eo tantum studium tantusque labor erat, ut omnia impedimenta naturae industria superaverit. Ita enim balbus erat, ut litteram „r“ dicere non posset. Sed exercendo perfecit, ut nemo planius loqueretur.

Praeterea spiritus eius angustior erat, sed continendo spiritum in dicendo tantum est assecutus, ut eam difficultatem non amplius sentiret. Quin etiam, ut memoriae proditum est, in os calculos coniecit et summa voce multos versus uno spiritu pronuntiabat. Ita factum est, ut gloriam summi oratoris assequeretur. Dubium non est, quin multi, qui se in quaque arte tanto studio exercuerint, in ea multum profecturi sint.

*Poeta nascitur, orator fit.*



1. Reka Krka teče s toliko počasnostjo, da se z očmi komaj more razločiti, v kateri kraj (utra pars) teče. 2. Tolikšna je moč poštenosti, da jo tudi v sovražniku ljubimo. 3. V maratonski bitki so Atenci toliko več premogli po hrabrosti, da so desetkratno število sovražnikov pobili. 4. Pravica zmagalcev je, da vladajo tistim, katere so premagali. 5. Zgoditi se more, da kdo prav misli, pa tega, kar misli, ne more lepo povedati. 6. Ni dvomiti, da so bili pred Homerjem pesniki. 7. Dumnorig ni dvomil, da bodo Rimljani tudi Heduvcem z ostalo Galijo ugrabili prostost.

### Temporalni stavki (Sl. § 48)

64 a.

#### Quid deus sit

Simōnides Ceus, clarus Graecorum poeta, cum ex eo Hiero, tyrannus Syracusanorum, quaesivisset, quid aut quale esset deus, unum diem ad deliberandum poposcit. Cum ex eo postridie quaereret, ille biduum petivit. Cum saepius duplicaret numerum dierum admiratúsque Hiero requireret, cur ita faceret, Simonides respondit: »Quanto diutius considero, tanto mihi res videtur obscurior.«

64 b.

#### Quantopere Philippus et Alexander Aristotelem honoraverint

Exstat epistula, quam Philippus, rex Macedonum, postquam Alexander puer natus est, Aristoteli philosopho Athenas misisse traditur. Rex haec fere scripsisse dicitur: »Filiū mihi genitū esse scito. Magnas diis gratias habebō non tam, quod natus est, quam quod temporibus vitae tuae natus est. Utinam educatus eruditusque a te dignus existat et nobis et regni successione!« — Ubi (primum) ingenium pueri adolevit, Philippus Aristotelem Pellam vocavit. Qui cum eo venisset, diligentissime et optime munere doctoris functus est. Postquam huius disciplina Alexander per quinquennium usus est, dicere solebat: »Ego non minus Aristoteli quam Philippo debeo: huius enim munus fuit, quod vivo, illius, quod honeste vivere possum.«

*Laudat alauda Deum, dum sese tollit in altum;  
dum cadit in terram, laudat alauda Deum.*

## 65.

1. Kadar smo zdravi, lahko dajemo bolnim dobre nasvete. 2. Ko pride (fut. II) Sin človekov v svojem veličastvu, takrat bo sedel na (super) prestol (sedes) svojega veličastva. 3. Prijateljsko ravnaš, ko me hvališ. 4. Komaj se je bilo zdanilo, kar je nastal v taboru vrišč. 5. Medtem ko so se v Rimu posvetovali, se je Sagunt z vso silo oblegal. 6. Poveljnik se je zelo hrabro branil, dokler je mogel. 7. Čakaj, dokler se ne vrnem! 8. Darej je pustil grške kneze za čuvaje mostu, dokler bi bil sam odsoten.

9. Ne bom se prej nehal bati zastran Kartagine, dokler ne bom zvedel, da je porušena. 10. Potem ko je prišel Kserks v Grčijo, je bil Aristid poklican nazaj v domovino. 11. Brž ko je Pompej videl, da je konjenica premagana, je zapustil bojno vrsto.

## Kavzalni stavki (Sl. § 49)

## 66.

## De Alcibiade

Alcibiades, quia et summis virtutibus et maximis vitiis excellebat, Athenienses magna spe et non parvo timore afficiebat, quod et obesse plurimum et prodesse poterat. Cum bellum contra Syracusanos pararetur, accidit, ut Athenis una nocte omnes Hermae praeter unum deicerentur. Suspicio eius sceleris in Alcibiadem cecidit, quoniam eadem nocte cum amicis potabat. Itaque cum iam in Siciliam pervenisset, accusatus est, quod sacra violasset. Et quia domum reverti noluit, absens condemnatus est. Alcibiades Lacedaemonem profectus contra adversarios suos bellum gessit, quod ii patriae hostes essent. Sed quia Lacedaemoniis non satis confidebat, in Asiam fugit. Cum ibi Athenienses contra Lacedaemonios adjuvaret, populi scito restitutus et exercitui praefectus est.

Alcibiadem Athenienses summo gaudio exceperunt. Siciliam amissam culpae suae tribuebant, quod talem virum expulissent. Postremo, quia iterum in invidiam civium inciderat, denuo in Asiam se contulit.

## 67.

1. Ne, ker je težko, si ne upamo, ampak, ker se ne upamo, je težko. 2. Ker Miltiad ni mogel plačati denarja, je bil vržen v državno ječo. 3. Sofokleja je zatožil sin (pas.), češ da zanemarja premoženje.



4. Avgusta je zelo bolelo, da je Kvintilij Var izgubil veliko vojsko.  
 5. Prav ravnaš, ker me podpiraš. 6. Dragi prijatelj, zelo me veseli, da te vidim zdravega. 7. Ker (cum) Cezar ni hotel odpustiti svoje vojske, se je vnela (orior) vojna med njim in Pompejem.

### Kondicionalni stavki (Sl. § 50)

68 a.

Diogenes cum interrogatus esset, quaenam bestia morsum haberet omnium nocentissimum, respondit: »Si de feris interrogas, est obtreceptor, si de mansuetis, est adulator. Nam obtreceptor prae se fert odium, adulator autem sub amici persona multo laedit gravius.«

*Si vis pacem, para bellum.*

68 b.

Cicero dicit: »Thucydidis orationes ego laudare soleo; imitari eas neque possim, si velim, nec velim fortasse, si possim.«

68 c.

Pullus gallinaceus dum quaerit escam, invenit margaritam in sterquilinio iacentem. »Optima,« inquit, »res, quae hic iacet. Si homo, lapidum pretiosorum cupidus, te invenisset, quanto gaudio te sustulisset! Mihi autem nihil prodes. Ego laetior essem, si pinguem vermem invenissem.«

69.

1. Ako se srečno življenje more izgubiti, ne more biti srečno.  
 2. Solonova postava je bila: Če kdo staršev ne vzdržuje, naj bo brez časti. 3. Ko je Pir drugič premagal Rimljane, je rekel: »Če bomo Rimljane še v eni bitki premagali, smo na tleh (pereo).« 4. Ako bi hotel vse povedati, bi mi časa zmanjkalo. 5. Kaj bi koristilo človeku, ako bi imel mnogo bogastva, pa bi bil brez kreposti in modrosti? 6. Samo Bog ve, kdaj bomo umrli; ko bi tudi ljudje vedeli, bi bili nesrečni. 7. Ahil bi bil dalje živel, ko bi ne bil maščeval Patroklove smrti.

## Koncesivni stavki (Sl. § 51)

70.

## Quam invictum animum senatus Romanus gesserit

Romani etiamsi sciebant rem sibi cum Carthaginiensibus fore, tamen valde mirati sunt, quod Hannibal Alpes transierat. Qui etsi in itinere magnam partem exercitus amiserat, tamen iam initio duobus proeliis superior evasit. Senatus non desperavit. Post cladem apud lacum Trasumenum anno a. Chr. n. ducentesimo septimo decimo acceptam praetor Romanus nuntiavit: »Magna pugna victi sumus.« Quamquam nihil certius auditum est, tamen ingens timor omnes occupavit. Senatus vero per aliquot dies a mane usque ad vespereum consultabat, quomodo Poenis resisti posset. Deinde ad octoginta milia militum conscripsit. Sed consules anni sequentis imprudenter cum Hannibale proelium apud Cannas commiserunt, in quo maxima pars exercitus Romani caesa, ceteri fere omnes capti sunt. Romae populus de re publica desperabat, sed senatus decrevit, ut novus exercitus conscriberetur. Et cum captos milites redimere posset, tamen censuit, ne redimerentur. Hannibal admirans constantiam senatus pacem cum Romanis facere voluit. Sed etsi Romani tot proeliis victi erant, senatus pacem repudiavit.

1. *Quae nocitura tenes, quamvis sint cara, relinque!* 2. *Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas.*

71.

1. Dasi se je Aristid odlikoval po nesebičnosti, je bil vendar kaznovan s pregnanstvom desetih let. 2. Kadar sovražne čete niso daleč, se opusti poljedelstvo in počiva trgovina, četudi se ne izvrši noben napad. 3. Četudi bi ti bila domovina nehvaležna, je v nesreči nikar (nolo) ne zapustil! 4. Kserks je rekel: »Naj se tudi vsi Grki in vsa evropska ljudstva združijo, ne bodo močnejši ko Peržani.« 5. Focion je bil vedno ubog, dasi bi bil mogel biti zelo bogat. 6. Tvoji dovtipi, naj so bili še tako smešni, mi niso zbudili (moveo) smeha.



## Particip (Sl. § 54)

## A. Participium coniunctum (Sl. § 55)

72 a.

## De graculo pennis pavonum ornato

Graculus superbia tumens pennas pavonum humi iacentes sustulit, se ipsum iis ornaturus. Sic ornatus suos contemnens se pavonum gregi immiscuit. Qui avem pennis pavonum fulgentem tamen mox cognoverunt, ei pennas evellerunt ipsumque expulerunt. Pudore affectus graculus maerens ad suos revertit. A quibus repulsus novam poenam subiit. Suos enim metuens vitam solitariam agere debuit. Tum quidam eum miserans: »Si nostris pennis,« inquit, »contentus fuisses, eam contumeliam non accepisses.«

72 b.

## Vestigia terrent

Vulpes leoni interroganti: »Quamobrem in speluncam meam non intras?« respondit: »Multorum intrantium vestigia videns, foras versa nulla.«

1. *Volenti non fit iniuria.* 2. *Mane rubens caelum venturos indicat imbres.* 3. *Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes.*

73.

1. Prestani napori so prijetni. 2. (Ko) je Cincinat oral, se mu je sporočilo, da je postal diktator. 3. Solon je govoril: »Staram se, (ko) se dan na dan mnogo učim.« 4. (Ko) se je Cezar polastil Aleksandrije, je dal kraljestvo Kleopatri. 5. Cezar je vojake sklical (in) jih opomnil, naj bodo pomljiivi prejšnje hrabrosti. 6. Horacij je z mečem prebodel sestro, (ker) je sovražnega ženina objokovala. 7. (Ker) se je Temistoklej bal množice peržanskih ladij, je iskal soteske, da ne bi bil obkoljen. 8. Pameti ne moremo prav rabiti, (če) smo obteženi z jedjo in pijačo. 9. (Ko) je modrijan Talet, ki je bil navajen opazovati zvezde, pozno v noč gledal nebo, je padel v vodnjak. Tedaj je rekla neka dovtipna dekla: »(Ko) gledaš nebo, ne vidiš, kar je pred nogami.«

## B. Absolutni ablativ (Sl. § 56)

74.

## De Epaminonda

Epaminondas in re militari ita florebat, ut Lacedaemoniorum dominationem concuteret. Lacedaemonii enim a sociis adiuti Thebanis bellum intulerunt. Proelio apud Leuctra commisso copiae Lacedaemoniorum fusae sunt. Lacedaemoniis ad id tempus numquam victis ea victoria eo illustrior erat. Deinde Epaminonda imperatore opes Thebanorum ita auctae sunt, ut Thebani magno exercitu comparato Spartam ipsam oppugnarent. Epaminondas extremo vitae tempore iterum imperator factus est. Acie apud Mantineam instructa audacter hostes invasit. Qui universi in unum impetum fecerunt nec prius abscesserunt, quam magna caede facta multisque occisis ipsum Epaminondam sparo percussum concidere viderunt. Epaminondas ferrum in pectore diu retinuit. Nuntio accepto Boeotos vicisse exclamavit: »Satis vixi, invictus enim morior.« Tum ferro extracto confestim exanimatus est.

*Duobus litigantibus tertius gaudet.*

75.

1. Cezar je uredil bojno vrsto (in) napadel sovražnika. 2. Za vlade Tarkvinija Ošabnega je prišel Pitagora v Italijo. 3. (Ko) je bil Tarkvinij Ošabni izgnan, so rimsko državo upravljali konzuli in senat. 4. Cesar Avgust se je rodil, (ko) sta bila konzula Ciceron in Antonij (l. 63. pr. Kr. r.). 5. Tudi ob jasnem dnevu včasih zagrmí. 6. Pravijo, da je konzul Flaminij padel pri Trazumenskem jezeru, (ker) je zamenjaril svete obrede (religio). 7. Kserks je s požarom uničil Atene, (ker jih) ni nihče branil. 8. (Če) Bog pomaga, morejo tudi neznatni ljudje velike reči izvršiti. 9. Cezar mesta Novioduna zaradi širokosti jarka in visokosti zidu ni mogel takoj zavzeti, (dasi) jih je malo branilo. 10. (Tudi če) vsi dobri obupavajo, jaz ne bom izgubil poguma.

Gerundij, gerundiv, supin (Sl. §§ 57 in 58)

76.

## De Platone

Plato Socrate mortuo discendi causa complures peregrinationes suscepit. Et primo quidem in Aegyptum se contulit, ut viros ad docendam sapientiam idoneos audiret. Ibi se per aliquod tempus totum



discendae sapientiae Aegyptiorum dedit. Inde in Magnam Graeciam abiit, Pythagoreorum doctrinam auditum. Athenas reversus multum de condenda schola sapientiae deliberavit. Sed priusquam talem scholam instituit, a Dionysio tyranno invitatus est, ut civitatem Syracusanorum secundum praecepta sua constitueret. Sed brevi eum tyrannus ita odisse coepit, ut eum inimicis eius occidendum traderet. Plato mortem quidem effugit, sed in servitutem venit. Ab amicis redemptus Athenas revertit et scholam condidit. Athenis totum tempus in erudiendis discipulis et scribendis libris consumpsit. Et incredibile dictu est, quot libros conscripserit. Octogesimum annum agens scribens mortuus est.

*Cuncta prius temptanda, sed immedicabile vulnus  
ense recidendum est, ne pars sincera trahatur.*

## 77.

1. Modrost je umetnost pravega življenja. 2. Cezar je izbral za bojevanje pripraven kraj. 3. Tudi kratko življenje je zadosti dolgo za dobro in srečno življenje (gl.). 4. Cezar si je z dajanjem, podpiranjem in odpuščanjem pridobil slavo. — 5. Cezar je moral vse v enem času vršiti: natakni zastavo, dati s trombo znamenje, poklicati vojake od utrjevanja, urediti bojno vrsto, spodbuditi vojake, dati znamenje za boj (gen.). 6. Enej je v Italiji iskal prostor, (da) bi ustanovil mesto. 7. L. 450. je bilo v Rimu izvoljenih deset mož za spisovanje zakonov. 8. Cezar je dal (curo) čez reko Ren napraviti most. 9. Varovanci so hodili v Rimu navsezgodaj pozdravljat svoje zavetnike. 10. Ko je Cezar končal vojsko s Helvečani, so poslanci skoraj vse Galije prišli k njemu čestitat. 11. Kar se ti bo zdelo najboljše storiti, stori.

### Temeljne oblike glagolov

Glagoli z osnovo na -a (Sl. § 60)

## 78.\*

Vercingetorix Arvernos adhortatur, ut libertatem patriae defendant

Romani multas gentes domuerant. Cum a Caesare iam magna Galliae pars domita esset, Romani etiam Arvernos adorti sunt. Qui ingenti fortitudine contra Romanos dimicaverunt. Cum vero non omnes Arverni pro libertate patriae pugnare parati essent, Vercin-

getorix cunctantes his verbis increpuit: »Romani nos undique fere circumdederunt. Eorum voces in nostra terra sonuerunt. Nimum diu copiae Romanorum in nostra patria steterunt. Nisi vos in vicis vestris cubissetis, illi in terram nostram non intravissent. Helvetii vobis fortitudine multum praestiterunt. Qui quondam iis, qui pro patria non fortiter pugnaverunt, aures desecuerunt. Et Arverni non libenter pro patria pugnant? Leges nostrae vetant in castris hostium versari. Quod autem legibus vetitum est, id ne faciatis!«

*Nitimur in vetitum semper cupimusque negata.*

79.\*

### Kraljestvo Asireev in Babiloncev

Asirski kralj Nin je obdal mesto Ninive z zelo visokim zidom, v katerem je stalo 1500 stolpov. Isti kralj je ukrotil tudi Babilonce. Babilonski kralj Nabukadnezar bi bil ukrotil tudi narode onstran Evfrata, ko bi ga bili podpirali vsi državljani. V miru se ni izkazal manjšega kakor v vojni. Babilon sam je prekašal (praesto) po veličnosti in veličastnosti (abl.) vsa druga mesta.

### Glagoli z osnovo na -e (Sl. § 62)

**Perfekt: reduplikacija ali podaljšani debelni vokal**

80.\*

### De gladio Damoclis

Dionysius, tyrannus Syracusanorum, pericula sibi impendentia videns, filias suas tondere docuisse et ab iis tonsus esse dicitur. Is aliquando Damoclem, cui valde favit, exemplo docuit, quam felix esset. Hic enim opes eius et magnificentiam aedium celebravit et exclamavit: »Nemo umquam felicior hominem vidit neque videbit.« Quae verba Dionysium moverunt, ut diceret: »Quoniam vita mea tibi ita placet, visne fortasse fortunam meam experiri?« Cum ille respondisset se id ardentius cupere, tyranno placuit Damoclem in aureo lecto collocare. Delectos pueros iussit ei ministrare. Mensas exquisitissimis cibis compleri iussit. Nihil prorsus deerat, quod vota Damoclis explere posset. Fortunatus igitur sibi Damocles visus est.



Sed tyrannus in hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari saeta equina demitti iussit, ut impenderet illius beati cervicibus. Quae res Damoclem ita perterrituit, ut nec pulchros ministros aspiceret nec manum in mensam porrigeret.

## 81.\*

1. Alcibiad je baje v borbi ugriznil nasprotnika v roko (roko nasprotnikovo). Ko je ta rekel: »Grizeš ko ženske,« je oni odgovoril: »Nikakor ne, ampak kakor levi.« 2. Niso vsi, ki so bili zvestobo obljubili (spondeo), ostali zvesti. 3. Mecenat je bil pesnikom in umetnikom zelo naklonjen in je njih dela rad pospeševal. 4. Sporoča se, da so se nekateri rimski poveljniki zaobljubili za domovino podzemeljskim bogovom. 5. To, kar imaš sedaj ti v posesti, so pred teboj imeli v posesti tvoji starši.

## Perfekt: si

## 82.\*

## De Phocione

Phocion Atheniensis etsi saepe exercitibus praefuit summosque magistratus obtinuit, tamen nomen suum magis integritate vitae quam labore rei militaris auxit. Is numquam coram aliis aut risisse aut flevisse dicitur. Eius consilium apud Athenienses multum valuit. Itaque cum Alexander, rex Macedonum, ab Atheniensibus naves postularet, ille a populo iussus est de ea re sententiam suam dicere. Tum Phocion: »Ego,« inquit, »vobis et antea suasi et nunc suadeo, ut aut ipsi potentiam obtineatis aut in amicitia potentium maneatis.«

Extremis vero temporibus proditionis accusatus est et condemnatus. Cum ad mortem duceretur, amicus quidam sortem eius luxit, dicens: »O quam indigna perpeteris, Phocion!« »At non inopinata,« inquit ille, »hunc exitum plerique clari viri habuerunt Athenienses.«

## 83.\*

1. Moč spomina bi si bil (ti) povečal, ako bi ga bil pridno uril. 2. Nekateri modrijani se niso nikdar smejali. 3. Temistoklej je Atence pregovoril, da so zgradili brodovje sto ladij. 4. Dasi je Epaminondu obtičalo kopje v prsih, je ostal na bojišču, dokler niso Tebanci zmagali. 5. Veter je obrisal oblake z neba; jasno sonce je posijalo in zableščalo. 6. Mnogi starši so otrokom preveč ustrezali; zato so njih napake povečali.

## Deponentniki (Sl. § 63)

84.\*

## Quomodo Gabii capti sint

Tarquinius Superbus Gabios frustra vi oppugnatos dolo capere constituit. Nam Gabini urbem suam ab insidiis regis Romani tueri sciebant. Itaque Tarquinius Sextum filium transfugium simulare iussit et in illa urbe patrem crudelitatis arguere. Tum Sextus nuntium ad regem misit de principibus Gabinorum. Sed Tarquinius nuntio nihil respondit; nam veritus est ei confiteri, quid principibus Gabinorum facturus esset. Tamen virga eminentia papaverum capita, cum forte in horto ambularet, decussit. Nuntius sine responso reversus renuntiavit adulescenti, quid patrem agentem vidisset. Ille autem se patrem intellegere ratus idem eminentibus Gabinis fecit. Nam variis modis eos interemit. Quo facto urbs facile capta est.

85.\*

1. Mnogi se boje to priznati, kar se niso bali storiti. 2. Zaman sem upal, da boš izpolnil, kar si bil obljubil. 3. Veseli me, da si priznal krivdo. 4. Gospodar se je hlapca usmilil in mu ves dolg odpustil. 5. Kdo je bolj zaslužil tvojo hvaležnost kakor tvoji starši?

## Glagoli z osnovo na -i (Sl. § 64)

86.\*

## Ulixes et Polyphemus

Ulixes regi Alcinoos narravit:

1. In nostra navigatione etiam ad humilem insulam venimus, altis arboribus consitam. Iam procul multas oves et capras conspeximus. Postea comperimus insulam esse terram Cyclopum. Nave appulsa abii cum duodecim sociis exploratum, quinam terram illam incolerent. Haud procul a mari altam speluncam vidimus lauro vestitam. Dominum ibi non repperimus; pascebat enim gregem. In spelunca erant multa vasa referta caseo et lacte. Laeti e vasis lac hausimus. Socii mei suadebant, ut sumptis aliquot caseis abiremus, sed ego dominum ipsum cognoscere volui. Sub vesperum tandem venit Polyphemus, horribile monstrum, unum tantum oculum in media fronte habens. Coacto in antrum grege ingens saxum ad ostium



advolvit. Ubi primum nos conspexit, statim interrogavit, qui essemus et unde venissemus. Respondi nos esse Graecos, qui Troia deleta in patriam tenderemus. Vereatur Iovem, qui custos est hospitum. At ille arridens dixit: »Video te a longinquis locis venisse, quia nondum audivisti a nobis deos non coli.« Deinde duos socios corripuit, occidit, devoravit.

2. Postridie finito labore et duobus sociis meis devoratis ostium aperuit et gregem pastum egit. Nos sensimus mortem nobis omnibus imminere. Quare decrevimus eum oculo privare. Cum vespere domum rediisset, ei poculum vini obtuli. Qui libenter vinum ebibit et tam diu bibit, ut ebrius factus sit. Iam ebrius me interrogavit: »Quod nomen tibi est?« Respondi: »Nemo est mihi nomen.« Deinde vino somnoque sepultus recubuit. Nos praeacutam et praeustam sudem in oculum eius infiximus. Cyclops vehementer rugiit. Clamore eius audito ceteri Cyclopes ad speluncam venerunt et interrogaverunt: »Quis te aut dolo aut vi occidit?« »Nemo me afflixit dolo non vi.« »Si nemo tibi vim infert, nos tibi auxilium ferre nequimus.«

His dictis abierunt. Ego autem ternas oves vinxī et singulos socios iis subligavi. Sic effugimus.

## 87.\*

1. Ko sem zvedel, da bo prijatelj k meni prišel, sem se zelo razveselil. 2. Učeni možje so v naših krajih našli veliko rimskih grobov. 3. Premaganim sovražnikom so Rimljani roke zvezali na (post) hrbtu. 4. Miltiad je umrl (obeo) v državni ječi. 5. Ko je Aleksander odprl Cirov grob, ni našel v njem nič razen ščita, dveh lokov in meča. 6. Platon pripoveduje, da je Sokrat z veselim obrazom izpil strup. 7. V največjih in najvažnejših rečeh so se modrijani redko ujemali.

## Deponentniki (Sl. § 65)

## 88.\*

Quomodo bellum Gotorum et Romanorum ortum sit<sup>1</sup>

Imperator Theodosius anno p. Chr. n. trecentesimo nonagesimo quinto imperium inter Arcadium et Honorium filios partitus est. Ante mortem eos monuit, ut Gotis dona, quae hi merito sortiti sunt, darent. Sed patre mortuo filii constituta dona Gotis subtrahere exorsi

<sup>1</sup> Teodozij je Gotom obljubil bivališča v Italiji, ako puste Grčijo v miru.

sunt. Tum Goti regem creaverunt Alaricum. Is totam Graeciam permensus est et bis in Italiam intravit. Cum iterum in Italia esset, ad Honorium legatos misit. Experiri enim voluit, utrum imperator permetteret, ut Goti pacati in Italia residerent necne. Et oppertus est Alaricus, ut Honorius sententiae suae assentiretur. Sed imperator assensus non est. Ita exorsum est bellum Gotorum et Romanorum, quod Alaricus Honorio minatus erat. Neque in ea re mentitus erat: vi potitus est magna parte Latii et ipsa Roma, quam ter adortus est. Etiam populos Siciliae et Africae adoriri moliebatur, sed immatura morte impeditus est. Sepultus est in Buxento flumine.

## 89.\*

1. Kar je zemlja podarila (largior), to pozneje zahteva nazaj. 2. Konzula sta si provinciji ali izžrebala ali po dogovoru (consensus) razdelila. 3. Cezarjevi vojaki so v malo urah veliko pot prehodili (premerili). 4. Pesniki pripovedujejo, koliko naporov je Herkul nase vzela (moliar) in kolikšne nevarnosti je preстал (experior). 5. Livij je začel svojo zgodovino s (a) prihodom Trojancev v Italijo. 6. (Ko) je sonce vzšlo, je nastal jasen dan.

## 90.\*

## De Chilbudio

De Chilbudio, qui etiam e litteris Slovenis notus est, Procopius, historicus Graecus, haec narrat:

Chilbudius imperatore Iustiniano unus ex ducibus erat, quibus custodia fluminis Histri commissa erat. Vir erat fortissimus miles et divitias sic despiciebat, ut nullas haberet, quamvis maximas habere posset. Eum imperator anno p. Chr. n. quingentesimo tricesimo in Thraciam misit eumque barbaros prohibere iussit, ne flumen transirent. Postquam enim Iustinianus imperator factus est, Hunni, Slaveni, Antes saepe Histrum transierunt et in imperio Romano atrocissima facinora commiserunt. Sed Chilbudium barbari sic timebant, ut tribus annis, cum ille ibi esset, Histrum transire non auderent, immo Romani Chilbudio duce saepe Histrum transgressi barbaros partim interfecerunt partim in servitatem abduxerunt. Cum Chilbudius post tres annos iterum flumen transiisset, Slaveni eum in angusto loco exceperunt. Res ad acre certamen venit, in quo Chilbudius et plerique milites Romani ceciderunt.



## Osnove na konzonant in -u (Sl. § 67)

## Perfekt: reduplikacija

## 91.\*

## De Chilbudii clade

Chilbudius contendit ad castra Slavenorum, quae in reducta valle abdita erant. Praecedebant copiae loriceis, scutis, hastis, gladiis armatae. Sequebatur Chilbudius utrimque equitibus circumdatus. Agmen claudebant funditores et sagittarii. Slaveni in utroque latere vallis, ubi angustiae artissimae erant, inter arbores et virgulta absconditi conserant. Chilbudius a Slaveno quodam deceptus securus, segniter, detecto capite procedebat. Cum primum agmen angustias transiret, Slaveni arcus tetenderunt et vix retenti sunt, quin proelium inciperent. Sed dux eorum Chilbudium exspectavit. Ubi primum Chilbudius sese ostendit, sagitta ictus de equo cecidit. Deinde signo dato multitudo sagittarum exercitum Romanorum obruit. Qui testudine facta in Slavenos impetum fecerunt. Item funditores et sagittarii eorum hostes eminus vulnerabant. Et Slaveni iam in eo erant, ut fugerent, cum repente in altero latere cornua cecinerunt. Romani statim constituerunt. Nam ex altero vallis latere iam hostes incurrerunt, sagittarios et funditores ceciderunt eosque brevi pepulerunt. Denique etiam e castris eruperunt et in turbatos ordines impetum fecerunt. Utrique neque sibi neque hosti pepercerunt. Magna caedes facta est, utrimque multi ceciderunt. Tandem Slaveni sibi nobilem victoriam pepererunt.

## 92.\*

1. Ko smo prišli v gozd, smo jedli kruh, pili vodo in zapeli pesem.
2. Potem smo na travniku obstopili tovariša in zahtevali, naj pove, kam je skrnil žogo.
3. Ko je zapazil, da smo nejevoljni, nam jo je izročil.
4. Ko je Juda Makabej pobil desno krilo sovražnikov, mu je levo krilo sovražnikov upadlo (incurro) v hrbet. Tedaj je padel sam in popadali so vsi njegovi tovariši.
5. Sovražniki niso nikomur prizanesli.
6. Ko so prinesli sporočilo, da prihaja Alcibiad, so vsi Atenci tekli k obrežju, da bi videli moža.
7. Atenci in Spartanci so pobili poslanca, ki so zahtevali vode in prsti (ak.).
8. Atenci so Temistokleja pregnali (pello), dasi je bil pri Salamini pripravil slavno zmago.
9. Ne dotikaj se visečih električnih žic!

## Perfekt: podaljšani debelni vokal

93.\*

## Secundani cum magistro in silva fungos legunt

Antonius Francisco salutem (dicit).

Certe audire cupis, quid heri egerim. Accipe paucis verbis.

Mane hora octava secundani ante gymnasium nos collegimus et magistrum expectavimus. Domo solum panem sumpsimus. Caseum et poma in itinere emimus. Cantantes et inter nos colloquentes brevi iter peregrimus. In silva a magistro cognovimus, quam libenter Graeci et Romani fungos edissent. Statim in omnes silvae partes discessimus et maximo studio summaque diligentia fungos legimus. Multo iam tempore elapso ad constitutum locum revertimus. Omnes fungos lectos super humum effudimus et omnes circum consedimus. Primum id, quod nobiscum attuleramus, comedimus et frigidam aquam e claro fonte bibimus. Deinde magister singulos fungos suis nominibus nominavit et nos docuit, qui fungi edi possent et qui noxii essent. Tum bonos collegimus, inutiles abiecimus. Reliquum tempus variis ludis peregrimus. Denique sub vesperum silvam reliquimus et laeti domum revertimus. Fungos diligere coepimus, quia intelleximus, quam utiles multi essent.

1. *Cornix cornici numquam confodit ocellum.* 2. *Bis vincit, qui se vincit in victoria.*

94.\*

1. Brali smo, kolike čete je Kserks tiral (ago) zoper majhno peščico Grkov. 2. (Ko) so Galci premagali Rimljane, so zavzeli tudi Rim; gradu pa niso mogli zavzeti, (ker) so ga meščani hrabro branili. 3. Zapustiti (pf.) v boju ščit, je bila pri starih narodih največja sramota. 4. Neverjetno je slišati, s kako majhnimi četami so Rimljani često razkropili največje vojske sovražnikov. 5. Znano je, da si je Aleksander Vel. podvrigel skoraj vso Azijo. 6. Cezar je vojno s Farnakom tako hitro dovršil, da je senatu pisal: »Prišel, videl, zmagal sem.« 7. Kdor drugemu jamo koplje, pade sam vanjo. 8. Podjarmljeni narodi so često zlomili spono sužnosti.



Perfekt: neizpremenjeno glagolsko deblo

95.\*

De Gyge eiusque anulo

Gyges Lydus quondam regis gregem pascebat, cum repente terra magno motu scissa est. Gyges in illum hiatum descendit aeneumque equum animadvertit, in cuius latere fores erant. Quibus apertis in equum ascendit ibique ingens corpus hominis mortui vidit. In digito eius anulum aureum deprehendit. Quem cito avellit et ad pastores contendit. Ibi cum forte lapidem anuli ad palmam convertisset, a nullo videbatur, ipse autem omnia videbat; idem continuo conspiciebatur, cum anulum in priorem locum invertisset. Ita sibi viam ad regiam pandit.

96.\*

Kserks napade Grčijo

1. Kserks si je z zmago pri Termopilah odprl pot v Grčijo. 2. Kmalu je razširil svojo oblast čez vso srednjo Grčijo. 3. Nato je hitel v Atiko. 4. Atenci so prestrašeni zapustili mesto in se odpravili na ladje. 5. Ker Aten nihče ni branil, je Kserks mesto hitro zavzel in zažgal. 6. Starčke in svečenike, ki jih je prijel na gradu, je pobil. 7. Potem je z brodovjem pristal pri Salamini. 8. Ko je bil tam v pomorski bitki premagan, se je obrnil proti domu. 9. Po Temistoklejevi zvižaji se je hitro vrnil domov.

Perfekt: vi, ui

97.\*

Vindemia

Venit tempus vindemiae, vinitori gratissimum. Hoc anno etiam ego vindemiae interfui. Iam prima luce vineam petivimus. Praecessit vinitor, laetus, quia vites uberrimos fructus tulerant. Secuti sunt alacres iuvenes et laetae puellae iucunda carmina canentes. Vinitor, qui vineam tanta cura coluerat, grato animo in caelum suspexit et dixit: »Hunc laetum diem me tu, bone Deus, videre sivisti; gratias tibi ago, quod vites vere a frigore defendisti, aestate eas imbre aluisti et sole maturescere fecisti!« Cum in vineam venissemus, statim opus

incepimus. Puellae uvas falce desecabant et in vasa munda deponebant. Iuvenes uvas maioribus vasis in cellam vinariam ferebant. In qua vinitor sedulo uvas prelo premebat et mustum in dolium condebat. Frater minimus hodie impune ludebat et sororis opus impediebat. Sub vesperum etiam mater familias venit, quae in colle ignem accendit et in olla carnem coxit. Opere peracto apud ignem vestes humi stravimus et ad cenam accubuimus. Deinde in multam noctem cantavimus.

98.\*

1. Atenci so pred bitko pri Maratonu prosili Lacedemonce pomoči. 2. Ker sin ni nehal bolehati, je oče poklical zdravnika. 3. Mnogi so že iskali izvire Nila, pa jih niso našli. 4. Naj si me še tako (quamvis) z besedami dražil, moja duša ni sejala razdora. 5. Nehaj! Mnogo časa sva že potratila z brezkoristnimi besedami. 6. Senat je sklenil (decerno), da se zmagovalcu dovoli zmagoslavje. 7. Zahrumeli so viharji in drevesa so se stresla. 8. Grki so često vprašali delfsko preročišče za svet, ali naj začno boj ali ne.

#### Osnove na -u

99.\*

#### De Quinto Maximo Cunctatore

Audivimus opes Romanas post cladem apud lacum Trasumenum acceptam valde deminutas esse et paene corruisse. In illo tanto periculo cives Romani in locum duorum consulum dictatorem substituere constituerunt. Metuebant enim, ne Hannibal Romam ipsam peteret et dirueret. Is honor, qui in re publica summus erat, Quinto Fabio Maximo tributus est. Hic dictator novam de Hannibale victoriam excogitavit: certamen abnuere. Nam longis et difficillimis itineribus Hannibalem sic fatigavit, ut mora vis eius comminuta sit.

Milites quidem imperatorem saepe timoris arguebant, adversarii etiam criminibus obruerunt. Sed populus Romanus eum 'imperii scutum' vocavit.

100.\*

1. Slekli smo stara oblačila in oblekli nova. 2. Z učenjem latinščine sem si izbistril razum. 3. Znano je, da je Pitagora svoje učence navajal (instituo) k molčanju (gl.). 4. Sokrata so Atenci obdolžili, da kvari mladino. 5. Ko so prijatelji Sokratu svetovali, naj ubeži iz ječe,



je (to) odklonil. 6. Rimljani so l. 146. pr. Kr. dve veliki mesti, Kartagino in Korint, zavzeli (in) razrušili. 7. (Ko) so Grki pri Platejah premagali Peržane, so postavili v Delfih Apolonu zlat trinožnik.

### Perfekt: si

101.\*

#### De Cincinnato

Cum populus Romanus bellum cum Sabinis male gereret et ab iis premeretur, legati missi sunt, ut Cincinnatum, virum fortem et prudentem, in urbem ducerent. Cincinnatus tum parvum agrum non procul ab urbe colebat. Ibi a legatis, cum tunica tectus araret, rogatus est, ut togam sumeret audiretque mandata senatus. Cum togam sumpsisset et procederet, dixerunt eum dictatorem dictum esse. Tum nave publica in urbem vectus est, ubi lictores antecedentes novum dictatorem domum deduxerunt. Statim edixit, ut tabernae clauderentur neve cives rem privatam agerent. Tum edixit, ut omnes armati cum cibus in campum Martium convenirent. Deinde cunctos subito contra hostes duxit. Sabinos vicit et sub iugum misit. Quo facto Cincinnatus milites dimisit et in agrum recessit.

102.\*

#### De Patrocli exsequiis

Achilles Patroclum amicum, quem Hector in pugna occiderat, diu planxit. Deinde ira incensus Hectorem in acri proelio hasta transfixit. Cuius corpus exanimatum loris ad currum suum alligatum in castra Graecorum traxit, in quibus totum pulvere tectum iacebat. Venus autem corpus Hectoris unxit, ne quid detrimenti caperet. In castris Achilles currum cum corpore Hectoris ter circa Patroclum duxit. Graeci proxima nocte multas arbores ceciderunt et diffiderunt. Primo mane ingentem rogam exstruxerunt. Deinde milites armis sumptis rogam cinxerunt. Amici corpus Patrocli sustulerunt et ad rogam portaverunt; Achilles ipse caput amici tenebat. Cum ad rogam venissent, Achilles crines suos abscidit, dicens: »Tibi, Patrocle, consecro hos capillos; nam donec vixero, tantus dolor cor meum non transfiget.« Tum Patroclum cum hostiis in rogam imposuerunt. Per totam noctem rogas arsit. Cum vero Aurora surrexisset, ignem vino exstinxerunt, ossa Patrocli collegerunt eaque in aurea urna condiderunt.

## 103.\*

1. (Ko) je Cezar popeljal vojake iz tabora, je uredil trojno bojno vrsto (in) začel bitko. 2. Znano je, da so Atenci po Temistoklejevem nasvetu ogradili (cingo) mesto z novim zidom. 3. Za vlade Aleksandra Vel. je Apel naslikal mnogo prekrasnih slik. 4. Pesniki pripovedujejo ne le resnične (gero), ampak tudi izmišljene reči. 5. Rokoborci so si z oljem mazilili telesa, da bi jih nasprotnik tem teže prijel (comprehendo).

## Glagoli na -sco

## 104.\*

## Nosce te ipsum!

Nosce te vel animum tuum! Hoc praeceptum, iam in templo Apollinis scriptum, gravissimum est. Crevit enim et cottidie crescit hominum invidia et odium. Quare unusquisque cognoscere debet, qualis sit. Idem non solum aliorum vitia videbit, sed etiam sua cognoscet, neque in suo iudicio acquiescet, sed ex aliis, qualis videatur, quaeret. Se ipsum qui novit, et suus et aliorum iudex iustissimus est et potius iniuriae alterius quam suae ignoscit.

*Obstupui steteruntque comae, vox faucibus haesit.*

## 105.\*

1. (Po) slogi (abl.) majhne reči rastejo, po neslogi največje razpadejo. 2. Resnične prijatelje boš spoznal v nesreči. 3. Dober človek drugemu lahko odpusti. 4. Človeku je urojena želja (po) spoznanju. 5. Slabo zelišče hitro raste. 6. Dokler živite, se učite.

## Deponentniki (Sl. § 68)

## 106.\*

## Quomodo Ulixes domum reverterit

Ulixes cum Troia capta domum profectus eisset, multos annos per omnia fere maria vectus est. In quibus permulta mala perpeusus est. Nam in varia vitae pericula lapsus est. Itaque saepe de sorte sua conquerebatur. Multis laboribus perfunctus est semper dolis nisus, priusquam decimo anno Ithacam revertit. Omnibus navibus sociisque



amissis tandem solus domum reversus in extremum periculum venit. Nam in suis aedibus a nullo cognitus superbos procos Penelopae uxoris invenit. Sed ne tum quidem saluti suae diffisus est. Cum occasionem nactus esset, auxilio Minervae confisus procos aggressus pro sceleribus ultus est. Tum denique coniugem fidelissimam amplexus est.

## 107.\*

1. Imenitni Rimljani so pri vzgoji (gl.) sinov rabili grške sužnje. 2. Redko so Rimljani pred 43. letom svoje dobe opravljali konzulat. 3. Zemlja nas, (ko) se rodimo, sprejme, rojene hrani, mrtve shrani (condo). 4. Kristjani so za svojo vero pretrpeli najhujše muke. 5. Ko sta se Cezar in Ariovist sešla (congregior) k pogovoru, so germanski konjeniki napadli (aggredior) rimske vojake, ti pa so jih zapodili v beg in jih preganjali (persequor) do Rena. 6. Atenci so kmalu pozabili, da jih je Temistoklej obvaroval peržanske sužnosti.

## Hrestomatija\*\*

## Iz Korn. Nepota

Nepot je živel v 1. stol. pr. Kr. Njegovo najvažnejše delo je: De viris illustribus.

## De Themistocle

## \*\*1. De classis aedificatione

Cum esset bellum Atheniensibus cum Aeginetis, Themistocles praetor a populo factus non solum praesenti bello, sed etiam reliquo tempore ferociorem reddidit civitatem. Nam cum pecunia, quae ex metallis redibat, largitione magistratum quotannis interiret, ille persuasit populo, ut ea pecunia classis centum navium aedificaretur. Qua celeriter effecta primum Aeginetas fregit, deinde maritimos praedones consecrando mare tutum reddidit. In quo cum divitiis ornavit tum etiam peritissimos belli navalis fecit Athenienses.

aedificatio, onis, f zidanje, gradnja — praetor, oris načelnik, poveljnik — ferox, cis divji, bojevit — reddo 3, didi, ditum (pri adjektivih) naredim — metallum, i kovina; pl. rudnik; pecunia publica ex metallis redibat državni dohodki so se stekali iz rudnikov — largitio, onis, f darežljivost, podkupovanje — pecunia interit denar se potroši — efficio 3 izdelam, zgradim — maritimus, a, um morski — praedo, onis ropar — consector 1 zasledujem, preganjam — cum — tum kakor — tako; -in — divitiis orno obogatim koga — navalis, e pomorski.

## \*\*2. De Xerxis in Graeciam adventu

Xerxes et mari et terra bellum universae intulit Europae cum tantis copiis, quantas neque ante nec postea habuit quisquam. Huius enim classis mille et ducentarum navium longarum fuit, quam duo milia onerariarum sequebantur, terrestres autem exercitus septingenta peditum, equitum quadringenta milia fuerunt.

Cuius de adventu cum fama in Graeciam esset perlata, Athenienses miserunt Delphos consultum, quidnam facerent de rebus suis. Deliberantibus Pythia respondit, ut moenibus ligneis se munirent. Cum intellexeret nemo, quo id responsum valeret, Themistocles populo persuasit consilium esse Apollinis, ut in naves se suaque conferrent; naves enim a deo significari murum ligneum dixit.

Tali consilio probato addunt ad superiores totidem triremes suaque omnia, quae moveri poterant, partim Salamina, partim Troezena deportant. Arcem sacerdotibus paucisque maioribus natu ad sacra procuranda tradunt, reliquum oppidum relinquunt.

terrestres exercitus vojska na kopnem — fama perfertur glas dospe, se raznese — de rebus suis v svojih razmerah — delibero 1 premišljujem, vprašujem za svet — quo valet kam meri — significo 1 zaznamenjujem, označujem — triremis, is, f troveslača — Salamis, inis, f Salamina, otok južno od Atike — Troezen, enis, f Trecen, mesto v Argolidi — deporto 1 odnesem, odpravim — sacerdos, otis, m svečenik — maior natu starejši — sacra procuro 1 opravljam daritve.

## \*\*3. De pugnis apud Thermopylas et Artemisium factis

Themistoclis consilium plerisque civitatibus displicebat et in terra dimicari magis placebat. Itaque missi sunt delecti cum Leonida, Lacedaemoniorum rege, qui Thermopylas occuparent longiusque barbaros progredi non paterentur. Ii vim hostium non sustinuerunt eoque loco omnes interierunt.

At classis communis Graeciae trecentarum navium, in qua ducentae erant Atheniensium, primum apud Artemisium inter Euboeam continentemque terram cum classiariis regiis confligit. Angustias enim Themistocles quaerebat, ne multitudine circumiretur.

Hinc etsi pari proelio discesserant, tamen eodem loco non sunt ausi manere. Timebant enim, ne, si pars navium adversariorum Euboeam superasset, ancipiti premerentur periculo. Quo factum est, ut ab Artemisio discederent et exadversum Athenas apud Salamina classem constituerent.

pugna facta: part. se ne prevede — displiceo 2, ne ugajam, nisem všeč — progredior 3, gressus sum prodiram — Artemisium, ii Artemizij, severni rtič na



Evbeji — continens terra celina, kopno — classarii, orum pomorščaki — conflagro 3, flixī, flictum udarim se, spopadem se — circumeo 4, ii, itum obkolim, zajamem — hinc od tod — pari proelio po neodločenem boju — supero 1 objadram — ancipiti periculo premor od dveh strani me stiska nevarnost — exadversum (z ak.) nasproti.

#### \*\*4. De pugna Salaminia

At Xerxes Thermopylis expugnatis protinus Athenas accessit easque nullis defendentibus, interfectis sacerdotibus, quos in arce invenerat, incendio delevit. Urbis flamma perterriti classarii manere non audebant et plurimi hortabantur, ut domos suas discederent moenibusque se defenderent. Themistocles unus restitit.

Noctu de servis suis, quem habuit fidelissimum, ad regem misit, ut ei nuntiaret: adversarios eius in fuga esse; si discessissent, maiore cum labore et longinquiore tempore eum bellum confecturum esse; si statim eos aggredere, brevi universos eum oppressurum esse. Hoc eo valebat, ut invitī ad depugnandum omnes cogerentur.

Hac re audita barbarus nihil doli subesse credens postridie alienissimo sibi loco, adeo angusto mari conflixit, ut eius multitudo navium explicari non potuerit. Victus ergo est magis consilio Themistoclis quam armis Graeciae.

protinus takoj — incendium, ii požar, ogenj — moenibus za obzidjem — noctu ponoči — conficio 3 dovršim — eo valet tja meri — depugno 1 bijem odločilen boj — nihil doli subest za tem ne tiči nobena zvijača — explico 1 razvijem, razpostavim.

#### \*\*5. De Xerxis in Asiam reditu

Xerxes etsi male rem gesserat, tamen tantas habebat reliquias copiarum, ut etiam tum iis opprimere posset hostes. Iterum ab eodem gradu depulsus est. Nam Themistocles verens, ne bellare perseveraret, certiozem eum fecit id agi, ut pons, quem ille in Hellesponto fecerat, dissolveretur ac ipse reditu in Asiam excluderetur, idque ei persuasit. Itaque qua sex mensibus iter fecerat, eadem minus diebus triginta in Asiam revertit seque a Themistocle non superatum, sed conservatum iudicavit. Sic unius viri prudentia Graecia liberata est Europaeque succubuit Asia.

reditus, us, m vrnitev — reliquiae, arum ostanek — aliquem gradu depello izpodrinem koga z ugodnega položaja — bellare persevero nadaljnjem vojskovanje — id ago, ut delam na to, da — dissolvo 3 razvežem, poderem — excludo 3 izključim, preprečim — qua ... eadem sc. via — minus (quam) diebus triginta — succumbo 3, cubui, cubitum podležem, premagan sem.

## Iz Cezarja

### \*\*1. De druidibus

In omni Gallia eorum hominum, qui aliquo sunt numero atque honore, genera sunt duo: alterum druidum, alterum equitum.

Druides rebus divinis intersunt, sacrificia publica ac privata procurant, religiones interpretantur; ad eos magnus adulescentium numerus disciplinae causa concurrit, magnoque hi sunt apud eos honore. Nam fere de omnibus controversiis publicis privatisque constituunt, et, si quod est admissum facinus, si caedes facta, si de hereditate, de finibus controversia est, iidem decernunt, praemia poenasque constituunt; si qui aut privatus aut populus eorum decreto non stetit, sacrificiis interdicunt. Haec poena apud eos est gravissima. Quibus ita est interdictum, hi numero impiorum ac sceleratorum habentur, his omnes decedunt, aditum eorum sermonemque defugiunt, ne quid ex contagione incommodi accipiant, neque iis petentibus ius redditur neque honos ullus communicatur.

His autem omnibus druidibus praeest unus, qui summam inter eos habet auctoritatem. Hoc mortuo aut, si qui ex reliquis excellit dignitate, succedit, aut, si sunt plures pares, suffragio druidum, nonnumquam etiam armis de principatu contendunt. Hi certo anni tempore in finibus Carnutum, quae regio totius Galliae media habetur, considunt in loco consecrato. Huc omnes undique, qui controversias habent, conveniunt eorumque decretis iudiciisque parent.

Disciplina in Britannia reperta atque inde in Galliam translata esse existimatur, et nunc, qui diligentius eam rem cognoscere volunt, plerumque illo discendi causa proficiscuntur.

Druides a bello abesse consuerunt neque tributa una cum reliquis pendunt. Tantis excitati praemiis et sua sponte multi in disciplinam conveniunt et a parentibus propinquisque mittuntur. Magnum ibi numerum versuum ediscere dicuntur. Itaque annos nonnulli vicenos in disciplina permanent. Neque fas esse existimant ea litteris mandare, cum in reliquis fere rebus publicis privatisque litteris Graecis utantur.

Id mihi duabus de causis instituisse videntur, quod neque in vulgus disciplinam efferri velint neque eos, qui discunt, litteris confisos minus memoriae studere.



Imprimis hoc volunt persuadere non interire animas, sed ab aliis post mortem transire ad alios, atque hoc maxime ad virtutem excitari putant metu mortis neglecto. Multa praeterea de sideribus atque eorum motu, de mundi ac terrarum magnitudine, de rerum natura, de deorum immortalium vi ac potestate disputant et iuventuti tradunt.

aliquo sum numero et honore nekaj štejem in pomenim — druides, um druidi, svečeniki starih Keltov in Galcev — rebus divinis intersum opravljam bogoslužje — religiones interpreter razlagam verska vprašanja — disciplinae causa = diecendi causa — concurro 3 stekam se, prihajam — apud eos (Gallos) — controversia, ae prepir, dvom — constituo 3 odločam — facinus admitto zagrešim zločin — hereditas, tatis, f dediščina — decreto (abl.) sto pokorim se odloku — sacrificiis (abl.) (tibi) interdico izključim (te) od daritev — sceleratus, a, um zločinski, hudoben — decedo (tibi sc. de via) izognem se (ti) — aditum et sermonem tuum defugio bežim, da se ne erečam in govorim s teboj — contagio, onis, f dotik, stik — incommodum accipio doleti me nezgoda — ius redditur dovoli se pravica do razsodišča — communico 1 združim, dajem, izkazujem — excello 3 odlikujem se — succedo 3 naslednik sem — pares sc. dignitate — suffragium, ii glas, glasovanje — contendo de principatu borim se za prvenstvo — considunt usedejo se (sc. k sodbi), sodijo — consecratus, a, um posvečen — huc semkaj — disciplina sc. druidum nauk — illo tja — consuerunt (= consueverunt) a bello abesse navadno se ne udeležujejo vojn — tributa pendo plačujem davke — excito 1 podžgem — versus, us, m verz, stih — edisco 3 naučim se na pamet — litteris mando 1 napišem — cum adversativum medtem ko, dočim — fere redno — effero 3 ven nešem, razširim — confisus (abl.) zanašajoč se na kaj — tradunt = docent.

## \*\*2. De moribus Gallorum

Natio est omnis Gallorum admodum dedita religionibus, atque ob eam causam, qui sunt affecti gravioribus morbis quique in proeliis periculisque versantur, aut pro victimis homines immolant aut se immolatuos vovent administrisque ad ea sacrificia druidibus utuntur, quod, pro vita hominis nisi hominis vita reddatur, non posse deorum immortalium numen placari arbitrantur.

Alii immani magnitudine simulacra habent, quorum contexta viminibus membra vivis hominibus complent, quibus succensis circumventi flamma exanimantur homines. Supplicia eorum, qui in furto aut latrocinio aut aliqua noxia sint comprehensi, gratiora dis immortalibus esse arbitrantur; sed cum eius generis copia deficit, etiam ad innocentium supplicia descendunt.

Deorum maxime Mercurium colunt; huius sunt plurima simulacra, hunc omnium inventorem artium ferunt, hunc viarum atque itinerum

ducem, hunc ad quaestus pecuniae mercaturasque habere vim maximam arbitrantur; post hunc Apollinem et Martem et Iovem et Minervam. De his eandem fere, quam reliquae gentes, habent opinionem: Apollinem morbos depellere, Minervam operum atque artificiorum initia tradere, Iovem imperium caelestium tenere, Martem bella regere.

Huic, cum proelio dimicare constituerunt, ea, quae bello ceperint, plerumque devovent; cum superaverunt, animalia capta immolant, reliquas res in unum locum conferunt. Neque saepe accidit, ut neglecta quispiam religione aut capta apud se occultare aut posita tollere auderet, gravissimumque ei rei supplicium cum cruciatu constitutum est.

Galli se omnes a Dite patre prognatos praedicant idque a druidibus proditum dicunt. Ob eam causam spatia omnis temporis non numero dierum, sed noctium finiunt; dies natales et mensium et annorum initia sic observant, ut noctem dies subsequatur.

In reliquis vitae institutis hoc fere a reliquis differunt, quod suos liberos, nisi cum adoleverunt, ut munus militiae sustinere possint, palam ad se adire non patiuntur filiumque puerili aetate in publico in conspectu patris assistere turpe ducunt.

Viri, quantas pecunias ab uxoribus dotis nomine acceperunt, tantas ex suis bonis aestimatione facta cum dotibus communicant. Huius omnis pecuniae ratio coniunctim habetur fructusque servantur; uter eorum vita superavit, ad eum pars utriusque cum fructibus superiorum temporum pervenit. Viri in uxores, sicuti in liberos, vitae necisque habent potestatem; et cum pater familiae illustriore loco natus decessit, eius propinqui conveniunt et, de morte si res in suspicionem venit, de uxoribus in servilem modum quaestionem habent et, si quid compertum est, igni atque omnibus tormentis excruciatas interficiunt.

admodum zelo — deditus religionibus vdan praznoverju — morbo affectus bolen — victima daritev, žrtev — homines je objekt tudi k se immolatuos — administro te utor imam te za služabnika, pomočnika — vitam reddo dam življenje kot spravno daritev — numen placo 1 potolažim božanstvo — immanis, e strašen, neizmeren — contexo 3, xui, xtum spletem, zvežem — vimen, minis, n vrba, šiba — quorum in quibus se nanašata na simulacra — succendo 3, di sum zažgem — circumvenio 4, veni, ventum obdam — exanimo 1 usmrtim — supplicium, ii smrtna kazen — furtum, i tatvina — latrocinium, ii razbojništvo — aliqua noxia kaka druga krivda — cum kadar — copia deficit množica zmanjka — innocens, ntis



nedolžen — descendo ad sežem po — inventor, oris, m izumitelj — quaestus, us, m pridobivanje — mercatura, ae trgovina — depello 3 odganjam — opus, operis, n rokodelstvo — trado = doceo — caelestes, ium nebeščani — rego 3, rexi, rectum vodim — ceperint je konj. pf. namesto konj. fut. II.; kajti devovent (obljubijo) = sacrificaturos se esse vovent — occulto 1 skrivam — posita sc. in uno loco — tollo 3, sustuli, sublatum dvignem, vzamem — cruciatus, us, m mučenje — Dis, Ditis vladar teme — patre: predikativno — prognatus = natus — praedico 1 razglašam, izjavljam — prodo 3, didi, ditum (memoria) spominu izročim, poročam — ob eam causam: glej Dis, Ditis viadar teme — finio 4 omejujem, določam — dies natalis rojstni dan — observo 1 opazujem, štejem — subsequor 3 sledim, pridem za — institutum, i naredba, običaj — differo 3, distuli, dilatam razlikujem se — hoc (abl.) v tem — adoleasco 3, adolevi, adultum dorastem — munus (muneris, n) militiae vojaška služba — palam javno — in conspectu assisto (astiti) stojim pri kom — dotis nomine kot doto — aestimationem facio precenim — communico 1 združim, pridam — ratio habetur račun se vodi — coniunctim skupno — fructus, us, m sad, dohodek — vita supero 1 = superstes sum preživim, dalje živim — potestas vitae necisque oblast nad življenjem in smrtjo — illustri loco natus iz odličnega rodu — decedo sc. de vita umrem — res in suspicionem venit zbudi se sumnja — in servilem modum = sicut de servis — quaestionem habeo preiskujem — compertum est dokazalo se je — tormentum, i mučilo, natezalnica — excrucio 1 mučim.

## Iz Cicerona

Ciceron (M. Tullius Cicero), državnik in najimenitnejši rimski govornik, je živel od l. 106. do 43. pr. Kr.

### \*\*1. De Hannibale et Phormione philosopho

Cum Hannibal Carthagine expulsus Ephesum ad Antiochum venisset exsul, invitatus est ab hospitibus suis, ut Phormionem philosophum, si vellet, audiret. Cumque is se non nolle dixisset, locutus esse dicitur homo copiosus aliquot horas de imperatoris officio et de re militari. Tum, cum ceteri, qui illum audierant, vehementer essent delectati, quaerebant ab Hannibale, quidnam ipse de illo philosopho iudicaret. Hic Poenus non optime Graece, sed tamen libere respondisse fertur multos se deliros senes saepe vidisse, sed qui magis quam Phormio deliraret, vidisse neminem. Neque mehercule iniuria. Quid enim aut arrogantius aut loquacius fieri potuit quam Hannibali, qui tot annis de imperio cum populo Romano, omnium gentium victore, certasset, Graecum hominem, qui numquam hostem, numquam castra vidisset, praecepta de re militari dare?

exsul, lis kot izgnanec — hospes, itis gost — copiosus, a, um obilen, bogat, zgovoren — iudico 1 sodim, mislim — delirus, a, um prismojen, neumen — deliro 1

prismojen sem, neumno govorim — mehercule (vzklik) pri Herkulu — arrogans, ntis prevzetan, domišljav — loquax, acis zgovoren, blebetav — praeceptum, i nauk, ukaz.

## \*\*2. De Ciceronis patria

Cicero: Ego, cum licet plures dies abesse, praesertim hoc tempore (= poleti) anni, et amoenitatem et salubritatem hanc sequor; raro autem licet. Sed nimirum me hic locus alia quoque causa delectat, quae te non attingit, Tite.

Atticus: Quae tandem ista causa est?

Cicero: Quia, si verum dicimus, haec est mea et fratris mei germana patria. Hic enim orti stirpe antiquissima sumus; hic sacra, hic genus, hic maiorum multa vestigia. Quid plura (dicam)? Hanc vides villam, ut nunc quidem est, lautius aedificatam patris nostri studio, qui, cum esset infirma valetudine, hic fere aetatem egit in litteris. Sed hoc ipso in loco, cum avus viveret et antiquo more parva esset villa, me scito esse natum, siquidem etiam ille sapientissimus vir, Ithacam ut videret, immortalitatem scribitur repudiasse.

Atticus: Ego vero tibi istam iustam causam esse puto, cur huc libentius venias atque hunc locum diligas. Quin ipse sum huic loco, in quo tu ortus es, amicior factus. Movemur enim nescio quo pacto locis ipsis, in quibus eorum, quos diligimus aut admiramur, adsunt vestigia. Me quidem ipsae nostrae Athenae non tam operibus magnificis exquisitisque antiquorum artibus delectant quam recordatione summorum virorum, ubi quis habitare, ubi sedere, ubi disputare sit solitus, studioseque eorum etiam sepulcra contemplor. Quare istum, ubi tu es natus, plus amabo posthac locum.

Cicero: Gaudeo igitur me incunabula paene mea tibi ostendisse.

Atticus: Equidem me cognosse admodum gaudeo.

Pogovor med Ciceronom in prijateljem Titom Pomponijem Atikom v Arpinu, Ciceronovem rojstnem kraju.

amoenitas et salubritas lep in zdrav kraj — sequor 3, akuz. secutus sum grem za čim, iščem — nimirum seveda — me attingit mene se tiče — tandem končno, vendar — germanus, a, um rodni — orior, óreris, oríri, ortus sum vzidem, rodim se — stirps, pis, f rod — maiores, rum predniki — vestigium, ii stopinja, sled — lautus, a, um lep, sijajen — studium, ii prizadevanje, napor — aetatem (= vitam) ago preživim, prebijem življenje — siquidem ker, saj — ille sapientissimus vir je Odisej — Ithaca, ae Itaka, Odisejev dom — repudio 1 zavrnem, odklonim — quin celo — moveor 2 gane me — quo pacto (abl. od pactum, i pogodba) kako, zakaj — exquisitus, a, um izbran — recordatio, onis, f spomin(janje) — posthac zatem, od sedaj.



## Facete dicta

## 1.\*\*

Cicero cum Lentulum, generum suum, exiguae staturae hominem, longo gladio accinctum vidisset: »Quis,« inquit, »generum meum ad gladium adligavit?«

facete dictum smešnica, dovtip — gener, i zet — exiguus, a, um majčken — statura, ae postava — accingo 3 cinxi, cinctum opašem — adligo 1 privežem.

## 2.\*\*

Eques Romanus quidam ingens aes alienum, dum vixit, celaverat. Eius culcitam Augustus emi iussit; quod cum omnes mirarentur: »Habenda est,« inquit, »ad somnum culcita, in qua ille, cum tantum deberet, dormire potuit.«

celo 1 (aliquem) prikrivam — cúlcita, ae blazina.

## 3.\*\*

Caelium oratorem fuisse iracundissimum constat; cum quo, ut aiunt, cenabat in cubiculo lectae patientiae cliens. Hic optimum iudicavit, quidquid ille dixisset, sequi et secundas agere. Non tulit Caelius assentientem et exclamavit: »Dic aliquid contra, ut duo simus!«

iracundus, a, um togoten — cubiculum, i soba — lectus, a, um izbran, izreden — cliens, ntis varovanec — sequor 3, secutus sum prav dam — secundas (sc. partes) ago igrām podrejeno vlogo.

## Iz Fedra

## \*\*1. Rana rupta et bos

Inóps poténtem dúm vult ímitarí perít.  
 In práto quóndam rána cónspexit bovém  
 et tácta invidiā tántae mágnitúdinís  
 rugósam inflávit péllem: túm natós suós  
 intérrógávit, án bove ésset látiór.

Illi negárunt. Rúrsus intendit cutém  
 maióre nísu et símili quaésivít modó,  
 quis máior ésset. Illi díxerunt bovém.  
 Novíssime indignáta dúm vult válidiús  
 infláre sése, rúpto iácuít córporé.

Feder (Phaedrus, i), Grk iz Macedonije, je prišel kot mlad suženj cesarja Avgusta v Rim. Cesar mu je dal prostost. Feder je napisal pet knjig basní. Napisane so v senarih:  $u\bar{u}u\bar{u}/u\bar{u}u\bar{u}/u\bar{u}u\bar{u}$ , ki so pa redko v taki obliki. Ohranilo se je 135 njegovih basní v petih knjigah.

rana, ae žaba — rumpo 3, rupi, ruptum pretrgam; pas. počim — inops brez moči, slaboten — pratum, i travnik — tactus invidiā prevzet od nevoščljivosti, iz nevoščljivosti — rugosus, a, um naguban, raskav — inflo 1 napihujem — pellis, is, f koža — natus, i mladič — intendo 3, tendi, tentum napenjam — cutis, is, f koža — nísus, us napor — novissime končno, slednjič — indignor 1 jezim se, nejevoljen sem — validus, a, um močan.

## \*\*2. De vulpe et uva

Famé coácta vúlpes álta in véneá  
 uvam áppetébat súmmis sáliens víribús.  
 Quam tángere út non pótuit, díscedéns aít:  
 »Nondúm matúra est; nólo acérbam súmeré.«  
 Qui, fácere quáe non póssunt, vérbis élevánt,  
 adscríbere hóc debébunt éxemplúm síbi.

appeto 3, tivi, titum skušam doseči, eegam po čem, poželim — salio 4, salui poskakujem — ut ko — maturus, a, um zrel — elevo 1 dvignem, zmanjšujem — exemplum mihi adscribo zgled sebi pripišem, nase obrnem.

## \*\*3. Aesopus et victor gymnicus

Victórem fórte gýmnicí certáminís  
 iactántiórem cúm vidísset Phrýx sophús,  
 intérrógávit, án plus ádversáriús  
 valúisset eíus. Ille: »Ne ístud díxerís!  
 Multó fuére víres máiorés meáe.«



>Quod,< inquit, >érgo, stúlte, méruísti decús,  
 mínús valéntem sí vicísti fórtiór ?  
 Feréndus ésses, fóрте sí te dícerés  
 superásse, méliór quí fuísset víribús.<

Ezop (Aesopus, i), oče grške basni, doma v Frigiji — gymnicus, a, um telovaden — iactans, ntiš bahajoč se, bahav — Phryx sophus frigijski modrijan = Ezop — ne istud dixeris (kon. pf.) ne govori tega, nikakor ne — multo (abl. mere) (za) mnogo — fuere = fuerunt — decus, oris, n kras, slava — superasse = superavisse — viribus (abl.) po močeh.

# Slovnica

## Deklinacija

1. Osnove na *ā*: ros-a, bon-a;
2. „ „ *o*: serv-us, puer-, ager (agri), bon-us; dōn-um;
3. „ „ *ē*: di-ēs, r'ēs;
4. „ „ *u*: frūct-us, corn-ū;
5. „ „ a) vokal *i*: civ-is, mar-e, brev-is, e;  
b) konzonant: cōnsul, rēx (rēgis), corpus (corp-  
ris), vetus (veteris).

|      | 1    | 2          | 3    | 4      | 5 a    | 5 b   |
|------|------|------------|------|--------|--------|-------|
| Nom. | a    | us, er; um | ēs   | us; ū  | is; e  | konz. |
| Gen. | ae   | ī          | ēī   | ūs     | is     | is    |
| Dat. | ae   | ō          | ēī   | uī; ū  | ī      | ī     |
| Ak.  | am   | um         | em   | um, ū  | em; e  | em    |
| Abl. | ā    | ō          | ē    | ū      | e; ī   | e     |
| Nom. | ae   | ī; a       | ēs   | ūs; ua | ēs; ia | ēs; a |
| Gen. | ārum | ōrum       | ērum | uum    | ium    | um    |
| Dat. | īs   | īs         | ēbus | ibus   | ibus   | ibus  |
| Ak.  | ās   | ōs; a      | ēs   | ūs; ua | ēs; ia | ēs; a |
| Abl. | īs   | īs         | ēbus | ibus   | ibus   | ibus  |

Vokativ je povsod enak nominativu, razen pri o osnovah na us, ki imajo e: servus, serve.

## Konjugacija

1. Osnove na *ā*: laud-ō;
2. „ „ *ē*: mon-eō;
3. „ „ *ī*: aud-iō;
4. „ „ a) vokal: cap-iō;  
b) konzonant: leg-ō.



## Aktiv

## I n d i

|          |       |    | laud- | mon- | aud- | cap- | leg- |
|----------|-------|----|-------|------|------|------|------|
| Prezent: | sing. | 1. | ō     | eō   | iō   | iō   | ō    |
|          |       | 2. | ās    | ēs   | īs   | īs   | īs   |
|          |       | 3. | at    | et   | it   | it   | it   |
|          | plur. | 1. | āmus  | ēmus | īmus | īmus | īmus |
|          |       | 2. | ātis  | ētis | ītis | ītis | ītis |
|          |       | 3. | ant   | ent  | iunt | iunt | unt  |

## K o n

|            |       |    |         |         |          |          |         |
|------------|-------|----|---------|---------|----------|----------|---------|
| Prezent:   | sing. | 1. | em      | eam     | iam      | iam      | am      |
|            |       | 2. | es      | eas     | ias      | ias      | as      |
|            |       | 3. | et      | eat     | iat      | iat      | at      |
|            | plur. | 1. | emus    | eamus   | iamus    | iamus    | amus    |
|            |       | 2. | etis    | eatis   | iatis    | iatis    | atis    |
|            |       | 3. | ent     | eant    | iant     | iant     | ant     |
| Imperativ: |       |    | a       | e       | i        | e        | e       |
|            |       |    | ate     | ete     | ite      | ite      | ite     |
|            |       |    | ato     | eto     | ito      | ito      | ito     |
|            |       |    | atote   | etote   | itote    | itote    | itote   |
|            |       |    | ato     | eto     | ito      | ito      | ito     |
|            |       |    | anto    | ento    | iunto    | iunto    | unto    |
| infinitiv: |       |    | āre     | ēre     | īre      | ēre      | ēre     |
| gerundij:  |       |    | andi    | endi    | iendi    | iendi    | endi    |
| gerundiv:  |       |    | andus 3 | endus 3 | iendus 3 | iendus 3 | endus 3 |
| particip:  |       |    | ans     | ens     | iens     | iens     | ens     |

## I n d i

|                   |       |       |       |        |        |         |         |        |
|-------------------|-------|-------|-------|--------|--------|---------|---------|--------|
| I m p e r f e k t | sing. | 1.    | abam  | ebam   | iebam  | iebam   | ebam    |        |
|                   |       | 2.    | abas  | ebas   | iebas  | iebas   | ebas    |        |
|                   |       | 3.    | abat  | ebat   | iebat  | iebat   | ebat    |        |
|                   |       | plur. | 1.    | abamus | ebamus | iebamus | iebamus | ebamus |
|                   |       |       | 2.    | abatis | ebatis | iebatis | iebatis | ebatis |
|                   |       |       | 3.    | abant  | ebant  | iebant  | iebant  | ebant  |
|                   | K o n |       |       |        |        |         |         |        |
|                   | sing. | 1.    | arem  | ērem   | irem   | ērem    | ērem    |        |
|                   |       | 2.    | ares  | ēres   | ires   | ēres    | ēres    |        |
|                   |       | 3.    | aret  | ēret   | iret   | ēret    | ēret    |        |
|                   |       | plur. | 1.    | aremus | ēremus | iremus  | ēremus  | ēremus |
|                   |       |       | 2.    | aretis | ēretis | iretis  | ēretis  | ēretis |
| 3.                |       |       | arent | ērent  | irent  | ērent   | ērent   |        |

## k a t i v

## Pasiu

| laud- | mon-  | aud-   | cap-   | leg-  |
|-------|-------|--------|--------|-------|
| or    | eor   | ior    | ior    | or    |
| āris  | ēris  | iris   | ēris   | ēris  |
| ātur  | ētur  | itur   | itur   | itur  |
| āmur  | ēmur  | imur   | imur   | imur  |
| āmini | ēmini | imini  | imini  | imini |
| antur | entur | iuntur | iuntur | untur |

## j u n k t i v

|       |        |        |        |       |
|-------|--------|--------|--------|-------|
| er    | ear    | iar    | iar    | ar    |
| eris  | earis  | iaris  | iaris  | aris  |
| etur  | eatur  | iatur  | iatur  | atur  |
| emur  | eamur  | iamur  | iamur  | amur  |
| emini | eamini | iamini | iamini | amini |
| entur | eantur | iantur | iantur | antur |
| are   | ere    | ire    | ēre    | ēre   |
| amini | emini  | imini  | imini  | imini |
| ator  | etor   | itor   | itor   | itor  |
| ator  | etor   | itor   | itor   | itor  |
| antor | entor  | iuntor | iuntor | untor |
| āri   | ēri    | iri    | i      | i     |

## k a t i v

|         |         |          |          |         |
|---------|---------|----------|----------|---------|
| abar    | ebar    | iebar    | iebar    | ebar    |
| abaris  | ebaris  | iebaris  | iebaris  | ebaris  |
| abatur  | ebatur  | iebatur  | iebatur  | ebatur  |
| abamur  | ebamur  | iebamur  | iebamur  | ebamur  |
| abamini | ebamini | iebamini | iebamini | ebamini |
| abantur | ebantur | iebantur | iebantur | ebantur |

## j u n k t i v

|         |         |         |         |         |
|---------|---------|---------|---------|---------|
| arer    | ērer    | irer    | ērer    | ērer    |
| areris  | ēreris  | ireris  | ēreris  | ēreris  |
| aretur  | ēretur  | iretur  | ēretur  | ēretur  |
| aremur  | ēremur  | iremur  | ēremur  | ēremur  |
| aremini | ēremini | iremini | ēremini | ēremini |
| arentur | ērentur | irentur | ērentur | ērentur |



## Aktiv

|           |         |          | laud-                  | mon-             | aud-    | cap-    | leg- |
|-----------|---------|----------|------------------------|------------------|---------|---------|------|
| Futur I.: | sing.   | 1.       | abo                    | ebo              | iam     | iam     | am   |
|           |         | 2.       | abis                   | ebis             | ies     | ies     | es   |
|           |         | 3.       | abit                   | ebit             | iet     | iet     | et   |
|           | plur.   | 1.       | abimus                 | ebimus           | iemus   | iemus   | emus |
|           |         | 2.       | abitis                 | ebitis           | ietis   | ietis   | etis |
|           |         | 3.       | abunt                  | ebunt            | ient    | ient    | ent  |
|           | inf.    | aturum 3 | iturum 3<br>(etorum 3) | iturum 3<br>esse | turum 3 | turum 3 |      |
|           | partic. | aturus 3 | iturus 3               | iturus 3         | turus 3 | turus 3 |      |

## O b l i k e p e r f e k

|            |    |       | laudav-i | monu-i | audiv-i   | cep-i  | leg-i    |      |
|------------|----|-------|----------|--------|-----------|--------|----------|------|
|            |    |       | Perfekt  |        | Plkvperf. |        | Fut. II. |      |
|            |    |       | Ind.     | Konj.  | Ind.      | Konj.  | Ind.     |      |
|            |    | sing. | 1.       | i      | erim      | eram   | issem    | ero  |
|            |    |       | 2.       | isti   | eris      | eras   | isses    | eris |
| 3.         | it |       | erit     | erat   | isset     | erit   |          |      |
| plur.      | 1. | imus  | erimus   | eramus | issemus   | erimus |          |      |
|            | 2. | istis | eritis   | eratis | issetis   | eritis |          |      |
|            | 3. | ērunt | erint    | erant  | issent    | erint  |          |      |
| infinitiv: |    |       | isse     | isse   | isse      | isse   | isse     |      |
| particip:  |    |       |          |        |           |        |          |      |
| supin I.:  |    |       | ātum     | itum   | itum      | tum    | tum      |      |
| supin II.: |    |       | ātū      | itū    | itū       | tū     | tū       |      |

*Pasiv*

| laud-   | mon-               | aud-        | cap-   | leg-  |
|---------|--------------------|-------------|--------|-------|
| abor    | ebor <i>homo e</i> | iar         | iar    | ar    |
| aberis  | eberis             | ieris       | ieris  | eris  |
| abitur  | ebitur             | ietur       | ietur  | etur  |
| abimur  | ebimur             | iemur       | iemur  | emur  |
| abimini | ebimini            | iemini      | iemini | emini |
| abuntur | ebuntur            | ientur      | ientur | entur |
| atum    | itum<br>(etum)     | itum<br>iri | tum    | tum   |

## t o v e o s n o v e

| Perfekt  |         | Plkvperfekt  |         | Fut. II. |
|----------|---------|--------------|---------|----------|
| Ind.     | Konj.   | Ind.         | Konj.   | Ind.     |
| laudatus | monitus | auditus      | captus  | lectus   |
| sum      | sim     | eram         | essem   | ero      |
| es       | sis     | eras         | esses   | eris     |
| est      | sit     | erat         | esset   | erit     |
| sumus    | simus   | eramus       | essemus | erimus   |
| estis    | sitis   | eratis       | essetis | eritis   |
| sunt     | sint    | erant        | essent  | erunt    |
| atum     | itum    | itum<br>esse | tum     | tum      |
| ātus 3   | itus 3  | itus 3       | tus 3   | tus 3    |
|          |         |              |         |          |



## § 1. Deponentniki

Mnogo latinskih glagolov ima pasivno obliko, pa aktiven pomen. Take glagole imenujemo deponentnike (*verba dēpōnentia*).

Deponentniki tvorijo kot glagoli aktivnega pomena part. prez., part. (in inf.) fut., supin in gerundij. Gerundiv ohrani pasivni pomen.

Semideponentniki (na pol deponentniki) so glagoli, ki imajo kot deponentniki le nekaj oblik (v prezentovi ali perfektovi osnovi).

## § 2. Glagoli z osnovo na -iō

K mešani konjugaciji spada tudi nekaj glagolov na -iō, ki imajo vsi osnovo s kratkim vokalom, n. pr. *capimus, patimur*.

Opomba. Razen rednih se dobe večkrat tudi posebne glagolske oblike, n. pr. *laudārunt* (laudāvērunt), *laudāvēre* (laudāvērunt), *laudābere* (laudāberis).

## Posebnosti deklinacij

### § 3. Osnove na -ā

1. Nekdanje obrazilo -ās za gen. sing. se je ohranilo v zvezi *pater familiās* hišni oče, *māter familiās* hišna mati; pl. *patrēs (mātrēs) familiās*, pa tudi *pater familiae* itd.;

2. *dea* boginja in *filia* hči imata v dat. in abl. pl. v zvezi z maskulinom starejše obrazilo -bus: *dīs deābusque* bogovom in boginjam, *cum filiīs filiābusque* s sinovi in hčerami.

### § 4. Osnove na -o

Substantivi na -us so vobče, na -er pa vsi maskulina.

Feminina so na -us:

1. imena dreves, mest, otokov, dežel;

2. *humus, humī* zemlja, tla.

Neutrum je *vulgus, vulgī* preprosto ljudstvo.

Substantiva na -um so neutra.

Opombe:

1. Lastna imena na -ius, -ēius in -āius imajo v vokativu sing. -ī, -ēī, -āī; n. pr. *Horātius Horātī, Valēri, Pompēius Pompēī, Gāius Gāī*; enako *meus filiūs mī fili* moj sin!

2. Besede na -ius in -ium skrčujejo včasih v gen. sing. -iī v -i; n. pr. *Valērius Valéri, cōnsilium cōnsilī*.

3. *Deus* ima v vokativu sing. vedno *deus*; v pluralu so navadne oblike *dī* (nom.), *dīs* (dat. in abl.).

## § 5. Osnove na -ē in -u

Substantivi e deklinacije so vsi feminina, razen diēs in meridiēs. Substantivi u deklinacije na -us so vobče maskulina, na -u neutra.

Feminina na -us so:

1. *Idūs* ide, *tribus* okraj, *porticus* stebrišče, *acus* šivanka, *manus* roka in *domus* hiša;

2. imena dreves, n. pr. *quercus* hrast.

*Domus* ima v abl. sing. *domō*, ak. pl. *domōs* (redko *domūs*), gen. pl. *domōrum* in *domuum*.

V dat. in abl. pl. imajo obrazilo -ubus:

1. Dvozožnice na -cus, n. pr. *lacus* jezero *lacubus*;

2. *artus* ud, *tribus*: *artubus*, *tribubus*.

## Osnove na vokal ali konzont

### A. Vokalne osnove

§ 6. 1. skupina: v nom. sing. obrazilo -e

Substantivi na -e, -al, -ar so neutra.

§ 7. 2. skupina: v nom. sing. obrazilo -is

Substantivi na -is (enakozložnice!) so feminina, razen imen rek, ki so vedno maskulina.

V to skupino (z -ī v abl. sing.) spadajo tudi substantivno rabljeni adjektivi, n. pr. imena mesecev: *Aprīlis*, *September*; dalje: *aequālis* sovrstnik, *annālis* letopis, *cōsulāris* bivši konzul, *nātālis* rojstni dan, *vōcālis* samoglasnik, *affinis* sorodnik, *familiāris* zaupnik, *trirēmīs* troveslača, *ferrō ignīque* z mečem in ognjem.

§ 8. 3. skupina: v nom. sing. obrazilo -is ali -ēs

V gen. pl. imajo -um: *canis* pes *canum*, *senex* starček *senum*, *iuvenis* mladenič *iuvenum*, *vātēs* prerok *vātum*, *volucris* ptič *volucrum*.

Isto deklinacijo imajo adjektivi z obraziloma -is, -e; n. pr. *fortis*, *forte*, in adjektivi z obrazili -er, -is, -e; n. pr. *celer*, *celeris*, *celere*.

Ti adjektivi imajo v abl. sing. obrazilo -ī.

Substantiva na -is (-ēs) so vobče feminina.



Maskulina so:

1. moška imena;
2. *collis, mēnsis, orbis*;
3. substantivi na *-cis, -guis, -nis*; n. pr. *piscis, unguis, pānis*.

V to skupino spadajo tudi štirje substantivi na *-er*, katerih prvotna osnova se je končavala na *-ri*; to so: *imber imbris* m. ploha, *ūter ūtris* m. meh, *venter ventris* m. trebuh, *linter lintris* f. čoln.

K vokalni osnovi spadata tudi *grūs gruis* m. f. žrjav, *sūs suis* m. f. svinja.

## B. Konzontančne osnove

### § 9.

#### 1. Osnove na l, n, r, s

Pomni: V gen. pl. imajo *-ium* enozložnice: *as assis* m. as, *mās maris* m. moški, *mās mūris* miš, *os ossis* kost.

Isto deklinacijo imajo:

1. adjektivi: *pauper, vetus, memor, vigil, pār*.

Pomni: a) *memor* in *vigil* imata v abl.  $\rightarrow$  i;

b) *pār* se sklanja: *pari, paria, parium*.

2. vsi komparativi na *-ior, -ius*; n. pr. *alt-ior, alt-ius, alt-iōris*.

3. Komparativ *plūs, (com)plūrēs* več ima v gen. pl. *(com)plūrium*, toda nom. pl. n. *(com)plūra*.

Substantivi te vrste so vobče maskulina.

Feminina so:

1. imena ženskih oseb;
2. imena na *-dō, -gō, -iō*; maskulina pa so: *ōrdō, cardō cardinis* stožer, *pūgiō pūgiōnis* bodalo;
3. *arbor, tellūs tellūris* zemlja.

Neutra so:

1. imena na *-ur, -us, -men, -l*; n. pr. *fulgur, corpus, genus, nomen, mel, fel*;
2. tale imena na *-er*: *īter, vēr, cadāver* truplo, *verber* in *papāver* mak;
3. tale imena na *-or*: *marmor marmoris* marmor, *aequor aequoris* morska gladina;
4. tale imena na *-s*: *ōs ōris* usta, *os ossis* kost, *aes aeris* med (medí), *vās vāsis* posoda.

## § 10.

## Osnove na eg, dt, bp

Nominativ tvorimo tako, da pritaknemo na osnovo s, razen pri neutrih.

Edina osnova na -m je *hiems hiemis* f. zima.

Edini osnovi na -v sta *nix nivis* f. sneg, *bōs bovis* m. f. govedo.

V gen. pl. imajo obrazilo -ium:

1. substantivī, katerih osnova se končuje na dva konzonanta, n. pr. *mont-ium, urb-ium, cord-ium*; *parentēs* starši ima navadno *parentum*;

2. *faux faucis* f. (nav. pl.) goltanec, soteska, *fraus fraudis* f. prevara, *lis litis* f. prepir, *nix nivis* f. sneg.

Isto deklinacijo imajo tile adjektivi: *dīves, compos, particeps, princeps, superstes, expers* (gen. pl. ium).

Vsi drugi adjektivi te vrste konzonantne deklinacije imajo v abl. sing. obrazilo -ī, v nom. pl. n. -ia, v gen. pl. -ium; n. pr. *fēlix, audāx* itd.

P o m n i : v abl. sing. imajo -e:

1. participi prezenta;

2. substantivno rabljeni adjektivi, n. pr. *ā Fēlice, ā Clēmente, ā sapiente, ā vigile*.

Substantivi te vrste so vobče feminina.

Maskulina so:

1. imena moških oseb;

2. tale imena na -s: *lapis, pēs, pariēs*;

3. tale imena na -ns: *dēns, fōns, mōns, pōns*;

4. imena na -ex (icis) in es (itis); n. pr. *pollex, vertex, gurges gurgitis* vrtinec, *limes limitis* meja;

5. tale imena na -x: *calix, grex*.

*Oriēns orientis* vzhod in *occidēns occidentis* zahod sta maskulina, ker se misli zraven *sōl*.

Neutra so:

1. *caput, cor, lāc*;

2. grška imena na -ma, n. pr. *poēma poēmatis* pesnitev, *aenigma aenigmatis* uganka.



## § 11. Defectiva et abundantia

## I. Razne osnove imajo (anómala):

1. *Iuppiter* (iz Iov-pater): *Iovis*, *Iovī*, *Iovem*, ab *Iove*;
2. *bōs* m. f. govedo (osnova bov-) *bov-is*, gen. pl. *bo-um*, dat. in abl. pl. *bū-bus* (*bō-bus*);
3. *senex* m. starček, *senis* itd.;
4. *carō* f. meso *carnis* (pl. *carnēs*, gen. pl. *carnium* kosi mesa);
5. *nix* f. sneg *nivis* (pl. *nivēs* snežni plazovi);
6. *iter* n. pot(ovanje) *itineris* (pl. *itinerā*);
7. *vās* n. posoda *vāsīs* (pl. *vāsa vāsōrum*).

## II. Vseh sklonov nimajo (defectiva):

1. *vīs* f. sila *vim vī* (pl. popoln: *vīrēs vīrium* itd.);
2. *opīs* (gen.) f. pomoč *opem ope* (pl. popoln: *opēs opum* bogastvo, vojaška moč);
3. *frūgēs frūgum* f. (poljski) pridelki, v sing. samo *frūgem*;
4. *precēs precum* f. prošnje, v sing. samo *prece* s prošnjo;
5. *fors* f. slučaj, samo *forte* (abl.) slučajno;
6. *spōns* f. volja, samo *sponte* (s pos. zaimkom), n. pr. *meā, tuā, suā sponte* samovoljno.

## III. Nesklonljive besede (indēclīnabilia) so:

1. substantiva: *fās* n. (božje) pravo, *nefās* n. krivica, greh;
2. adjektivi: *frūgī* (dat.) pošten, vrl, *nēquam* hudoben.

## IV. Nekaterne besede se rabijo samo v pluralu (plūrālia tantum):

1. skupna imena živih bitij, n. pr. *liberī* m. otroci, *posterī* m. potomci, *māiōrēs* m. predniki, *mānēs* (*mānium*) m. duhovi umrlih, *penātēs* (*penātium*) m. hišni bogovi, *inferī* m. podzemski bogovi, podzemski svet, *superī* m. višnji bogovi, nadzemski svet;
2. telesni deli, ki jih imamo po dva ali so sestavljeni iz več delov, n. pr. *nārēs* (*nārium*) f. nos, *faucēs* (*faucium*) f. goltanec, so-teska, *viscera* (*viscerum*) n. drob;
3. imena koledarskih dni in prazniki, ker obsegajo več ur ali dni, n. pr. *fastī* m. (diēs) koledar, *Kalendae* f., *Nōnae* f., *Idūs* f., *Saturnālia* n. Saturnov praznik; enako: *nūptiae* f. ženitnina, *epulae* f. pojedina;
4. stvari, ki so sestavljene iz več delov, n. pr. *tenebrae* f. tema, *inimicitiae* f. sovraštvo, *rēs secundae* sreča, *rēs adversae* nesreča, *angustiae* f. ožina, *reliquiae* f. ostanki, *scālae* f. stopnice, *arma* n.

orožje, *castra* n. tabor, *moenia* n. obzidje, *divitiae* f. bogastvo, *insidiae* f. zaseda;

5. zemljepisna imena, n. pr. *Athēnae* f. Atene, *Thēbae* f. Tebe, *Delphī* m. Delfi, *Leuctra* n. Levktra, *Alpēs* (Alpium) f. Alpe.

V. Nekatere besede imajo v pl. še drug pomen:

|                                     |                                     |
|-------------------------------------|-------------------------------------|
| <i>aqua</i> f. voda                 | <i>aquae</i> toplice                |
| <i>cōpia</i> f. množica             | <i>cōpiae</i> čete                  |
| <i>littera</i> f. črka              | <i>litterae</i> pismo, znanost      |
| <i>auxilium</i> n. pomoč            | <i>auxilia</i> pomožne čete         |
| <i>castrum</i> n. trdnjava          | <i>castra</i> tabor                 |
| <i>impedimentum</i> n. ovira        | <i>impedimenta</i> prtljaga, pratež |
| <i>vinculum</i> n. vez              | <i>vincula</i> ječa                 |
| <i>aedēs</i> f. svetišče            | <i>aedēs</i> hiša                   |
| <i>finis</i> m. meja, konec         | <i>finēs</i> ozemlje                |
| ( <i>ops</i> ) <i>opis</i> f. pomoč | <i>opēs</i> zakladi, moč            |
| <i>pars</i> f. del                  | <i>partēs</i> vloga, stranka.       |

## § 12. Grška deklinacija

Grške besede se vobče prilagode dotični lat. dekl.

Vendar pomni:

1. po lat. ā-deklinaciji se sklanjajo (*Andromacha*, *Nioba*), dobe se pa tudi oblike na -ē: *Circē*, *Circēs* (*Circae*), *Circēn*, ā *Circē*. Maskulina na -ās in -ēs imajo v vok. -ā: *Aenēās*: *Aenēā*. Od grških imen na -ēs jih je nekaj prešlo v konz. dekl., n. pr. *Aristidēs* *Aristidis* (toda *poēta* *poētae* m. pesnik).

2. Po lat. o-deklinaciji se sklanjajo tudi imena na -eus, n. pr. *Orpheus* *Orpheī* *Orpheum* *Orpheō*, toda vok. *Orpheu*.

3. Po lat. konz. deklinaciji se sklanjajo osnove na konz. konz. Moška lastna imena na -ēs imajo v gen. sing. poleg obrazila -is včasih tudi -ī (*Periclēs*, *Periclis* in *Periclī*), v ak. sing. poleg -em tudi -ēn (*Sōcratem* in *Sōcratēn*), v ak. sing. poleg -em tudi -a (*Marathōnem* in *Marathōna*).

## § 13. Komparacija

1. superlativ na obrazilo -issimus:

|         |          |             |                 |
|---------|----------|-------------|-----------------|
| altus   | alt-     | alt-ior     | alt-issimus     |
| prūdēns | prūdent- | prūdent-ior | prūdent-issimus |
| ūtilis  | ūtil-    | ūtil-ior    | ūtil-issimus    |



## 2. superlativ na obrazilo -simus v obliki -limus:

|                     |           |              |                |
|---------------------|-----------|--------------|----------------|
| <i>facilis</i>      | facil-    | facil-ior    | facil-limus    |
| <i>difficilis</i>   | difficil- | difficil-ior | difficil-limus |
| <i>similis</i>      | simil-    | simil-ior    | simil-limus    |
| <i>dissimilis</i> , | dissimil- | dissimil-ior | dissimil-limus |
| <i>humilis</i>      | humil-    | humil-ior    | humil-limus    |
| <i>gracilis</i>     | gracil-   | gracil-ior   | gracil-limus;  |

## 3. superlativ na obrazilo -simus v obliki -rimus:

|                |         |            |               |
|----------------|---------|------------|---------------|
| <i>pulcher</i> | pulchr- | pulchr-ior | pulcher-rimus |
| <i>celer</i>   | celer-  | celer-ior  | celer-rimus.  |

## § 14. Posebnosti pri komparaciji

1. Z -volus, -dicus in -ficus sestavljeni adjektivi se stopnjujejo takole:

|                              |                |                     |
|------------------------------|----------------|---------------------|
| <i>bene-volus</i> dobrohoten | benevolent-ior | benevolent-issimus  |
| <i>male-dicus</i> obrekljiv  | maledicent-ior | maledicent-issimus  |
| <i>bene-ficus</i> dobrotljiv | beneficent-ior | beneficent-issimus. |

## 2. Posebno se stopnjujeta nesklonljiva adjektiva:

|                          |           |               |
|--------------------------|-----------|---------------|
| <i>frūgī</i> vrl         | frūgālior | frūgālissimus |
| <i>nēquam</i> malopriden | nēquior   | nēquissimus.  |

3. Opisno stopnjevanje v komp. z magis (bolj) in sup. z maximē (najbolj) imajo adjektivi na -us, če stoji pred njim vokal:

|                          |               |                |
|--------------------------|---------------|----------------|
| <i>idōneus</i> pripraven | magis idōneus | maximē idōneus |
| <i>noxius</i> škodljiv   | magis noxius  | maximē noxius  |
| <i>arduus</i> strm       | magis arduus  | maximē arduus. |

Pravilno je pa stopnjevanje adjektivov na -quus, -guis in -uis, n. pr.

|                            |           |               |
|----------------------------|-----------|---------------|
| <i>antīquus</i> starodaven | antīquior | antīquissimus |
| <i>pīnguis</i> debel       | pīnguior  | pīnguiissimus |
| <i>tenuis</i> tenek        | tenuior   | tenuissimus.  |

## 4. Različne osnove pri komparaciji imajo:

|                      |                    |          |
|----------------------|--------------------|----------|
| <i>bonus</i> dober   | melior             | optimus  |
| <i>malus</i> slab    | peior              | pessimus |
| <i>magnus</i> velik  | maior              | maximus  |
| <i>parvus</i> majhen | minor              | minimus  |
| <i>multum</i> mnogo  | plūs               | plūrium  |
| <i>multī</i> mnogi   | plūrēs (plūra)     | plūrimī. |
|                      | (gen. pl. plūrium) |          |

P o m n i: komp. za substantiva *senex* in *iuuenis* se glasi: *senior* starejši, *iūnior* mlajši.

## § 15. Nepopolno stopnjevanje

Pozitiva nimajo (ali je le deloma ohranjen):

|                                    |                         |                                    |
|------------------------------------|-------------------------|------------------------------------|
| <i>intrā</i> znotraj               | interior notranji       | intimus najbolj notr.              |
| <i>extrā</i> zunaj                 | exterior zunanji        | extrēmus skrajni                   |
| nātiōnēs exterae<br>zunanji narodi |                         |                                    |
| <i>īnfrā</i> spodaj                | inferior spodnji        | īnfirmus najbolj spod.             |
| <i>suprā</i> zgoraj                | superior gornji         | suprēmus najbolj<br>gornji, zadnji |
| <i>citrā</i> tostran               | citerior tostranski     | —                                  |
| <i>ultrā</i> onostran              | ulterior onostranski    | ultimus zadnji                     |
| <i>prae</i> spredaj                | prior prejšnji          | primus prvi                        |
| <i>post</i> po                     | posterior poznejši      | postrēmus zadnji                   |
|                                    |                         | postumus po smrti                  |
|                                    |                         | očetovi rojen                      |
| <i>prope</i> blizu                 | propior bližnji         | proximus najbližji                 |
| <i>dē</i> od                       | dēterior slabši (nižji) | dēterrīmus najslabši               |
| <i>potis</i> močen                 | potior boljši           | potissimus najboljši.              |
| (possūm, potens)                   |                         |                                    |

## § 16.

## Adverb

|                |           |            |                |
|----------------|-----------|------------|----------------|
| <i>doctus</i>  | doctē     | doctius    | doctissimē     |
| <i>pulcher</i> | pulchrē   | pulchrius  | pulcherrimē    |
| <i>bonus</i>   | b ē n ē   | melius     | optimē         |
| <i>malus</i>   | m ā l ē   | peius      | pessimē        |
| <i>ācer</i>    | ācriter   | ācrius     | ācerrimē       |
| <i>fortis</i>  | fortiter  | fortius    | fortissimē     |
| <i>atrōx</i>   | atrōciter | atrōcius   | atrōcissimē    |
| <i>sapiēns</i> | sapienter | sapientius | sapientissimē. |

P o m n i: *aliter* drugače, *nēquiter* nemarno.



## § 17. Posebne tvorbe adverba

Več adverbov se končuje na -o, n. pr.: *cito* hitro, *rārō* redko, in dr.

Kot adverbi se rabijo razni skloni, n. pr.:

Ak. sing.: *multum* mnogo, *nimum* preveč, *parum* premalo, *primum* najprej itd.; *facile* lahko, *impūne* brez kazni itd.; *partim* deloma, *statim* takoj itd.

Ak. pl.: *forās* ven, *aliās* drugič.

Abl. (lok. in instr.): *vesperī* zvečer, *hodiē* danes, *forte* slučajno, *magnopere* zelo, *grātis* zastonj, *forīs* zunaj itd.

Nekateri adverbi so nastali iz zveze s prepozicijo, n. pr.: *anteā* prej, *proptereā* zaradi tega, *dēnuō* znova, *imprimīs* zlasti itd.

## Prōnōmen

### § 18. Prōnōmen persōnāle (osebni zaimek)

|      |       |                  |       |                  |        |
|------|-------|------------------|-------|------------------|--------|
| Nom. | ego   | nōs              | tū    | vōs              | —      |
| gen. | meī   | nostrī (nostrum) | tuī   | vestrī (vestrum) | suī    |
| dat. | mihi  | nōbīs            | tibi  | vōbīs            | sibi   |
| ak.  | mē    | nōs              | tē    | vōs              | sē     |
| abl. | ā mē  | ā nōbīs          | ā tē  | ā vōbīs          | ā sē   |
|      | mēcum | nōbīscum;        | tēcum | vōbīscum;        | sēcum. |

Nostrum vestrum se rabi:

1. če pomeni ‚izmed nas‘ ‚izmed vas‘, n. pr. *multī nostrum (vestrum)*;

2. v zvezi z omnium; n. pr. *salūs omnium nostrum (vestrum)* blaginja nas (vas) vseh.

### § 19. Prōnōmen persōnāle reflexīvum

(povratno-osebni zaimek)

suī, sibi, sē, ki ima v sing. in pl. iste oblike, se rabi v latinščini samo za tretjo osebo v sing. in pl., ako se nanaša dejanje na subjekt istega stavka ali v notranje zavisnih konjunktivnih stavkih na subjekt nadrednega stavka; n. pr. *laudō mē* hvalim se, *laudat sē* hvali se itd.

### § 20. Prōnōmen possessīvum (svojilni zaimek)

|                        |  |                         |
|------------------------|--|-------------------------|
| 1. os. meus, mea, meum |  | noster, nostra, nostrum |
| 2. os. tuus, tua, tuum |  | vester, vestra, vestrum |

Tretjo osebo posesivnega zaimka nadomešča gen. demonstrativnega zaimka *is ea id*; n. pr. *pater eius* njegov (njen) oče, *pater eorum* njihov oče (moški spol!), *pater earum* njihov oče (ženski spol!).

### § 21. Prōnōmen possessīvum reflexīvum (povratno-svojilni zaimek)

*suus* se rabi v latinščini samo za tretjo osebo; n. pr. *laudō amicum meum* hvalim svojega prijatelja, *laudās amicum tuum* hvališ svojega prijatelja itd. Rabi se v istih primerih kakor povratno-osebni zaimek (§ 19).

### § 22. Prōnōmen dēmōnstrātīvum (kazalni zaimek)

#### a) hic, haec, hoc

|      |       |       |      |  |       |       |       |
|------|-------|-------|------|--|-------|-------|-------|
| Nom. | hi-c  | hae-c | ho-c |  | hī    | hae   | hae-c |
| gen. |       | huius |      |  | hōrum | hārum | hōrum |
| dat. |       | hui-c |      |  |       | hīs   |       |
| ak.  | hun-c | han-c | ho-c |  | hōs   | hās   | hae-c |
| abl. | hō-c  | hā-c  | hō-c |  |       | hīs   |       |

#### b) iste, ista, istud

|      |       |        |       |  |         |         |         |
|------|-------|--------|-------|--|---------|---------|---------|
| nom. | iste  | ista   | istud |  | istī    | istae   | ista    |
| gen. |       | istīus |       |  | istōrum | istārum | istōrum |
| dat. |       | istī   |       |  |         | istīs   |         |
| ak.  | istum | istam  | istud |  | istōs   | istās   | ista    |
| abl. | istō  | istā   | istō  |  |         | istīs   |         |

Enako se sklanja *ille, illa, illud* in *ipse, ipsa, ipsum*, ki ima v nom. in ak. sing. *ipsum*.

#### c) is, ea, id

|      |     |      |    |  |         |           |       |
|------|-----|------|----|--|---------|-----------|-------|
| nom. | is  | ea   | id |  | īi (eī) | eae       | ea    |
| gen. |     | eius |    |  | eōrum   | eārum     | eōrum |
| dat. |     | eī   |    |  |         | eīs (iīs) |       |
| ak.  | eum | eam  | id |  | eōs     | eās       | ea    |
| abl. | eō  | eā   | eō |  |         | eīs (iīs) |       |



č) *idem, eadem, idem*

|      |               |                |              |                 |                                 |                 |
|------|---------------|----------------|--------------|-----------------|---------------------------------|-----------------|
| nom. | <i>idem</i>   | <i>eadem</i>   | <i>idem</i>  | <i>īdem</i>     | <i>eaedem</i>                   | <i>eadem</i>    |
| gen. |               | <i>eiusdem</i> |              | <i>eōrundem</i> | <i>eārundem</i>                 | <i>eōrundem</i> |
| dat. |               | <i>eidem</i>   |              |                 | <i>eīsdem</i> ( <i>iisdem</i> ) |                 |
| ak.  | <i>eundem</i> | <i>eandem</i>  | <i>idem</i>  | <i>eōsdem</i>   | <i>eāsdem</i>                   | <i>eadem</i>    |
| abl. | <i>eōdem</i>  | <i>eādem</i>   | <i>eōdem</i> |                 | <i>eīsdem</i> ( <i>iisdem</i> ) |                 |

§ 23. *Prōnōmen relātīvum* (oziralni zaimek)*quī, quae, quod*

|      |             |              |             |               |               |               |
|------|-------------|--------------|-------------|---------------|---------------|---------------|
| Nom. | <i>quī</i>  | <i>quae</i>  | <i>quod</i> | <i>quī</i>    | <i>quae</i>   | <i>quae</i>   |
| gen. |             | <i>cuius</i> |             | <i>quōrum</i> | <i>quārum</i> | <i>quōrum</i> |
| dat. |             | <i>cui</i>   |             |               | <i>quibus</i> |               |
| ak.  | <i>quem</i> | <i>quam</i>  | <i>quod</i> | <i>quōs</i>   | <i>quās</i>   | <i>quae</i>   |
| abl. | <i>quō</i>  | <i>quā</i>   | <i>quō</i>  |               | <i>quibus</i> |               |

§ 24. *Prōnōmen interrogātīvum* (vprašalni zaimek)

a) *quis? quid?* (substantivno) se sklanja v drugih sklonih kakor relativni zaimek;

b) *quī, quae, quod* (adjektivno) se sklanja v drugih sklonih kakor relativni zaimek;

c) *uter, utra, utrum* (gen. *utrīus*, dat. *utrī*).

§ 25. *Prōnōmen indēfīnītum* (nedoločni zaimek)

1. a) *aliquis aliquid* (subst.) *alicuius* itd. nekdo, nekaj;

b) *aliquī aliqua aliquod* (adj.) *alicuius* itd.; *aliqua* n. pl. neki, neka, neko.

Za vezniki: *sī* (če), *nisi* (če ne), *nē* (da ne), *num* (ali) in relativni predpona *ali-* odpade; n. pr. *sī quis* če kdo.

2. a) *quisquam quidquam* (subst.) *cuiusquam* itd. nekdo nekaj (pri f. in pl. ga zastopa *ūllus*); rabi se v že zanikanih stavkih in v vprašalnih stavkih, v katerih pričakujemo nikalni odgovor;

b) *ūllus ūlla ūllum* (adj.) neki neka neko.

3. *quīdam quaedam quiddam* (subst., *quoddam* adj.) neka določena oseba ali stvar, ki je nočemo ali ne moremo natančneje označiti; *cuiusdam* itd.; -m se spremeni pred *đ* v -n: *quendam, quōrundam*.

4. a) (**ūnus**)**quisque** (**ūnum**)**quidque** (subst.) vsak vsako (posamič) (**ūnīus**) **cuiusque** itd.;

b) (**ūnus**)**quisque** (**ūna**)**quaeque** (**ūnum**)**quodque** (adj.) vsak vsaka vsako (posamič).

5. a) **quīvis** **quaevis** **quidvis** (subst.) vsak vsako vsako (kdor koli) **cuiusvis** itd.;

b) **quīvis** **quaevis** **quodvis** (adj.) vsak vsaka vsako.

6. a) **quīlibet** **quaelibet** **quidlibet** (subst.) vsak vsaka vsako (kdor koli) **cuiuslibet** itd.;

b) **quīlibet** **quaelibet** **quodlibet** (adj.) vsak vsaka vsako.

7. a) **quispiam** **quidpiam** (subst.) nekdo nekaj **cuiuspiam** itd.;

b) **quispiam** **quaequam** **quodpiam** (adj.) nekateri **cuiuspiam** itd.

8. **uterque** **utraque** **utrumque** vsak vsaka vsako (od obeh) **utrīusque** **utriusque** **utrumque** itd.

9. a) **nēmō** (subst.) nihče, nobeden; **nōnnēmō** marsikdo;

b) **nūllus** (adj.) noben; **nōnnūlli** marsikateri, **nūllus** **nōn** vsak;

c) **nihil** (subst.) nič; **nōnnihil** marsikaj.

|      |         |         |             |
|------|---------|---------|-------------|
| Nom. | nēmō    | nūllus  | nihil       |
| gen. | nūllius | nūllius | nūllius rei |
| dat. | nēminī  | nūlli   | nūlli rei   |
| ak.  | nēminem | nūllum  | nihil       |
| abl. | ā nūllō | ā nūllō | nūllā rē    |

Opomba k 4. **Quisque** se rabi samo v določenih primerih:

1. za refleksivnim zaimkom, n. pr. *suum cuique*;

2. za rel. zaimkom, n. pr. *quod quisque amat, laudat*;

3. za superlativom, n. pr. *optimus quisque*;

4. za vrstilnim števnikom, n. pr. *quintō quōque annō*.

#### § 25 a. Prōnōmen correlātivum (soodnosni zaimek)

| Demonstr.  | relativen    | interog.      | indef.     |
|------------|--------------|---------------|------------|
| tālis tāle | quālis quāle | quālis quāle? | —          |
| tantus     | quantus      | quantus?      | aliquantus |
| tot        | quot         | quot?         | aliquot    |



## § 26. Pronominalni adjektivi

|                         |                        |
|-------------------------|------------------------|
| ūnus, ūna, ūnum         | alter, altera, alterum |
| ūllus, ūlla, ūllum      | alius, alia, aliud     |
| nūllus, nūlla, nūllum   | sōlus, sōla, sōlum     |
| uter, utra, utrum       | tōtus, tōta, tōtum     |
| neuter, neutra, neutrum |                        |

Ti adjektivi tvorijo kakor zaimki gen. sing. na obrazilo -ius, dat. na obrazilo -ī; n. pr. *sōlus, sōla, sōlum, sōlius, sōli*. — P o m n i : *alius alia aliud* gen. *alterius*, dat. *aliī*.

## § 27. Pronominalni adverbii

| Interog.      | relat.  | demonstr.   | indefin.   |
|---------------|---|---|--|
| ubi kje?      | ubi kjer<br>(ubicumque)                         | ibi (hīc, istīc,<br>illīc) tukaj<br>(tam)<br>ibīdem prav<br>tam | alicubi kjer<br>koli, nekje<br>nusquam nikjer<br>ubi que povsod<br>alibi drugje    |
| unde od kod?  | unde od koder<br>(undecumque)                   | inde (hīc,<br>istīc, illīc)<br>od tu (od tam)                   | alicunde od<br>koder koli<br>aliunde od<br>drugod                                  |
| quō kam?      | quō kamor<br>(quōcumque)                        | eō (hīc, istīc,<br>illīc) tja<br>eōdem ravno<br>tja             | aliquō nekam<br>aliō nekam<br>drugam   |
| quandō kdaj?  | cum kadar, ko<br>(quandōcum-<br>que kadar koli) | tum (tunc)<br>takrat<br>ōlim nekoč                              | aliquandō<br>nekoč<br>quondam nekoč<br>numquam<br>nikdar<br>aliās drugič<br>(kdaj) |
| quōmodo kako? | ut (sicut) kakor<br>(quemad-<br>modum)          | ita (sic) tako<br>item prav tako                                | utique na vsak<br>način  |
| quam kako?    | quam kakor                                      | tam tako  |  |

## § 28.

## Sklad mestnih imen

Imena mest in manjših otokov stoje:

I. na vprašanje »kam« v akuzativu, n. pr. *veniō Rōmam* pridem v Rim, *Corinthum* v Korint, *Carthāginem* v Kartagino, *Athēnās* v Atene, *Dēlum* na Del;

II. na vprašanje »kje« v lokativu, ki je enak:

a) v singularu osnov na -ā in -o genitivu, n. pr. *sum Rōmae* (iz Rōmāi) sem v Rimu, *Corinthī* v Korintu, *Dēli* na Delu;

b) pri vseh drugih imenih ablativu (loci), n. pr. *sum Carthāgine* sem v Kartagini, *Athēnīs* v Atenah;

III. na vprašanje »od kod« v ablativu (sēparātiōnis), n. pr. *veniō Rōmā* prihajam iz Rima, *Corinthō* iz Korinta, *Carthāgine* iz Kartagine, *Athēnīs* iz Aten, *Dēlō* z Dela.

Pomni: 1. Substantivni atribut brez adjektivnega stoji pred mestnim imenom s prepozicijo, n. pr. *in urbem Rōmam, ex urbe Rōmā, in urbe Rōmā*;

2. če ima substantivni atribut še adjektivnega, razločujemo:

a) če stojita oba atributa pred mestnim imenom, se rabi prepozicija kakor pod 1;

b) če stojita oba atributa za mestnim imenom, stoji pred atributoma prepozicija ne glede na mestno ime, n. pr. *Rōmam, in clāram urbem* v slavno mesto Rim; *Rōmā, ex clārā urbe* iz slavnega mesta Rima; *Rōmae, in clārā urbe* v slavnem mestu Rimu.

Pazi: pridem v Rim v Italiji: *veniō Rōmam in Italiam*.

Enak sklad kakor mestna imena imata *domus* in *rūs*: *domum* domov, *domō* z doma, *domī* doma; *rūs* na kmete, *rūre* s kmetov, *rūrī* na kmetih.

Pomni: 1. *domōs* se rabi z ozirom na več oseb, n. pr. *Galli domōs vēnērunt* Galci so prišli domov;

2. če stoji pri *domum* (*domōs*) in *domī* atribut, se rabi prepozicija, razen pri posesivnem atributu; torej *in domum veterem* v staro hišo, *ex domō vetere* iz stare hiše, *in illā domō* v oni hiši; toda: *domum meam (patris)* na moj (očetov) dom, *domō meā (patris)* z mojega (očetovega) doma, *domī nostrae (Caesaris)* na našem (Cezarjevem) domu;

3. *domī bellique, domī militiaeque* v miru in vojski; toda: *in bellō* v vojski, *in pāce* v miru;

4. *humī* na tleh in na tla.



| Znak    |        | Gļāvni: koliko?   | Vrstilni: koliker? | Delilni: po koliko? | Množilni:<br>kolikokrat? |
|---------|--------|-------------------|--------------------|---------------------|--------------------------|
| arabski | rimski |                   |                    |                     |                          |
| 1       | I      | ūnus, -a, -um     | prīmus, -a, -um    | singulī, -ae, -a    | semel                    |
| 2       | II     | duo, -ae, -o      | secundus           | bīnī                | bis                      |
| 3       | III    | trēs, tria, trium | tertius            | ternī (trinī)       | ter                      |
| 4       | IV     | quattuor          | quārtus            | quaternī            | quater                   |
| 5       | V      | quīnque           | quīntus            | quīnī               | quīnquiēs                |
| 6       | VI     | sex               | sextus             | sēnī                | sexiēs                   |
| 7       | VII    | septem            | septimus           | septēnī             | septiēs                  |
| 8       | VIII   | octō              | octāvus            | octōnī              | octiēs                   |
| 9       | IX     | novem             | nōnus              | novēnī              | noviēs                   |
| 10      | X      | decem             | decimus            | dēnī                | deciēs                   |
| 11      | XI     | undecim           | undecimus          | undēnī              | undeciēs                 |
| 12      | XII    | duodecim          | duodecimus         | duodēnī             | duodeciēs                |
| 13      | XIII   | trēdecim          | decimus tertius    | ternī dēnī          | ter deciēs               |
| 14      | XIV    | quattuordecim     | decimus quārtus    | quaternī dēnī       | quater deciēs            |
| 15      | XV     | quīndecim         | decimus quīntus    | quīnī dēnī          | quīnquiēs deciēs         |
| 16      | XVI    | sēdecim           | decimus sextus     | sēnī dēnī           | sexiēs deciēs            |
| 17      | XVII   | septendecim       | decimus septimus   | septēnī dēnī        | septiēs deciēs           |
| 18      | XVIII  | duodēvigintī      | duodēvicēsīmus     | duodēvicēnī         | duodēviciēs              |
| 19      | XIX    | undēvigintī       | undēvicēsīmus      | undēvicēnī          | undēviciēs               |
| 20      | XX     | vīgintī           | vicēsīmus          | vicēnī              | viciēs                   |

|           |        |                                 |  |                                     |                                 |
|-----------|--------|---------------------------------|--|-------------------------------------|---------------------------------|
| 21        | XXI    | vīginti ūnus<br>ūnus et vīginti | vīcēsimus p̄rimus<br>ūnus et vīcēsimus | vīcēnī singulī<br>singuli et vīcēnī | vīciēs semel<br>semel et vīciēs |
| 28        | XXVIII | duodētrīgintā                   | duodētrīcēsimus                        | duodētrīcēnī                        | duodētrīciēs                    |
| 29        | XXIX   | undētrīgintā                    | undētrīcēsimus                         | undētrīcēnī                         | undētrīciēs                     |
| 30        | XXX    | trīgintā                        | trīcēsimus                             | trīcēnī                             | trīciēs                         |
| 40        | XL     | quadrāgintā                     | quadrāgēsīmus                          | quadrāgēnī                          | quadrāgiēs                      |
| 50        | L      | quīnquāgintā                    | quīnquāgēsīmus                         | quīnquāgēnī                         | quīnquāgiēs                     |
| 60        | LX     | sexāgintā                       | sexāgēsīmus                            | sexāgēnī                            | sexāgiēs                        |
| 70        | LXX    | septuāgintā                     | septuāgēsīmus                          | septuāgēnī                          | septuāgiēs                      |
| 80        | LXXX   | octōgintā                       | octōgēsīmus                            | octōgēnī                            | octōgiēs                        |
| 90        | XC     | nōnāgintā                       | nōnāgēsīmus                            | nōnāgēnī                            | nōnāgiēs                        |
| 100       | C      | centum                          | centēsīmus                             | centēnī                             | centiēs                         |
| 200       | CC     | ducentī, -ae, -a                | ducentēsīmus                           | ducentēnī                           | ducentiēs                       |
| 300       | CCC    | trecentī                        | trecentēsīmus                          | trecentēnī                          | trecentiēs                      |
| 400       | CCCC   | quadrīngenti                    | quadrīngentēsīmus                      | quadrīngēnī                         | quadrīngentiēs                  |
| 500       | D      | quīngenti                       | quīngentēsīmus                         | quīngēnī                            | quīngentiēs                     |
| 600       | DC     | sescentī                        | sescentēsīmus                          | sescentēnī                          | sescentiēs                      |
| 700       | DCC    | septīngenti                     | septīngentēsīmus                       | septīngēnī                          | septīngentiēs                   |
| 800       | DCCC   | octīngenti                      | octīngentēsīmus                        | octīngēnī                           | octīngentiēs                    |
| 900       | DCCCC  | nōngenti                        | nōngentēsīmus                          | nōngēnī                             | nōngentiēs                      |
| 1000      | M      | mīlle                           | mīllēsīmus                             | singula milia                       | mīliēs                          |
| 2000      | MM     | duo milia                       | bis mīllēsīmus                         | bīna milia                          | bis mīliēs                      |
| 1,000.000 | [X]    | decīēs centēna mīlia            | decīēs centiēs mīllēsīmus              | decīēs centēna milia                | decīēs centiēs mīliēs           |



## § 30. Števniki so:

1. glavni (cardinālia), n. pr. *septem* sedem;
2. vrstilni (ordinālia), n. pr. *septimus* sedmi;
3. delilni (distribūtiva), n. pr. *septēni* po sedem;
4. množilni (multiplicātiva), n. pr. *septiēs* sedemkrat.

## 1. Glavni števniki

Sklanjajo se:

1. od 1 do 3;
2. stotice od *ducenti* (ae, a) dalje;
3. pl. števnik *mille*: *milia*, *mīlium*, *mīlibus*.

|      | m.   | f.   | n.   | m.         | f.     | n.     | m. f. n.  |
|------|------|------|------|------------|--------|--------|-----------|
| Nom. | ūnus | ūna  | ūnum | duo        | duae   | duo    | trēs tria |
| gen. |      | ūnūs |      | duōrum     | duārum | duōrum | trium     |
| dat. |      | ūnī  |      | duōbus     | duābus | duōbus | tribus    |
| ak.  | ūnum | ūnam | ūnum | duōs (duo) | duās   | duo    | trēs tria |
| abl. | ūnō  | ūnā  | ūnō  | duōbus     | duābus | duōbus | tribus    |

Kakor *duo* se sklanja tudi *ambō ambae ambō* oba obe obe.

V latinščini so vsi glavni števniki (razen *milia*), bodisi pregibni ali nepregibni, adjektivi. *Milia* je vedno substantiv; zato stoji neposredno od njega odvisni substantiv v gen.; n. pr. *mille passūs*, toda *duo milia passuum*; *cum duōbus mīlibus mīlitum*. 2500 ladij slove: *duo milia nāvium et quīngentae* ali *duo milia quīngentae nāvēs*.

## 2. Vrstilni števniki

Vrstilni števniki so vsi adjektivi in se sklanjajo kakor *altus alta altum*; n. pr. *a(nnō) p(ost) Ch(ristum) n(ātum) mīllēsīmō nōngentēsīmō duodēquadrāgēsīmō* l. 1938. po Kr(istusovem) r(ojstvu).

Z vrstilnimi števnikmi se izražajo tudi ulomki:  $\frac{1}{2}$  *dīmidia pars*,  $\frac{1}{3}$  *tertia pars*,  $\frac{1}{4}$  *quārta pars*;  $\frac{2}{3}$  *duae quīntae*,  $\frac{4}{9}$  *quattuor nōnae*; če je pa imenovalec za 1 večji od števca, se ne izraža, n. pr.  $\frac{2}{3}$  *duae partēs*,  $\frac{6}{7}$  *sex partēs*.

## 3. Delilni števniki

Rabijo se:

1. če pri števniku stoji ali se lahko dostavi »po«, n. pr. *Veterēs Rōmānī quotannis bīnōs cōsulēs creāvērunt* stari Rimljani so vsako leto izvolili (po) dva konzula;

2. pri množenju kot oznaka multiplikanda, n. pr. *bis quīna* (neutr.) *sunt decem* dvakrat pet je deset;

3. pri tistih plūrālia tantum, ki imajo pomen singulara (namesto *singulī, ternī* se rabi *ūnī, trīnī*) n. pr.:

(*ūna littera* ena črka)

*ūnae litterae* eno pismo

*singulae litterae* po eno pismo (po ena črka)

(*duae litterae* dve črki)

*bīnae litterae* dve pismi (po dve črki)

(*trēs litterae* tri črke)

*trīnae litterae* tri pisma

*ternae litterae* po tri pisma (črke).

4. Množilni števniki se rabijo kot v slovenščini.

### Posebnosti konjugacije

§ 31.

#### 1. Pomožnik esse

|            |        |   |
|------------|--------|---|
| Prezent    | ind.   | sum, es, est, sumus, estis, sunt. Inf.: esse.             |
|            | konj.  | sīm, sīs, sit, sīmus, sītis, sint.                        |
|            | imper. | es, este; estō, estōte, estō suntō.                       |
| Imperf.    | ind.   | eram, erās itd.   konj.: essem, essēs itd.                |
| Fut. I.    |        | erō, eris, erit, erimus, eritis, erunt.                   |
| Perf.      |        | fuī, fuistī; fuerim, fueris; fuisse.                      |
| Plqpf.     |        | fueram; fuissem.   Fut. II.: fuerō, fueris.               |
| Part. fut. |        | futūrus, a, um. Inf. fut.: futūrum, am,<br>um esse, fore. |

§ 32.

#### Composita pomožnika esse

##### 1. Zloženske s predlogi

|           |           |               |                        |
|-----------|-----------|---------------|------------------------|
| ab-sum    | abesse    | āfuī          | odsoten sem            |
| ad-sum    | adesse    | adfuī (affuī) | prisoten sem           |
| dē-sum    | dēesse    | dēfuī         | manjkam, ne pomagam    |
| in-sum    | inesse    | —             | sem v čem              |
| inter-sum | interesse | interfuī      | sem vmes, udeležim se  |
| ob-sum    | obesse    | obfuī (offuī) | sem proti čemu, škodim |
| prae-sum  | praeesse  | praeuī        | sem spredaj, načelujem |
| super-sum | superesse | superfuī      | preostanem             |

Pomni: *prō-sum* (koristim) ohrani pred vokalom prvotni končni d prepozicije, pred konzonanti ga pa izgubi; torej: *prō-sum* (us), *prōd-es* (t), *prō-sim*, *prōd-eram*, *prōd-essem*, *prōd-erō*, *pro-fuī*.



## 2. posse moči

|                          |               |   |
|--------------------------|---------------|---|
| Prezent                  | ind.          | possum, potes, potest, possumus, potestis, possunt;                     |
|                          | konj.         | possim, possis itd.;  |
|                          | inf.          | posse;  |
| Imperf.                  | ind.<br>konj. | poteram, poterās itd.;<br>possem, possēs itd.;                          |
| Futur I.<br>Perf. osnova |               | poterō, poteris itd.;<br>potuī, potuerim, potueram, potuissem, potuerō. |

## § 33. 2. edō jem esse (edere) ēdī ēsum

|          |       |  |
|----------|-------|--|
| Prezent  | ind.  | (com)edō (com)es(-edis) (com)est (-edit)<br>(com)edimus (com)estis (-editis)(com)edunt |
|          | konj. | (com)edam itd.   |
|          | imp.  | (com)es (-ede) (com)este (-edite)  |
|          | inf.  | (com)esse (-edere)   |
| Imperf.  | ind.  | (com)edēbam itd.   |
|          | konj. | (com)essem (com)ederem itd.  |
| Futur I. | ind.  | (com)edam (com)edēs itd.   |
|          | imp.  | (com)estō (com)estōte (com)eduntō  |

## § 34. 3. ferō nosim ferre tulī lātum

## Aktiv

## Pasiv

|          |       |                       |                        |
|----------|-------|-----------------------|------------------------|
| Prezent  | ind.  | ferō ferimus          | feror ferimur          |
|          |       | fers fertis           | ferris ferimini        |
|          |       | fert ferunt           | fertur feruntur        |
|          | konj. | feram ferāmus itd.    | ferar ferāmur itd.     |
|          | imp.  | fer ferte             | —                      |
| Imperf.  | inf.  | ferre                 | ferri                  |
|          | part. | ferēns ferentis       | ger. ferendus, a, um   |
|          | ind.  | ferēbam ferēbās itd.  | ferēbar ferēbāris itd. |
| Futur I. | konj. | ferrem ferrēs itd.    | ferrer ferrēris itd.   |
|          | ind.  | feram ferēs itd.      | ferar ferēris itd.     |
|          | imp.  | fertō fertōte feruntō |                        |

Enako se spregajo zloženke:

afferō afferre attulī allātum prinesem  
 auferō auferre abstulī ablātum odnesem  
 cōnferō cōnferre cōntulī collātum znašam, primerjam  
 differō differre distulī dīlātum odlašam  
 differō differre — razlikujem se  
 efferō efferre extulī ēlātum ven nesem, slavim  
 inferō inferre intulī illātum noter nesem  
 offerō offerre obtulī oblātum ponujam  
 perferō perferre pertulī perlātum prenesem  
 referō referre rettulī relātum nazaj nesem, poročam

Pomni: tollō tollere sustulī sublātum dvignem, odstranim.

§ 35.

#### 4. volō nōlō mālō

volō hočem velle voluī —

nōlō nočem nōlle nōluī —

mālō rajši hočem mälle māluī —

|          |       |  |  |  |
|----------|-------|--|--|--|
| Prezent  | ind.  | volō<br>vis<br>vult<br>volumus<br>vultis<br>volunt | nōlō<br>nōn vis<br>nōn vult<br>nōlumus<br>nōn vultis<br>nōlunt | mālō<br>māvis<br>māvult<br>mālumus<br>māvultis<br>mālunt |
|          | konj. | velim<br>velis itd.                                | nōlim<br>nōlis itd.  | mālim<br>mālis itd.                                      |
|          | imp.  | —  | nōli nōlite  | —  |
|          | inf.  | velle  | nōlle  | mälle  |
| Imperf.  | ind.  | volēbam itd.                                       | nōlēbam itd.   | mālēbam itd.   |
|          | konj. | vellem itd.  | nōllem itd.  | māllem itd.  |
| Futur I. | ind.  | volam<br>volēs itd.                                | nōlam<br>nōlēs itd.  | mālam<br>mālēs itd.                                      |
|          | imp.  | —  | nōlitō nōlitōte  | —  |



|         | Ind.                                 | Konj.                              | Imp.                  | Inf.                       | Part.            |
|---------|--------------------------------------|------------------------------------|-----------------------|----------------------------|------------------|
| Prez.   | eō imus<br>īs itis<br>it eunt        | eam eāmus<br>eās eātis<br>eat eant | I<br>ite              | ire<br>ger.<br>eundi       | iēns<br>euntis   |
| Imp.    | ībam<br>ībās itd.                    | īrem<br>īrēs itd.                  |                       |                            |                  |
| Fut. I. | ībō<br>ībīs itd.                     |                                    | itō<br>itōte<br>euntō | itūrum,<br>am, um,<br>esse | itūrus,<br>a, um |
| Perf.   | iī iimus<br>istī istis<br>iit iērunt | ierim<br>ieris itd.                |                       | isse                       |                  |
| Plpf.   | ieram<br>ierās itd.                  | issem<br>issēs itd.                |                       |                            |                  |
| Fut. I. | ierō<br>ieris itd.                   |                                    |                       |                            |                  |

Pasivne oblike se rabijo v 3. os. sing.: *itur, eātur, ībātur, īrētur, itum est, eundum est*; dalje inf. pas. *īrī* v zvezi s supinom kot inf. fut. pas., n. pr. *laudātum īrī*.

Enako se spregajo intransitivne zloženke: *abeō* odidem, *exeō* izidem, *redeō* vrnem se, *intereō* poginem (tudi pas. k interficiō ubijem), *pereō* poginem (tudi pas. k *perdō* uničim, ki ima v pas. samo *perdendus* in *perditus* izgubljen), *vēneō* na prodaj sem (tudi pas. k *vendō* prodam, ki ima v pas. samo *vendendus* in *venditus* prodam).

Druge zloženke se rabijo tudi tranzitivno, zato imajo popoln pasiv: *adeor, adīris, adeuntur, adear, adībar, adīrer* itd. Taki glagoli so: *adeō* pristopim, prosim; *circumeō* obidem, obdam; *ineō* grem v kaj, nastopim, sklenem; *praetereō* grem mimo, preidem; *subeō* prevzamem; *trānseō* prekoračim.

## § 37.

6. *fiō* postanem *fieri factus sum*

|          | Ind.  | Konj.                               | Imp.                     | Inf.         |
|----------|---|-------------------------------------|--------------------------|--------------|
| Prezent  | <i>fiō</i> <i>fimus</i><br><i>fis</i> <i>fitis</i><br><i>fit</i> <i>fiunt</i> | <i>fiam</i><br><i>fias</i> itd.     | <i>fi</i><br><i>fite</i> | <i>fieri</i> |
| Imperf.  | <i>fiēbam</i><br><i>fiēbās</i> itd.   | <i>fierem</i><br><i>fierēs</i> itd. |                          |              |
| Futur I. | <i>fiam</i><br><i>fiēs</i> itd.   |                                     |                          |              |

Part. fut. nadomešča *futūrus, a, um*, inf. fut. pa *futūrum, am, um esse ali fore*.

*Fiō* se rabi tudi za pasiv glagola *faciō*. V pasivni rabi se glasi inf. fut. *factum iri*. Od *faciō* se tvori tudi gerundiv *faciendus, a, um* in vse oblike perfektove osnove.

## § 38. Verba dēfectīva (nepopolni glagoli)

I. Samo perfektovo osnovo imajo:

1. *coepī* začel sem *coepisse* (prez. *incipiō*) *coeptum*;

2. *ōdī* sovražim *ōdisse*;

3. *meminī* spominjam se *meminisse* (prim. *moneō*).

*Ōdī* in *meminī* sta po pomenu prezenta; torej: *ōdī* sovražim, *ōderam* sovražil sem, *ōdissem* sovražil bi, *ōderō* sovražil bom; enako *meminī*, *memineram*, *meminisssem*, *meminerō*; imper. *mementō*, *mementōte*.

II. Samo posamezne oblike imajo tile glagoli:

1. *aiō* trdim. V ind. prez. se rabijo: *aiō*, *aīs*, *ait* (tudi kot ind. perf.), *aiunt*; v ind. imperf. *aiēbam* se rabijo vse oblike;

2. *inquit* (redko *inquiunt*) za ind. prez. in perf.: reče, rekel je;

3. *quaesō* prosim *quaesumus*;

4. imperativi: *avē* in *salvē* bodi pozdravljen, pl. *avēte* in *salvēte*; *cedō* daj sem!



### § 39. Verba impersonālia (brezosebni glagoli)

Brezosebni glagoli so tisti, ki se rabijo samo v 3. os. sing. (oz. v inf.). Taki glagoli so:

#### 1. glagoli, ki značijo naravne prikazni:

prezent (perfekt):

pluit (plūit) dežuje  
 ningit (ninxit) sneži  
 tonat (tonuit) grmi  
 illūcēscit (illūxit) dani se  
 advesperāscit (advesperāvit) večeri se

#### 2. glagoli, ki značijo čustva (z osebnim akuzativom):

paenitet (paenituit) mē kesam se  
 piget (piguit) mē mrzi mi  
 pudet (puduit) mē sram me je  
 taedet (pertaesum est) mē gnusi se mi

Namesto imper. stoji konj.: pudeat tē sramuj se! pudeat vōs sramujte se!

#### 3. drugi podobni glagoli:

decet (decuit) me spodobi se (mī)  
 dēdecet (dēdecuit) ne spodobi se  
 libet (libuit, libitum est) ljubi se  
 licet (licuit, licitum est) dovoljeno je  
 oportet (oportuit) treba je

## 4. glagoli, ki se rabijo samo v posebnem pomenu brezosebno:

*iuvat* (*iūvit*) *mē* veseli me  
*cōnstat* (*cōnstitit*) znano je  
*praestat* (*praestitit*) bolje je  
*appāret* (*appāruit*) jasno je

|                                      |   |            |
|--------------------------------------|---|------------|
| <i>ēvenit</i> ( <i>ēvēnit</i> )      | } | pripeti se |
| <i>accidit</i> ( <i>accidit</i> )    |   |            |
| <i>contingit</i> ( <i>contigit</i> ) |   |            |

|  |   |            |
|--|---|------------|
| <i>fallit</i> ( <i>fefellit</i> )      | } | neznano je |
| <i>fugit</i> ( <i>fūgit</i> )          |   |            |
| <i>praeterit</i> ( <i>praeteriit</i> ) |   |            |

*expedit* (*expedīvit*) koristno je  
*convenit* (*convēnit*) pristoji  
*sufficit* (*suffēcit*) zadostuje

## § 40.

## Infinitiv

Infinitiv je glagolski substantiv (v zavisnih sklonih ga nadomešča gerundij).

Latinščina rabi tri infinitive: prezenta, perfekta in futura. Infinitiv ne izraža časa, ampak istodobnost, preddobnost in zadobnost. Torej:

1. infinitiv prezenta izraža, da je dejanje infinitiva istodobno z dejanjem določenega glagola; n. pr. *iuvat* (*iūvit*, *iuvābit*) *mē legere* veseli me (veselilo me je, veselilo me bo) brati = da berem;

2. infinitiv perfekta izraža, da je dejanje infinitiva preddobno v primeri z dejanjem določenega glagola; n. pr. *iuvat* (*iūvit*, *iuvābit*) *mē lēgisse* veseli me (veselilo me je, veselilo me bo), da sem bral;

3. infinitiv futura izraža, da je dejanje infinitiva zadobno v primeri z dejanjem določenega glagola; n. pr. *iuvat* (*iūvit*, *iuvābit*) *mē lēctūrum esse* veseli me (veselilo me je, veselilo me bo), da bom bral.



§ 41. **Accūsātivus cum infinitivō**

(acc. c. inf.)

## A.

## Acc. c. inf. kot objekt

1. *Doceō discipulum Latīnē loquī* (= doceō discipulum linguam Latīnam) učim učenca latinski govoriti (= latinskega jezika). *Discipulum* je osebni, inf. *loquī* pa stvarni objekt h glagolu *doceō*.

2. *iubeō (vetō) servum venīre* ukažem (prepovem) služabniku priti = ukažem (prepovem) služabniku, da pride. *Servum* je osebni objekt h glagolu *iubeō (vetō)*, inf. pa izraža dejanje, ki ga naj ta oseba izvrši.

Enako glagoli: *cōgō* silim, *assuēfaciō* navadim, *sinō (patior)* pustim, dovolim, *prohibeō* zabranim.

*Nēmō tē emere cōgit. Dux militēs ab opere discēdere vetuit.*

Predikativno ime stoji v tem primeru v ak.; n. pr. *victor urbem pulcherrimam incolumem esse passus est.*

Pomni: Če ni navedena oseba, ki se ji kaj ukaže ali prepove, mora stati inf. v pasivu; n. pr.

*Caesar militēs castra mūnīre iubet (vetat);* toda:

*Caesar castra mūnīrī iubet (vetat).*

Acc. c. inf. torej ni stavek, ampak stavčni člen; zato ne stoji vejica med nadrednim glagolom in infinitivom kakor v slovenščini.

Kakor pri teh glagolih je acc. c. inf. objekt:

1. pri glagolih a) *dīcendī* in b) *sentiendī*.

a) *dīcō* rečem, *negō* tajim, *affirmō* trdim, *scribō* pišem, *trādō ferō nūntio* sporočim, *certiōrem faciō* obvestim, *persuādeō* prepričam, *polliceor prōmittō* obljubim, itd.

*Platōnem dē animōrum aeternitāte sēnsisse idem ferunt atque Pythagoram. Ā Cicerōne rem pūblicam cōservātam esse dicō.*

b) *sentiō* mislim, *audiō* slišim, *videō* vidim, *animadvertō* zapazim, *intellegō* razumem, *cognōscō* spoznam, *comperiō* zvem, *meminī* spominjam se, *obliviscor* pozabim, *sciō* vem, *putō* mislim, *crēdō* verjamem, *spērō* upam, *cōnfidō* zaupam, itd.

*Patēre tua cōnsilia, Catilīna, nōn sentīs? Nōn possum obliviscī hanc urbem meam esse patriam.*

2. pri glagolih čustvovanja, če izražajo predmet čustva, n. pr. *laetor gaudeō dēlector veselim se, (ad)mīror čudim se; doleō boli me, lūgeō žalujem; queror tožim, indignor nejevoljen sem, aegrē (graviter, molestē) ferō težko prenašam* itd.

*Iniūriam tibi factam esse quereris. Gaudeō tē valēre. Tē nihil ad mē scribere mīror.*

Pomni: 1. Pri acc. c. inf. se mora izraziti tudi osebni zaimек. Za 1. os. se rabi *mē nōs*, za 2. os. *tē vōs*, za 3. os. *eum eōs*; če se pa nanaša zaimек 3. osebe na subjekt nadrednega glagola, se rabi *sē*.

*Sciō mē huic operi parem nōn esse. Spērō vōs multa in rē pūblicā nostrā bona vīsūrōs esse. Vidit Caesar eōs (Gallōs) ingrātōs esse. Amīcus mihi scripsit sē ad mē ventūrum esse.*

2. Ako bi nastalo dvoumje, se spremeni stavek v pasiv; n. pr. *Rōmulum Remum interfēcisse trādunt*; bolje: *Remum ā Rōmulō interfectum esse trādunt*.

3. a) Pri prevajanju iz lat. v slov. naredimo iz nadrednega glagola glavni stavek; od njega zavisi stavek, ki se uvaja z »da«. V tem zavisnem stavku je ak. (s svojimi atributi in predikativnimi imeni) subjekt, inf. pa predikat.

b) Pri prevajanju iz slov. v lat. odpade v da-stavku »da«; subjekt (s svojimi atributi in predikatnimi imeni) stopi v ak., glagol pa v primerni infinitiv.

## B.

### Acc. c. inf. kot subjekt.

Rabi se:

1. pri pasivu glagolov *dicendī* in *sentiendī*; n. pr. *Mihi scriptum est eum ad mē ventūrum esse*;

2. pri *est (erat, fuit* itd.) s predikatnikom; n. pr. *verisimile (perspicuum, manifestum, apertum) est* verjetno (jasno, očito, razvidno) je, *opiniō (spēs) est* mnenje (upanje) je, *prōverbium est* pregovor je itd.;

*Deum esse manifestum est.*

3. pri brezosebnih glagolih; n. pr. *cōnstat* znano je, *decet* spodobi se, *oportet* treba je, *appāret* jasno je, *fugit (fallit, praeterit) mē* neznano mi je itd.

*Pompēium Cicerōnī amīcissimum fuisse cōnstat. Omnibus hominibus expedit salvam esse rem pūblicam. Iūdicem misericordem esse oportet.*



Dostavek. Pri glagolih *volō, nōlō, mālō, cupiō, studeō* stoji sam infinitiv, če je oseba pri infinitivu in predikatu ista; če sta pa osebi različni, stoj acc. c. inf.; n. pr.

*Beātī esse volumus; toda:*

*Beātōs vōs esse volumus.*

### Pripombi.

1. *Cāiūm prūdentem esse putō* se lahko prevaja: a) mislim, da je Gaj pameten; b) Gaj je, mislim, pameten; c) o Gaju mislim, da je pameten; č) Gaj je, kakor mislim, pameten; d) Gaja imam za pametnega; e) Gaj je po mojem mnenju pameten.

2. Ako glagoli dicendi izražajo željo ali zapoved, ne stoji acc. c. inf., ampak ut; n. pr.

*Cēnseō Carthāginem esse dēlendā; toda:*

*cēnseō, ut (nē) Carthāginem dēleātis.*

### § 42. Nōminātīvus cum infīnītīvō (nom. c. inf.)

Ako postavimo acc. c. inf. v pasiv, dobimo sklad nom. c. inf; n. pr. *Cōgō discipulū dīscere; pasiv: Discipulū dīscere cōgitur.* Tak sklad imajo:

1. *iubeor, vetor* v vseh časih;
2. *videor* v vseh časih;
3. *dīcor* v nesestavljenih časih;
4. *trādītur, trāduntur; fertur feruntur.*

*Senātus sententiā dīcere vetābātur.*

*Vidēte, nē populō Rōmānō dēesse videāmini! Pauca mihi videntur esse dīcenda.*

*Epamīnōndās fidibus praeclārē cecinisse dīcitur.*

*Homērus caecus fuisse trādītur.*

Pripomba. *Homērus caecus fuisse trādītur* se prevaja: a) poroča se, da je bil Homer slep; b) poročajo, da je bil H. slep; c) H. je bil, kakor se poroča (kakor poročajo), slep; č) H. je bil baje slep; d) o Homerju se poroča (poročajo), da je bil slep.

## § 43. Nezavisni vprašalni stavki

Vprašanja se dele v enostavna in razstavna.

## A. Enostavna vprašanja

Enostavna vprašanja so ali besedna ali stavčna.

1. Besedna vprašanja se uvajajo z vprašalnimi zaimki ali adverbi; n. pr. »*Quis testēs prōdūxit?*« »*Appius.*« »*Ubi occisus est Sex. Rōsci-*« »*Rōmae.*«

2. Stavčna vprašanja zahtevajo odgovor »da« ali »ne«. Uvajajo se navadno z vprašalnimi členicami, in sicer:

a) z *-ne* (li, ali, mar), ki se obeša na poudarjeno besedo; odgovor je lahko trdilen ali nikalen; n. pr. *Estne pater domī?*

b) z *nōnne*, če pričakujemo trdilen odgovor; n. pr. *Nōnne canis similis est lupō?*

c) z *num*, če pričakujemo nikalen odgovor; n. pr. *Num ēloquentiā Platōnem superāre possumus?*

Dostavek. Odgovor se v latinščini izraža:

1. trdilni (da): a) z *ita* (*est*), *etiam*, *sānē*, *certē*; n. pr. *Haecine domus tua est? Ita (est);*

b) s ponavljanjem poudarjene besede v vprašanju; n. pr. *Permittisne, ut lūdā? Permittō;*

2. nikalno (ne): a) z *nōn* in *minimē* (*vērō*); n. pr. *An tu hoc nōn crēdis? Minimē (vērō);*

b) z *nōn* in poudarjeno besedo v vprašanju; n. pr. *Estne pater domī? Nōn est.*

## B. Razstavna vprašanja

Razstavna (disjunktivna) vprašanja se uvajajo z: *utrum-an*, *ne-an*, *-an*. Ali ne v drugem členu se glasi: *an nōn*.

*Utrum hoc vērū an falsū est?*

*Vērūne hoc an falsū est?*

*Vērū hoc an falsū est?*

*Utrum hoc vērū est an nōn?*

V nezavisnih vprašalnih stavkih stoji navadno indikativ.



## § 44. Cōnsecūtiō temporum (sosledica časov)

Sosledica časov določa, kako se čas konjunktivnega zavisnika ravna po času nadrednega stavka.

Dejanje zavisnika je z ozirom na dejanje nadrednega stavka 1. istodobno, 2. preddobno, 3. zadobno.

Pomni. Ker futur nima konjunktiva, se rabi v konjunktivnih zavisnikih za zadobnost akt. opis. konjugacija.

Temeljna pravila za sosledico časov so tale:

1. Če je v nadrednem stavku glavni čas (prezent, futur), stoji v zavisniku:

- a) za istodobnost konj. prezenta,
- b) za preddobnost konj. perfekta,
- c) za zadobnost akt. opis. konj. s sim; n. pr.

|                        |   |  |
|------------------------|---|--|
| <i>interrogō</i>       | { | <i>quid legās</i> kaj bereš,           |
| <i>interrogābō</i> tē, |   | <i>quid legeris</i> kaj si bral,       |
| <i>interrogāverō</i>   |   | <i>quid lēctūrus sīs</i> kaj boš bral. |

*Dīcam, quid mihi videātur. Pythagorēi, quid quōque diē dixerint, audierint, ēgerint, commemorant vesperī. Incertum est, quid crās futūrum sit.*

2. Če je v nadrednem stavku stranski čas (imperfekt, perfekt, plkvpf.), stoji v zavisniku:

- a) za istodobnost konj. impf.,
- b) za preddobnost konj. plkvpf.,
- c) za zadobnost akt. opis. konj. z essem; n. pr.

|                        |   |  |
|------------------------|---|--|
| <i>interrogābam</i>    | { | <i>quid legerēs</i> kaj bereš,           |
| <i>interrogāvī</i> tē, |   | <i>quid lēgissēs</i> kaj si bral,        |
| <i>interrogāveram</i>  |   | <i>quid lēctūrus essēs</i> kaj boš bral. |

*Quaerēbat Sōcratēs, quid bonum malumve esset. Theophrastus moriēns nātūram accūsāvit, quod hominibus tam exiguam vītam dedisset. Nōn dubitābam, quid respōnsūrus essēs.*

## § 45.

## Zavisni vprašalni stavki

Zavisni vprašalni stavki stoje v konjunktivu po sosledici časov. Nikalnica je vedno *nōn*.

*Nesciō, quid respondeam. Equitēs expōnunt Fabiō, quantō rēs in periculō fuerit. Herculēs dubitābat, utram viam ingredi melius esset. Caesar lēgātis et quae ex explorātōribus cognōvisset et quae fieri vellet, ostendit. A viris doctis dēfectiōnēs sōlis cognoscuntur, quandō futūrae sint.*

*Quaerō, num istam lēgem L. Lūcullus tulerit. Animadvertē, rēctēne hanc sententiam interpretē.*

*Dēliberandum est, utrum aliquid honestum an turpe sit. Agitur, victūrīne simus an peritūrī.*

Pomni: ali ne se glasi navadno neene.

## § 46.

## Finalni (namerni) stavki

Finalni stavki označujejo namen. Uvajajo se z veznikom ut da, nikalni z *nē* da ne, ki se nadaljujejo z *nēve* in da ne. Vežejo se s konjunktivom po sosledici časov. Ker veljajo vedno za istodobne, stoje v konj. prez. ali impf.

Pomni: *nē quis* (*quid*) da nihče (nič), *nē umquam* da nikdar, *nē usquam*-da nikjer itd.

Finalni stavki nadomeščajo ali 1. prislovno določilo vzroka (adverbiāle causae) ali 2. objekt.

## 1. Adverbialni finalni stavki

V nadrednem stavku stoji navadno kak demonstrativen izraz v pomenu: zato; n. pr. *proptereā, ideō, idcirco, ob eam rem, eō cōnsiliō* itd.

*Lēgibus idcirco omnēs servimus, ut liberī esse possimus. Explicāvī sententiam meam eō cōnsiliō, ut iudiciū tuū cognōscerem.*

Sem spadajo tudi finalni stavki, ki se uvajajo s *quō* (= ut eō) da s tem (pred komparativi: da tem); n. pr. *Caesar ante proelium removērī iūsserat equōs, quō spēs fugiendī tollerētur. Lēgem brevem esse oportet, quō facilius ab imperītis teneātur.*



## 2. Finalni stavki kot objekt

Taki finalni stavki stoje za glagoli:

a) postulandī, n. pr. *rogō orō petō* (prosim), *hortor moneō* (spodbujam, opominjam), *postulō flāgitō* (zahtevam), *imperō* (ukažem), *suādeō* (svetujem), *persuādeō* (pregovorim), *permoveō* (povzročim), *permittō* (dovolim) itd.;

b) cūrandī, n. pr. *cūrō* (skrbim), *labōrō, operam dō* (prizadevam si), *id agō* (delam na to) itd.;

c) efficiendī, n. pr. *faciō efficiō perficiō* (storim), *assequor impetrō* (dosežem), kadar se poudarja namen, ne posledica;

*Moneō vōs, adulēscentēs, nē segniōrēs sītis. Orgetorīx civibus persuāsīt, ut dē finibus suis exīrent.*

č) impediendī, n. pr. *impediō* (oviram), *dēterreō* (ostraišim), *recūsō* (branim se), *obstō* (na poti sem), *ob(re)sistō* (ustavljam se) itd. Za temi glagoli se uvaja zavisnik z nē ali quōminus;

*Id nē fieret, obstītī. Plūra nē scribam, dolōre impediōr. Quid obstat, quōminus sīs beātus?*

d) timendī, n. pr. *timeō, metuō, vereor, perīculum est*. Za temi glagoli se uvaja zavisnik z nē, če želimo, da se ne bi kaj zgodilo, ut (nē nōn) pa takrat, kadar želimo, da bi se kaj zgodilo; n. pr. *timeō, ut pluat* bojim se, da ne bo deževalo (želim, da bi deževalo); *timeō, nē pluat* bojim se, da bo deževalo (želim, da ne bi deževalo).

*Omnēs timēbāmus, nē ea acciderent. Timeō, ut omnēs labōrēs sustineās. Summum perīculum est, nē omnēs prōvinciās amittāmus.*

Nē stoji tudi za *caveō* (varujem se); n. pr. *Cavē, nē cadās!*

## § 47. Konsekutivni (posledični) stavki

Konsekutivni stavki označujejo posledico. Uvajajo se z veznikom ut da, ut nōn (nēmō, numquam itd.) da ne (nihče, nikdar itd.) in se nadaljujejo z neque. Vežejo se s konjunktivom po sosledici časov (navadno konj. prez. ali impf.).

Konsekutivni stavki nadomeščajo 1. prislovno določilo, 2. objekt, 3. subjekt.

## 1. Konsekutivni stavki kot prislovno določilo

Taki konsekutivni stavki stoje za nadrednimi stavki, v katerih je ali se lahko dostavi kak demonstrativen izraz; n. pr. *ita, sic, adeō, tālis, tantus* itd.

*Tanta vis est in probitate, ut eam etiam in hoste diligamus. Atticus ita vixit, ut Athēniensibus esset carissimus. Epaminōndās fuit etiam disertus, ut nēmō eī Thēbānus pār esset eloquentiā.*

Včasih je pri teh stavkih konjunktiv tistega časa, ki bi stal v nezavisnem stavku (absolutni čas); n. pr. *Ita tulit calamitatem, ut eum nēmō querentem audiverit. Ita vixi, ut nōn frūstrā mē nātum esse existimem* (nezav. nōn existimō).

## 2. Konsekutivni stavki kot objekt

Taki konsekutivni stavki stoje za glagoli efficiendī, ako se navaja posledica, ne namen: *faciō, efficiō, perficiō* (naredim, dosežem) itd. N. pr. *Sōl efficit, ut omnia flōreant.*

## 3. Konsekutivni stavki kot subjekt

Taki konsekutivni stavki stoje za brezosebni izrazi, n. pr. *fit* (zgodí se), *fieri potest* (more se zgoditi), *accidit, evenit* (pripeti se), *contingit* (posreči se), *efficitur* (iz tega sledi), *reliquum est, restat* (preostaja še), *mōs, cōnsuetūdō est* (navada je) itd.

*Nātūrā fit, ut liberī ā parentibus amentur. Restat, ut doceam deōrum prōvidentiā mundum administrārī.*

Dostavek. H konsekutivnim stavkom spadajo tudi stavki, ki se uvajajo z veznikom *quīn*. Vežejo se vedno s konj. po posledici časov.

*Quīn* stoji za zanikanimi izrazi:

1. namesto *ut is nōn* (= *quī nōn*); n. pr. *Est ferē nēmō, quīn in alterō acūtius vitia quam rēcta videat. Numquam accēdō ad tē, quīn abeam doctior;*

2. dvomiti, n. pr. *nōn dubitō* (*dubium nōn est, quis dubitat?*) *quīn* ne dvomim (dvomno ni, kdo dvomi?) da;

*Nōn dubitārī dēbet, quīn fuerint ante Homērum poētae. Dubium nōn est, quīn legiōnēs ventūrae nōn sint. Quis (= nemo) dubitat, quīn in virtūte divitiāe sint?*

3. *nihil praetermittō* ničesar ne opustim, *nōn* (*vix, aegrē*) *mē retineō* ne morem se zdržati (komaj, težko se zdržim), *nōn multum abest* ne manjka mnogo itd.

*Militēs aegrē retenti sunt, quīn in oppidum irrumperent. Nōn multum āfuit, quīn interficerer.*



## § 48. Temporalni (časovni) stavki

Temporalne stavke uvajajo vezniki: 1. *cum* (ko, kadar); 2. *postquam* (potem ko); *ut, ubi* (*primum*), *cum* (*primum*) *simulae, simulatque* (brž ko); 3. *antequam, priusquam* (prej ko, preden; za nikalnico: preden ne); 4. *dum, donec, quoad, quamdiū* (dokler; za nikalnico dokler ne)).

### A. Temporalni stavki s *cum*

Temporalni stavki s *cum* se vežejo ali z ind. ali konj.

#### I. *cum* z indikativom

1. *Cum* *temporale* natančneje določa čas dejanja v nadrednem stavku, v katerem stoji pogosto kak časovni izraz, kot *nunc, tum, eō tempore* itd.

*Facile omnēs, cum valēmus, aegrōtis rēcta cōnsilia damus. Nēmō mē vestrum, cum excesserō, cōsequētur.*

2. *Cum inversum* uvaja nenadno ali nepričakovano glavno dejanje (v slov.: kar). V zavisniku, ki se uvaja s *cum*, stoji torej perf. ali hist. prezent, v nadrednem stavku pa impf. (če dejanje še traja) ali plkvpf. (če se dejanje s tem konča). V nadrednem stavku stoji večkrat *vix*, v zavisnem pa *subitō, repente*.

*Iam vēr appetēbat, cum Hannibal ex hibernīs mōvit. Vix epistulam tuam lēgeram, cum ad mē Postumus Curtius vēnit.*

#### II. *cum* s konjunktivom

*Cum historicum* (*narrativum*) izraža preteklo dejanje, ki je z dejanjem glavnega stavka ali istodobno (konj. impf.) ali preddobno (konj. plkvpf.), zraven pa še kake okolnosti, največkrat vzrok.

*Cum Athēnīs essem, Zēnōnem audiēbam frequenter. Vercingetorix cum ad suōs rediisset, prōditiōnis accūsātus est.*

### B. Temporalni stavki s *postquam; ut ubi cum* (*primum*), *simulae, simulatque*

S temi vezniki se izraža enkratno dejanje v preteklosti; zato se vežejo z indikativom perfekta.

*Postquam Xerxēs in Graeciam dēscendit, Aristidēs in patriam restitūtus est. Themistoclēš ut Lacedaemonēm vēnit, adire ad magi-*

*strātūs nōluit. Caesar ubi sē diūtius dūcī intellēxit, prīncipēs Haeduōrum graviter accūsāt. Sulmōnēnsēs simulatque signa Rōmānōrum vidērunt, portās aperuērunt.*

### C. Temporalni stavki z *antequam*, *priusquam*

Če izraža stavek samo čas, stoji indikativ, in sicer prezenta, perfekta ali futura II.

*Antequam prō reō dīcere instituō, prō mē pauca dīcam. Nihil certī cōstituam, priusquam tē viderō* (preden te ne vidim). *Omnia ista ante facta sunt, quam Siciliam attigī.*

### Č. Temporalni stavki z *dum*, *dōnec*, *quoad*, *quamdiū*

1. *dum* (medtem ko) se veže z ind. prez. tudi pri preteklih dogodkih;

*Alexander dum inter prīmōrēs pugnat, sagittā ictus est.*

2. *dum*, *quamdiū*, redko *quoad* (dokler) se veže z ind. vseh časov, razen plkvpf. in fut. II.;

*Dum civitās erit, iūdicia fient. Catō quamdiū vixit, virtūtum laude crēvit.*

3. *dum*, *dōnec*, *quoad* (dokler ne). V takih stavkih stoji:

a) če pomenijo samo čas, ind. perf. ali fut. II.;

*Epaminōndās usque eō ferrum retinuit, quoad hostēs victōs esse renūntiātum est.*

b) če je pomen finalen (dokler ne bi, da bi medtem), stoji konj. prez. oziroma impf.

*Ego hīc cōgitō commorārī, quoad mē reficiam.*

### § 49. Kavzalni (vzročni) stavki

Kavzalni stavki označujejo vzrok. Uvajajo se z vezniki *quia*, *quoniam* (ker), *quod* (ker), *cum* (ker).

Kavzalni stavki se vežejo z indikativom in konjunktivom.

#### I. Stavki z indikativom

Ti stavki se uvajajo z vezniki *quia*, *quoniam*, *quandoquidem*, *siquidem* in se vežejo z indikativom, ker izražajo dejanski (objektivni) vzrok.



*Sapiēns lēgibus nōn propter metum pāret, sed quia id salūtāre maximē esse iūdicat. Maximum vitae vitium est, quod semper est imperfecta.*

## II. Stavki z ind. in konj.

Ti stavki se uvajajo s *quod*, in sicer:

a) z indikativom, če se izraža dejanski vzrok. V slovenščino se prevaja *quod* s ker ali da, zlasti za glagoli čustvovanja;

*Nēmō pūnit, quod peccātum est, sed nē peccētur. Bene fēcistī, quod (da) vēnistī. Gaudeō, quod (da) valēs.*

b) s konjunktivom, kadar se izraža mišljen (subjektiven) vzrok (češ da).

*Falsō queritur genus hūmānum, quod forte potius quam virtūte regātur. Themistoclēś noctū ambulābat, quod somnum capere nōn posset. Caesar questus est, quod Britannī sine causā bellum intulissent.*

## III. Stavki s konjunktivom

Taki stavki se uvajajo s *cum* (causāle), ki se često poudarja s *praesertim* (zlasti, posebno še).

*Cum vita sine amicis insidiarum et metus plena sit, ratio ipsa monet amicitias comparare. Dionysius cum in communibus suggestis (govorniški oder) consistere nōn auderet, contionari ex turri alta solēbat.*

### § 50. Kondicionalne (hipotetične, pogojne) periode

Pogojna perioda sestoji iz pogojnega proreka, ki se uvaja s *sī* (če, ko, ako), *nisi* (razen če) oziroma *sī nōn* (če ne) in poreka, ki izraža posledico dejanja.

Pogoj se izraža:

1. kot resničen (realna kondicionalna perioda). V proreku in poreku stoji indikativ;

*Sī amittī vita beāta potest, beāta esse nōn potest. Nātūram sī sequēmur duces, numquam aberrābimus.*

2. kot mogoč (potencialna kondicionalna perioda). Pogoj in posledica se izrekata kot možna ali mišljena. Prorek in porek stojita v konj. prez. oziroma perf.;

*Suōs quisque opprimī non patitur, neque, sī aliter faciat, ullam inter suōs habeat auctoritatem. Sī mē interrogāveris, tibi responderim.*

3. kot neresničen (irealna kondicionalna perioda). Ker pogoj ni resničen, tudi posledica ni možna. Prorek in porek stojita v konj., in sicer impf. za sedanjost (sedanji pogojnik), plkvpf. za preteklost (pretekli pogojnik).

*Sī ūnus omnia cōsequī posset, nihil opus esset plūribus. Alexander sī vīnum parcius bibisset, diūtius vīxisset. Cōnfitērētur, sī fēcisset.*

## § 51. Koncesivni (dopustni) stavki

Koncesivni stavki označujejo dopustitev. Uvajajo se z vezniki *quamquam* (dasi), *etsī etiamsī* (čtetudi, ako tudi), *quamvis* (dasi, če še tako), *licet* (dasi, naj le), *ut* (dasi, naj tudi), *cum* (concessivum) (dasi, ko vendar).

Dopustni stavki se vežejo z indikativom ali konjunktivom.

### I. Stavki z indikativom

Z indikativom se vežejo stavki, če je dopustitev resnična, in se uvajajo s *quamquam*.

*Quamquam Aristidēs excellēbat abstinentiā, tamen exsiliō decem annōrum multātus est.*

### II. Stavki z ind. in konj.

Po pravilih kondicionalnih stavkov (prim. § 50) stoji indik. ali konj. v koncesivnih stavkih, ki se uvajajo z *etsī, etiamsī*.

*Etsī aliquā culpā tenēmur erroris hūmāni, ā scelere certē liberī sumus.*

### III. Stavki s konjunktivom

Taki stavki se uvajajo s *quamvis, licet, ut, cum*.

*Avārī indigent, quamvis divitēs sint. Licet ipsa vitium sit ambitio (častihlepnost), frequenter tamen causa virtutum est. Ut dēsint vīrēs, tamen est laudanda voluntās. Phōciōn fuit perpetuō pauper, cum ditissimus esse posset.*

Temu *cum* je soroden *cum* v pomenu »dočim, medtem ko«: *Homo sōlus est ex tot animantium generibus particeps ratiōnis, cum cetera sint omnia expertia.*



## § 52. Komparativni (primerjalni) stavki

Komparativni stavki označujejo primerjanje. Uvajajo se:

1. s korelativnimi vezniki, adjektivi ali adverbji; n. pr. *ut-ita, quantus-tantus, tot-quot, tālis-quālis, quō-eō, quantō-tantō*;
2. s *quam* za komparativom ali komparativnim izrazom;
3. z *ac (atque)* za izrazi podobnosti, enakosti in različnosti; n. pr. *aequus, pār, dispār, dīversus, alius, similis, dissimilis, pariter, aliter, idem* itd.

1. *Quot hominēs, tot sententiae. Ut sementem fēceris, ita metēs. Quō brevior lēx est, eō facilius tenētur.*

2. *Nihil est iūcundius quam ā bonis laudārī.*

3. *Virtūs eadem in homine ac deō est.*

Ker izražajo ti stavki resničnost, se vežejo z indikativom.

Komparativni stavki, ki izražajo namišljeno (subjektivno) mnenje, se uvajajo s *quasi, ac sī, tamquam sī, velut sī* (kakor da bi) in se vežejo s konjunktivom.

*Civēs quasi vīcerint, inter sē grātulantur. Ea negōtia tibi ita commendō, ac sī mea essent.*

## § 53. Relativni (oziralni) stavki

Relativni stavki se uvajajo z relativnimi zaimki in adverbji in se vežejo z indikativom in konjunktivom.

### I. Stavki z indikativom

Relativni stavki se vežejo z indikativom, če izražajo resnično sodbo; n. pr. *Obsidēs, quōs Gallī dederant, Caesar in vincula coniēcit.*

### II. Stavki s konjunktivom

Relativni stavki se vežejo s konjunktivom:

1. če izražajo namen (finalni rel. stavki); n. pr. *Missī sunt lēgātī, quī pācem peterent. Arborēs sērit agricola, quae alterī saeculō prosint.*

2. če izražajo posledico (konsekutivni rel. stavki); n. pr. *Nūlla gēns tam fera est, cuius mentem nōn imbuerit opīniō deōrum.*

D o s t a v e k. Relativni zaimki uvajajo lahko tudi priredne stavke namesto demonstrativnega zaimka (relativna zveza). Pri prevodu v

latinščino veznik odpade. *Quī* torej lahko pomeni: *et is, nam is, is igitur, is tamen*. N. pr. *Themistoclēs ā patre exhērēdātus est. Quae contumēlia* (toda ta sramota) *nōn frēgit eum, sed ērēxit*.

## § 54.

## Particip (deležnik)

Particip je glagolski adjektiv; glagolske lastnosti kaže v tem, 1. da se določa z adverbi, n. pr. *beātē vivēns* kakor *beātē vivō*; 2. da zahteva dopolnilo določene glagolske oblike, n. pr. *amāns tē* kakor *amō tē*; 3. da izraža časovno razmerje do nadrednega stavka.

Latinščina rabi tri participe: particip prezenta v aktivu (in deponentnikih), futura v aktivu (in deponentnikih), perfekta v pasivu (deponentniki imajo aktivni pomen).

Particip izraža samo istodobnost, preddobnost in zadobnost; n. pr.

1. part. prez.: *properāns veniō* hiteč (hitro) pridem,  
 „ *veniam* hiteč (hitro) bom prišel,  
 „ *vēni* hiteč (hitro) sem prišel;

2. part. perf.: *reversus videō* vrnivši se vidim,  
 „ *vidēbō* vrnivši se bom videl,  
 „ *vidi* vrnivši se sem videl;

3. part. fut.: *spectātūrus adsum* tu sem, da gledam,  
 „ *aderō* tu bom, da gledam,  
 „ *affui* tu sem bil, da gledam.

## P o m n i :

1. nekateri participi perf. imajo aktiven pomen: *prānsus* po zajtrku, *cēnātus* po kosilu, *pōtus* izpivši, *iūrātus* po prisegi;

2. particip nekaterih deponentnikov in semideponentnikov ima pomen prezenta: *arbitrātus ratus* misleč, *gāvīsus* vesel, *cōnfīsus* zapajoč, *veritus* boječ se.

## Particip se rabi:

1. atributivno namesto adjektiva ali relativnega stavka; n. pr. *urbs flōrēns* cvetoče mesto; *militēs occīsī* pobiti vojaki; *virī dē rē publicā bene meritī* možje, ki so si pridobili za državo mnogo zaslug;

2. predikativno, in sicer:

a) v nominativu v zvezi s pomožnikom *esse*; n. pr. *servus dominō dictō audiēns sit*;



b) v akuzativu kot dvojni objekt pri glagolih, ki izražajo neposredno čutno zaznavanje (*videō, audiō*) in pri glagolih umetniškega oblikovanja (*faciō, indūcō* kažem, uvajam); n. pr. *Laelium potius audiam dicentem quam quemquam principum Stōicōrum. Dic, hospes, Spartaē, nōs tē hīc vīdisse iacentēs. In Catōne Māiōre Cicerō Catōnem senem indūxit disputantem;*

3. apozitivno in nadomešča v krajši, manj določeni obliki razne adverbialne stavke.

## § 55.

## I. Participium coniūctum

*Rēx victus* (premagani) *cecidit. Hostēs fugientēs* (bežeči) *arma prōiēcērunt.*

Participium coniūctum nadomešča:

1. temporalen stavek, n. pr. *Curiō ad focum sedentī* (sedečemu, ko je sedel) *Samnitēs magnum aurī pondus attulērunt. Dionysius Syracūsīs expulsus* (izgnan, ko je bil izgnan) *Corinthī puerōs docēbat. Plūra locūtūrōs* (ko smo hoteli govoriti) *abire nōs iūssit.*

2. modalen stavek, n. pr. *Militēs fortiter pugnātēs* (s tem, da so se hrabro borili) *vīcērunt. Solōn senēscere sē dicēbat multa in diēs addiscentem;*

3. kavzalen stavek, n. pr. *Dionysius, cultrōs tōnsōris metuēns* (ker se je bal), *candentī carbōne sibi adūrēbat capillum. Promētheus ignem ad hominēs dēferre ausus* (ker se je predrznil) *gravissimā poenā affectus est;*

4. kondicionalen stavek, n. pr. *Hostēs si vīcērunt, efferunt sē laetitīā, victi* (če so premagani) *animōs dēmittunt;*

5. koncesiven stavek, n. pr. *Homīnī mendāci nē vērūm quidem dicentī* (četudi govori resnico) *crēdimus.*

V vseh teh primerih se participij ujema v spolu, sklonu in številu z besedo v stavku, na katero se nanaša. Tak participij imenujemo participium coniūctum (zvezani participij).

Prevajamo ga:

1. s participijem, n. pr. *Rēx victus* (premagani) *cecidit;*

2. s podrednimi stavki (prim. zgoraj št. 1, 2, 3, 4, 5);

3. s prirednim stavkom, n. pr. *animus sē nōn vidēns alia cernit* (duh sicer sebe ne vidi, vidi pa druge stvari). *Iūrātus abiit* (prisegel je in odšel);

4. s substantivom, n. pr. *Angēbant Hannibalem Sicilia Sardiniaque āmissae* (izguba Sicilije in Sardinije). *Caesar interfectus* (Cezarjev umor) *rem pūblicam valdē turbāvit. Post urbem conditam* po ustanovitvi mesta;

5. s prepozicionalnim izrazom, n. pr. *Rēx Iāsonī petentī* (na prošnjo) *pellem concessit*.

Ko prevajamo slovenske stavke na latinščino in hočemo napraviti participialni sklad, ravnamo takole: veznik (ozir. relativni zaimek) izpustimo; iz glagola napravimo primerni particip in ga postavimo s subjektom odvisnega stavka v sklon, ki ga zahteva beseda, na katero se nanaša. N. pr. Ko se je Cezar vračal iz Hispanije, so mu šli državljani naproti: *Caesari, cum ex Hispāniā rediret, civēs obviam ierunt. Cum* izpustimo, iz *rediret* napravimo primeren particip; ker je dejanje istodobno, mora biti particip prezenta; tega postavimo v sklon, ki ga zahteva beseda, na katero se nanaša; ta je *Caesari*. Torej: *Caesari redeuntī obviam ierunt*. — Ko je dobil Cezar vrhovno poveljništvo, je odpotoval v Galijo: *Caesar (cum) summum imperium adeptus (esset), in Galliam profectus est*. — Ko je poveljnik mesto zavzel, ga je zažgal: *imperātor urbem cum cēpisset, incendit*. Ker ima latinščina v perfektu samo pasivni particip, moramo prej stavek prevesti v pasiv: *imperātor urbem, cum capta esset, incendit: imperātor urbem captam incendit*.

## § 56.

### II. Ablātivus absolūtus

Ablātivus absolūtus nadomešča iste stavke kot part. coniūctum.

Particip s subjektom stoji v ablativu, ker ni v stavku nobene besede, na katero bi se mogel nasloniti. Tak sklad imenujemo **ablātivus absolūtus** (neodvisni ablativ).

Prevajamo ga kakor participium coniūctum. Pri prevodu iz slovensčine na latinščino velja, kar je bilo prej povedano. N. pr. Kadar sonce vzhaja, zbeže zvezde: *cum sōl oritur, diffugiunt stēllae. Cum* izpustimo in iz *oritur* napravimo part. *oriēns*. Ker v stavku *stēllae diffugiunt* ni besede, na katero bi se mogel nasloniti part. *oriēns* s subjektom *sōl*, ga postavimo v ablativ: *sōle oriente stēllae diffugiunt*. — Ko je Cezar naredil most, je prekoračil Ren: *Caesar cum pontem fēcisset, Rhēnum trānsiit: Caesar (cum) pōns factus (esset), Rhēnum trānsiit: Caesar ponte factō Rhēnum trānsiit*.



Zveza aktivnega part. fut. z oblikami pomožnika *esse* se imenuje aktivna opisna konjugacija; zveza gerundiva z oblikami pomožnika *esse* se imenuje pasivna opisna konjugacija.

## A. Aktivna opis. konj.

|       |   |
|-------|---|
| Ind.  | { prez. <i>laudātūrus, a, um sum</i> hvaliti hočem (nameravam, mi-slim; sem na tem, da hvalim);<br>impf. <i>laudātūrus eram</i> hvaliti sem hotel itd.; |
| konj. | { prez. <i>laudātūrus sim</i> da hočem hvaliti itd.;<br>impf. <i>laudātūrus essem</i> hvaliti bi hotel itd.;  |
| inf.  | { prez. <i>laudātūrum, am, um esse</i> da hoče kdo hvaliti itd.;<br>perf. <i>laudātūrum fuisse</i> da je hotel kdo hvaliti itd.                         |

## B. Pasivna opis. konj.

|       |   |
|-------|---|
| Ind.  | { prez. <i>laudandus, a, um sum</i> moram se hvaliti (moram biti hvaljen, morajo me hvaliti);<br>impf. <i>laudandus eram</i> moral sem se hvaliti itd.; |
| konj. | { prez. <i>laudandus sim</i> da se moram hvaliti itd.;<br>impf. <i>laudandus essem</i> moral bi se hvaliti itd.;  |
| inf.  | { prez. <i>laudandum, am, um esse</i> da se mora kdo hvaliti itd.;<br>perf. <i>laudandum fuisse</i> da se je moral kdo hvaliti itd.                     |

*Laudātūrus sim in laudātūrus essem* se rabita namesto akt. konj. fut.

- Pomni: 1. *laudandum est* hvaliti se mora,  
*laudandum nōn est* hvaliti se ne sme;
2. *mihi laudandum est* hvaliti moram;
3. *virtūs laudanda est* čednost se mora hvaliti,  
*virtūs mihi laudanda est* čednost moram hvaliti;
4. *ad urbem liberandam* za mesto, ki se mora osvoboditi = za osvobojo mesta = da se mesto osvobodi;  
*in urbe liberandā* pri osvoboji mesta.

## § 58. Supin (namenilnik)

1. Supin na -um izraža namen in stoji za glagoli premikanja; n. pr. *eō, veniō, mittō, proficīscor, redeō* itd. Take zveze so n. pr. (aliquem) *salūtātum veniō* (eō), *pābulātum* (iskat krme) *mittō, cubitum eō* (grem počivat), *nuptum dō* (dam v zakon).

2. Supin na -ū stoji za adjektivni: *facilis, difficilis, mirābilis, incredībilis, optimus, turpis, ūtilis* in za substantivi: *fās, nefās est* navadno z naslednjimi supini: *auditū, vīsū, factū, cognitū, intelligētū, inventū, memorātū.*

*Incredibile dictū est. Quod optimum factū vidēbitur, faciēs.*

## § 59.

Ako ima gerundij substantivni objekt v akuzativu, se da napraviti gerundivni sklad. Obj. akuzativ stopi v sklon gerundija, ta pa se pretvori v gerundiv, ki se kot atribut sklada z odnosnico v spolu, sklonu in številu. N. pr.: *Discimus legendō librōs* moremo reči: *Discimus librīs legendīs.*

## § 60. Temeljne oblike glagolov

### Osnove na -ā

#### A. Perfekt na -vī

Po zgledu *laudō laudāre laudāvī laudātum* hvalim se spregajo vsi tukaj nenavedeni glagoli.

#### Vokal se v osnovi podaljša

1. *(ad)iuuō (ad)iuuāre (ad)iūuī (ad)iūtum* (part. *iuuātūrus, toda adiūtūrus*) podpiram.
2. *lavō lavāre lavī (lavātum, lōtum)* umivam, perem.

#### B. Perfekt na -uī

3. *crepō crepāre crepuī crepitum* škripljem; *increpō* zmerjam, karam; *discrepō* razlikujem se.
4. *cubō cubāre cubuī cubitum* ležim; *ācubō* ležim (sedim) pri mizi.
5. *domō domāre domuī domitum* krotim.



6. *implicō* se sprega pravilno, pa tudi: *implicuī implicitum* zamotam; *explicō* izmotam, razvozlam.
7. *micō micāre micuī* migljam, lesketam se; toda: *dimicō dimicāre dimicāvi dimicātum* bojujem se.
8. *secō secāre secuī sectum (secātūrus)* sekam, režem; *dēsecō* odsekam.
9. *sonō sonāre sonuī* zvenim, donim; *cōnsonō* soglašam, *dissonō* ne soglašam.
10. *tonō tonāre tonuī* grmim; *attonitus* omamljen (od groma), osupel.
11. *vetō vetāre vetuī vetitum* prepovem.

#### C. Perfekt z reduplikacijo

12. *dō dāre dedī dātum* dam (a v osnovi je kratek razen: *dās, dā, dāns*); *circumdō* obdam.

Druge zloženke se spregajo po mešani konjugaciji.

13. *stō stāre steī (stātūrus)* stojim; *circumstō* okoli stojim; toda: *praestō praestīti praestātūrus* prekosim (*alicui*), storim, izkažem (*aliquid*).

#### § 61.

#### Deponentniki

- |                                  |                                    |
|----------------------------------|------------------------------------|
| 14. <i>adūlor</i> prilizujem se. | 24. <i>lāmentor</i> tarnam.        |
| 15. <i>auxilior</i> pomagam.     | 25. <i>minor</i> grozim.           |
| 16. <i>comitor</i> spremljam.    | 26. <i>mīror</i> čudim se.         |
| 17. <i>cōnor</i> poskušam.       | 27. <i>miseror</i> pomilujem.      |
| 18. <i>cōnsōlor</i> tolažim.     | 28. <i>moror</i> mudim se.         |
| 19. <i>cōnspicor</i> zagledam.   | 29. <i>opīnor</i> menim.           |
| 20. <i>glōrior</i> baham se.     | 30. <i>precor</i> prosim.          |
| 21. <i>grātulor</i> čestitam.    | 31. <i>veneror</i> spoštujem.      |
| 22. <i>īnsidior</i> zalezujem.   | 32. <i>versor</i> vrtim se, bivam. |
| 23. <i>laetor</i> veselim se.    |                                    |

#### § 62.

#### Osnove na -ē

##### A. Perfekt na -vī

*Dēleō dēlēre dēlēvī dēlētum* rušim. Tako se spregata:

1. (*dē*)*fleō (dē)flēre (dē)flēvī (dē)flētum* jokam, objokujem.
2. *expleō explēre explēvī explētum* izpolnim.

## B. Perfekt na -uī

3. *arceō arcēre arcuī* odbijam (prim. *arx*);  
*coerceō (coercitum)* brzdam; *exerceō* vežbam (*exercitātus* izvežban, *exercitus* izmučen).
4. *careō carēre caruī (caritūrus)* sem brez česa.
5. *cēnseō cēnsēre cēnsuī cēnsūm* cenim, mislim.
6. *doceō docēre docuī doctum* učim.
7. *doleō dolēre doluī (dolitūrus)* boli me.
8. *egeō egēre eguī (indigeō)* potrebujem (*rē*).
9. *ēmineō ēminēre ēminuī* (ven) molim (prim. *mōns*);  
*immineō imminēre* grozīm.
10. *flōreō flōrēre flōruī* cvetem.
11. *habeō habēre habuī habitum* imam;  
*adhībeō* uporabim, *prohibeō* prepričim; dalje primerjaj:  
*dēbeō dēbēre dēbuī dēbitum* dolgujem, moram;  
*praebēō praebēre praebui praebitum* podam, nudim.
12. *horreō horrēre horruī* zgražam se, groza me je.
13. *iaceō iacēre iacuī (iacitūrus)* ležim.
14. *lateō latēre latuī* skrit sem.
15. *maereō maerēre* žalujem (*maestus* žalosten).
16. *mereō merēre meruī meritum* zaslužim (tudi *dep.*).
17. *misceō miscēre miscuī mixtum* mešam.
18. *moneō monēre monuī monitum* opominjam (prim. *mēns*);  
*admonēō commoneō* opominjam, spominjam.
19. *noceō nocēre nocuī nocitum* škodim (prim. *necō*).
20. *pāreō pārēre pārūī (pāritūrus)* poslušen sem, ubogam;  
*appāreō* prikažem se.
21. *pateō patēre patuī* odprt sem.
22. *placeō placēre placuī placitum* ugajam;  
*displiceō displicēre displicuī* ne ugajam.
23. *sileō silēre siluī* molčim.
24. *splendeō splendēre splenduī* bleščim se.
25. *studeō studēre studuī* trudim se, prizadevam si.
26. *taceō tacēre tacuī* molčim (*tacitus* molčeč).
27. *teneō tenēre tenuī (tentum)* držim;  
*abstīneō abstīnēre abstīnuī* vzdržim se;  
*contīneō contīnēre contīnuī (contentus)* zadovoljen) zadržim;  
*retīneō retīnēre retīnuī retentum* pridržim.
28. *terreō terrēre terruī territum* strašim.
29. *timeō timēre timuī* bojim se.
30. *valeō valēre valuī (valitūrus)* zdrav sem.



## C. Perfekt na -sī

31. *abstergeō abstergēre abstersī abstersum* obrišem.
32. *ārdeō ārdēre ārsī (ārsūrus)* gorim (prim. *āridus* suh).
33. *augeō augēre auxī auctum* množim.
34. *fulgeō fulgēre fulsī* bleščim se (prim. *fulmen* blisk).
35. *haereō haerēre haesi (haesūrus)* tičim, visim.
36. *indulgeō indulgēre indulsī (indultum)* ustrezam.
37. *iubeō iubēre iūssi iussum* ukažem (z ak.; prim. *iuba*).
38. *lūceō lūcēre lūxī* svetim (prim. *lūmen, lūx*).
39. *lūgeō lūgēre lūxī* žalujem (prim. *lūctus* žalost).
40. *maneō manēre mānsī (mānsūrus)* ostanem;  
*permaneō* vztrajam; *remaneō* zaostanem.
41. *rīdeō rīdēre rīsī rīsum* smejem se;  
*dērideō irrideō* rogam se.
42. *suādeō suādēre suāsī suāsūm* svetujem (prim. *suāvis*);  
*persuādeō (alicui)* pregovorim, prepričam.
43. *torqueō torquēre torsī tortum* zvižam, mučim.

## Č. Vokal v osnovi se podaljša

44. *caveō cavēre cāvī cautum* varujem se (*aliquem*).
45. *favēō favēre fāvī (fautūrus)* naklonjen sem (*alicui*).
46. *foveō fovēre fōvī fōtum* grejem, negujem.
47. *moveō movēre mōvī mōtum* gibljem, premikam.
48. *paveō pavēre* plašim se.
49. *sedeō sedēre sēdī sessum* sedim;  
*circumsedeō* oblegam; *obsideō* obsedam, oblegam; *possideō* posedam.
50. *videō vidēre vīdī vīsum* vidim;  
*invideō* zavidam (*alicui*); (*invisus* zoprn).
51. *voveō vovēre vōvī vōtum* obljubim;  
*dēvoveō* darujem, prekolnem.

## D. Perfekt z reduplikacijo

52. *mordeō mordēre momordī morsum* grizem.
53. *pendeō pendēre pependī* visim;  
*impendeō impendēre* visim nad, grožim.
54. *spondeō spondēre spopondī spōnsum* obetam;  
*respondeō respondēre respondi respōnsum* odgovorim.
55. *tondeō tondēre totondī tōnsum* strižem.

## E. Perfekt brez spremembe osnove

56. *prandeō prandēre prandī prānsūm* zajtrkujem.

§ 63.

## Deponentniki

57. *fateor fatērī fassus sum* priznavam;  
*cōnfiteor cōnfītērī cōnfessus sum* priznavam, izpovedujem.  
 58. *medeor medērī (alicui) sānāvī (aliquem)* zdravim.  
 59. *mereor merērī meritus sum* zaslužim (prim. št. 16).  
 60. *misereor miserērī miseritus sum* usmilim se. ,  
 61. *polliceor pollicērī pollicitus sum* obljubim.  
 62. *reor rērī ratus sum* računam, menim (*ratus* misleč, veljaven).  
 63. *tueor tuērī tūtātus sum* varujem, branim;  
*intueor* gledam.  
 64. *vereor verērī veritus sum* spoštujem, bojim se.

## Semideponentniki

65. *audeō audēre ausus sum* upam si.  
 66. *gaudeō gaudēre gāvīsus sum* veselim se.  
 67. *soleō solēre solitus sum* navajen sem (*solitus* običajen).

§ 64.

## Osnove na -ī

## A. Perfekt na -vī

Po zgledu *audiō audire audīvī auditum* slišim se spregajo vsi tukaj nenavedeni glagoli.

1. *sepeliō sēpelis sepelīre sepelīvī sepultum* pokopljem.

## B. Perfekt na -uī

2. *aperiō aperīre aperuī apertum* odprej;  
*operiō operīre operuī opertum* pokrijem.

## C. Perfekt na -sī

3. *hauriō haurīre hausī haustum* črпам, zajemam.  
 4. *sentiō sentīre sēnsī sēnsūm* čutim, mislim;  
*cōnsentiō* soglašam; *dissentīō* ne soglašam.  
 5. *vinciō vincīre vināī vinctum* vežem.



### Č. Debelni vokal se podaljša

6. *veniō venīre vēnī ventum* pridem;  
*adveniō* pridem; *conveniō* snidem se; *inveniō* najdem; *pervenīō* dospem;  
*subveniō* pridem pomagat.

### D. Perfekt z reduplikacijo

7. *reperiō reperiēre repperī repertum* najdem.  
 8. *comperiō comperiēre comperī compertum* zvem.

## § 65.

### Deponentniki

9. *assentior assentīrī assēnsus sum* (tudi *assēnsī*) pritrdim.  
 10. *blandior blandīrī blandītus sum* prilizujem se.  
 11. *experior experīrī expertus sum* izkusim;  
*opperior opperīrī oppertus sum* čakam.  
 12. *largior largīrī largītus sum* darujem (obilno).  
 13. *mentior mentīrī mentītus sum* lažem.  
 14. *mētiōr mētīrī mēnsus sum* merim.  
 15. *mōliōr mōlīrī mōlītus sum* snujem.  
 16. *ordiōr ordīrī orsus sum* začnem.  
 17. *partior partīrī partītus sum* delim.  
 18. *potior potīrī potītus sum (rē)* polastim se.  
 19. *sortior sortīrī sortītus sum* žrebam.

## § 66.

### Osnove na -ī

#### A. Perfekt na -vī

1. *cūpiō cūpere cupīvī cupītum* želim.  
 2. *sapiō sapere sapivī (sapiī)* dišim, moder sem.

#### B. Perfekt na -ui

3. *rapiō rapere rapuī raptum* grabim;  
*corripiō corripuī correptum* zgrabim;  
*diripiō* oplenim; *eripiō* iztrgam.

#### C. Perfekt na -sī

4. *concutiō concutere concussī concussum* stresem;  
*percutiō* stresem, prebodem.  
 5. *cōnspeciō cōnspicere cōnspexi cōnspectum* zagledam;  
*dēspiciō* preziram; *respiciō* oziram se nazaj.

## C. Vokal v osnovi se podaljša

6. *capiō capere cēpī captum* lovim;  
*accipiō accēpī acceptum* sprejemem; *dēcipiō* varam; *praecipiō* ukažem;  
*suscipiō* prevzamem; *incipiō* začnem (*coepī* začel sem, *coeptum*).
7. *faciō facere fēcī factum* storim (imp. *fac*);  
*assuefaciō assuefacis* navadim; *calefaciō* grejem; *patefaciō* odprem;  
*satisfaciō* zadostim.  
 Pasiv za *faciō* in te zloženke se tvori od *fiō*.  
 Pravilni pasiv imajo zloženke s prepozicijo:  
*cōnficiō*, *perficiō* izvršim; *dēficiō* odpadem; *efficiō* izvršim; *interficiō*  
 ubijem; *praeficiō* postavim na čelo; *reficiō* popravim.
8. *fodiō fodere fōdī fossum* kopljem;  
*effodiō* izkopljem; *cōnfodiō* prebodem.
9. *fugiō fugere fūgī (fugitūrus)* bežim;  
*aufugiō*, *profugiō* ubežim; *cōnfugiō*, *perfugiō* pribežim; *effugiō* izbežim;  
*trānsfugiō* prebežim.
10. *iaciō iacere iēcī iactum* vržem;  
*abiciō abiēcī abiectum* zavržem; *adiciō* dodam; *cōniciō* zmečem; *dēiciō*  
 vržem doli; *ēiciō* vržem ven, izženem; *subiciō* podvržem; *trāiciō* vržem  
 čez, prepeljem, prekoračim.

## D. Perfekt z reduplikacijo

11. *pariō parere peperī partum* (toda *paritūrus*) rodim, pridobivam.

## § 67. Osnove na konzontan in kratek vokal

## A. Perfekt na -vī

12. *arcessō arcessere arcessivī arcessitum* pokličem.
13. *cernō cernere crēvī crētum* gledam;  
*dēcernō* sklenem; *discernō* razločim; *sēcernō* odločim.
14. *laccessō lacessere lacessivī lacessitum* dražim.
15. *oblinō oblinere oblēvī oblitum* pomažem.
16. *petō petere petivī petitum* skušam doseči, prosim, napadam;  
*āppetō* želim; *rēpetō* zahtevam nazaj, ponavljam.
17. *pōnō pōnere posuī positum* postavim, položim;  
*expōnō* izpostavim; *antepōnō* predpostavim; *compōnō* sestavim; *dēpōnō*  
 odložim.
18. *quaerō quaerere quaesivī quaesitum* iščem, vprašam;  
*acquīrō* pridobim; *conquīrō* poiščem; *requīrō* poizvedujem.
19. *serō sérere sēvī sātum* sejem;  
*cōnserō cōnserere cōnsēvī cōnsitum* posejem; *inserō* vsadim.



20. *sinō sinere sīvī sītum pustīm (situs ležeč);*  
*dēsīnō dēsīnere dēsīū dēsītum neham.*
21. *spērno spērnere spērvī spērtum zametavam, zavržem.*
22. *terō terere trīvī trītum trem, manem.*

## B. Perfekt na -uī

23. *accumbō accumbere accubūī accubitum uležem se, prisedem.*
24. *alō alere aluī altum hranim.*
25. *colō colere colūī cultum obdelujem, gojim, spoštujem;*  
*īcolō prebivam (īcultus neobdelan).*
26. *cōsulō cōsulere cōsulūī cōsultum vprašam za svet, skrbim.*
27. *serō serere serūī sertum vrstim, vežem (prim. sors);*  
*dēserō zapustim; cōnserō zvežem.*

## C. Perfekt na -sī

28. *carpō carpere carpsī carptum trgam;*  
*dēcerpō dēcerpere dēcerpsī dēcerptum utrgam.*
29. *cēdō cēdere cessī cessum umaknem se;*  
*accēdō pristopim; concēdō dopustim.*
30. *cingō cingere cīnxī cīnctum opašem, obdam.*
31. *claudō claudere clausī clausum zaprem;*  
*exclūdō exclūsī exclūsūm izključim; īnclūdō zaprem.*
32. *cōnfligō cōnfligere cōnflīxī cōnflīctum bojujem se; toda:*  
*prōfligō prōfligāre potolčem.*
33. *contemnō contemnere contempsī contemptum zaničujem.*
34. *coquō coquere coxī coctum kuham.*
35. *dīcō dīcere dīxī dictum rečem, govorim (imper. dīc!);*  
*īndīcō napovem; īnterdīcō prepovem; praedīcō prerokujem; toda:*  
*īndīcō īndīcāre naznanim; praedīcō praedīcāre slavim.*
36. *dīvidō dīvidere dīvīsī dīvīsūm delim.*
37. *dūcō dūcere dūxī ductum vodim (imper. dūc!);*  
*abdūcō odvedem; addūcō privedem; ēdūcō izvedem; trādūcō prepeljem; toda:*  
*ēduō ēducāre vzgojim.*
38. *exstinguō exstinguere exstīnxī exstīnctum ugasim;*  
*dīstinguō razločim.*
39. *fīgō fīgere fīxī fīxūm pribijem.*
40. *fīngō fīngere fīnxī fīctum upodobim, izmislim.*
41. *flectō flectere flexī flexūm upognem, krenem.*
42. *fluō fluere flūxī tečem.*
43. *gerō gerere gessī gestum nosim, vodim;*

44. *iungō iungere iūnxi iūnctum* vežem;  
*adiungō* dodam; *coniungō* zvežem, spojim; *disiungō* ločim.
45. *invādō invādere invāsī invāsum* vderem, napadem;  
*ēvādō* izidem, postanem.
46. *laedō laedere laesī laesum* kvarim, žalim.
47. *lūdō lūdere lūsī lūsum* igram se;  
*illūdō* posmehujem se, rogam se.
48. *mergō mergere mersī mersum* potopim.
49. *mittō mittere mīsī missum* pošljem;  
*admittō* pripustim; *amittō* zgubim; *committō* poverim; *dimittō* razpustim;  
*omittō* opustim; *permittō* dovolim; *prōmittō* obljubim; *remittō* nazaj pošljem.
50. *nūbō nūbere nūpsī nūptum* omožim se (*alicui*).
51. *pingō pingere pīnxi pīctum* slikam.
52. *plangō plangere plānxi plānctum* bijem (na prsi), žalujem.
53. *plaudō plaudere plausī plausum* ploskam.
54. *premō premere pressī pressum* stiskam;  
*comprimō* *comprimere* stiskam; *imprimō* vtisnem; *opprimō* zatrem.
55. *regō regere rēxi rēctum* vodim, vladam;  
*cōrrigō* *corrigere* popravim; *surgō* *surgere* *surrēxi* *surrēctum* vstanem;  
*pergō* *pergere* *perrēxi* *perrēctum* nadaljujem.
56. *scribō scribere scripsi scriptum* pišem;  
*āscribō* pripišem; *dēscribō* popišem; *inscribō* vpišem; *praescribō* predpišem; *prōscribō* preženem.
57. *sculpō sculpere sculpsi sculptum* dolbem;  
*insculpō* vdolbem.
58. *spargō spargere sparsī sparsum* sipljem;  
*aspergō* *aspersī* *aspersum* poškropim.
59. *stringō stringere strinxi strictum* smukam;  
*dēstringō* (*gladium*) potegnem.
60. *struō struere strūxi structum* gradim;  
*cōnstruō* zgradim; *dēstruō* porušim; *extruō* zgradim; *instruō* uredim, učim.
61. *tegō tegere tēxi tēctum* pokrijem;  
*cōntegō* pokrijem; *dētegō* odkrijem; *prōtegō* ščitim, varujem.
62. *tingō tingere tīnxi tīnctum* omočim, barvam.
63. *trahō trahere trāxi tractum* vlečem;  
*abstrahō* odvlečem; *contrahō* zvelečem; *distrāhō* razvlečem.
64. *vehō vehere vēxi vectum* peljem.
65. *ūrō urere ūssi ūstum* žgem;  
*combūrō* sežgem.
66. *vivō vivere vīxi victūrus* živim.



## C. Vokal v osnovi se podaljša

67. *agō agere ēgī āctum* gonim, delam;  
*circumagō* okoli gonim; *peragō* dovršim;  
*abigō abigere abēgī abāctum* odženem; *exigō* izženem; *redigō* nazaj ženem;  
*subigō* podvržem;  
*cōgō cōgere cōēgī cōāctum* zberem, silim.
68. *edō edere ēdī ēsum* jem;  
*cōmedō* pojem.
69. *emō emere ēmī emptum* kupim;  
*adimō* odvzamem; *redimō* odkupim, toda:  
*cōmō cōmere cōmpsi cōmptum* lišpam; *dēmō* odvzamem; *prēmō* ven vzamem;  
*sūmō* vzamem; *cōnsūmō* porabim.
70. *frangō frangere frēgī frāctum* lomim.
71. *fundō fundere fūdī fūsum* lijem;  
*cōnfundō* zmešam, zlijem; *effundō* izlijem.
72. *legō legere lēgī lēctum* berem;  
*cōlligō* zbiram; *dēligō* odberem; *ēligō* izberem; *perlegō* preberem; toda:  
*diligō diligere dilēxi dilēctum* ljubim; *intellegō* razumem; *neglegō* za-  
 nemarjam.
73. *relinquō relinquere reliquī relictum* zapustim.
74. *rumpō rumpere rūpī ruptum* lomim;  
*corrumpō* pohujšujem, kvarim, podkupujem.
75. *(cōn)sidō (cōn)sidere (cōn)sēdī (cōn)ssum* usedem se;  
*possidō* posedem.
76. *vincō vincere vīcī victum* premagam;  
*convincō* dokažem; *dēvincō* popolnoma premagam.

## D. Perfekt z reduplikacijo

77. *bibō bibere bibī pōtum* pijem.
78. *cadō cadere cecidī (cāsūrus)* padem;  
*cōncidō concidī* zgrudim se; *incidō* noter padem; *occidō* zapadem, umrem;  
*recidō* nazaj padem.
79. *caedō caedere cecidī caesum* sekam, pobijam;  
*abscidō abscidī abscisum* odsekam; *concidō* posekam; *incidō* vsekam;  
*occidō* ubijem.
80. *canō canere cecinī (cantātum)* pojem.
81. *currō currere cucurrī cursum* tečem; zloženke navadno brez  
 reduplik.:
- accurrō* pritečem; *concurrō* stekam se; *occurrō* tečem nasproti, srečam.
82. *dēdō dēdere dēdidī dēditum* predam;  
*trādō* izročim; *ēdō* izdam (knjigo); *reddō* vrnem; *condō* ustanovim; *abdō*  
 skrijem; *addō* dodam; *crēdō* verjamem; *prōdō* izdam; *perdō* uničim;  
*vēndō* prodam.

83. *fallō fallere fefellī (falsus napačen, nepravi) varam.*
84. *pangō pangere pepigī pāctum pritrdim, sklenem.*
85. *parcō parcere pepercī (parsūrus) (alicui) varčujem, prizanašam.*
86. *pellō pellere pepulī pulsum gonim, tiram;*  
*appellō appellere appulī appulsum priženem, pristanem; repellō odženem;*  
*expellō izženem; toda:*  
*appellō appellāre imenujem.*
87. *pendō pendere pependī pēnsūm obesim, tehtam, plačam;*  
*suspendō suspendī suspēnsūm obesim.*
88. *pungō pungere pupugī pūctum pikam.*
89. *sistō sistere stitī steti statum stavim, postavim se;*  
*dēsistō (destiti) odstopim; exsistō postanem; toda:*  
*circumsistō circumsteti obkolim.*
90. *tangō tangere tetigī tāctum dotikam se (prim. integer);*  
*contingit (contigit) posreči se.*
91. *tendō tendere tetendī tentum napenjam;*  
*attendō attendī attentum pazim; contendō trudim se; extendō raztegнем;*  
*ostendō kažem.*

#### E. Reduplikacija so izgubili, zato je vokal v osnovi kratek

92. *findō findere fidī fissum cepim;*  
*diffindō (diffidi) razcepim.*
93. *percellō percellere percūlī perculsum pretresem, podrem;*  
*antecellō antecellere — —, enako: excellō odlikujem se.*
94. *scindō scindere scidī scissum trgam;*  
*abscindō (ābscidi) odtргam; rescindō uničim, razderem.*

#### F. Perfekt brez spremembe vokala v osnovi

95. *accendō accendere accendī accēnsūm prižgem (prim. candidus);*  
*incendō zažgem.*
96. *acuō acuere acuī (acūtus oster) ostrim.*
97. *arguō arguere arguī obdolžim;*  
*coarguō coarguere coarguī (convictum) dokažem.*
98. *ascendō ascendere ascendī ascēnsūm plezam gori (prim. scālae);*  
*cōnscondō stopim na kaj; dēscendō stopim doli.*
99. *dēfendō dēfendere dēfendī dēfēnsūm branim;*  
*offendō zadenem, žalim.*
100. *exuō exuere exuī exūtum izujem, slečem;*  
*induō oblečem, obujem.*



101. *luō luere luī (luitūrus)* perem, plačam;  
*abluō abluī ablūtum* očistim; *polluō* oskrunim.
102. *metuō metuere metuī* bojim se.
103. *minuō minuere minuī minūtum* manjšam.
104. *pandō pandere pandī passum* razpnem, razpletem.
105. *(com)prehendōprehendereprehendīprehensum* primem.
106. *ruō ruere ruī (ruitūrus)* rušim se;  
*irruō* vderem; *toda*:  
*dīruō dīruī dīrutum* razrušim; *obruō* zasujem.
107. *solvō solvere solvī solūtum* rešim, plačam;  
*absolvō* osvobodim; *dissolvō* razvežem; *persolvō* plačam.
108. *statuō statuere statuī statūtum* postavljam;  
*cōstituō* sklenem; *dēstituō* zapustim; *instituō* ustanovim, učim; *restituō*  
popravim.
109. *tribuō tribuere tribuī tribūtum* podelim, dodelim;  
*distribuō* razdelim.
110. *vellō vellere vellī vulsum* vlečem, skubem;  
*āvellō* odkrhnem; *ēvellō* izderem.
111. *vertō vertere vertī versum* vrtim, obračam;  
*āvertō* odvrnem; *ēvertō* porušim.
112. *volvō volvere volvī volūtum* valim;  
*advolvō* privalim; *involvō* zavijem.

## G. Glagoli na -scō

## a) Glagoli na -scō v osnovi

113. *adolēscō adolēscere adolēvī (adultus)* dorasem) dorastem.
114. *assuēscō assuēscere* navadim se, *assuēvī* navajen sem (*assuētus*  
navajen);  
*cōnsuēscō* navadim se.
115. *crēscō crēscere crēvī* rastem;  
*dēcrēscō* upadam; *concrēscō* zrastem se.
116. *discō discere didicī* učim se;  
*ēdiscō* učim se na pamet.
117. *nōscō nōscere* spoznavam; *nōvī* znam, vem (*nōtus* znan);  
*ignōscō ignōvī ignōtum* odpustim (*ignōtus* neznan); *toda*:  
*agnōscō agnōvī agnōtum* priznam; *cognōscō* spoznam.
118. *pāscō pāscere pāvī pāstum* pasem.
119. *poscō poscere poposcī postulātum* zahtevam;  
*reposcō* nazaj zahtevam, terjam.
120. *quiēscō quiēscere quiēvī (quiētus)* miren) mirujem.

## b) Incohātīva verbālia

(začetni glagoli, izvajani od glagolov)

121. *concupiscō (cupiō) concupiscere concupivī* zaželim.  
 122. *conticēscō (taceō) conticēscere conticuī* obmolknem.  
 123. *convalescō (valeō) convalescere convaluī* ozdravim.  
 124. *ingemiscō (gemō) ingemiscere ingemuī* vzdihnem.  
 125. *reviviscō (vivō) reviviscere revixī* oživim.

## c) Incohātīva nōminālia

(začetni glagoli, izvajani od imen)

126. *ēvānēscō (vānus) ēvānēscere ēvānuī* izginem.  
 127. *mātūrēscō (mātūrus) mātūrēscere mātūruī* zorim.

## § 68.

## Deponentniki

128. *adipiscor adipiscī adeptus sum* dosežem (*aptus* prikladen).  
 129. *amplector amplectī amplexus sum* objamem (prim. *plectō* pletem).  
 130. *expergiscor expergiscī experrēctus sum* zbudim se (*pergō*).  
 131. *fruor fruī (fruitūrus, ūsus sum) (rē)* uživam.  
 132. *fungor fungī fūctus sum (rē)* opravljam.  
 133. *gradior gradī gressus sum* stopam;  
*aggredior* napadem; *congregior* sestanem se, spopadem se; *ēgredior* izidem;  
*ingredior* vstopim.  
 134. *irāscor irāscī jezim se (suscēnsuī, irātus jezen)*.  
 135. *lābor lābī lāpsus sum* padem.  
 136. *loquor loquī locūtus sum* govorim;  
*álloquor* nagovorim; *cólloquor* pogovarjam se.  
 137. *morior morī mortuus sum (moritūrus)* umrem.  
 138. *nanciscor nanciscī nactus (nāctus) sum* dobim (slučajno).  
 139. *nāscor nāscī nātus sum* rodim se.  
 140. *nītor nīti nīsus (nīxus) sum (rē)* opiram se.  
 141. *obliviscor obliviscī oblitus sum* pozabim (prim. *lēvis* gladek).  
 142. *orior orīrī ortus sum (oritūrus)* nastanem, vzdidem; konj. impf.  
*orerer* ali *orīrer*; 2. os. prez. *orēris*;  
*adorior* *adorīrī adortus sum* (vedno po i-jevski konj.) napadem.  
 143. *patior patī passus sum* trpim;  
*perpetior* *perpetī perpessus sum* pretrpim.  
 144. *proficiscor proficiscī profectus sum* potujem.  
 145. *queror querī questus sum* tožim o čem.



146. *reminīscor reminīscī (recordātus sum)* spominjam se.  
 147. *sequor sequī secūtus sum* sledim, spremljam (*aliquem*);  
*assequor* dosežem; *cōnsequor* doidem; *exsequor* izvršim; *persequor* pre-  
 ganjam.  
 148. *ulcīscor ulcīscī ultus sum* maščujem se.  
 149. *ūtor ūtī ūsus sum (rē)* rabim.  
 150. *vēscor vēscī (rē)* hranim se.

### Semideponentniki

151. *fidō fidere fīsus sum* zaupam;  
*cōnfidō* zaupam; *diffidō* ne zaupam.  
 152. *revertor revertī revertī* vrnem se (*reversus* ki se je vrnil).

# Abecedni slovar

## I.

### Latinsko-slovenski del

#### A

*ā, ab* (z abl.) od

*a. u. c.* = *ab urbe conditā* po ustanovitvi mesta (Rima)

*abdō* 3, *didī, ditum* skrijem

*abdūcō* 3, *dūxī, ductum* odpeljem, odvedem

*abeō* 4, *ī, itum* odhajam

*abnuō* 3, *uī* odkimam, odklanjam

*abscedō* 3, *cessī, cessum* odidem

*abscidō* 3, *cīdī, cīsum* odrežem, odstrižem

*abscondō* 3, *scidī, scissum* odtrgam, odstrižem

*abscondō* 3, *condī, ditum* skrijem

*absēns, ntis* odsoten

*absum, abesse, āfuī* odsoten, oddaljen sem, ni me

*abundō* (abl.) 1, obilujem, imam obilo

*ac* in *idem ac isti* kakor

*accēdō* 3, *cessī, cessum* pristopim, približam se

*accendō* 3, *cendī, cēsum* prižgem

*accidit, cidit* pripeti se, zgodi se

*accipio* 3, *cēpi, ceptum* dobim, prejmem, slišim, zvem;

*a. clādem, calamitātem, contumēliam* doživim poraz, nesrečo, sramoto

*accubō* 1, *cubuī, cubitum* ležim pri

*accūsō* 1, tožim, zatožim

*ācer, ācris, ācre* oster, hud, srdit

*acerbus* 3, kisel, bridek

*Achillēs, īs* Ahil

*aciēs, aciēi, f* ostrina, bojna vrsta;

*a. instruō* postavim bojno vrsto  
*acquiēsco* 3, *quiēvi, quiētum* počivam, zadovoljim se

*ad* (z ak.) k, do, ob, pri, za, okoli

*addō* 3, *didī, ditum* do-, pridam

*adeō* 4, *ī, itum* pristopim, prosim

*adhibeō* 2, *buī, bitum* uporabljam  
*adhortor* 1 spodbujam, vnemam,

hrabrim

*adipiscor* 3, *adeptus sum* zadobim, dosežem

*adiuvō* 1, *iūvi, iūtum* podpiram, pomagam

*admīror* 1, občudujem, čudim se

*admoneō* 2, *monuī, monitum* opominjam

*admoveō* 2, *mōvi, mōtum* primaknem, približam;

*a. dentēs* dotaknem se z zobmi

*adolēscō* 3, *lēvi* dorastem, dozorim

*adorior* 4, *ortus sum* napadem

*Adriāticus* 3 jadranski, adrijanski

*adsum, adesse, adfuī (affuī)* navzoč sem, pomagam

*adulātor, ōris, m* prilizovalec

*adulēscēns, ntis, m* mladenič

*adversārius, ū* nasprotnik

*adversārius* 3 nasproten

*adversor* 1 nasprotujem

*adversus* (z ak.) proti



*adversus* 3 nasproten, neugoden;  
*rēs adversae* nesreča  
*advesperāscit, rāvīt* večeri se  
*advolō* 1 priletim  
*advolvō* 3, *volvī, volūtum* pri-, za-  
 valim  
*Aeacidēs, ae* Eakovič (Pir)  
*aedēs, is, f* svetišče;  
*aedēs, ium* hiša, poslopje  
*aedificō* 1 zidam, gradim  
*aeger, grī* bolnik  
*aeger, gra, um* bolen  
*aegrē* komaj; *aegrē ferō* nerad  
 prenašam, nejevoljen sem  
*Aegyptius, ī* Egipčan  
*Aegyptus, ī, f* Egipt  
*Aemilius (ii) Paullus (i)* Emilij  
 Pavel  
*Aenēās, ae* Enej  
*Aenēis, idis, f* Eneida (pesnitev)  
*aēneus* 3 bronast  
*aequalis, is, m* sodobnik, sovrstnik  
*aequor, ris, n* morska gladina,  
 morje  
*aequus* 3 raven;  
*aequa mēns* ravnodušnost  
*aes, aeris, n* med (medi);  
*aes aliēnum* dolg, dolgovi  
*Aesōpus, ī* Ezop  
*aestās, ātis, f* poletje;  
*aestāte* poletī  
*aestivus* 3 poleten  
*aetās, ātis, f* doba, starost  
*aeternitās, ātis, f* večnost  
*afferō* 3, *attulī, allātum* prinesem  
*afficiō* 3, *fēcī, fectum* prizadenem,  
 navdajam (*gaudiō*)  
*affirmō* 1 zatrdim  
*affligō* 3, *flixi, flictum* poškodujem  
*Āfrica, ae* Afrika  
*Agamemnōn, onis* Agamemnon  
*ager, agrī, m* polje, njiva  
*aggredior* 3, *gressus sum* napadem  
*āgmen, inis, n* krdelo, vojska;  
*a. novissimum* zadnji oddelek;  
*a. quadrātum* vojska v štirikotu

*agnōscō* 3, *nōvī, nitum* pri-, spo-  
 znam  
*agō* 3, *ēgī, āctum* gonim, delam,  
 ravnam, obhajam;  
*a. grātiās* zahvaljujem se; *a. de-*  
*cimum annum* sem v desetem  
 letu; *a. noctem* prenočujem;  
*rēs agitur* za stvar gre  
*agricola, ae, m* poljedelec  
*ah oh! joj!*  
*āiō* pravim, trdim; nav. *āit, āiunt*  
*alacer, cris, e* čil, živahen, vesel  
*Alaricus, ī* Alarik  
*alauda, ae* škrjanec  
*Albānus* 3 albanski  
*Alcibiadēs, is* Alcibiad  
*Alcinous, ī* Alkinoj  
*Alexander (dri) Magnus (i)* Alek-  
 sander V.  
*aliēnus* 3 tuj, nepripraven;  
*aes aliēnum* dolgovi  
*aliquandō* nekoč, nekdam  
*aliquot* nekaj  
*aliter* drugače  
*alius, alia, aliud* drug  
*alliciō* 3, *lēxi, lectum* privabim  
*alligō* 1, privežem  
*alō* 3, *aluī, altum* redim, hranim;  
*a. imbre* zamakam z dežjem  
*Alpēs, ium f* Alpe  
*alter* 3 eden drug (od dveh)  
*altus* 3 visok  
*ambulō* 1 hodim, sprehajam se  
*amicitia, ae* prijateljstvo  
*amiculum, ī* ogrinjalo, plašč  
*amicus, ī* prijatelj  
*amicus* 3 prijateljski, prijazen;  
*amicē* prijazno  
*amittō* 3, *misī, missum* izgubim  
*amnis, is, m* reka, veletok  
*amō* 1 ljubim  
*amoenus* 3 ljubek, prijeten  
*amor, ōris, m* ljubezen  
*amor patriae* ljubezen do domo-  
 vine  
*Amphipolis, is, f* Amfipola  
*amplector* 3, *plexus sum* objamem  
*amplius* več

*amplus* 3 prostran, širen, prostoren  
*an* ali  
*ancilla*, *ae* dekla  
*angustus* 3 ozek, tesen;  
*a. spiritus* tesna, kratka sapa  
*anima*, *ae* duša  
*animadvertō* 3, *verti*, *versum* zapazim  
*animal*, *ālis*, *n* žival  
*animus*, *i* duša, mišljenje, pogum  
*an nōn* ali ne  
*annus*, *i* leto  
*ante* (z ak.) pred; adv. prej, pred  
*anteā* poprej  
*antecēdō* 3, *cessi*, *cessum* grem pred kom  
*antequam* preden  
*Antēs*, *iūm* Anti  
*Antigona*, *ae* Antigona  
*antīquī*, *ōrum* starodavniki  
*antīquus* 3 starodaven  
*Antōnius*, *iū* Antonij (Anton)  
*antrum*, *i* votlina  
*ānulus*, *i* prstan  
*aperiō* 4, *aperuī*, *apertum* odprem  
*apis*, *apis*, *f* čebela  
*Apollō*, *inis* Apolon  
*apparātus*, *ūs*, *m* priprava, kras, sijaj  
*appareō* 2, *uī* prikažem se  
*apparō* 1 pripravim  
*appellō* 1 imenujem  
*appellō* 3, *pulī*, *pulsum* pritiram;  
*a. nāvem* pristanem (z ladjo)  
*appropinquō* 1 približam se  
*apricor* 1 sončim se  
*aptus* 3 primeren, prikladen  
*apud* (z ak.) pri, pred  
*aqua*, *ae* voda; *aquae* toplice  
*Aquilēia*, *ae* Akvileja (Oglej)  
*āra*, *ārae* oltar, žrtvenik  
*ārbītror* 1 menim, mislim  
*arbor*, *ārboris*, *f* drevo  
*Arcadius*, *iū* Arkadij  
*arceō* 2, *arceū* odganjam, odvrčam  
*arceō sacrificiō* odvrčam od daritve  
*arcus*, *ūs*, *m* lok, slavolok

*ārdenter* goreče  
*ārdeō* 2, *ārsi*, *ārsum* gorim  
*ārdor*, *ōris*, *m* vročina  
*arduus* 3 strm, težak  
*Argō*, *ūs* (abl. *Argō*) Argo  
*arguō* 3, *uī* dolžim  
*āridus* 3 suh  
*Aristotelēs*, *is* Aristotel  
*arma*, *armōrum* orožje  
*armātus* 3 oborožen  
*armō* 1 oborožim  
*arō* 1 orjem  
*arrīdeō* 2, *risi*, *risum* nasmejem se  
*ars*, *artis*, *f* umetnost  
*Artaxerxēs*, *is* Artakserks  
*artus* 3 tesen, ozek  
*Arvernī*, *ōrum* Arverni  
*arx*, *arcis*, *f* trdnjava, grad  
*ascendō* 3, *scendi*, *scensum* stopim na, plezam, grem gori  
*Asia*, *ae* Azija  
*asinus*, *i* osel  
*aspiciō* 3, *spexi*, *spectum* pogledam  
*assentiō* (*assentior*) 4, *sēnsi*, *sēnsū* pritrjujem  
*assequor* 3, *secutus sum* dosežem  
*assuēscō* 3, *suēvī*, *suētum* navadim se  
*Astyagēs*, *is* Astiag  
*at* toda, pa  
*āter*, *ātra*, *ātrum* črn, temen  
*Athēnae*, *ārum* Atene  
*Athēniēnsis*, *is* Atenec  
*Athēniēnsis*, *e* atenski  
*atque* in, in še  
*ātrium*, *iū* dvorana, veža  
*atrōx*, *ōcis* grozovit, strašen  
*Attica*, *ae* Atika  
*Attila*, *ae*, *m* Atila  
*auctōritās*, *ātis*, *f* ugled, veljava, oblast  
*audācter* drzno  
*audāx*, *ācis* drzen, smel  
*audēns*, *ntis* pogumen, drzen  
*audeō* 2, *ausus sum* upam si, drznem se  
*audiō* 4, *slišim*, *poslušam*



*auferō* 3, *abstulī, ablātum* od-  
nesem, vzamem  
*augeō* 2, *auxī, auctum* množim,  
povečam, proslavim (*nōmen*)  
*Augustinus, ī* Avguštin  
*Aulis, Aulidis* f Avlida  
*aureus* 3 zlat  
*auris, auris, f* uho  
*Aurōra, ae* zarja  
*aurum, ī* zlato  
*aut ali*  
*autem* pa, toda  
*autumnus, ī* jesen  
*auxilior* 1 pomagam  
*auxilium, ū* pomoč;  
*a. ferō* pomagam; *auxiliō* (dat.)  
*veniō* pridem na pomoč  
*Avārī, ōrum* Avari  
*avellō* 3, *velli vulsum* odtrgam,  
odvzamem  
*avē* pozdravljen bodi!  
*avertō* 3, *vertī, versum* odvrnem  
*avis, avis, f* ptica, ptič  
*avunculus, ī* ujec  
*avus, ī* ded

## B

*Baiānus, ī* Bajan  
*Bacchus, ī* Bakh  
*Bāiaae, ārum* Baje  
*balbus* 3 jecljav  
*barbarus, ī* barbar  
*basilica, ae* sodna, tržna dvorana  
*beātus* 3 blažen, srečen  
*bellum, ī* vojna;  
*b. inferō alicui* grem z vojsko  
nad koga; *b. gerō* vojsku-  
jem se  
*bene* dobro  
*beneficentia, ae* dobrotljivost  
*beneficium, ū* dobrota  
*beneficus* 3 dobrodelen  
*benevolus* 3 dobrohoten  
*benignus* 3 dobrohoten  
*bestia, ae* divja žival  
*bibliothēca, ae* knjižnica  
*bibō* 3, *bibī, pōtum* pijem  
*bīdium, ī* dva dni

*blandior* 4, *blanditus sum* prilizu-  
jem se  
*Boeōtus, ī* Beočan  
*bonus* 3, dober, drag  
*bonum, ī* dobrina  
*bona, ōrum* dobrine, premoženje  
*brevī* v kratkem (času)  
*brevīs, e* kratek  
*Brundisium, ū* Brundizij  
*Buxentus, ī* Buzent

## C

*C. (Cāius, ī)* Gaj  
*C. Iūlius Caesar* Gaj Julij Cezar  
*cadō* 3, *cecidī, cāsum* padem  
*cadūcus* 3 minljiv  
*caedēs, is, f* umor, poboj, klanje  
*caedō* 3, *cecidī, caesum* sekam,  
pobijem  
*caelum, ī* nebo  
*Caesar, is* Cezar  
*calamitās, ātis, f* nesreča, poraz  
*calculus, ī* kamenček  
*calix, icis, m* kelih, čaša  
*calleō* 2, *uī* izvežban sem, razu-  
mem  
*calor, ōris, m* vročina  
*calvus* 3 plešast  
*Campānia, ae* Kampanija  
*campus, ī* polje  
*canis, canis, m. f* pes, psica  
*Cannae, ārum* Kane  
*canō* 3, *cecinī, cantātum* pojem,  
opevam, zadonim (*cornū*)  
*cantō* 1 pojem  
*capillus, ī* las  
*capiō* 3, *cēpī, captum* vzamem,  
ujamem, primem, osvojim  
*Capitolīnus* 3 kapitolski  
*capra, ae* koza  
*captivus, ī* ujetnik  
*caput, capitis, n* glava, glavno  
mesto  
*carcer, ris, m* ječa  
*careō* 2, *uī (rē)* sem brez česa  
*carmen, inis, n* pesem  
*Carnicus* 3 karnijski (koroški)  
*carō, carnis, f* meso

*cārus* 3 drag, ljub  
*caseus*, *i* sir  
*castigō* 1 kaznujem  
*castra*, *ōrum* tabor  
*cāsus*, *ūs*, *m* padec, slučaj  
*causa*, *ae* vzrok;  
*causā* (z gen.) zaradi  
*cautus* 3 oprezen, previden  
*caveō* 2, *cāvī*, *cautum* (z ak.) varujem se  
*Cebēs*, *ētis* Cebet  
*cēdō* 3, *cessī*, *cessum* umaknem se, odidem  
*celeber*, *bris*, *e* obljuden, sloveč  
*celebrō* 1 slavim  
*celer*, *ris*, *e* uren, hiter  
*celeritās*, *ātis*, *f* hitrost  
*cella*, *ae* sobica; *c. vīnāria* zidavnica  
*cēna*, *ae* obed, večerja  
*cēnseō* 2, *cēnsuī*, *cēnsu* cenim, mislim, sklenem  
*centuria*, *ae* centurija, stotnija  
*centuriō*, *ōnis*, *m* stotnik  
*certāmen*, *inis*, *n* tekma, boj  
*certē* gotovo  
*certus* 3 gotov, zanesljiv, določen;  
*certiōrem faciō* obvestim  
*cervix*, *icis*, *f* (nav. pl.) tilnik, vrat  
*cēteri*, *ae*, *a* drugi (ostali)  
*Cēus* 3 cejski (z otoka Keos)  
*Chalcis*, *idis*, *f* Halcida  
*Chilbudius*, *i* Hilbudij  
*Christus*, *i* Kristus; *ante* (post)  
*Christum nātum* pred (po) Kristusovim rojstvom  
*cibus*, *i* jed, hrana  
*Cicerō*, *ōnis* Ciceron  
*Cimōn*, *ōnis* Cimon  
*Cincinnati*, *i* Cincinat  
*cingō* 3, *cīnxi*, *cinctum* opašem, obdam  
*cinis*, *cineris*, *m* pepel  
*circum* (z ak.) okoli; okoli, okrog  
*circumdō* 1, *dedī*, *datum* obdajam  
*cīterior*, *ius* tostranski  
*cīvis*, *cīvis*, *m* državljan  
*cīvitās*, *ātis*, *f* mesto, država.

*clādēs*, *is*, *f* poraz;  
*clādem accipiō* doživim poraz  
*clāmō* 1 kličem  
*clāmor*, *ōris*, *m* krik, vpitje  
*clārus* 3 svetel, jasen, slaven, čist  
*classis*, *is*, *f* razred, brodovje  
*claudō* 3, *clausī*, *clausum* zaprem, zaključujem (*āgmen*)  
*coepī*, *coepisse* začel sem  
*coetus*, *ūs*, *m* sestanek, družba  
*cōgitō* 1 mislim  
*cognōscō* 3, *nōvī*, *nītum* spoznam, izvem  
*cōgō* 3, *coēgī*, *coāctum* zberem, prisilim  
*cohors*, *ortis*, *f* kohorta  
*Colapis*, *is* *m* Kolpa  
*collēga*, *ae* *m* tovariš  
*colligō* 3, *lēgī*, *lētum* zberem, pobere  
*collis*, *is*, *m* grič  
*collocō* 1 postavim, namestim  
*collocō in mensā*, postavim na mizo  
*colloquium*, *i* pogovor  
*colloquor* 3, *locūtus sum* pogovarjam se  
*colō* 3, *coluī*, *cultum* gojim, obdelujem, častim  
*colōnia*, *ae* kolonija, naselbina;  
*colōniam dēdūcō* ustanovim kolonijo  
*coma*, *ae*, *f* las;  
*comae stetērunt* lasje so se naježili  
*combūrō* 3, *ūssī*, *ūstum* sežgem  
*comedō* 3, *ēdī ēsum* pojem, snem  
*comes*, *itis*, *m*. *f* spremljevalec, -lka  
*cōmis*, *e* prijazen, vljuden  
*commīnuō* 3, *minuī*, *minūtum* zmanjšam  
*committō* 3, *mīsī*, *missum* do-, pre-pustim, izročim;  
*c. facinus* zagrešim zločin;  
*c. proelium* začnem boj  
*commodum*, *i* ugodnost, udobnost  
*commūnis*, *e* skupen, splošen



*comparō* 1 pridobim, zberem, pripravim, primerjam (*cum*)  
*comperiō* 4, *cómperī*, *pertum* izvem  
*compleō* 2, *plēvī*, *plētum* napolnim  
*complūrēs*, *plūra*, *plūrium* več (jih)  
*comportō* 1 znašam, spravljam  
*compos*, *otiš* deležen  
*concēdō* 3, *cessī*, *cessum* odstopim,  
 dovolim, prepustim  
*concidō* 3, *cidī* zgrudim se  
*concurrō* 3, *currī*, *cursum* skupaj  
 pritečem  
*concutiō* 3, *cussī*, *cussum* stresem,  
 omajam  
*condemnō* 1 obsodim  
*condō* 3, *didī*, *ditum* shranim,  
 ustanovim;  
*ab urbe conditā* po ustanovitvi  
 mesta  
*conferō* 3, *tulī*, *collātum* znesem,  
 uporabim (*pecūniās*);  
*c. mē* napotim se, grem; *c. signa*  
 udarim se, spoprime se  
*cōnfestim* takoj  
*cōnfidō* 3, *fīsus sum* zaupam  
*cōnfitēor* 2, *fessus sum* priznam,  
 izpovem  
*cōnfodiō* 3, *fōdī*, *fossum* prebodem,  
 izkljujem  
*coniciō* 3, *iēcī*, *iectum* vržem v,  
 denem v  
*coniungō* 3, *iūnxī*, *iūnctum* zve-  
 žem, združim  
*coniūrātus*, *ī* zarotnik  
*coniunx*, *iugis*, *m. f* soprog, so-  
 proga  
*cōnor* 1 poskušam  
*conqueror* 3, *questus sum* pritožu-  
 jem se  
*conquirō* 3, *quisivī*, *quisitum* zbi-  
 ram, poiščem;  
*conquisitus* 3 izbran (*cibi*)  
*cōnscrībō* 3, *scripsi*, *scriptum* na-  
 pišem, nabere (*militēs*)  
*cōnsecrō* 1 posvetim  
*cōnsentiō* 4, *sēnsī*, *sēnsus* stri-  
 njam se, soglašam

*cōnserō* 3, *sēvī*, *situm* obsejem,  
 obsadim  
*cōnservō* 1 ohranim, rešim  
*cōnsiderō* 1 premišljujem  
*cōnsidō* 3, *sēdī*, *sessum* usedem  
 se, utaborim se  
*cōnsiliūm*, *ī* svet, sklep, preuda-  
 rek  
*cōnsistō* 3, *stītī* postavim se, po-  
 stojim  
*cōnspiciō* 3, *spexī*, *spectum* zagle-  
 dam  
*cōnspicor* 1 zagledam  
*cōnstantia*, *ae* stanovitnost, odloč-  
 nost  
*cōnstat*, *stītīt* dognano je, znano je  
*cōnstituō* 3, *stitūi*, *stitūtum* posta-  
 vim, ustanovim, določim, skle-  
 nem  
*cōnsul*, *is*, *m* konzul  
*cōnsulō* 3, *sulūi*, *sultum* vprašam  
 za svet;  
*c. alicui* skrbim za koga  
*cōnsultō amicum* 1 posvetujem se  
 s prijateljem  
*cōnsūmō* 3, *sūmpsī*, *sūmptum* po-  
 trošim, porabim  
*contemnō* 3, *temp̄sī*, *temptum* pre-  
 ziram, zaničujem  
*contendō* 3, *tendī*, *tentum* hitim  
*contentus* 3 zadovoljen  
*contineō* 2, *tinūi*, *tentum* obsegam,  
 imam, zadržujem  
*contingit*, *contigit* posreči se  
*continuō* 1 nadaljujem  
*continuō* (adv.) trajno, vedno, takoj  
*contrā* (z ak.) zoper, proti  
*contrahō* 3, *trāxī*, *tractum* skupaj  
 vlečem, skrčim;  
*c. aes aliēnum* dolg napravim  
*contumēlia*, *ae* sramota  
*conveniō* 4, *vēnī*, *ventum* snidem  
 se, zberem se  
*conversiō*, *ōnis*, *f* spreobrnjenje  
*convertō* 3, *vertī*, *versum* obrnem,  
 spreobrnem  
*convocō* 1 skličem

*cōpia*, *ae* obilica, množica;  
*cōpiae*, *ārum* vojne čete  
*coquō* 3, *coxi*, *coctum* kuham  
*cor*, *cordis*, *n* srce  
*cōram* (z *abl.*) vpričo  
*Corinthius* 3 korintski  
*Corinthus*, *i*, *f* Korint  
*cornix*, *icis*, *f* vrana  
*cornu*, *ūs*, *n* rog  
*corōna*, *ae*, venec  
*corpus*, *oris*, *n* telo  
*corrigo* 3, *rēxi*, *rēctum* popravim,  
 kaznujem  
*corripio* 3, *ripui*, *reptum* zgrabim  
*corruō* 3, *ruī* zgrudim se, propadem, na fleh sem  
*cottidie* vsak dan  
*creber*, *bra*, *um* pogosten (nav. pl.)  
*cremō* 1 sežgem  
*Cremōna*, *ae* Kremona  
*creō* 1 ustvarim, volim, izvolim  
*Creōn*, *ntis* Kreont  
*crēsco* 3, *crēvi*, *crētum* rastem  
*crimen*, *inis*, *n* obdolžitev, pregreha  
*crinis*, *is*, *m* las  
*Croesus*, *i* Krez  
*crūdēlis*, *e* krut  
*crūdēlitās*, *ātis*, *f* krutost  
*culpa*, *ae* krivda  
*cum* (z *abl.*) s, z  
*cum* ko, kadar; ker; dasi  
*cunctor* 1 obotavljam se  
*cunctus* 3 ves  
*cupido*, *inis*, *f* poželenje, strast  
*cupidus* 3 željen  
*cupio* 3, *cupivi*, *cupitum* želim, hrepenim  
*cūr* zakaj  
*cūra*, *ae* skrb  
*cūro* 1 skrbim, brigam se  
*currus*, *ūs*, *m* voz  
*custodia*, *ae* varstvo, straža, ječa  
*custōs*, *ōdis*, *m* zaščitnik, varuh, čuvaj  
*Cyclōps*, *ōpis* Ciklop  
*Cyrus*, *i* Cir (*Māior* starejši, *Minor* mlajši)

## D

*Dalmatia*, *ae* Dalmacija  
*damnum*, *i* škoda, zguba  
*Dāmoclēs*, *is* Damoklej  
*Danaī*, *ōrum* Danajci  
*Dānuvius*, *i* Donava  
*Darēus*, *i* Darej  
*dē* (z *abl.*) o, izmed; s, z; *dē turrī*  
 s stolpa  
*dea*, *ae*, boginja  
*dēbeō* 2, *uī itum* dolgujem, moram  
*dēbilis*, *e* slaboten  
*dēcerno* 3, *crēvi*, *crētum* odločim, sklenem;  
*d. aciē* udarim se v odločilni bitki  
*decet*, *decuit* spodobi se  
*dēcipiō* 3, *cēpi*, *ceptum* prevaram  
*decorō* 1, krasim  
*decuria*, *ae*, dekuriija, desetnija  
*dēdecet*, *dēdecuit* ne spodobi se  
*dēdūcō* 3, *dūxi*, *ductum* odpeljem;  
*d. colōniam* ustanovim kolonijo  
*dēfendō* 3, *fēdi*, *fēsum* branim, varujem (*ab*)  
*dēferō* 3, *tulī*, *lātum* izročam  
*dēficiō* 3, *fēcī*, *fectum* odpadem  
*dēfleō* 2, *flēvi*, *flētum* objokujem  
*dēfluō* 3, *flūxi* tečem (doli)  
*dēgō* 3, *dēgī* prebijam, preživim;  
*d. vitam* živim življenje  
*dēiciō* 3, *iēcī*, *iectum* vržem doli, polomim  
*dēin(de)* nato, potem  
*dēlectō* 1 razveseljujem  
*dēleō* 2 razdenem, porušim  
*dēliberō* 1 premišljujem, preudarjam, za svet vprašam  
*dēligō* 3, *lēgī*, *lēctum* odberem, izvolim  
*Dēlphī*, *ōrum* m Delfi  
*dēmetō* 3, *dēmessum* požanjem  
*dēminuō* 3, *minūi*, *minūtum* zmanjšam, oslabim  
*dēmittō* 3, *mīsī*, *missum* spustim, obesim (*gladium*)  
*Dēmostenēs*, *is* Demosten



*dēnique* naposled, končno, sled-  
 njič  
*dēns, dentis, m* zob  
*dēnsus* 3 gost  
*dēnuō* znova  
*dēpōnō* 3, *posuī, positum* odložim  
*dēprehendō* 3, *hendī, hēnsum* za-  
 sačim, opazim  
*dērelinquō* 3, *liquī, lictum* za-  
 pustim  
*dēscendō* 3, *scendī, scēnsum* pri-  
 dem doli  
*dēsecō* 1, *secuī, sectum* odsekam,  
 odrežem  
*dēsīderō* 1 želim  
*dēsīgnō* 1 zaznamujem  
*dēsīnō* 3, *sī, situm* neham  
*dēspērō* 1 obupam  
*dēspiciō* 3, *spexī, spectum* pre-  
 ziram  
*dēsūm, dēesse, dēfuī* manjkam  
*dētēgō* 3, *tēxī, tēctum* odkrijem  
*dēterior, ius* slabši  
*dētrīmentum, ī* škoda;  
*d. capiō* trpim škodo  
*deus, ī* bog  
*dēvorō* 1 požrem  
*dexter, tra, um* desen  
*dicō* 3, *dīxī, dictum* govorim, re-  
 čem, povem, imenujem (*dictā-  
 tōrem*)  
*dictātor, ōris, m* diktator  
*dictum, ī* beseda  
*dīēs, dīē, m* dan; *f* rok, določen  
 dan  
*differō* 3, *distulī, dilātum* odlašam,  
 razlikujem se (*rē*)  
*difficilis, e* težak  
*difficultās, ātis, f* težava  
*diffidō* 3, *fīsus sum* obupavam, ne  
 zaupam  
*diffīndō* 3, *fīdī, fissum* razkoljem  
*digitus, ī* prst  
*dignus* 3 (*rē*) vreden  
*dilēctus, ūs, m* nabor  
*diligēns, entis* marljiv, priden  
*diligō* 3, *lēxī, lēctum* spoštujem,  
 ljubim  
*dīmīcō* 1 bojujem se

*dīmīdium, ī* polovica  
*dīmīttō* 3, *mīsi, missum* razpošljem,  
 izpustim  
*Diogenēs, is* Diogen  
*Dionysius, ī* Dionizij  
*diruō* 3, *dīruī, dirutum* razrušim  
*discēdō* 3, *cessī, cessum* razidem  
 se, razkropim se, odidem, lo-  
 čim se  
*disciplīna, ae* učenje, pouk, znanje  
*discipulus, ī* učenec  
*discō* 3, *didīci* učim se  
*discrīmen, īnis, n* razlika  
*disputō* 1 razpravljam  
*dissimilis, e* nepodoben  
*diū* dolgo;  
*diūtius* dalje časa  
*diversus* 3 različen  
*dīves, ītis* bogat  
*dīvidō* 3, *vīsi, vīsum* razdelim  
*dīvitīae, ārum* bogastvo  
*dīvus* 3 božanski;  
*dīvus, ī* bog; *sub dīvō* pod mi-  
 lim nebom  
*dō* 1, *dedī, datum* dam;  
*dō mē* posvetim se  
*doceō* 2, *docuī, doctum* učim  
*docilis, e* poučljiv, dovteten  
*doctor, ōris, m* učitelj  
*doctrīna, ae* učenost, znanost  
*doctus* 3 učen  
*doleō* 2, *uī* žalujem;  
*dolet mē* boli me  
*dōlium, ī* kad, sod  
*dolor, ōris, m* bolečina  
*dolus, ī* zvijača  
*domesticus* 3 domač  
*domīna, ae* gospodinja  
*dominātīō, ōnis, f* gospostvo  
*domīnus, ī* gospod(ar)  
*domō* 1, *domuī, itum* krotim, pod-  
 vržem  
*domus, ūs, f* hiša, dom;  
*domum* domov; *domō* z doma;  
*domī* doma  
*dōnec* dokler (ne)  
*dōnō* 1 darujem  
*dōnum, ī* dar (ilo)  
*Dravus, ī, m* Drava

*dubitō* 1 dvomim  
*dubius* 3 dvomen  
*dūcō* 3, *dūxi*, *ductum* peljem,  
 smatram;  
*d. vītam* živim življenje  
*dulcis*, *e* sladek  
*dum* medtem ko; da le (konc.)  
*duplicō* 1 podvojim  
*dūrus* 3 trd  
*dux*, *ducis*, *m* vodnik, vojskovodja

## E

*ē* (z abl.) iz  
*ēbibō* 3, *bibi* izpijem  
*ēbrius* 3 pijan  
*ecce* glej  
*ecce homō* glej človek;  
*e. equum* glej konja  
*ēdicō* 3, *dixi*, *dictum* razglasim,  
 ukažem  
*edō* 3, *ēdi*, *ēsum* jem  
*ēducō* 1 vzgojim, zredim  
*effeminō* 1 pomehkužim  
*effodiō* 3, *fōdi*, *fossam* izkopljem  
*effugiō* 3, *fūgi*, *fugitūrus* ubežim  
*effundō* 3, *fūdī*, *fūsum* izlijem, iz-  
 tresem  
*egēnus* 3 potreben  
*ēlābor* 3, *lāpsus sum* ven padem,  
 minem, pretečem  
*Elis*, *Elidis*, *f* Elida  
*ēmineō* 2, *uī* ven molim, odliku-  
 jem se  
*ēminus* od daleč  
*emō* 3, *ēmī*, *emptum* kupim  
*enim* namreč, kajti  
*Ennius*, *ū* Enij  
*ēnsis*, *is*, *m* meč, nož  
*eō* 4, *īre*, *ī*, *itum* grem  
*eō* tja  
*eō* — *quō* tem — čim  
*Epaminōndās*, *ae* Epaminonda  
*epistula*, *ae* pismo  
*epulae*, *ārum* jedi, obed, gostija  
*eques*, *equitis*, *m* konjenik  
*equinus* 3 konjski  
*equitātus*, *ūs*, *m* konjenica  
*equis*, *ī* konj

*ergō* torej  
*errō* 1 motim se, blodim  
*error*, *ōris*, *m* zmeta, blodnja  
*ērudiō* 4 izobrazujem, poučujem  
*ērumpō* 3, *rūpi*, *ruptum* prodrem,  
 planem iz  
*esca*, *ae* jed  
*ēscendō* 3, *cendi*, *cēsum* grem  
 gori  
*et in*  
*etiam* tudi, še  
*etiāmsī*, *etsī* četudi, čeprav  
*Eurōpa* *ae* Evropa  
*ēvādō* 3, *vāsī*, *vāsum* uidem, iz-  
 idem, ubežim;  
*e. superior* zmagam  
*ēvellō* 3, *ēvelli*, *ēvulsum* izrujem  
*ēvolō* 1 izletim, poletim  
*ex*, *ē* (z abl.) iz, izmed  
*exanimō* 1 ubijem; pas. izdihnem,  
 umrem  
*exanimātus* 3 mrtev  
*exaudiō* 4 uslišim  
*excēdō* 3, *cessī*, *cessum* odhajam  
*excellō* 3 odlikujem se  
*excipiō* 3, *cēpi*, *ceptum* sprejmem  
*exclāmō* 1 vzkliknem, zakličem  
*excōgitō* 1 izmislim si  
*excūsō* 1 opravičim, izgovorim  
*exemplum*, *ī* zgled  
*exerceō* 2, *eruci*, *ercitātum* (*erci-  
 tum*) vadim, urim, vežbam, iz-  
 vršujem  
*exercitus*, *ūs*, *m* vojska (vojaki)  
*existimō* 1 menim, mislim  
*exitus*, *ūs*, *m* izhod, pogin, konec  
*exordior* 4, *orsus sum* začnem  
*exorior* 4, *ortus sum* postanem,  
 izviram  
*expedit* koristno je  
*expeditiō*, *ōnis*, *f* (vojni) pohod  
*expellō* 3, *pulī*, *pulsum* izženem  
*expergiscor* 3, *perrectus sum* zbu-  
 dim se  
*experior* 4, *pertus sum* poskusim  
*expers*, *rtis* (gen.) nedeleden,  
 brez česa  
*expleō* 2, *plēvī*, *plētum* izpolnim,  
 napolnim;



*e. sitim* ugasim žejo  
*explōrātor, ōris, m* oglednik  
*explōrō* 1 ogledujem, preiskujem  
*expōnō* 3, *posuī, positum* izpo-  
stavim  
*expugnō* 1 osvojim  
*exsequiae, ārum* pogreb, pogreb-  
ne svečanosti  
*existō* 3, *stīti* postanem  
*exsilium, ū* pregnanstvo  
*expectō* 1 pričakujem, čakam  
*extinguō* 3, *stinxi, stinctum* po-  
gasim  
*extō* 1 nahajam se;  
*exstat* ohranjeno je  
*extruō* 3, *struxi, structum* zgra-  
dim;  
*e. mēsam* obložim, opremim  
*externus* 3 zunanji  
*extrahō* 3, *traxi, tractum* izvlečem,  
izderem, ven potegnem  
*extrēmus* 3 najskrajnji, zadnji

## F

*faber, brī, m* kovač  
*Fabius, ū* Fabij  
*fabricor* 1 naredim  
*fābula, ae* basen, povest  
*facile* lahko  
*facilis, e* lahek  
*facinus, oris, n* dejanje, zločin  
*faciō* 3, *fēcī, factum* delam, napra-  
vim, izvolim;  
*f. impetum in aliquem* napa-  
dem; *f. pācem* sklenem mir;  
*f. certiōrem aliquem* obvestim  
*factum, i* dejanje, delo  
*falsus* 3 napačen, neresničen  
*falx, falcis, f* srp, nož  
*fāma, ae* glas, govorica  
*famēs, is, f* lakota  
*familia, ae* družina;  
*pater (filius) familiās* hišni oče  
(sin); *māter (filia) familiās*  
hišna mati (hči)  
*familiāris, e* družinski, domač;  
*rēs f. premoženje*

*fās, n* božje pravo, sveto;  
*f. est* dovoljeno je, sme se  
*fascis, is, m* butara  
*fateor* 2, *fassus sum* priznam, iz-  
povem  
*fatigō* 1 utrudim, upeham  
*faustus* 3 ugoden, srečen  
*faux, faucis, f* (nav. pl.) grlo, oži-  
na, prepad  
*faveō* 2, *fāvī, fautum* naklonjen  
sem  
*febris, is, f* mrzlica, vročina  
*fel, fellis, n* žolč  
*fēlēs (fēlis), fēlis, f* mačka  
*fēlicitās, ātis, f* sreča  
*fēlix, fēlicis* srečen  
*fēmina, ae* ženska, samica  
*ferē* skoraj, nekako  
*fēriāe, ārum* počitnice  
*feriō* 4 (*icī, ictum*) udarim, ubijem  
*ferō* 3, *tulī, lātum* nesem, prena-  
šam, slavim, rodim, poročam;  
*aegrē f.* težko prenašam; *opem f.*  
pomagam; *laude feror* sla-  
vim se  
*ferreus* 3 železen  
*ferrum, i* železo, kopje, meč  
*ferus* 3 divji  
*fessus* 3 utrujen  
*festinō* 1 hitim  
*fidēlis, e* zvest, zanesljiv  
*fidēs, fideī, f* zvestoba, vera, po-  
roštvo  
*fidō* 3, *fīsus sum* zaupam  
*filia, ae* hči  
*filius, ū* sin  
*finiō* 4 končam  
*finis, is, m* meja, konec;  
*finēs, finium* ozemlje  
*finitimus* 3 soseden  
*fiō, fierī, factus sum* zgodim se,  
postanem  
*firmus* 3 trden, močan  
*flamma, ae* plamen, ogenj  
*fleō* 2, *flēvī, flētum* jokam  
*flōreō* 2, *uī* cvetem, slovim  
*fluō* 3, *flūxī* tečem

*fluvius, īi* = *flūmen, inis, n* reka  
*fōns, fontis, m* studenec  
*forās ven*  
*foris* (nav. pl.) *forēs, ium, f* vrata  
*foris* (adv.) zunaj  
*fōrma, ae* oblika, podoba  
*fortāsse* morda, morebiti  
*forte* slučajno, morda  
*fortis, e* hraber, pogumen  
*fortitūdō, inis, f* hrabrost, pogum  
*fortūna, ae* usoda, sreča;  
*fortūnae* premoženje  
*fortūnātus* 3 srečen  
*forum, ī* trg  
*fossa, ae* jarek  
*Franciscus, ī* Frančišek  
*frangō* 3, *frēgī, frāctum* zlomim,  
 ukrotim, užugam  
*frāter, tris, m* brat  
*fraus, fraudis, f* prevara  
*frequentō* 1 obiskujem  
*frigidus* 3 hladen, mrzel  
*frigus, oris, n* mraz  
*frōns, frontis, f* čelo  
*frūctus, ūs, m* sad, plod, uspeh;  
 pl. sadje  
*frūgī* vrl  
*frūmentum, ī* žito  
*fruor* 3, *frui, ūsus sum (rē)* uživam  
*frūstrā* zastonj, zaman  
*frūgēs, frūgum, f* poljski pridelki  
*fugio* 3, *fūgī, fugitūrus (rem)*  
 bežim  
*fugō* 1 zapodim v beg, preženem  
*fulgeō* 2, *fulsī* bleščim se, sijem  
*fulgur, ris, n* blisk  
*fulgurat* bliska se  
*fulmen, inis, n* strela  
*fundāmentum, ī* osnova, temelj;  
*f. iaciō* napravim temelj  
*funditor, ōris, m* pračar  
*fundō* 3, *fūdī, fūsum* lijem;  
*f. cōpiās* potolčem  
*fungor* 3, *fūctus sum (munere)*  
 opravljam službo  
*fungus, ī, m* goba, gliva  
*futūrus* 3 bodoč, prihodnji

## G

*Gabiī, ōrum, m* Gabiji  
*Gabīnī, ōrum* Gabinci  
*Gallia, ae, f* Galija  
*Gallus, ī* Galec  
*gallināceus* 3 kokošji;  
*gallus g.* domači petelin  
*gaudeō* 2, *gāvisus sum (rē)* veselim se  
*gaudium, īi* veselje, radost  
*geminī, ōrum* dvojčki  
*gēns, gentis, f* rod, narod  
*genus, eris, n* vrsta, rod, spol  
*Germānus, ī* German  
*gerō* 3, *gessī, gestum* nesem, napravim, opravi, izvršim, imam (*animum*);  
*g. bellum* vojskujem se; *g. rem* (*bene, male*) vojskujem se (srečno, slabo)  
*gignō* 3, *genuī, genitum* rodim  
*gladius, īi* meč  
*glōria, ae* slava  
*glōrior* 1 baham se, ponášam se  
*Gotī, ōrum* Goti  
*gracilis, e* vitek  
*grāculus, ī* kavka  
*gradior* 3, *gressus sum* stopam  
*Graecia, ae* Grčija;  
*Magna G. Vel.* Grčija (Sicilija in južna Italija)  
*Graecus, ī* Grk  
*Graecus* 3 grški  
*grandīnat* toča gre, pada  
*grātia, ae* hvaležnost;  
*grātiās agō* zahvaljujem se, hvaležen sem  
*grātus* 3 všeč, ljub, hvaležen  
*gravis, e* težak (po teži), važen, hud  
*grex, gregis, m* čreda  
*Gygēs, is* Gig  
*gymnasium, īi* gimnazija

## H

*habeō* 2, *uī, itum* imam;  
*habeor* imam se, veljam, štejem se



*haereō* 2, *haesi*, *haesum* obtičim  
*Hamilcar*, *aris* Hamilkar  
*Hannibal*, *is* Hanibal  
*hasta*, *ae* sulica  
*hastātus* 3 oborožen s sulico  
*haud* ne, nikakor  
*hauriō* 4, *hausi*, *haustum* zajemam,  
 izpijem  
*Hector*, *is* Hektor  
*Helvētīi*, *ōrum* Helvečani (Švi-  
 carji)  
*hercle* (vzklik) pri Herkulu!  
*heri* večeraj  
*Hermae*, *arum*, *m* Hermovi stebri  
*Hērodotus*, *i* Herodot  
*hiātus*, *ūs*, *m* zev, odprtina  
*Hierō*, *ōnis* Hieron  
*Hispania*, *ae* Hispanija (Španija)  
*Hister*, *trī*, *m* Hister (Donava)  
*historia*, *ae* zgodovina  
*historicus*, *i* zgodovinar  
*hodiē* danes  
*Homērus*, *i* Homer  
*homō*, *hominis*, *m* človek  
*honestus* 3 časten  
*honor*, *is*, *m* čast  
*Honōrius*, *i* Honorij  
*honōrō* 1 častim, spoštujem  
*hōra*, *ae* ura  
*Horātius*, *i* Horacij  
*horribilis*, *e* strašen  
*hortor* 1 spodbujam, bodrim  
*hortus*, *i* vrt  
*hospes*, *hospitis*, *m* tujec, gost,  
 popotnik  
*hostia*, *ae* žrtev, daritev (živali)  
*hostis*, *is*, *m* sovražnik  
*hūmānitās*, *ātis*, *f* človekoljubnost  
*hūmānus* 3 človeški, človekoljuben  
*humī* na tleh, na tla  
*humilis*, *e* nizek  
*humus*, *i*, *f* prst, zemlja, tla  
*Hunnī*, *ōrum* Huni

## I

*iaceō* 2, *iacuī* ležim  
*iaciō* 3, *ieci*, *iactum* vržem, mečem;  
*i. fundāmentum* napravim temelj

*iam* že  
*ibi* tam  
*icī* (pf.) *ictum* udarim, zadenem  
*idcirco* zato  
*ideō* zato  
*idōneus* 3 sposoben  
*Idūs*, *uum*, *f* ide (13. ali 15. dan  
 meseca)  
*igitur* torej  
*ignis*, *is*, *m* ogenj  
*ignōrō* 1 ne vem  
*ignōscō* 3, *nōvī*, *nōtum* odpustim  
*ignōtus* 3 neznan  
*illō* tja  
*illūcēscit*, *illūxit* svita se, dani se  
*illūstris*, *e* slaven  
*imāgō*, *inis*, *f* podoba  
*imber*, *imbris*, *m* dež, ploha, naliv  
*imitor* 1 posnemam  
*immātūrus* 3 nezrel, prezgoden  
*immedicābilis*, *e* neozdravljiv  
*immēnsus* 3 neizmeren  
*immineō* 2 visim nad, pretim  
*immisceō* 2, *miscuī*, *mīxtum* po-  
 mešam  
*immolō* 1 darujem, žrtvujem  
*immortālis*, *e* nesmrten, neumrljiv  
*impedimentum*, *i* ovira; pl. pratež  
*impediō* 4, oviram, zadržim, pre-  
 prečim  
*impendeō* 2 visim nad, pretim,  
 grozim  
*imperātor*, *ōris*, *m* poveljnik, vla-  
 dar, cesar  
*imperium*, *i* poveljstvo, oblast,  
 cesarstvo  
*imperō* 1 zapovedujem, ukazujem  
*impetus*, *ūs*, *m* napad, naskok;  
*impetum faciō* napadem  
*impleō* 2, *plēvī*, *plētum* napolnim  
*implōrō* 1 (jokaje) prosim  
*impōnō* 3, *posuī*, *positum* položim  
 na kaj, postavim, napravim;  
*i. ultimam manum operi* dokon-  
 čam delo, še zadnjič opilim  
*imprimis* predvsem, zlasti  
*improbis* 3 nepošten, hudoben  
*imprudēter* neprevidno  
*impūne* brez kazni

*imū* 3 najnižji  
*in* (z ak. in abl.) na, v, do, proti,  
 pri  
*incendō* 3, *cendī*, *censum* podžgem  
*incidō* 3, *cidī*, *cāsūrus* padem v kaj;  
 i. *in morbum* zbolim  
*incipiō* 3, *cēpī*, *ceptum* začnem  
*inclūdō* 3, *clūsī*, *clūsum* zaklenem,  
 zaprem  
*incola*, *ae*, *m* prebivalec  
*incolō* 3, *colūi*, *cultum* (*terram*)  
 prebivam  
*incolumis*, *e* zdrav, nepoškodovan  
*incrēdibilis*, *e* neverjeten  
*increpō* 1, *crepūi*, *pītum* rožljam,  
 grajam  
*incurrō* 3, *currī*, *cursum* tečem v,  
 proti  
*inde* od tod  
*indicō* 1 naznanim  
*indicō* 3, *dixī*, *dictum* napovem  
*indigeō* 2, *uī* potrebujem  
*indignor* 1 srdim se, nejevoljen  
 sem  
*indignus* 3 (*rē*) nevreden, nepri-  
 meren  
*indūcō* 3, *dūxī*, *ductum* napelja-  
 vam, zapeljavam  
*industria*, *ae* delavnost, pridnost  
*inferō* 3, *tulī*, *illātum* nesem v kaj;  
 i. *bellum alicui* grem z vojsko  
 nad; i. *vim* delam nasilje  
*inferus* 3 spodnji;  
*inferī*, *ōrum* spodnji bogovi,  
 spodnji svet  
*inferior*, *ius* dolenji  
*infidus* 3 nezvest, nezanesljiv  
*infigō* 3, *fixī*, *fixum* zapičim  
*inflūō* 3, *flūxī* tečem v, iztekam  
 se v  
*ingenium*, *ūi* duševna zmožnost,  
 duh, razum  
*ingēns*, *ntis* velikanski, ogromen  
*ingrātus* 3 nehvaležen, neprijeten  
*ingredior* 3, *gressus sum* stopim v  
*ingruō* 3, *gruī* udarim, pritisnem  
*inimicitiae*, *ārum* neprijateljstvo,  
 sovrašтво  
*inimicus*, *i* neprijatelj, sovražnik

*initium*, *ūi* začetek  
*iniūria*, *ae* krivica  
*iniussū* brez povelja  
*innocēns*, *ntis* nedolžen  
*innumerus* 3 neštevilen  
*inopia*, *ae* pomanjkanje, beda  
*inopinātus* 3 nepričakovan  
*inquam* (nav. *inquit* pravi, je re-  
 kel; *inquiunt* pravijo) pravim  
*inquīrō* 3, *quisivī*, *quisitum* pre-  
 iščem  
*insidiae*, *ārum* zaseda, zalezovanje;  
*insidiās parō alicui* zalezujem  
 koga  
*insidior* 1 (*alicui*) zalezujem, stre-  
 žem po življenju  
*institūō* 3, *uī*, *ūtum* ustanovim,  
 učim  
*institūtum*, *i* uredba  
*instruō* 3, *strūxī*, *strūctum* uredim;  
 i. *aciem* postavim bojno vrsto  
*insula*, *ae* otok  
*insum*, *inesse* sem, bivam v čem  
*integritās*, *ātis*, *f* neomadeževanost  
*intellegō* 3, *lēxī*, *lēctum* spoznam,  
 razumem, izprevidim  
*inter* (z ak.) med  
*interdicō* 3, *dixī*, *dictum* prepovem  
*interdum* včasih  
*intereō* 4, *ūi*, *itum* poginem  
*interficiō* 3, *fēcī*, *fectum* ubijem  
*interimō* 3, *ēmī*, *emptum* uničim  
*interior*, *ius* notranji  
*interitus*, *ūs*, *m* pogin  
*interrogō* 1 vprašam  
*intersum*, *esse*, *fuī* (*reī*) vmes sem,  
 udeležim se  
*intrō* 1 vstopim, vderem  
*intueor* 2, *tuitus sum* gledam  
*inūtilis*, *e* nekoristen, škodljiv  
*invādō* 3, *vāsī*, *vāsum* grem v kaj,  
 napadem  
*inveniō* 4, *vēnī*, *ventum* najdem  
*invertō* 3, *vertī*, *versum* obrnem,  
 zasukam  
*invictus* 3 nezmagljiv, neprema-  
 gan  
*invideō* 2, *vīdī*, *vīsum* zavidam  
*invidia*, *ae* zavist, nevoščljivost



*invītō* 1 povabim  
*iocus*, *i* (pl. tudi *ioca*) šala  
*Iphigenia*, *ae* Ifigenija  
*ipse*, *a*, *um* sam  
*irāscor* 3, *irātus sum (tibi)* jezim  
 se (nad teboj);  
*irātus* 3 jezen  
*Ister*, *Istri* = *Hister*, *trī*  
*ita* tako (pred glagoli)  
*Italia*, *ae* Italija  
*itaque* zato, torej  
*item* ravno tako, tudi  
*iter*, *itineris*, *n* pot, potovanje  
*iterum* drugič, zopet, znova  
*Ithaca*, *ae* Itaka  
*iubeō* 2, *iūssi*, *iussum* ukažem,  
 velim  
*iūcundus* 3 prijeten, ljubek  
*iūdex*, *iūdicis*, *m* sodnik  
*iūdicium*, *ī* sodba  
*iūdicō* 1 sodim  
*iugum*, *i* jarem  
*Iūlius*, *ī* Julij (julij)  
*iūmentum*, *i* vprežna živina  
*Iuppiter*, *Iovis* Jupiter  
*iūs*, *iūris*, *n* pravo, pravica  
*iūssū* na ukaz, na povelje  
*Iūstinianus*, *i* Justinijan  
*iūstitia*, *ae* pravičnost  
*iūstus* 3 pravičen  
*iūvenis*, *is*, *m* mladenič  
*iuvō* 1, *iūvī*, *iūtum* podpiram, po-  
 magam;  
*iuvat mē* veseli me  
*iūxtā* (z ak.) poleg, tik

## L

*L. Lucius*, *ī* Lucij  
*L. Aemilius Paullus* Lucij Emilij  
 Pavel  
*labor*, *ōris*, *m* trud, delo, napor,  
 težava  
*lābor* 3, *lāpsus sum* spodrsnem,  
 padem  
*labōrō* 1 delam, trudim se  
*lāc*, *lactis*, *n* mleko  
*Lacedaemōn*, *ōnis*, *f* Lacedemon  
 (Sparta)

*Lacedaemonius*, *ī* Lacedemonec  
 (Spartanec)  
*lacrima*, *ae* solza  
*lacūnar*, *āris*, *n* strop  
*lacus*, *ūs*, *m* jezero  
*laedō* 3, *laesi*, *laesum* poškodujem,  
 žalim  
*laetor* 1 veselim se  
*laetus* 3 vesel  
*lāmentor* 1 tarnam, jadikujem  
*lapis*, *īdis*, *m* kamen  
*largior* 4, *largītus sum* darujem  
 (obilno)  
*largus* 3 obilen  
*lateō* 2, *uī* skrit sem  
*Latinus* 3 latinski  
*Latium*, *ī* Lacij  
*lātus* 3 širok, košat  
*latus*, *eris*, *n* stran, pl. prsi  
*laudō* 1 hvalim  
*laurus*, *i*, *f* lavorika  
*laus*, *laudis*, *f* hvala  
*lēctiō*, *ōnis*, *f* branje  
*lectus*, *i*, *m* ležišče  
*lēgātus*, *i* poslanec, podpoveljnik  
*legiō*, *ōnis*, *f* legija  
*legō* 3, *lēgī*, *lēctum* berem, na-  
 berem  
*leō*, *ōnis*, *m* lev  
*Leuctra*, *ōrum* Levktra  
*lēx*, *lēgis*, *f* zakon, postava  
*libenter* rad  
*liber*, *brī* knjiga  
*liberālītās*, *ātis*, *f* darežljivost  
*liberī*, *ōrum* otroci  
*liberō* 1 rešim, osvobodim, opro-  
 stim  
*libertās*, *ātis*, *f* prostost, svoboda  
*libet*, *libuit mihi* ugaja mi  
*licet*, *licuit* dovoljeno je, sme se  
*lictor*, *ōris*, *m* liktor  
*lignum*, *i* les; pl. drva  
*līmen*, *īnis*, *n* prag  
*lingua*, *ae* jezik  
*linter*, *tris*, *f* čoln  
*lis*, *lītis*, *f* prepir  
*litigō* 1 prepiram se  
*littera*, *ae* črka; pl. črke, pismo,  
 znanost, književnost

*locus*, i kraj, mesto; pl. *loci* mesta  
v knjigi, *loca* mesta na zemlji  
*locō* 1 namestim, postavim; glej:  
*collocō*  
*longinquus* 3 oddaljen, dolg, dolgo-  
trajen  
*longus* 3 dolg  
*longē* daleč  
*loquor* 3, *locūtus sum* govorim  
*lōrica*, *ae* (prsni) oklep  
*lōrum*, i jermen  
*lūceō* 2, *lūxi* svetim se, sijem  
*lucrum*, i dobiček  
*lūcus*, i gaj  
*lūdificor (aliquem)* 1 norčujem se  
iz koga  
*lūdō* 3, *lūsī*, *lūsum* igram se  
*lūgeō* 2, *lūxi* žalujem, obžalujem,  
pomilujem  
*lupus*, i volk  
*lūx*, *lūcis*, f luč, svetloba  
*luxuria*, *ae* razkošnost  
*luxus*, *ūs*, m razkošje  
*Lydia*, *ae* Lidija  
*Lydus*, i Lidijec

## M

*M. Mārcus*, i Mark  
*M. Sergius Silus* Mark Sergij Sil  
*Macedō*, *Macēdonis*, ak. pl. *Macē-*  
*donas* Macedonec  
*maereō* 2 žalujem  
*magis* bolj  
*magister*, *trī* učitelj  
*magistrātus*, *ūs*, m gosposka, oblast,  
državna služba  
*magnificentia*, *ae* veličastnost  
*magnus* 3 velik  
*māior*, *ōris* večji, starejši  
*male* slabo, nesrečno  
*maledicus* 3 opravljiv, obrekljiv  
*malevolus* 3 zlohoten  
*mālō*, *mālle*, *māluī* rajši hočem  
*malum*, i zlo, nesreča  
*malus* 3 slab, hudoben  
*malus*, i hudobnež  
*mandātum*, i naročilo

*māne* zjutraj, jutro;  
*primō māne* zgodaj zjutraj  
*maneō* 2, *mansi*, *mansum* ostanem  
*manifestus* 3 očiten  
*manipulus*, i manipul (del legije)  
*mānsuētus* 3 krotek  
*Mantinēa*, *ae* Mantineja  
*manus*, *manūs*, f roka, peščica,  
četa;  
*Marathōn*, *ōnis* Maraton  
*Marathōnius* 3 maratonski  
*Mārcius*, i Marcij  
*Mārcus*, i Mark  
*mare*, *maris*, n morje  
*margarīta*, *ae* biser  
*Marius*, i Marij  
*marmor*, *oris*, n marmor  
*Mārtius* 3, Martov, marčen;  
*campus Mārtius* Martovo polje;  
*Idūs Mārtiae* marčeve ide  
*mās*, *maris*, m moški, samec  
*Massiliēnsis*, *is* Masilijec  
*mathematica*, *ae* matematika  
*mātūrēscō* 3, *mātūruī* zorim  
*Maurus* 3 maverski  
*Maurus*, i Maver  
*Maximus*, i Maksim  
*maximus* 3 največji  
*maximē* najbolj  
*medicāmen*, *inis*, n zdravilo  
*medius* 3 srednji  
*Megalopolis*, *is*, f Megalopola  
*mel*, *mellis*, n med, strd  
*meminī*, *meminisse* spominjam se  
*memor*, *is* (gen.) pomljiv;  
*m.* sum spominjam se  
*memoria*, *ae* spomin;  
*memoriae trādō* sporočam; *me-*  
*memoriae trāditum est* sporočilo  
se je  
*memorō* 1 spominjam, omenjam  
*mendāx*, *ācis* lažniv  
*mēns*, *mentis*, f razum, pamet,  
duša  
*mēnsa*, *ae* miza, obed  
*mēnsis*, *is*, m mesec  
*mentior* 4, *mentitus sum* lažem  
*mereō* 2, *meruī* = *mereor*  
*mereor* 2, *meritus sum* zaslužim



*merēdiēs, ēi, m* poldan  
*meritum, ī* zasluga  
*meritō* po zaslugi, po pravici  
*merx, mercis, f* (nav. pl.) blago  
*messis, is, f* žetev  
*mētiōr 4, mēnsus sum* merim  
*metuō 3, uī (rem)* bojim se  
*metus, ūs, m* strah  
*micō 1, uī* migljam, bliskam se  
*Midās, ae* Mida  
*mīles, itis, m* vojak  
*mīlitāris, e* vojaški;  
*rēs m.* vojaščina  
*mīlitia, ae* vojaška služba;  
*domī mīlitaēque* v miru in v  
 vojski  
*mīlitō 1* vojak sem, služim v vojski  
*Miltiadēs, is* Miltiad  
*minae, ārum* pretnje, grožnje  
*Minerva, ae* Minerva  
*minimē = minimum* najmanj  
*minimus 3* najmanjši  
*ministrō 1* strežem  
*minor (ōris) filiūs* manjši, mlajši  
 sin  
*minor 1 mortem* grozim s smrtjo  
*minus* manj  
*mīrandus 3* čudovit  
*mīror 1* čudim se, občudujem  
*mīrum, ī* čudovita stvar, čudo  
*miser 3* beden, nesrečen  
*miser, ī* nesrečnik  
*misereor 2, miseritus sum* usmi-  
 lim se  
*misericors, cordis* usmiljen  
*miseror 1* pomilujem  
*mittō 3, mīsī, missum* pošljem  
*modus, ī* mera, način  
*moenia, ium, n* zidovje, obzidje  
*molestus 3* nadležen, neprijeten  
*mōlior 4* premikam, snujem, na-  
 meravam  
*moneō 2, uī, itum* opominjam  
*Monica, ae* Monika  
*monitum, ī* opomin  
*mōns, montis, m* gora  
*mōnstrum, ī* pošast, divjak  
*monumentum, ī* spomenik  
*mora, ae* odlašanje, zamuda

*morbus, ī* bolezen  
*moriōr 3, mortuus sum, moritūrus*  
 umrem  
*moror 1* mudim se, bivam  
*mors, mortis, f* smrt  
*morsus, ūs, m* ugriz  
*mortālis, e* umrljiv  
*mortālis, is, m* smrtnik, človek  
*mortuus 3* mrtev  
*mortuus, ī* mrlič  
*mōs, mōris, m* šega, navada, nrav,  
 pl. značaj  
*mōtus, ūs, m* gibanje, potres  
*moveō 2, mōvi, mōtum* ganem,  
 učinkujem; pripravim (*ut*)  
*mox* kmalu  
*multitūdō, inis, f* množica  
*multō 1* kaznujem  
*multum* mnogo, zelo  
*multus 3* mnog  
*mundus, ī* svet  
*mundus 3* čist, snažen  
*mūniō 4, utrdim, zavarujem*  
*mūnus, eris, n* posel, opravilo, dar  
*mūrus, ī* zid; pl. zidovje  
*mūs, mūris, m* miš  
*Mūsa, ae* muza, modrica  
*mustum, ī* mošt  
*mūtō 1* spreminjam

## N

*nam* kajti, namreč  
*narrō 1* pripovedujem  
*nāscor 3, nātus sum* rodim se  
*nātūra, ae* narava  
*nātūrālis, e* naraven;  
*n. historia* prirodopis  
*nātus 3* rojen, star  
*Nauportus, ī* Vrhnika, Ljubljana  
*nauta, ae, m* mornar  
*nāvigābilis, e* ploven  
*nāvigātiō, ōnis, f* plovba, brodar-  
 jenje  
*nāvigō 1* ploven, jadram  
*nāvis, is, f* ladja;  
*n. longa* bojna ladja; *n. onerā-*  
*ria* tovorna ladja  
*-ne* ali

*nē* da ne (v fin. st.) *nē* (v prepovedi)  
*Neāpolis, is, f* Neapelj  
*nec = neque* in ne; *nec — nec niti — niti*  
*necessārius* 3 potreben  
*necesse est* treba je  
*necessitās, ātis, f* potreba, sila  
*necne* ali ne (v zavisnih vprašanjih)  
*nefārius* 3 zločinski  
*nefās* greh; *n. est* greh je, ni prav  
*neglegō* 3, *lēxi, lēctum* zanemarjam  
*negō* 1 pravim, da ne; tajim, odrečem  
*negōtium, īi* opravilo, posel  
*nēmō* nihče, nikdo  
*nēquam* zanikrn, nič vreden  
*neque* in ne; *neque — neque niti — niti*  
*nequeō* 4, *ivī, itum* ne morem  
*nē — quidem* niti  
*Nerō, ōnis* Neron  
*neuter, tra, um* nobeden (izmed dveh)  
*nēve (neu)* in da ne (v fin. stavkih)  
*nīdus, ī* gnezdo  
*nihil* nič  
*nimium* preveč  
*nimius* 3 prevelik  
*nīnguit, nīnxit* sneg gre, sneži  
*nisi* ako ne, če ne; razen  
*nītor* 3, *nīxus (nīsus) sum (rē)* opiram se  
*nix, nivis, f* sneg;  
*nivēs* visok sneg, snežni zameti  
*nōbilis, e* plemenit, imeniten  
*nōbilis, is* plemenitnik  
*nocēns, ntis* škodljiv  
*noceō* 2, *uī, itum* škodujem  
*nōlō, nōlle, nōluī* nočem  
*nōmen, inis, n* ime  
*nōminō* 1 imenujem  
*nōn* ne  
*nōndum* še ne  
*nōnne* ali ne  
*nōnnūllus* 3 (nav. pl.) nekateri

*nōnnumquam* včasih  
*Nōricus* 3 noriški  
*nōscō* 3, *nōvī, nōtum* spoznavam;  
*nōvī* vem, znam  
*nōtus* 3 znan  
*novus* 3 nov  
*nox, noctis, f* noč;  
*noctem agō* prenočim  
*noxius* 3 škodljiv  
*nūbēs, is, f* oblak  
*nūdus* 3 nag, gol  
*nūllus* 3 noben  
*num* ali, mar  
*numerus, ī* število  
*Numitor, ōris* Numitor  
*nummus, ī* novc, denar  
*numquam* nikdar, nikoli  
*nunc* zdaj  
*nūntiō* 1 naznanim, sporočim  
*nūntius, ī* sel; poročilo

## 0

*obdūcō* 3, *dūxi, ductum* prevlečem  
*obliviō, ōnis, f* pozabljenje, pozabljenost  
*obliviātor* 3, *oblātus sum* pozabim  
*obnoxius* 3 podvržen, odvisen  
*obruō* 3, *ruī, rutum* obsujem, zasujem  
*obscurō* 1 zatemnim  
*obscurus* 3 teman  
*obsequium, īi* pokorščina  
*obsequor* 3, *secūtus sum* pokoren sem  
*observō* 1, opazujem, izpolnjujem  
*obsidiō, ōnis, f* obleganje  
*obstupescō* 3, *stupui* ostrmim  
*obsum, obesse, offui* škodujem  
*obtemperō* 1, slušam, pokoren sem  
*obtineō* 2, *tinui, tentum* obdržim, zadobim  
*obtractātor, ōris, m* obrekljivec  
*obviam* naproti  
*occāsiō, ōnis, f* prilika  
*occidō* 3, *cidī, occūsūrus* padem, poginem, zaidem (*sōl*)  
*occidō* 3, *cidī, cisum* ubijem, umorim



*occupō* 1 zavzamem, zasedem, prevzamem (*timor*)  
*ocellus*, *i* očesce, oko  
*oculus*, *i* oko; *oculō privō* oslepim, oslepiti  
*ōdī*, *ōdisse* sovražim  
*odium*, *ī* sovrašтво  
*offendō* 3, *fendī*, *fēnsūm* žalim  
*offerō* 3, *obtulī*, *oblātum* ponudim, darujem  
*officiō* 3, *fēcī*, *fectum* napoti sem  
*officium*, *ī* služba, posel, dolžnost  
*ohē* (vzklik) ho, stoj!  
*olla*, *ae* lonec  
*Olympia*, *ae* Olimpija  
*omnis*, *e* ves, vsak  
*onerō* 1 obremenim, obtežim  
*onus*, *oneris*, *n* breme, tovor  
*onustus* 3 obremenjen, otovorjen  
*opera*, *ae* prizadevanje, trud, pomoč  
*operiō* 4, *operuī*, *opertum* pokrijem  
*opiniō*, *ōnis*, *f* mnenje, vera  
*opis*, *opem*, *ope*, pl. *opēs*, *opum*, *f* moč, pomoč, zakladi;  
*opem petō* pomoči prosim; *opem ferō* pomagam; *opēs augeō* moč povečam  
*oportet*, *oportuit* treba je  
*opperior* 4, *pertus sum* čakam, pričakujem  
*oppidānus*, *i* meščan  
*oppidum*, *i* mesto (utrjeno)  
*oppōnō* 3, *posuī*, *positum* postavim nasproti  
*opportūnus* 3 ugoden, pripraven  
*opprimō* 3, *pressī*, *pressum* stiskam, užugam  
*oppugnō* 1 oblegam  
*optō* 1 želim  
*opus*, *operis*, *n* delo, opravilo; utrjevanje  
*ōra*, *ae* obala  
*ōrāculum*, *i* preročišče, prerokba  
*ōrātiō*, *ōnis*, *f* govor  
*ōrātor*, *ōris*, *m* govornik  
*orbis*, *is*, *m* krog;  
*o. terrārum* zemljekrog, svet

*ordō*, *inis*, *m* vrsta, red, stan; stotnija  
*orientālis*, *e* vzhodni  
*orient*, *oreris*, *orirī*, *ortus sum* nastanem, vzidem (*sōl*)  
*ōrnō* 1 krasim  
*ōrō* 1 prosim, molim  
*ōs*, *ōris*, *n* usta, obraz; *ore* z besedo; ustje, izliv (reke)  
*os*, *ossis*, *n* kost  
*ostendō* 3, *tendī*, *tentum* pokažem  
*Ōstia*, *ae* Ostija  
*ōstium*, *ī* vhod  
*ōtiōsus* 3 brezdelen  
*ōtium*, *ī* brezdelje, počitek  
*ovis*, *is*, *f* ovca

## P

*P. Pūblius*, *ī* Publij  
*pācātus* 3 pomirjen, miren, v miru  
*Padus*, *i* m Pad  
*paene* skoraj  
*paenitet*, *uit mē reī* kesam se česa  
*palma*, *ae* dlan  
*panō* 3, *pandī*, *passum* razprostem, razpletam (*crinēs*);  
*p. viam* odprem pot  
*pānis*, *is*, *m* kruh  
*papāver*, *ris*, *n* mak  
*pār*, *paris*, *paria*, *parium* enak, kos komu  
*parcō* 3, *pepercī*, *parsūrus* (*alicui*) varčujem, prizanašam  
*parentēs*, *um*, *m* starši  
*pāreō* 2, *pāruī*, *pāritūrus* slušam, pokoren sem  
*pariēs*, *etis*, *m* stena  
*pariō* 3, *peperi*, *partum* rodim, pridobim, izvojujem  
*Paris*, *idis* Parid  
*pariter* enako; *pariter atque* enako kakor  
*Parius* 3 parski, z otoka Para  
*parō* 1 pripravim, pridobim  
*pārs*, *partis*, *f* del, stran (sveta)  
*particeps*, *cipis* deležen  
*partim* deloma  
*partior* 4, *partitus sum* delim

- Parus*, *i*, *f* Par (otok)  
*parvus* 3 majhen, mali  
*pāscō* 3, *pāvī*, *pāstum* pasem  
*pāstor*, *ōris*, *m* pastir  
*pateō* 2, *patuī* odprt sem, razpro-  
 stiram se;  
*patet* očitno je  
*pater*, *tris*, *m* oče  
*patiēns*, *ntis* potrpežljiv  
*patior* 3, *passus sum* trpim, pu-  
 stim, dovolim  
*patria*, *ae* domovina  
*Patroclus*, *i* Patrokel  
*pauci*, *ae*, *a* nekaj (jih), malokateri  
*paulātīm* počasi, polagoma  
*paululum* malo  
*paulum* malo;  
*paulō* *ante* (*post*) malo prej  
 (pozneje)  
*Paulus*, *i* Pavel  
*pauper*, *ris* ubog, siromašen  
*pāvō*, *ōnis*, *m* pav  
*pāx*, *pācis*, *f* mir;  
*pācem faciō* mir sklenem  
*peccō* 1 grešim  
*pectus*, *oris*, *n* prsi  
*pecūnia*, *ae* denar  
*pedes*, *itis*, *m* pešec  
*pedisequus*, *i* oproda, spremlje-  
 valec  
*peditātus*, *ūs*, *m* pehota  
*Pella*, *ae* Pela  
*pellō* 3, *pepulī*, *pulsum* požnem,  
 pobijem  
*pendeō* 2, *pependī* visim  
*pendō* 3, *pependī*, *pēnsūm* obesim,  
 plačam (*tribūtum*), tehtam  
*Penelopa*, *ae* Penelopa  
*penna*, *ae* pero, pl. perje  
*pēnsūm*, *i* naloga  
*per* (z ak.) skozi, po, v  
*peragō* 3, *ēgī*, *āctum* dovršim, do-  
 končam;  
*p. tempus* potratim čas  
*péragrō* 1 prehodim, prepotujem  
*percipiō* 3, *cēpī*, *ceptum* sprejemem,  
 razumem  
*percutiō* 3, *cussī*, *cussūm* pre-  
 bodem  
*perdō* 3, *didī*, *ditum* pogubim,  
 ugonobim, uničim  
*peregrinātiō*, *ōnis*, *f* potovanje  
*pereō* 4, *ī*, *itum* poginem  
*perficiō* 3, *fēcī*, *fectum* dovršim,  
 dokončam, dosežem  
*perfungor* 3, *fūctus sum* opravim,  
 prestanem  
*periclitor* 1 upam se, v nevarnosti  
 sem  
*periculum*, *i* nevarnost  
*perimo* 3, *ēmī*, *emptum* ugonobim,  
 pokončam  
*permētor* 4, *mēnsus sum* pre-  
 merim, prehodim  
*perlustrō* 1 prepotujem, pregle-  
 dujem, ogledujem  
*permittō* 3, *mīsī*, *missum* dovolim  
*permultus* 3 premnog  
*perniciēs*, *ēī*, *f* poguba  
*perpetior* 3, *pessus sum* trpim,  
 pretrpim  
*perpetuō* neprestano, vedno  
*Persa*, *ae* Peržan  
*Perseus*, *i* Perzej  
*persevērō* 1 vztrajam  
*persōna*, *ae* krinka, oseba  
*persuādeō*, *suāsī*, *suāsūm* (*alicui*)  
 pregovorim (*ut*), prepričam  
 (*inf.*)  
*perterreō* 2, *uī*, *itum* prestrašim  
*pertineō* 2, *uī* segam, raztezam se  
*perveniō* 4, *vēnī*, *ventum* pridem,  
 dospem  
*pēs*, *pedis*, *m* noga, korak  
*petō* 3, *petīvī*, *petitum* želim, pro-  
 sim, zahtevam, napadem, grem  
*Philippus*, *i* Filip  
*philosophus*, *i* modrijan  
*Phōciōn*, *ōnis* Focion  
*Phoenīcēs*, *cum* Feničani  
*Phrygia*, *ae* Frigija  
*pictūra*, *ae* slika  
*pietās*, *ātis*, *f* pobožnost  
*piger*, *gra*, *um* len, počasen  
*piget*, *pigit mē* jezi me, mrzi mi  
*pigritia*, *ae* lenoba  
*pinguis*, *e* tolst, masten  
*Piraeus*, *i* Pirej



*piscis, is, m* riba  
*pius* 3 pobožen  
*Placentia, ae* Placencija (Piacenza)  
*placeō* 2, *uī, itum* všeč sem, ugam;  
*placet mihi* sklenem  
*placidus* 3 miren, pokojen  
*plānē* čisto, celo, popolnoma  
*plangō* 3, *planxi, planctum* bijem se, jokam, objokujem  
*plānitiēs, ēi, f* ravnina  
*plānus* 3 raven  
*Platō, ōnis* Platon  
*plēnus* 3 poln  
*plērique, plēraeque, plēraqua* večina (jih)  
*plērumque* navadno  
*Plinius (ii) Māior (is)* Plinij starejši  
*pluit* dež gre, dežuje  
*plūrimum* največ  
*pōculum, i* čaša  
*poena, ae* kazen;  
*poenās solvō* trpim kazen  
*Poenus, i* Punec  
*poēta, ae, m* pesnik  
*pollex, icis, m* palec  
*polliceor* 2, *licitus sum* obljubim  
*Polynīcēs, is* Polinik  
*Polyphēmus, i* Polifem  
*Pompēius, i* Pompej  
*pōmum, i* jabolko  
*pōnō* 3, *posuī, positum* postavim;  
 gl.: *collocō*  
*pōns, pontis, m* most  
*populor* 1 pustošim  
*populus, i* narod;  
*populi scitum* ljudski sklep  
*porrigō* 3, *rēxi, rēctum* stegnem,  
 porinem, ponudim  
*porrō* dalje  
*porta, ae* vrata  
*porticus, ūs, f* stebrenik, stebrišče  
*portō* 1 nesem  
*portus, ūs, m* pristanišče  
*pōscō* 3, *popōsci* zahtevam  
*possideō* 2, *sēdi, sessum* posedam,  
 imam v posesti

*possum, posse, potuī* morem  
*post* (z ak.) po, potem; adv. pozneje  
*postea* potem, pozneje  
*postquam* potem ko  
*postrēmō* naposled, nazadnje  
*postrēmus* 3 zadnji, najhujši  
*postridiē* drugi dan  
*postulō* 1 zahtevam  
*potēns, ntis* močan, mogočen  
*potentia, ae* mogočnost, oblast, moč  
*potestās, ātis, f* oblast, moč  
*potior* 4, *potitus sum (rē)* polastim se, osvojim  
*potior, ius* boljši (*iūre*)  
*potius* marveč, rajši  
*pōtō* 1 pijem, popivam  
*prae* (z abl.) pred, zaradi;  
*p. mē ferō* kažem, ponašam se  
*praeacūtus* 3 priostren  
*praecēdō* 3, *cessī, cessum* grem naprej  
*praeceptor, ōris, m* učitelj, vzgojitelj  
*praeceptum, i* zapoved, nauk  
*praecipio* 3, *cēpi, ceptum* ukažem  
*praecipuē* posebno, zlasti  
*praecipuus* 3 poseben, izreden  
*praecīlārus* 3 preslaven, prekrasen  
*praedium, iī* posestvo  
*praefectus, i* poveljnik, načelnik  
*praeficiō* 3, *fēcī, factum* postavim na čelo (za poveljnika)  
*praemittō* 3, *mīsī, missum* pošljem naprej  
*praesēns, ntis* navzoč, sedanji  
*praestō* 1, *stīti, stātūrus* storim, izkazujem, nudim;  
*p. mē virum* izkažem se moža;  
*p. alicuī rē* odlikujem se pred kom v čem; *praestat* bolje je  
*praesum, praefuī* načelujem, poveljujem  
*praeter* (z ak.) razen  
*praetereā* razen tega, vrh —  
*praetor, ōris, m* pretor (sodnik), poveljnik  
*praeūstus* 3 spredaj ožgan

*precor* 1 prosim, molim  
*prēlum*, ī stiskalnica  
*premo* 3, *pressi*, *pressum* stiskam, tlačim  
*pretiosus* 3 dragocen  
*prex*, *precis*, *f* (nav. pl.) prošnja, molitev  
*Priamus*, ī Priam  
*primō* najprej  
*primus* 3 prvi  
*princeps*, *cipis* prvi, prvak  
*prior*, *ius* prvi (od dveh)  
*prius* poprej  
*priusquam* preden, prej ko  
*privō* 1 (*aliquem rē*) ugrabim, vzamem, oropam  
*prō* (z abl.) za, po, namesto, v primeri  
*probō* 1 preiskujem, odobrim, dokazem  
*prōcēdō* 3, *cessi*, *cessum* stopam naprej, prodiram  
*procella*, *ae* nevihta  
*Procopius*, ī Prokopij  
*procul* od daleč  
*procus*, ī snubač  
*prōditiō*, *ōnis*, *f* izdaja  
*prōdō* 3, *didī*, *ditum* izdam, poročam;  
*memoriae prōditum est* sporočilo se je  
*proelium*, ī bitka, boj;  
*p. committō* začnem bitko  
*prōficiō* 3, *fēcī*, *fectum* napredujem  
*proficiscor* 3, *profectus sum* odrinem, odpotujem  
*prohibeō* 2, *uī*, *itum* oviram, zadržim, odvrnem  
*prōiciō* 3, *iēcī*, *iectum* proč vržem  
*prōmittō* 3, *mīsi*, *missum* obljubim  
*prōnuntiō* 1 objavim, izgovarjam  
*prope* (z ak.) blizu, skoro  
*properō* 1 hitim  
*propinquus* 3 bližnji;  
*propinquus*, ī sorodnik  
*prōpositum*, ī sklep, namera  
*propterea* zaradi tega  
*prōra*, *ae* sprednji krn ladje

*prorsus* sploh  
*prosper* 3 ugoden, srečen  
*prōsum*, *prōdesse*, *prōfui* koristim  
*prōtrahō* 3, *trāxi*, *tractum* potegnem, zavlečem  
*Proxenus*, ī Proksen  
*proximus* 3 bližnji, najbližnji, prihodnji  
*prūdēns*, *ntis* pameten  
*prudentia*, *ae* previdnost, pamet  
*pūblicē* na državne stroške, javno  
*pūblicus* 3 javen, državen;  
*rēs pūblica* država  
*Pūblius*, ī Publij  
*pudet*, *puduit mē alicuius rei* sram me je česa  
*pudor*, *ōris*, *m* sram(ežljivost)  
*puella*, *ae* deklica, dekle  
*puer*, ī otrok, deček  
*pugna*, *ae* bitka  
*pugnō* 1 bojujem se  
*pulcher*, *ra*, *um* lep  
*pullus*, ī mladič;  
*p. gallināceus* petelin  
*pulvis*, *veris*, *m* prah  
*Pūnicus* 3 punski  
*puppis*, *is*, *f* zadnji krn ladje  
*putō* 1 menim, mislim, imam za  
*Pythagorās*, *ae* Pitagora  
*Pythagorēus*, ī Pitagorejec

## Q

*Q. Quīntus*, ī Kvint  
*Q. Fabius Maximus* Kvint Fabij Maksim  
*quadrātus* 3 štirikoten;  
*āgmen quadrātum* vojska, urejena v štirikotniku  
*quaerō* 3, *quesivī*, *quaesitum* iščem, izprašujem (*ex aliquō*)  
*quaesō* (*quaesumus*) prosim (prosimo)  
*quālis*, *e* kakšen, kakršen  
*quam* kako, kakor, kar, kolikor;  
*q. primum* kar najhitreje  
*quamobrem* zakaj, zaradi tega  
*quamquam* dasi, četudi  
*quamvis* če še tako



*quando* kdaj, kadar  
*quantō* koliko, kolikor  
*quantopere* kako zelo  
*quantus* 3 kolik, kolikršen  
*quārē* zato, zaradi tega  
*-que* in  
*quercus, ūs, f* hrast  
*queror* 3, *questus sum* pritožujem  
 se, pomilujem  
*quia* ker  
*quidem* sicer; *ne-quidem* niti  
*quidnam* kaj (neki)  
*quīn* celo; da ne, da  
*quō* kam, kamor  
*quō* — *eō* čim — tem  
*quod* ker, da; češ da  
*quōminus* da ne  
*quomodo* kako  
*quondam* nekdanj, nekoč  
*quoniam* ker že, ker  
*quoque* tudi  
*quot* koliko, kolikor  
*quotannis* vsako leto

## R

*rādīx, īcis, f* korenina; pl. vznožje  
 (gore)  
*ratiō, ōnis, f* račun, pamet, raz-  
 merje  
*recēdō* 3, *cessī, cessum* umaknem  
 se, odstopim, vrnem se  
*recidō* 3, *cīdī, cīsum* odrežem  
*recipiō* 3, *cēpī, ceptum* sprejmem;  
*r. mē* umaknem se  
*recreō* 1 oživim, osvežim  
*rēctē* prav  
*rēctus* 3 raven, pravi  
*recumbō* 3, *cubuī, cubitum* ule-  
 žem se  
*recūsō* 1 branim se  
*reddō* 3, *didī, ditum* vrnem, na-  
 pravim  
*redeō* 4, *ī, itum* vrnem se, do-  
 tekam  
*redigō* 3, *ēgī, āctum* nazaj ženem,  
 spravim  
*redimō* 3, *ēmī, emptum* odkupim

*redūcō* 3, *dūxī, ductum* nazaj pe-  
 ljem  
*reductus* 3 oddaljen, samoten  
*referciō* 4, *fersī, fertum* napolnim  
*referō* 3, *rētūlī, lātum* nazaj pri-  
 nesem, naznanim, sporočam  
*rēgia, ae* kraljeva palača, kralj.  
 dostojanstvo  
*regiō, ōnis, f* kraj, pokrajina  
*regnō* 1 vladam  
*regnum, ī* kraljestvo  
*relinquō* 3, *liquī, lictum* zapustim  
*reliquus* 3 ostal, preostal  
*remigrō* 1 vrnem se  
*reminiscor* 3, *recordatus sum* spo-  
 minjam se  
*Remus, ī* Rem  
*reor* 2, *ratus sum* menim, mislim;  
*ratus* 3 misleč  
*renūntiō* 1 naznanim  
*repellō* 3, *reppulī, pulsūm* nazaj  
 zapodim, odžnem  
*repente* nenadoma, nepričakovano  
*repentinus* 3 nenaden  
*reperiō* 4, *repperī, repertum* naj-  
 dem  
*repetō* 3, *tivī, titum* ponavljam  
*requiēs, ētis, f* počitek, mir  
*requirō* 3, *quisivī, quisitum* po-  
 iščem, povprašujem  
*rēs, rei f* reč, stvar, dogodek,  
 opravilo;  
*rem bene (male) gerō* vojsku-  
 jem se srečno (nesrečno); *rē*  
 dejanski; *rēs familiāris* imet-  
 je, premoženje; *rēs militāris*  
 vojaške zadeve, vojaščina; *rēs*  
*pūblica* država; *rēs adversae*  
 nesreča; *rēs secundae* sreča;  
*rēs gestae* zgodovina  
*resideō* 2, *sēdī, sessum* (ob)sedim,  
 stanujem  
*residō, ō, sēdī, sessum* naselim se  
*resistō* 3, *stītī* ustavljam se, upi-  
 ram se  
*respicō* 3, *spexī, spectum* oziram  
 se, gledam na kaj  
*respondeō* 2, *spondī, spōnsum* od-  
 govorim

*respōnsūm*, ī odgovor  
*restituō* 3, *uī*, *ūtum* nazaj postavi-  
 vim, vzpostavim, nazaj pokličem  
*resurgō* 3, *surrēxī*, *surrectum*  
 vstanem  
*retineō* 2, *tinuī*, *tentum* zadržim;  
*retinērī nōn possum*, *quīn* ne  
 morem se vzdržati, da ne bi  
*reus*, ī zatoženec, krivec; kriv  
*rēvērā* zares, v resnici  
*revertor* 3, pf. *revertī* vrnem se;  
*reversus* vrnivši se, po vrnitvi  
*revocō* 1 nazaj kličem  
*rēx*, *rēgis*, *m* kralj  
*Rhodanus*, ī, *m* Rodan  
*rīdeō* 2, *rīsī*, *rīsum* smejem se  
*rigō* 1 zalivam, namakam  
*rīpa*, *ae* breg, obala  
*rīsus*, *ūs*, *m* smeh  
*rīte* pravilno  
*rogus*, ī grmada  
*Rōma*, *ae* Rim  
*Rōmānus* 3 rimski  
*Romānus*, ī Rimljan  
*Rōmulus*, ī Romul  
*rubeō* 2 rdečim se, rdim  
*ruber*, *bra*, *um* rdeč  
*rugīō* 4 tulim, rjovem  
*rumor*, *ōris*, *m* govorica, vest, glas  
*rūrsus* zopet  
*rūs*, *rūris*, *n* dežela (nasprotje:  
 mesto);  
*rūs* na deželo, na kmete; *rūre*  
 z dežele, s kmetov; *rūrī* na  
 deželi, na kmetih  
*rutilō* 1 rdeče žarim, svetim se

## S

*Sabīnus*, ī Sabinec  
*sacer*, *cra*, *um* svet  
*sacra*, *ōrum* daritev  
*sacrificiūm*, ī daritev, žrtev  
*sacrificō* 1 darujem, žrtvujem  
*saeculum*, ī stoletje, vek  
*saepe* često, pogosto  
*saepius* bolj pogosto, večkrat  
*saepissimē* zelo pogosto, največ-  
 krat

*saeta*, *ae* žima  
*saevus* 3 divji, besen  
*sagitta*, *ae* puščica  
*sagittārius*, ī lokostrelec  
*sāl*, *salis*, *m* sol  
*saltus*, *ūs*, *m* skok, klanec, soteska  
*salūber*, *bris*, *e* zdrav(ilen)  
*salūs*, *ūtis*, *f* zdravje, blaginja, re-  
 šitev, pozdrav;  
*salūtem dīcō* pozdravljam  
*salūtō* 1 pozdravim  
*salvus* 3 zdrav, nepoškodovan,  
 rešen  
*Samiī*, *ōrum* Samijci  
*sanctus* 3 svet  
*sānus* 3 zdrav  
*sapiēns*, *ntis* moder, modrijan  
*sapientia*, *ae* modrost  
*sapiō* 3, *sapī* pameten sem, moder  
 sem  
*sarcina*, *ae* prtljaga, tovor  
*sat* = *satis* zadosti  
*Savus*, ī, *m* Sava  
*saxum*, ī skala, kamen  
*sc.* = *scīlicet* seveda, namreč, t. j.  
*scelus*, *eris*, *n* zločin, hudodelstvo  
*schola*, *ae* šola  
*scientia*, *ae* znanje, znanost, ved-  
 nost  
*scindō* 3, *scidī*, *scissum* trgam,  
 razcepim, razkoljem  
*sciō* 4, *scīvī*, *scītum* vem  
*scītum*, ī (*populī*) sklep  
*scribō* 3, *scripsī*, *scriptum* pišem,  
 napišem  
*scriptor*, *ōris*, *m* pisec, pisatelj;  
*s. rērum gestārum* zgodovinar  
*scūtum*, ī ščit  
*secernō* 3, *crēvī*, *crētum* odločim  
*secō* 1, *secuī*, *sectum* sekam, re-  
 žem, žanjem  
*secundānus*, ī drugošolec  
*secundum* (z ak.) ob, po  
*secundus* 3 drugi, ugoden;  
*rēs secundae* sreča  
*secūris*, *is*, *f* sekira  
*secūrus* 3 brezskrben, brez skrbi  
*sed* toda, pa, ampak  
*sēdulō* pridno, marljivo



*sēdulus* 3 priden, marljiv  
*segnis, e* počasen, len  
*semper* vedno  
*sempiternus* 3 večen  
*senātor, ōris, m* senator, starešina  
*senatus, ūs, m* senat, starešinstvo  
*senex, senis, m* starček  
*sēnsus, ūs, m* čut, mišljenje  
*sententia, ae* mnenje, misel, izrek,  
 pregovor, predlog  
*sentio* 4, *sēnsi, sēnsus* čutim,  
 mislim  
*sepeliō* 4, *sepelivī, sepultum* po-  
 kopljem  
*September, bris, m* september  
*sepulcrum, i* grob  
*sepultūra, ae* pogreb  
*sequēns, ntis* sledeč, naslednji  
*sequor* 3, *secutus sum (aliquem)*  
 grem za, ravnam se po, držim  
 se (koga)  
*serēnitās, ātis, f* jasnost  
*serēnus* 3 jasen (*diēs*)  
*sermō, ōnis, m* govor;  
*s. patrius* materin jezik  
*serviō* 4 suženj sem, služim, rav-  
 nam se  
*servitūs, ūtis, f* sužnost  
*Servius (ii) Tullius (ii)* Servij  
 Tulij  
*servō* 1 ohranim, rešim, varujem;  
*s. ordinem* držim se reda  
*servus, i* suženj, hlapec  
*Sextus, i* Sekst  
*si* če, ko, ako  
*sic* tako  
*Sicilia, ae* Sicilija  
*sicut* tako kakor  
*signum, i* znamenje, znak;  
*signa conferō* udarim se (v boju)  
*Silēnus, i* Silen  
*silva, ae* gozd  
*Simiās, ae* Simija  
*similis, e* sličen, podoben  
*Simōnidēs (is) Cēus (i)* Simonid  
 z otoka Keja  
*simulācrum, i* kip  
*simulō* 1 hlinim (kaj)  
*sincērus* 3 odkrit, zdrav

*sine* (z abl.) brez  
*Singidūnum, i* Singidun (Beograd)  
*singulī, ae, a* posamezen  
*sinister, tra, um* levi  
*sinō* 3, *sivī, situm* pustim  
*Sirmium, ii* Sirmij (Sremska Mi-  
 trovica)  
*Siscia, ae* Siscija (Sisek)  
*sitis, is, f* žeja;  
*sitim expleō* ugasim žejo  
*Slāvēnus, i* Slovan  
*Slōvēnus, i* Sloven(ec)  
*socius, ii* tovariš, zaveznik  
*Sōcratēs, is* Sokrat  
*sōl, sōlis, m* sonce  
*sōlāmen, inis, n* tolažba  
*soleō* 2, *solitus sum* imam navado  
*sōlitārius* 3 samotnen, samotarski  
*Solō(n), ōnis* Solon  
*sōlum* samo  
*sōlus* 3 sam, edin  
*solvo* 3, *solvi, solutum* razvežem,  
 rešim;  
*s. poenās* trpim kazen  
*somnus, i* spanje  
*sonō* 1, *uī, itum* zvenim, donim  
*soror, ōris, f* sestra  
*sors, sortis, f* žreb, usoda  
*sortior* 4, *sortitus sum* žrebam,  
 delim —, dobim —, dosežem  
 po žrebu  
*Sparta, ae* Sparta  
*Spartānus, i* Spartanec  
*sparus, i* kopje, sulica  
*spēlunca, ae* votlina  
*spērō* 3, *sprēvī, sprētum* pre-  
 ziram, zaničujem  
*spērō* 1 upam  
*spēs, speī, f* nada, upanje  
*spīritus, ūs, m* duh, dih(anje), sapa;  
*s. angustus* tesna, kratka sapa  
*splendidus* 3 bleščeč, sijajen  
*sponte (meā)* svojevoljno, po moji  
 volji  
*stabulum, i* staja, hlev  
*statim* takoj, precej  
*statua, ae* kip  
*statuō* 3, *statuī, statutum* sklenem,  
 določim

sternō 3, strāvī, strātum razpro-  
strem, razgrnem  
sterquilinium, ī gnojščē  
stō 1, stetī, stātum stojim;  
comae stant lasje se ježe  
studiōsē vneto, pridno  
studiōsus 3 prizadeven, priden  
studium, ī prizadevanje, vnema,  
gorečnost  
suādeō 2, suāsī, suāsum svetujem  
sub (z ak. in abl.) pod  
subeō 4, īi, itum grem pod kaj;  
s. poenam sprejemem kazni;  
s. Savo vozim se proti toku Save  
subitō nenadoma, hipoma  
subligō 1 spodaj privežem, pod-  
vežem  
substituō 3, uī, ūtum postavim na-  
mesto koga  
subtrahō 3, trāxī, tractum odteg-  
nem  
successiō, ōnis, f nasledstvo  
sudis, is, f kol  
sulcus, ī brazda  
sum, esse, fui sem  
summus 3 najvišji, največji  
sūmō 3, sūmpsī, sūmptum vzamem,  
oblečem  
super (z ak.) nad  
superbia, ae ošabnost, prevzetnost  
superbus 3 ošaben, prevzeten  
superō 1 prekosim, premagam,  
ukanim, prevaram;  
s. Euboeam objadram Evbejo  
superus 3 gornji  
superior, ius gornji, močnejši  
suprēmus 3 najvišji, zadnji, naj-  
hujši  
superstes, itis preostal  
surgō 3, surrēxī, surrēctum vsta-  
nem  
suscipiō 3, cēpī, ceptum začnem,  
lotim se, prevzamem nase  
suspiciō, ōnis, f sum(nja)  
suspiciō 3, spexī, spectum pogle-  
dam, ozrem se

sustineō 2, tinuī, tentum prenesem,  
zdržim  
Syrācūsae, ārum Sirakuze  
Syrācūsānus, ī Sirakužan

## T

tabula, ae deska;  
t. picta podoba  
taceō 2, tacuī, tacitūrus molčim  
taedet, taedit mē gnusi se mi,  
zoprno mi je  
tālis, e tak  
tam (pred adj. in adv.) tako, to-  
liko  
tamen vendar  
tandem vendar, slednjič, končno  
tangō 3, tetigī, tactum dotaknem se  
tantō toliko, za toliko  
tantum le, samo  
tantus 3 tako velik, tolik(šen)  
tardus 3 počasen  
Tarquinius (ii) Superbus (i) Tar-  
kvinij Ošabni  
tegō 3, tēxī, tēctum pokrijem,  
ščitim  
tēlum, ī kopje  
templum, ī svetišče  
temptō 1 poskušam  
tempus, oris, n čas  
tendō 3, tetendī, tentum napnem,  
hitim  
tenebrae, ārum tema  
teneō 2, tenuī, tentum držim, ob-  
držim, imam  
Tergeste, is, n Trst  
terra, ae zemlja, dežela  
terreō 2, terruī, territum strašim  
tēstimōnium, ī pričevanje  
testūdō, inis, f želva, ščitna streha  
theātrum, ī gledališče  
Thēbānus, ī Tebanec  
Themistoclēs, is Temistoklej  
Theodosius, ī Teodozij  
Thessalia, ae Tesalija  
Thrācia, ae Tracija  
Thrāx, ācis Tračan  
Thucydīdēs, is Tucidid  
Tiberis, is, m Tibera



*Tībur, uris, n* Tibur (Tivoli)  
*timeō* 2, *timuī* (*aliquem*) bojim se  
 koga  
*timidus* 3 boječ  
*timor, ōris, m* strah  
*toga, ae* toga, gornja obleka v  
 miru  
*tollō* 3, *sustulī, sublātum* dvignem,  
 poberem, odpravim, odstranim  
*tondeō* 2, *totondī, tōnsum* strižem  
*tonitrus, ūs, m* (pl. *tonitrūs* in *tonitrua*) grom, grmenje  
*tonō* 1, *tonuī, tonitum* grmim;  
*tonat, tonuit* grmi  
*tot* toliko (jih)  
*totidem* prav toliko  
*tōtus* 3 cel, ves  
*trādō* 3, *didi, ditum* izročim, poročam  
*trādūcō* 3, *dūxī, ductum* prepepljem  
*trahō* 3, *trāxī, tractum* vlečem;  
 pas. nalezem se, okužim se  
 (bolezen)  
*trāiciō* 3, *iēcī, iectum* prepeljem,  
 prepeljem se  
*trāns* (z ak.) onkraj, čez  
*trānseō* 4, *ī, itum*, grem čez, prekoračim  
*trānsfigō* 3, *fixī, fixum* prebodem  
*trānsfugium, ī* prebežništvo, ubežništvo  
*trānsgrēdiō* 3, *gressus sum* prekoračim, prestopim  
*trānssiliō* 4, *siluī* preskočim, prekoračim  
*trānsvehō* 3, *vēxī, vectum* prepepljem, prenesem  
*Trasumēnus* 3 trazimenski  
*tribuō* 3, *uī, ūtum* podelim, pripisujem  
*tribus, ūs, f* okraj  
*tribūtum, ī* davek  
*trīstis, e* žalosten, potr  
*triumphālis, e* zmagoslaven  
*Trōia, ae* Troja  
*Trōicus* 3 trojanski  
*tueor* 2, *tutātus sum* gledam, branim, varujem, čuvam

*tum* takrat, tedaj, nato, potem  
*tumeō* 2 napihnjen sem  
*tunica, ae* tunika (srajca)  
*turbō* 1 skalim, zmešam  
*turma, ae* četa, krdelo (konjenikov)  
*turpis, e* ostuden, sramoten  
*turris, is, f* stolp  
*tussis, is, f* kašelj  
*tūtō* varno  
*tūtōr* 1 varujem  
*tūtus* 3 varen  
*tyrannus, ī* tiran, samosilnik, trinog  
*Tyrrhēnus* 3 tirenski

## U

*ūber, ūberis* rodoviten, bogat, obilen  
*ubi* kje, kjer  
*ubi* (*primum*) brž ko  
*ubīque* povsod  
*u. c. urbs condita* ustanovitev mesta  
*ulcīscor* 3, *ultus sum* maščujem (se)  
*Ulixēs, is* Uliks  
*ūllus* 3 kateri, kak  
*ulterior, ius* onostranski  
*ultimus* 3 zadnji, skrajni  
*umbrōsus* 3 senčnat  
*umquam* kdaj (nikoli v zanik. st.)  
*ūnā cum* skupaj z  
*unde* od kod, od koder  
*undique* od vseh strani, povsod  
*ungō* 3, *ūnxī, ūnctum* mazilim  
*unguis, is, m* nohet, parkelj  
*ūniversus* 3 ves, vesoljen  
*ūnus* 3 eden, edini  
*urbānus* 3 mesten  
*urbs, urbis, f* mesto  
*urna, ae* vrč, žara za pepel mrtvih  
*ūrō* 3, *ūssi, ūstum* žgem  
*usque* neprestano;  
*u. ad* (z ak.) do  
*ut* da, brž ko, četudi, naj tudi, kakor  
*uter, tra, um* kateri (izmed dveh)

*uterque, utraque, utrumque* oba,  
pl. obojni  
*ūtīlis, e* koristen  
*utinam* o ko bi, o da bi (s konj.)  
*ūtor* 3, *ūsus sum* rabim, uživam  
*utrimque* na obeh straneh, z obeh  
strani  
*utrum* — an ali — ali  
*ūva, ae* grozd; pl. grozdje  
*uxor, ōris, f* soproga, žena

## V

*vacuus* 3 (*rē*) prazen, prost (česa)  
*vādō* 3, *vādere* — — grem  
*valdē* zelo  
*valeō* 2, *uī, valitūrus* veljam, mo-  
čan, zdrav sem;  
*valē, valēte* zdravstvuj (te)!  
*vallis, is, f* dolina  
*varius* 3 razen, različen  
*vās, vāsīs, n, pl. vāsa, vāsōrum*  
posoda  
*vātēs, is, m* vedež, pesnik  
*vectigal, ālis, n* davek  
*vehemēns, ntis* močan, silen, velik  
*vehō* 3, *vexī, vectum* vlečem, vo-  
zim;  
*vehor navī* peljem se z ladjo;  
*vehor equō* jaham  
*vel* ali, oziroma  
*velut* kakor  
*vendō* 3, *didī, ditum* prodam  
*vēneō* 4, *vēnī* prodam se  
*veniō* 4, *vēnī, ventum* pridem;  
*v. auxiliō* pridem na pomoč  
*Venus, Veneris* Venera  
*vēr, vēris, n* pomlad;  
*vēre* spomladi  
*verber, is, n* (nav. pl.) udarec  
*verbum, i* beseda  
*Vercingetorix, rigis* Vercingetorig  
*vereor* 2, *veritus sum* bojim se,  
spoštujem  
*Vergilius, i* Vergilij  
*vērītās, ātis, f* resnica  
*vermis, is, m* črv  
*vērē* resnično, zares  
*vērō* pa

*versor* 1 vrtim se, gibam se, na-  
hajam se  
*versus, ūs, m* stih, verz  
*vertex, icis, m* vrh  
*vērus* 3 resničen, pravi  
*vesper, erī* večer;  
*vesperī (vespere)* zvečer  
*vestigium, i* sled, stopinja  
*vestiō* 4 oblečem, obdam (*laurō*)  
*vestis, is, f* obleka  
*vetō* 1, *vetuī, vetitum* prepovem  
*vetus, veteris* star  
*vexō* 1 mučim  
*via, ae* pot;  
*viam pandō* odprem pot  
*viātor, ōris, m* popotnik  
*victor, ōris, m* zmagalec, zmagovit  
*victōria, ae* zmaga  
*vicus, i* vas, ulica  
*videō* 2, *vidī, visum* vidim, gle-  
dam, skrbim  
*videor* 2, *visus sum* vidim se,  
zdim se  
*vigil, lis* buden, stražnik  
*villa, ae* pristava, dvorec, vila  
*vinārius* 3 vinski;  
*cella vināria* zidanica  
*vinciō* 4, *vinxi, vinctum* zvežem  
*vincō* 3, *vici, victum* zmagam, pre-  
magam  
*vinculum, i* vez; pl. tudi ječa  
*vindēmia, ae* trgatav  
*vinea, ae* vinograd  
*vinitor, ōris, m* vinogradnik  
*vinum, i* vino  
*violō* 1 poškodujem, onečastim  
*vir, virī* mož  
*virga, ae* šiba  
*virgultum, i* grmovje  
*virtūs, ūtis, f* hrabrost, čednost  
*vis, vim, vī; pl. vīrēs, vīrium, f*  
moč, sila;  
*summā vī* na vso moč; *vim in-*  
*ferō* delam nasilje  
*visō* 3, *visī* ogledavam, obiskujem  
*vita, ae* življenje  
*vitis, is, f* trta



*vitium*, *ī* napaka, greh  
*vituperō* 1 karam, grajam, zmer-  
 jam  
*vīvō* 3, *vixī*, *victum* živim  
*vivus* 3 živ  
*vix* komaj, s težavo  
*vocō* 1 kličem, imenujem  
*volō* 1 letim  
*volō*, *velle*, *voluī* hočem  
*volucris*, *is*, *f* ptič, ptica  
*voluntās*, *ātis*, *f* volja, želja  
*voluptās*, *ātis*, *f* naslada, slast  
*vōtum*, *ī* obljudba, želja

*vōx*, *vōcis*, *f* glas, beseda;  
*summā vōce* na ves glas  
*vulgātus* 3 znan  
*vulgus*, *ī*, *n* nižje ljudstvo  
*vulnerō* 1 ranim  
*vulnus*, *eris*, *n* rana  
*vulpēs*, *is*, *f* lisica  
*vultur*, *is*, *m* jastreb

## X

*Xenophōn*, *ontis* Ksenofont  
*Xerxēs*, *is* Kserks

## II.

## Slovensko-latinski del

## A

a *sed*  
 Ahil *Achillēs*, *is*  
 ako *sī*  
 ako ne *nisi*  
 Alcibiad *Alcibiadēs*, *is*  
 Aleksander Vel. *Alexander (drī)*  
*Magnus (ī)*  
 Aleksandrija *Alexandriā (-ēa)*, *ae*  
 ali *aut*, *vel*, *num*, — *ne*  
 ali — ali *aut* — *aut*, *vel* — *vel*  
 ali ne *an nōn*, *necne*  
 Alpe *Alpēs*, *ium*, *f*  
 ampak *sed*  
 ampak tudi *sed etiam*  
 Anaksimén *Anaximénēs*, *is*  
 Apel *Apellēs*, *is*  
 Apolon *Apollō*, *Apollinis*  
 apostol *apostolus*, *ī*  
 Ariovist *Ariovistus*, *ī*  
 Aristid *Aristidēs*, *is*  
 Asirec *Assyrius*, *ī*  
 asirski *Assyrius* 3  
 Atene *Athēnae*, *arum*  
 Atenec *Athēniēnsis*, *is*  
 atenski *Athēniēnsis*, *e*  
 Atika *Attica*, *ae*  
 Avgust *Augustus*, *ī*  
 Azija *Asia*, *ae*

## B

Babilon *Babylōn*, *ōnis*, *f*  
 Babilonec *Babylōnius*, *ī*  
 baje = pravi se, pripoveduje se  
 basen *fābula*, *ae*  
 beda *miseria*, *ae*  
 beden *miser* 3  
 Belgijci *Belgae*, *arum*  
 berem *legō* 3, *lēgī*, *lēctum*  
 beseda *verbum*, *ī*  
 bežim *fugiō* 3, *fūgī*, *fugitūrus*  
*(rem)*  
 bijem *caedō* 3, *cecīdī*, *caesum*  
 bitka *pugna*, *ae*; *proelium*, *ī*  
 bitka pomorska *pugna nāvālis*  
 bitko začnem *pugnam committō*,  
*mīsī*, *missum*  
 bivam *habitō* 1; *moror* 1  
 blazen *īnsāniēns*, *ntis*  
 bog *deus*, *ī*  
 bogovi podzemeljski *īferī*, *ōrum*  
 bogastvo *dīvitiae*, *arum*; *opēs*,  
*opum*, *f*  
 bogat *dīves*, *itis*  
 bogatin *dīves*, *itis*  
 boginja *dea*, *ae*  
 boj = bitka  
 bojim se *timeō* 2, *timuī*; *metuō* 3,  
*metuī*; *vereor*, *veritus sum*

bojišče *campus pugnae*  
 bojna vrsta *aciēs, aciēi, f*  
 bojujem se *pugnō 1; cōnfligō 3,*  
*flīxi, flictum; rem gerō 3, gessī,*  
*gestum*

bolan *aegrōtus 3*  
 boleham *aegrōtō 1*  
 bolest *dolor, ōris, m*  
 bolezen *morbis, i*  
 boli me *doleō 2, doluī*  
 bolj *magis*

bolnik *aegrōtus, i*  
 borba *certāmen, inis, n*  
 borim se *pugnō 1; dimicō 1*  
 božji *divīnus 3; deī, deōrum*  
 branim *tueor 2, (tutātus) sum;*  
*dēfendō 3, fendī, fēnsūm*  
 brat *frāter, trīs*  
 breme *onus, oneris, n*  
 brez *sine (z abl.)*  
 brezkoristen *inūtilis, e*  
 brigam se *cūrō 1 (rem)*  
 brodovje *classis, is, f*  
 Brut *Brūtus, i*

## C

celo *etiam*  
 cenzor *cēnsor, ōris*  
 cesar *imperātor, ōris*  
 Cezar *Caesar, is*  
 Ciceron *Cicerō, ōnis*  
 Ciklop *Cyclōps, ōpis*  
 Cincinnati *Cincinnati, i*  
 Cir *Cyrus, i*  
 cvetlica *flōs, flōris, m*

## Č

čakam *expectō 1*  
 čas *tempus, oris, n*  
 čast *honor, honoris, m*  
 časten *decōrus 3; honestus 3*  
 častim *honōrō 1; veneror 1; colō 3,*  
*coluī, cultum*  
 če si; če ne *nisi*  
 čeprav, četudi *etsi, etiamsi*  
 čebela *apis, apis, f*  
 čestitam *grātulor 1*

često *saepe*  
 češ da *quod (s konj.)*  
 čete *cōpiae, ārum*  
 čez *trāns, super;*  
 most čez reko *pōns in flūmine*  
 čigav *cūius*  
 čim — tem *quō — eō*  
 človek *homō, hominis*  
 človeški *hūmānus 3*  
 čuvaj *cūstōs, ōdis, m*

## D

da *ut, quod*  
 da bi *utinam (s konj.)*  
 da ne *nē, quōminus, ut nōn, quīn*  
 dajem *dō 1, dedī, datum*  
 daleč *longē, procul*  
 dalje (časa) *diūtius*  
 Dalmacija *Dalmatia, ae*  
 dam *dō 1, dedī, datum; trādō 3,*  
*trādidi, trāditum*  
 dam narediti *cūrō faciendum;*  
*iubeō facere (fierī)*  
 dan *diēs, diēi, m; v pomenu rok: f;*  
 vsak dan *cotidīe; dan na dan*  
*in diēs; čez dan interdiū*  
 danes *hodiē*  
 Darej *Darēus, ēi*  
 darilo *dōnum, i*  
 darujem *dōnō 1;*  
 darujem bogu *immolō 1, sacri-*  
*ficō 1*  
 dasi *quamquam*  
 davek *vectigal, ālis, n; cēnsus,*  
*ūs, m*  
 deček *puer, i*  
 dekla *ancilla, ae*  
 deklica *puella, ae*  
 delam *faciō 3, fēcī, factum; la-*  
*bōrō 1*  
 delavec *operārius, i*  
 Delfi *Delphī, ōrum, m*  
 delim = podelim *tribuō 3, = raz-*  
*delim dividō 3, visi, visum; se-*  
*cō 1, secuī, sectum*  
 delo *opus, operis, n; labor, ōris, m*  
 Demosten *Dēmostenēs, is*  
 desen *dexter, tra, trum*



desetkratno *decemplex*, *plicis*  
 dež *imber*, *imbris*, *m*  
 dežela *terra*, *ae*;  
 na deželo *rūs*; na deželi *rūrī*;  
 z dežele *rūre*  
 deževje *imbrēs*, *imbrium*, *m*  
 diktator *dictātor*, *ōris*  
 do *ad*, *ergā*, (časovno) *usque ad*  
 (z ak.)  
 doba *aetās*, *ātis*, *f*  
 dober *bonus* 3  
 dobim *accipiō* 3, *cēpī*, *ceptum*;  
*nanciscor* 3, *nactus sum*; *adi-*  
*piscor* 3, *adeptus sum*  
 dobrina *bonum*, *i*  
 dobro (adv.) *bene*  
 dobrohoten *benevolus* 3  
 dobrota *beneficium*, *i*  
 dobrotljiv *beneficus* 3  
 dognano je *cōnstat*  
 dogodek *rēs*, *reī*, *f*; *rēs gesta*  
 dogovor *cōnsēnsus*, *ūs*, *m*  
 dokler *quamdiū*, *dum*, *dōnec*,  
*quoad*  
 dolenski *īnferior*, *ius*  
 dolg (ovi) *aes* (*aeris*) *aliēnum*  
 dolgujem *dēbeō* 2, *dēbuī*, *dēbitum*  
 določen *certus* 3  
 določim *dēcernō* 3, *crēvī*, *crētum*;  
*sanciō* 4, *sanxi*, *sanctum*; *cōn-*  
*stituō* 3, *stituī*, *tūtum*  
 dolžnost *officium*, *iī*  
 dom *domus*, *ūs*, *f*;  
 domov *domum*; doma *domī*;  
 z doma *domō*  
 domovina *patria*, *ae*  
 dosežem *adipiscor* 3, *adeptus sum*;  
*assequor* 3, *assecūtus sum*; *cōn-*  
*sequor* 3, *cōnsecūtus sum*  
 dotikam se *tangō* 3, *tetiḡī*, *tactum*  
 dovolim *concēdō* 3, *cessī*, *cessum*  
 dovoljeno je *licet*, *fās est*;  
 ni dovoljeno *nōn licet*, *nefās est*  
 dovršim *cōnficiō* 3, *fēcī*, *fectum*  
 dovtip *iocus*, *i*; pl. *iocī* in *ioca*  
 dovtipen *facētus* 3  
 drag *cārus* 3  
 dražim *irritō* 1; *incitō* 1; *laccessō* 3,  
*laccessivī*, *laccessitum*

drevo *arbor*, *is*, *f*  
 drug *alius*, *aliā*, *aliud*  
 drugi *alter* 3  
 drugič *secundō*, *iterum*  
 družba *societās*, *ātis*, *f*  
 družina *familia*, *ae*  
 družinski = družine *familiās* (*fa-*  
*miliae*)  
 država *civitas*, *ātis*, *f*; *rēs pūblica*  
 državen *pūblicus* 3;  
 na državne stroške *pūblicē*  
 državljan *civis*, *civis*, *m*  
 duh *animus*, *i*; *mēns*, *mentis*, *f*;  
 duh = vonj odor, *ōris*, *m*  
 Dumnorig *Dumnorix*, *rīgis*  
 duša *animus*, *i*; *anima*, *ae*  
 dvigam *tendō* 3, *tetendī*, *tentum*  
 dvomen *dubius* 3  
 dvomim *dubitō* 1

## E

eden *ūnus* 3  
 eden — drugi *alter* — *alter*  
 edin = složen *concor*, *cordis*  
 Egipt *Aegyptus*, *i*, *f*  
 električen *electricus* 3  
 Enej *Aenēās*, *ae*  
 Epaminonda *Epaminōndās*, *ae*  
 Evfrat *Euphrātēs*, *is*, *m*

## F

Fabij *Fabius*, *iī*  
 farizej *pharisaeus*, *i*  
 Farnak *Pharnacēs*, *is*  
 Filip *Philippus*, *i*  
 Flak *Flaccus*, *i*  
 Flaminij *Flāminius*, *iī*  
 Focion *Phōciōn*, *ōnis*

## G

Galec *Gallus*, *i*  
 Galija *Gallia*, *ae*  
 galski *Gallicus* 3  
 gasim *exstinguō* 3, *stinxi*, *sūnctum*  
 Genava *Genava*, *ae*  
 German *Germānus*, *i*

germanski *Germānus* 3  
 gledam *videō* 2, *vīdī*, *vīsum*; *spec-*  
*tō* 1; *intueor* 2, *intuitus sum*  
 globok *profundus* 3  
 gnusi se mi *taedet mē*  
 godi se *fit*  
 gojim *colō* 3, *coluī*, *cultum*; *fo-*  
*veō* 2, *fōvī*, *fōtum*  
 gorenjski *superior*, *ius*  
 gorim *ārdeō* 2, *ārsī*, *ārsum*  
 gospod(ar) *dominus*, *ī*  
 gospodujem *dominor* 1; *imperō* 1  
 gotov *certus* 3  
 govedo *bōs*, *bovis*, *m f*  
 govor *ōrātiō*, *ōnis f*; *sermō*, *ōnis m*  
 govorim *dīcō* 3, *dīxī*, *dictum*; *lo-*  
*quor* 3, *locūtus sum*; *narrō* 1  
 govornik *ōrātor*, *ōris m*  
 gozd *silva*, *ae*  
 grad *arx*, *arcis*, *f*  
 Grčija *Graecia*, *ae*  
 greh *peccātum*, *ī*; *nefās*, *n*  
 grem *eō* 4, *īre*, *īi*, *itum*  
 grešim *peccō* 1  
 grič *collis*, *is*, *m*  
 grizem *mordeō* 2, *momordī*, *mor-*  
*sum*  
 Grk *Graecus*, *ī*  
 grški *Graecus* 3  
 grlo *guttur*, *is*, *n*; *faucēs*, *faucium*, *f*  
 grob *sepulcrum*, *ī*  
 grozim *minor* 1

## H

Halikarnas *Halicarnas(s)us*, *ī*, *f*  
 Hanibal *Hannibal*, *is*  
 Hedavec *Haeduus*, *ī*  
 Helvečan *Helvētius*, *īi*  
 Herkul *Herculēs*, *is*  
 Herodot *Hērodotus*, *ī*  
 hinavec *hypocrita*, *ae*  
 hiša *domus*, *ūs*, *f*  
 hišni = družinski  
 hiter *celer*, *is*, *e*; *vēlōx*, *vēlōcis*  
 hitim *contendō* 3, *tendī*, *tentum*  
 hkrati z *ūnā cum*  
 hlapec *servus*, *ī*  
 hočem *volō*, *velle*, *voluī*

hodim (za kom) *sequor* 3, *secūtus*  
*sum (aliquem)*  
 Homer *Homērus*, *ī*  
 Horacij *Horātius*, *īi*  
 hraber *fortis*, *forte*  
 hrabrost *fortitūdō*, *inis*, *f*; *virtūs*,  
*ūtis*, *f*  
 hranim *alō* 3, *aluī*, *altum*  
 hrast *quercus*, *ūs*, *f*  
 hrbet *tergum*, *ī*  
 hud *acer*, *acris*, *acre*; *vehemēns*,  
*entis*;  
 (rana, bolezen) *gravis*, *grave*  
 hudo (= zlo) *malum*, *ī*  
 hudoben *malus* 3  
 hvaležnost *grātia*, *ae*

## I

ide *Idūs*, *Iduum*, *f*  
 idem *eō* 4, *īi*, *itum*  
 imam *habeō* 2, *habuī*, *habitum*;  
 imam za = smatram za *pūtō* 1;  
 imam = mislim *arbitror* 1  
 imeniten *nōbilis*, *e*  
 imenujem *nōminō* 1; *appellō* 1  
 in *et*, *-que*  
 iščem *quaerō* 3, *quaesivī*, *quae-*  
*situm*  
 Italija *Italia*, *ae*  
 iz *ex*, *ē* (z *abl.*)  
 izberem *ēligō* 3, *ēlēgi*, *ēlēctum*  
 izbistrim *acuō* 3, *acuī*, *acūtum*  
 izgubim *āmittō* 3, *mīsī*, *missum*  
 izidem *exeō* 4, *exīi*, *exitum*  
 izkažem *praestō* 1, *praestitī*; *tri-*  
*buō* 3, *tribuī*, *tribūtum*  
 izkusim *experior* 4, *expertus sum*  
 izkušem *peritus* 3; *expertus* 3  
 izobrazim *ērudīō* 4  
 izpeljem *ēdūcō* 3, *dūxī*, *ductum*  
 izpijem *hauriō* 4, *hausī*, *haustum*  
 izpolnim *expleō* 2  
 izpovem *confiteor* 2, *confessus sum*  
 izrabim *ūtor* 3, *ūsus sum (rē)*  
 izrek *dictum*, *ī*; *prōverbium*, *īi*  
 izročim *trādō* 3, *trādīdī*, *trādītum*  
 izvir *fōns*, *fontis*, *m*; *orīgō*, *inis*, *f*



izvolim *eligō* 3, *creō* 1  
 izvršim *peragō* 3, *ēgī, āctum; per-*  
*ficiō* 3, *fēcī, fectum*  
 izženem *expellō* 3, *pulī, pulsum*  
 izžrebam *sortior* 4, *sortitus sum*

## J

jama *fovea, ae*  
 jarek *fossa, ae*  
 jasen *clārus* 3, *serēnus* 3  
 javen *pūblicus* 3  
 ječa *vīncula, ōrum; carcer, is, m*  
 jed *cibus, ī; esca, ae*  
 jem *edō, esse, ēdī, ēsum*  
 jesen *autumnus, ī; jeseni autumnō*  
 jeza *ira, ae*  
 jezen *irātus* 3  
 jezero *lacus, ūs, m*  
 Jezus *Iēsus, ū*  
 jokam *fleō* 2, *flēvī, flētum*  
 Jud *Iūdaeus, ī*  
 Juda Makabej *Iūdās (ae) Macha-*  
*beus (ī)*  
 Jugurta *Iugurtha, ae*  
 junaški *fortis, forte*  
 Jupiter *Iuppiter, Iovis*  
 jutri *crās*

## K

k *ad* (z ak.)  
 kadar *quando, cum*  
 kadar koli *quandocumque*  
 kajti *nam, enim*  
 kakor (kako) *quam*  
 kakor hitro *ubi primum*  
 kakšen *qualis, e*  
 kam *quō*  
 Kane *Cannae, ārum*  
 Kartagina *Carthāgō, ginis, f*  
 kašelj *tussis, is, f*  
 Katilina *Catīlina, ae*  
 kazen *poena, ae*  
 kaznujem *pūniō* 4  
 kažem = pokažem  
 kdaj *quando*  
 ker *quia, quod, cum, quoniam*  
 kesam se *paenitet mē, paenituit*  
 kje(r) *ubi*

Kleopatra *Cleopatra, ae*  
 kmalu *mox, brevī*  
 kmet *agricola, ae*  
 kmetski *rūsticus* 3  
 knez *princeps, cipis*  
 knjiga *liber, librī, m*  
 književnost *litterae, ārum*  
 ko *cum, sī, sicut*  
 kolik *quantus* 3  
 koliko *quot*  
 kolikokrat *quotiē(n)s*  
 kolikšen *quantus* 3  
 komaj *vix*  
 končam *finiō* 4; *perficiō, cōnficiō* 3,  
*fēcī, fectum*  
 konj *equus, ī;*  
 konjenica *equitātus, ūs, m*  
 konjenik *eques, equitis*  
 konzul *cōnsul, is*  
 konzulat *cōnsulātus, ūs, m*  
 kopje *tēlum, ī*  
 kopljem *fođiō* 3, *fođī, fođsum*  
 Korint *Corinthus, ī, f*  
 koristim *prōsum, prodesse, prōfui*  
 koristno je *ex ūsū est, ūsui est,*  
*expedit*  
 Kornelij Nepot *Cornēlius (ii) Ne-*  
*pōs, Nepōtis*  
 Kornelij Scipion *Cornēlius (ii)*  
*Scīpiō (ōnis)*  
 kos (enak) *pār, paris*  
 kost *os, ossis, n*  
 košat *lātus* 3  
 kraj *locus, ī; kraj = stran pars,*  
*tis, f*  
 kralj *rēx, rēgis*  
 kraljestvo *regnum, ī*  
 kraljeva palača, kralj. dostojan-  
 stvo *rēgia, ae*  
 Kranjska *Carniola, ae*  
 krasen *praeclārus* 3  
 kratek *brevis, e*  
 krepost *virtūs, ūtis, f*  
 krilo *cornu, ūs, n*  
 Kristus *Christus, ī; pred (po)*  
 Kr. rojstvu *ante (post) Chr. n.;*  
 kristjan *Christiānus, ī*  
 krivda *culpa, ae*

krivica *iniūria, ae*;  
 po krivici *iniūriā*  
 krivičen *iniūstus* 3  
 križ *cruz, crucis, f*  
 Krka *Corcora, ae*  
 krn *puppis, is, f*  
 krotim *domō* 1, *domuī, domitum*  
 kruh *pānis, is, m*  
 Kserks *Xerxēs, is*  
 kupim *emō* 3, *ēmī, emptum*  
 kvarim *corrumpō* 3, *rūpī, ruptum*  
 Kvint *Quīntus, ī*

## L

Lacedemonec *Lacedaemonius, īi*  
 ladja *nāvis, is, f*  
 lahek *facilis, e*; (po teži) *levis, e*  
 lahko *facile*  
 lakomnik *avārus, ī*  
 Lampsak *Lampsacus, ī, f*  
 lasten *proprius* 3  
 lastovka *hirundō, inis, f*  
 latinski *Latinus* 3  
 latinščina *lingua Latina*  
 lažem *mentior* 4, *mentitus sum*  
 le *tantum, solum*; ne le *nōn solum*  
 legija *legiō, ōnis, f*  
 len *piger, gra, um*; *ignāvus* 3  
 lenoba *ignāvia, ae*  
 lep *pulcher, chra, um*  
 lepota *pulchritūdō, inis, f*  
 lesen *lignus* 3  
 leto *annus, ī*  
 letopis *annālis, is, m*  
 lev *leō, leōnis, m*  
 levi *sinister, tra, um*  
 ležim na *incubō* 1, *cubuī, cubitum*  
 (dat.)  
 liktor *lictor, ōris, m*  
 Livij *Līvius, īi*  
 ljubim *amō* 1; *diligō* 3, *lēxī, lēctum*  
 ljubljanski *Labacēnsis, e*  
 ljudstvo *populus, ī*; *vulgus, ī, n*;  
*nātiō, ōnis, f*  
 lok *arcus, ūs, m*  
 luč *lūx, lūcis, f*; *lūmen, inis, n*  
 luna *lūna, ae*

## M

Macedonec *Macedō, onis*  
 majhen *parvus* 3  
 Makabej *Machabaeus, ī*  
 mali *parvus* 3  
 malo (po številu) *paucī, ae, a*  
 malokateri *paucī, ae, a*  
 malopriden *nēquam*  
 Manlij *Mānlius, īi*  
 Maraton *Marathōn, ōnis, m*  
 marčen *Mārtius* 3  
 mar *num*  
 Marij *Marius, īi*  
 Mark *Mārcus, ī*  
 maščevalec *ultor, ōris, m*  
 maščujem se *ulciscor* 3, *ultus sum*  
 mazilim ungo 3, *ūnxī, ūnctum*  
 Mecenat *Maecēnās, ātis*  
 meč *gladius, īi*; *ferum, ī*  
 med *inter* (z ak.)  
 medtem *intereā*  
 meja *fīnis, is, m*  
 mesec *mēnsis, is, m*  
 meso *carō, carnis, f*  
 mesten *urbānus* 3  
 mesto (utrjeno) *oppidum, ī*; *urbs, urbis, f*  
 meščan *oppidānus, ī*; *cīvis, is, m*  
 Miltiad *Miltiadēs, is*  
 mir *pāx, pācis, f*;  
 v miru in v vojski *domī milī-tiaeque, domī bellīque*  
 miren *tranquillus* 3  
 mislim *cōgitō* 1; *putō* 1; *reor* 2,  
*ratus sum*; *arbitror* 1; *sentīō* 4,  
*sēnsī, sēnsus*  
 miš *mūs, mūris, m*  
 mladenič *iūvenis, is, m*; *adulē-scēns, ntis, m*  
 mladina *iūventūs, ūtis, f*  
 mnog *multus* 3  
 množica *multitūdō, inis, f*; *cō-pia, ae*  
 moč *vīs* (pl. *vīrēs*); *opēs, opum, f*;  
 na vso moč *summā vī*  
 močan *fortis, e*  
 močan = trden *firmus* 3  
 moder *sapiēns, ntis*



modrijan *sapiēns, ntis; philo-*  
*phus, ī*  
 modrost *sapientia, ae*  
 mogočnost *potentia, ae*  
 molčim *taceō 2, tacuī tacitum*  
 moram *dēbeō 2, dēbuī, dēbitum*  
 morda *fortāsse*  
 morem *possum, posse, potuī;*  
*queō, quire, quīvi;*  
 ne morem *nequeō*  
 morje *mare, maris, n;*  
 na morju in na suhem *terrā*  
*marique*  
 mornar *nauta, ae, m*  
 most *pōns, pontis, m*  
 mož *vir, virī*  
 mravlja *formīca, ae*  
 mraz *frīgus, oris, n; gelu, ūs, n*  
 mrk *dēfectiō, ōnis, f*  
 mrknem *dēficiō 3, fēcī, fectum*  
 mrtev *mortuus 3*  
 mrzi mi *piget mē, piguit (reī)*  
 mrzlica *febris, is, f*  
 mučim *vexō 1; torqueō 2, torsi,*  
*tortum*  
 muka *cruciātus, ūs, m*

## N

na in (z ak. in abl.), ad (z ak.)  
 Nabukadnezar *Nabucadnēzar(is)*  
 naberem *colligō 3, lēgī, lēctum*  
 nada *spēs, speī, f*  
 nadležen *molestus 3*  
 nahajam se *sum, esse, fui*  
 najbolj *maximē*  
 najdem *inveniō 4, vēnī, ventum;*  
*reperiō 4, repperī, repertum*  
 najvišji *summus 3; suprēmus 3*  
 naklonjen sem *faveō 2, fāvī,*  
*fautum*  
 namen *cōnsilium, īi*  
 namreč, seveda, t. j. *sc. = scilicet*  
 napad *impetus, ūs, m; irruptiō,*  
*ōnis, f*  
 napadem *invādō 3, vāsī, vāsum;*  
*aggredior 3, aggressus sum;*  
*petō 3, ivī, itum*  
 napaka *vitium, īi*

napis *superscriptiō, ōnis, f*  
 napišem *scribō 3, scripsī, scrip-*  
*tum*  
 napolnim *impleō, compleō 2, plēvī,*  
*plētum*  
 napor *labor, ōris, m*  
 napotim se *proficiscor 3, profec-*  
*tus sum*  
 napravim *faciō 3, fēcī, factum;*  
 n. most čez reko *pontem in flū-*  
*mine*  
 naproti grem *obviam eō, īi, itum*  
 narekujem *dictō 1*  
 narod *populus, ī; gēns, gentis, f;*  
*nātiō, ōnis, f*  
 naslada *voluptās, ātis, f*  
 naslikam *pingō 3, pīnxi, pictum*  
 nasprotnik *adversārius, īi*  
 nasvet *cōnsilium, īi*  
 nataknem (vojaška znamenja) *prō-*  
*pōnō 3, posuī, positum (signa)*  
 nato *deinde*  
 navajam (k čemu) *instituiō 3, sti-*  
*tui, stitūtum (ad rem)*  
 navajen sem *soleō 2, solitus sum*  
 navsezgodaj *primō māne*  
 naznanim *nūntiō 1; indicō 1*  
 ne *nōn, nē;*

ne le — ampak tudi *nōn solum*

— *sed etiam*

nebo *caelum, ī*  
 nečloveški *inhūmānus 3*  
 negotov *incertus 3*  
 neham *dēsino 3, dēsū, dēsitum;*  
*dēsistō 3, dēstitī*  
 nehvaležen *ingrātus 3*  
 nejevoljen sem *indignor 1*  
 nekateri *nōnnullī, ae, a*  
 nekoč *aliquando, ōlim*  
 nekoliko časa *aliquamdiū*  
 Nepot *Nepōs, Nepōtis*  
 neprestan *continuus 3*  
 neprevidnost *imprudentia, ae*  
 neresničen *nōn vērus 3; falsus 3;*  
*vānus 3*  
 Neron *Nerō, ōnis*  
 nesebičnost *innocentia, ae; absti-*  
*nentia, ae*  
 nesloga *discordia, ae*

nesmrten *immortālis, e*  
 nesmrtnost *immortālītās, ātis, f*  
 nespameten *stultus* 3; *imprūdēns,*  
*ntis*  
 nespamet *stultitia, ae*  
 nesreča *rēs adversae; calamitās,*  
*ātis, f*  
 nesrečen *miser, era, um; infēlix,*  
*cis*

nesrečno *miserē;*

bojujem se nesrečno *male rem*  
*gerō*

neučen *indoctus* 3

nevaren *periculōsus* 3

nevarnost *periculum, ī*

neverjeten *incrēdibilis, e*

nezmernost *intemperantia, ae*

neznan *ignōtus* 3

neznaten *exiguus* 3

nič *nihil*

nikakor *nequāquam, minimē*

nikdar *numquam*

Nil *Nilus, ī, m*

Nin *Ninus, ī*

Ninive *Ninive (is)*

noč *nox, noctis, f;*

pozno v noč *in multam noctem*

nočem *nōlō, nōlle, nōluī*

noga *pēs, pedis, m*

nosim *portō* 1; *ferō* 3, *tulī, lātum*

notranjski *interior, ius, ōris*

nov *novus* 3

novec *nummus, ī;*

davčni n. *numisma cēnsūs*

Noviodun *Noviodūnum, ī*

Numidija *Numidia, ae*

numidski = Numidije *Numidi-*  
*cus* 3

## 0

o *dē* (z abl.)

občudujem *mīror, admīror* 1

občujem *versor* 1

obdam *circumdō* 1, *dedī, datum;*

*cingō* 3, *cingī, cinctum*

obdolžim *arguō* 3, *arguī*

obiščem *vīsō* 3, *visī; visitō* 1

oblačilo *vestis, is, f; vestimen-*  
*tum, ī*

obkolim *circumeō* 4, *īi, itum*

oblak *nūbēs, nubis, f*

oblast *potestās, ātis, f; potentia,*  
*ae; magistrātus, ūs, m*

pod oblast spravim *sub diciō-*  
*nem (potestātem) redigō, ēgī,*  
*actum*

oblečem *induō* 3, *induī, indūtum*

oblegam *oppugnō* 1; *obsideō* 2,

*sēdī, sessum*

obleganje *obsidiō, ōnis, f; oppu-*  
*gnātiō, ōnis, f*

obljubim *polliceor* 2, *pollicitus*  
*sum; spondeō* 2, *spopardī,*

*spōnsum; promittō* 3, *mīsī,*

*missum*

oborožim *armō* 1

obotavljam se *cunctor* 1

obraz *vultus, ūs, m; faciēs, ēī, f*

obred (sveti) *religiō, ōnis, f*

obrežje *litus, litoris, n*

obrišem *abstergeō* 2, *tersī, tersum*

obrnem *vertō* 3, *vertī, versum*

obstojim *stō* 1, *stetī, stātum*

obstopim *circumsistō* 3, *stetī*

obtežim *onerō* 1

obtičim *haereō* 2, *haesi*

obupam *dēspērō* 1

obvarujem *liberō* 1; *servō* 1

obzidje *mūrī, mūrōrum; moenia*  
*ium, n*

oče *pater, patris;*

usmrтитеv očeta *parricidium, īi*

očiten *manifestus* 3

od *ā, ab* (z abl.)

od = izmed *ex, ē* (z abl.)

o da bi *utinam*

odgovorim *respondeō* 2, *spondī,*  
*spōnsum*

odhajam = odidem *abeō* 4, *īi,*  
*itum; proficiscor* 3, *profectus*  
*sum*

od kod *unde*

odklonim *abnuō* 3, *abnuī*

odlašam *differō* 3, *distulī, dilātum*

odličen *praestāns, ntis*

odlikujem se *excellō* 3; *ēmineō* 2,

*uī*

odločam *dēcernō* 3, *crēvī, crētum*



odlomek = del *pars, partis, f*  
 odložim = odlašam  
 odnesem *auferō 3, abstulī, ablātum; efferō, extulī, ēlātum;*  
 na plečih *umeris*  
 odpotujem *proficiscor 3, profectus sum*  
 odpravim *āmoveō, removeō 2, mōvī, mōtum*  
 odpravim se *conferō mē, tuli, collātum*  
 odprem *aperiō 4, aperuī, apertum; pandō 3, pandī, passum*  
 odpuščam *ignōscō 3, ignōvī, ignōtum, (dolg) dimittō 3, mīsī, missum*  
 odsoten sem *absūm, abesse, afuī*  
 odvrnem *avertō 3, vertī, versum*  
 odzajem *auferō 3, abstulī, ablātum*  
 ogenj *ignis, m*  
 ogradim *cingō 3, cīnxī, cīnctum; saepiō 4, saepī, saeptum*  
 oko *oculus, ī*  
 okraj *tribus, ūs, f*  
 okrasek *ōrnāmentum, ī*  
 okrasim *ōrnō 1; decorō 1*  
 olje *oleum, ī*  
 onstran *ultrā (z ak.)*  
 opazujem *spectō 1*  
 opisujem *scribō, dēscribō 3, scripsī, scriptum*  
 opominjam *hortor 1; moneō 2, monuī, monitum*  
 opravljam *fungor 3, fūctus sum (rē)*  
 oprostim *liberō 1 (z abl.)*  
 opustim *omittō 3, mīsī, missum*  
 opustošim *vastō 1*  
 opuščam *praetermittō 3, mīsī, missum*  
 orel *aquila, ae*  
 orjem *arō 1*  
 orlonoša *aquilifer, ī*  
 oskrbnik *vīlicus, ī*  
 ostal *reliquus 3*  
 ostanem *maneō 2, mansī, mansūrus*  
 otroci *liberī, ōrum*

ovca *ovis, is, f*  
 Ovidij *Ovidius, ī*  
 oviram *impediō 4*  
 ozemlje *finēs, ium, m*  
 ožina *faucēs, faucium, f*

## P

pa *autem, sed, vērō*  
 padem *cadō 3, cecidī, cāsūrus;*  
 p. v kaj *incidō, incidī*  
 palatinski *Palātinus 3*  
 pamet *mēns, mentis, f; ratiō, ōnis, f*  
 pameten *sapiēns, ntis; prūdēns, ntis*  
 Patrokel *Patroclus, ī*  
 Pavel *Paulus, ī*  
 Periklej *Periclēs, is*  
 Peržan *Persa, ae*  
 peržanski = Peržanov  
 pesem *carmen, minis, n*  
 pesnik *poēta, ae, m*  
 peščica *manus, ūs, f*  
 pešec *pedes, itis, m*  
 Peter *Petrus, ī*  
 petje *cantus, ūs, m*  
 pijača *pōtus, ūs, m; pōtiō, ōnis, f*  
 pijem *bibō 3, bibī, pōtum*  
 Pindar *Pindarus, ī*  
 Pir *Pyrrhus, ī*  
 pismo *litterae, ārum; epistula, ae*  
 pišem *scribō 3, scripsī, scriptum*  
 Pitagora *Pythagorās, ae*  
 Pitagorejec *Pythagorēus, ī*  
 plačam *solvō 3, solvī, solūtum*  
 plačilo *praemium, ī; mercēs, ēdis, f*  
 Plateje *Plataeae, ārum*  
 Platon *Platō, ōnis*  
 pleča *umerī, ōrum*  
 plen *praeda, ae*  
 po (časovno) *post; (načinovno) per; (krajevno) secundum*  
 pobijem *prōfligō 1; caedō 3, cecidī, caesum; occidō 3, occidī, occisum; interficiō 3, fecī, fecitum*  
 počasnost *lēnitās, ātis, f*  
 počivam *quiēscō 3, quiēvī, quiētum*

pod *sub* (z ak. in abl.)  
 podarim *dōnō* 1; *largior* 4, *largitus sum*  
 poderem *dēleō* 2; *rescindō* 3, *rescidi*, *rescissum*  
 podoba *imāgō*, *inīs*, *f*  
 podpiram *iuvō* 1; *adiuvō* 1, *iūvī*, *iūtum*  
 podvržem *subiciō* 3, *iēcī*, *iectum*;  
*subigō* 3, *ēgī*, *āctum*  
 podzemski (bogovi) *inferī*, *ōrum*  
 pogoj *condiciō*, *ōnis*, *f*  
 pogosto *saepe*  
 pogovor *colloquium*, *iī*  
 poguba *perniciēs*, *ēī*, *f*  
 poguben *perniciōsus* 3  
 pogum *animus*, *i*  
 pohujšujem *corrumpō* 3, *rūpī*, *ruptum*  
 poizkušam = poskušam  
 pojdem *abeō* 4, *iī*, *itum*  
 pokazem *ostendō* 3, *ostendī*, *ostentum*  
 pokličem *vocō* 1; *arcessō* 3, *arcessivī*, *arcessitum*;  
 p. nazaj *revocō* 1  
 pokopljem *sepeliō* 4, *sepelivī*, *sepultum*; *effero* 3, *extulī*, *elātum*  
 polastim se *potior* 4, *potitus sum* (*rē*)  
 poleti *aestāte*  
 poletje *aestās*, *ātis*, *f*  
 polje *campus*, *i*; *ager*, *agrī*, *m*  
 poljedelec *agricola*, *ae*, *m*  
 poljedelstvo *agricultūra*, *ae*  
 poln *plēnus* 3  
 polovica *dimidium*, *iī*  
 pomagam *adiuvō* 1, *iūvī*, *iūtum* (*aliquem*), *adsum*, *adesse*, *affuī* (*alicui*)  
 pomemben *gravis*, *e*  
 pomešam *misceō* 2, *mīscuī*, *mīxtum*  
 pomislim *cōgitō* 1  
 pomlad *vēr*, *vēris*, *n*  
 pomljljiv *memor*, *memoris*  
 pomoč *auxilium*, *iī*;  
 na pomoč pridem *subsidiō* (dat.) *veniō* 4, *vēnī*, *ventum*

pomorska bitka *pugna nāvālis*  
 Pompej *Pompēius*, *i*  
 popadam *cadō* 3, *cecidī*, *cāsūrus*  
 popeljem *ēdūcō* 3, *dūxī*, *ductum*  
 popišem *scribō* 3, *scripsī*, *scriptum*  
 poplavim *inundō* 1  
 porušim *dēleō* 2; *diruō* 3, *diruī*, *dirutum*  
 posamezni *singulī*, *ae*, *a*  
 posest *possesiō*, *ōnis*, *f*;  
 v posesti imam *possideō* 2, *sēdī*, *sessum*; v posest vzamem *possidō* 3, *sēdī*, *sessum*  
 posijem *lūceō* 2, *lūxī*  
 poskušam *experior* 4, *expertus sum*; *cōnor* 1  
 poslanec *lēgātus*, *i*  
 poslopje *aedificium*, *iī*  
 poslušam *audiō* 4  
 posnemam *imitor* 1  
 pospešujem *foveō* 2, *fōvī*, *fōtum*  
 postava *lēx*, *lēgis*, *f*  
 postanem *fiō*, *fieri*, *factus sum*  
 postavim *statuō* 3, *statuī*, *statūtum*;  
 vojsko v bojni red *aciem instruō*  
 posvetujem se *cōsultō* 1  
 pošljem *mittō* 3, *mīsī*, *missum*  
 poštenost *probitās*, *ātis*, *f*  
 pot *via*, *viae*; *iter*, *itineris*, *n*  
 potegnem *trahō* 3, *trāxī*, *tractum*  
 potekam *eō* 4, *iī*, *itum*  
 potem *deinde*, *postea*  
 potem *postquam*  
 potolažim *cōsolor* 1  
 potovanje *iter*, *itineris*, *n*  
 potratim *terō* 3, *trīvī*, *tritum*  
 potreben *necessārius* 3  
 potreben sem *egeō* 2, *eguī* (*rē*)  
 potrebujem *indigeō* 2, *guī* (*rē*)  
 potrpežljiv *patiēns*, *entis*  
 potujem *proficiscor* 3, *profectus sum*  
 povečam *augeō* 2, *auxī*, *auctum*  
 poveličujem *effero* 3, *extulī*, *elātum*; *extollō* 3 — —  
 poveljnik *imperātor*, *ōris*; *dux*, *ducis*, *m*  
 povem *dicō* 3, *dixī*, *dictum*



povrnem se *revertor* 3, pf. *rever-*  
*tī, reversus*  
 pozabim *obliviscor* 3, *oblitus sum*  
 pozdravljam *salūtō* 1  
 pozdravljen *salvē, salvēte*  
 pozen *sērus* 3  
 pozno *sērō*; pozno v noč *in mul-*  
*tam noctem*  
 pozneje *postea*  
 požar *incendium, ū*  
 poželim *cupiō* 3, *cupīvi, cupitum;*  
*dēsiderō* 1  
 požrem *dēvorō* 1  
 prah *pulvis, pulveris, m*  
 prav *rēctē*  
 prav je *fās est;*  
     ni prav *nefās est*  
 pravi *rēctus* 3; *vērus* 3  
 pravica *iūstitia, ae; iūs, iūris, n;*  
     po pravici *iūre; meritō; rēctē*  
 pravičen *iūstus* 3  
 pravičnost *iūstitia, ae*  
 pravim *dīcō* 3, *dīxī, dictum*  
 prebivam = živim *sum, esse, fui*  
 prebivalec *incola, ae, m*  
 prebodem *trānsfigō* 3, *fixī, fixum;*  
*trānsfodiō* 3, *fōdī, fossum*  
 pred (časovno) *ante* (z ak.)  
 preden *priusquam, antequam*  
 prednost dam komu pred kom  
     *praeferō* 3, *tulī, lātum aliquem*  
     *alicui*  
 preganjam *persequor* 3, *secūtus*  
     *sum*  
 pregnanstvo *exsilium, ū*  
 pregovor *prōverbiūm, ū*  
 pregovorim *persuādeō* 2, *suāsī,*  
     *suāsum*  
 prehodim *ēmētiōr* 4, *ēmēnsus sum*  
 prej *anteā, prius*  
 prejemam *accipiō* 3, *cēpī, ceptum*  
 prejšnji *prior, prius; pristīnus,*  
     *a, um*  
 prekašam *praestō* 1, *stitī (alicui);*  
     *superō* 1  
 prekrasen *pulcherrimus, a, um;*  
     *praeclārus, a, um*  
 prelep = prekrasen

premagam *superō* 1; *vincō* 3, *vīcī,*  
     *victum*  
 premalo *parum*  
 premerim = prehodim  
 preminem *intereō* 4, *ī, itum*  
 premnog *permultus* 3  
 premorem *valeō* 2, *valuī*  
 premoženje *rēs familiāris*  
 prenašam *tolerō* 1; *ferō* 3, *tulī,*  
     *lātum; patior* 3, *passus sum*  
 prenesem *trānsferō* 3, *tulī, lātum*  
 prepir *lis, litis, f*  
 preplavam *trānō* 1  
 prepotujem *peragrō* 1  
 prepovem *vetō* 1, *vetuī, vetitum*  
 preprečim *prohibeō* 2, *hibuī, hi-*  
     *bitum*  
 preprost *simplex, icis*  
 preročišče *ōrāculum, ī*  
 presegam *superō* 1 (*aliquem rē*)  
 preselim se *migrō* 1  
 prestanem = prenesem *patior* 3,  
     *passus sum; tolerō* 1; *agō* 3,  
     *ēgī, āctum*  
 prestanem = poizkusim *experior*  
     4, *expertus sum*  
 prestol *sēdēs, is, f, solium, ū*  
 prestrašim *perterreō* 2, *terruī,*  
     *territum*  
 pretepem *caedō* 3, *cecidī, caesum*  
 pretrpim *patior* 3, *passus sum;*  
     *perpetior, perpessus sum*  
 prevara *fraus, fraudis, f*  
 preveč *nimis*  
 preženem *expellō* 3, *pulī, pulsum*  
 pri *apud, ad* (z ak.)  
 Priam *Priamus, ī*  
 pribijem *figō* 3, *fixī, fixum*  
 približam se *adeō* 4, *ī, itum;*  
     *appropinquō* 1  
 približno *circā, circiter*  
 pridem *veniō* 4, *vēnī, ventum;*  
     p. na pomoč *veniō subsidiō*  
 priden *diligēns, ntis*  
 pridnost *diligentia, ae*  
 prihajam *veniō, adveniō, 4, vēnī,*  
     *ventum*  
 prihod *adventus, ūs, m*  
 prijatelj *amicus, ī*

prijateljica *amīca*, *ae*  
 prijateljski *amicē*  
 prijateljstvo *amicītia*, *ae*  
 prijeten *grātus* 3; *iūcundus* 3  
 prilika *occāsiō*, *ōnis*, *f*  
 prilizujem se *blandior* 4, *blandī-*  
*tus* *sum*  
 primem *comprehendō* 3, *hendī*,  
*hēnsūm*; *capiō* 3, *cēpī*, *captum*  
 primerjam *comparō* 1; *conferō* 3,  
*tulī*, *collātum*  
 prinesem *afferō* 3, *attulī*, *allātum*  
 pripeljem *addūcō* 3, *dūxī*, *ductum*  
 pripisujem tebi v hvalo *tribuō* 3,  
*tribūī*, *tribūtum tibi laudi*  
 pripovedujem *narrō* 1; *dīcō* 3, *dīxī*,  
*dictum*; *trādō* 3, *trādīdī*, *trādi-*  
*tum*  
 pripoznam *agnōscō* 3, *nōvī*, *nītum*  
 pripraven *idōneus* 3; *aptus* 3  
 pripravim *comparō* 1  
 pripravljen *parātus* 3  
 pripravljen sem braniti = hočem  
 braniti  
 pristanem *appellō* 3 (*classem ad*),  
*pulī*, *pulsūm*  
 pritožujem se *queror* 3, *questus*  
*sum*  
 prizadevam si *studeō* 2, *studūī*  
 prizanesem *parcō* 3, *pepercī*, *par-*  
*sūrus*  
 priznam *fateor* 2, *fassus sum*;  
*cōnfiteor*, *cōnfessus sum*  
 prodam *vēndō* 3, *didī*, *ditum*; *pas-*  
*vēneō* 4, *venīī*  
 propadem *intereō*, *pereō* 4, *īī*, *itum*  
 prosim *orō* 1; *rogō* 1; *precor* 1;  
*petō* 3, *petivī*, *petitum (ab)*  
 prostor *locus*, *ī*  
 prostost *libertās*, *ātis*, *f*  
 proti *ad*, *adversus*, *contrā* (z ak.)  
 provinca *prōvincia*, *ae*  
 prsi *pectus*, *oris*, *n*  
 prst (zemlja) *humus*, *ī*, *f*  
 ptica *avis*, *avis*, *f*; *volucris*, *is*, *f*  
 Publij *Pūblius*, *īī*  
 pustim = zapustim *relinquō* 3, *re-*  
*liquī*, *relictum*  
 puščica *sagitta*, *ae*

## R

rabim *ūtor* 3, *ūsus sum (rē)*  
 rad *libenter*  
 radost *gaudium*, *īī*  
 rastem *crēscō* 3, *crēvī (crētum)*  
 ravnam *faciō* 3, *fēcī*, *factum*;  
*agō* 3, *ēgī*, *āctum*  
 ravnodušno *aequō animō*  
 razdelim *dīvidō* 3, *dīvisī*, *dīvisum*;  
*partior* 4, *partitus sum*  
 razderem *rescindō* 3, *rescidī*,  
*rescissum*  
 razdor *lis*, *litis*, *f*  
 razen nisi; (predlog) *praeter*  
 (z ak.)  
 razgovor *colloquium*, *īī*  
 razkropim *fundō* 3, *fūdī*, *fūsum*  
 razločim *dīiudicō* 1  
 razmera *rēs*, *reī*, *f*  
 razpadem *dilābor* 3, *dilāpsus sum*  
 razrušim *dīruō* 3, *dīruī*, *dīrutum*;  
*dēlēō* 2  
 razširim *extendō* 3, *tendī*, *tentum*  
 razum *mēns*, *mentis*, *f*; *ratiō*,  
*ōnis*, *f*  
 razveselim *dēlectō* 1  
 razveselim se *laetor* 1; *gaudeō* 2,  
*gāvīsus sum*  
 rdeč *ruber*, *bra*, *um*  
 redok *rārus* 3  
 redko *rārō*  
 reka *fluvius*, *īī*; *flūmen*, *inis*, *n*  
 Ren *Rhēnus*, *ī*, *m*  
 resnica *vērūm*, *ī*; *vērītās*, *ātis*, *f*  
 resničen *vērūm* 3  
 resnost *gravītās*, *ātis*, *f*  
 rešim *liberō* 1;  
 r. = ohranim *servō* 1  
 Rim *Rōma*, *ae*  
 Rimljan *Rōmānus*, *ī*  
 rimski *Rōmānus* 3  
 rodoviten *frūgifer*, *a*, *um*; *fēcun-*  
*du* 3  
 rodim *pariō* 3, *peperi*, *partum*;  
*ferō* 3, *tulī*, *lātum*  
 rodim se *nāscor* 3, *nātus sum*  
 roka *manus*, *ūs*, *f*  
 rokoborec *pugil*, *is*, *m*  
 roža *rosa*, *ae*



## S

s *cum* (z abl.), *dē* (z abl.)  
 sad *fructus, ūs, m*  
 sadeži *frūgēs, frūgum, f*  
 sadim *serō 3, sēvī, satum*  
 Sagunt *Saguntum, ī*  
 Salamina *Salamīs, īnis, f*  
 Salustij *Sallustius, ī*  
 sam *ipse, a, um;*  
   s. = edin *sōlus 3*  
 Sam (otok) *Samus, ī, f*  
 samec *mās, maris, m*  
 samica *fēmina, ae*  
 samo *solum, tantum*  
 Scipion *Scipiō, ōnis*  
 Scit *Scytha, ae, m*  
 sedaj *nunc*  
 sedim *sedeō 2, sēdī, sessum*  
 segam (raztezam se) *pertineō 2,*  
   *pertinūi*  
 sejem *serō 3, sēvī, satum*  
 sekam *caedō 3, cecidī, caesum*  
 sekira *secūris, is, f*  
 senat *senātus, ūs, m*  
 senca *umbra, ae*  
 sestra *soror, ōris, f*  
 seveda, namreč, t. j. *sc. = scilicet*  
 shranim *depōnō 3, posuī, positum;*  
   *condō 3, condidī, conditum*  
 sila *vīs, f, vim, vī, vīrēs, virium*  
 silen *vehemēns, ntis*  
 sin *filius, ī*  
 Sirija *Syria, ae*  
 siromak *pauper, eris, m*  
 sklenem *dēcernō 3, crēvī, crētum;*  
   *cōstituō 3, stituī, stūtum*  
 skličem *convocō 1*  
 skoraj *ferē*  
 skozi *per* (z ak.)  
 skrajn *extrēmus 3*  
 skrb *cūra, ae*  
 skrijem *abdō 3, didī, ditum*  
 skromen *modestus 3*  
 skušam *temptō 1*  
 slab *malus 3*  
 slabo *male*  
 slabost *īnfirmitās, ātis, f*  
 slaboten *īnfirminus 3*

sladek *dulcis, e; suāvis, e*  
 slava *glōria, ae*  
 slaven *clārus 3, ceber, bris, e*  
 slavim *celebrō 1; ferō 3, tulī,*  
   *lātum*  
 slečem *exuō 3, exuī, exūtum*  
 slepec *caecus, ī*  
 slika *imāgō, inis, f*  
 sloga *concordia, ae*  
 slučajno *forte*  
 slušam *obtemperō 1; pāreō 2,*  
   *pāruī; oboediō 4; obsequor 3*  
   *(alicui)*  
 smejem se *rīdeō 2, rīsī, rīsum*  
 smeh *rīsus, ūs, m*  
 sme se *licet, licuit (licitum est)*  
 smešen *rīdīculus 3*  
 smili se mi kdo *miseret mē ali-*  
   *cūus*  
 smrt *mors, mortis, f*  
 sneži *ninguit, nīxit*  
 snežni zameti *nivēs, nivium, f*  
 snidem se *congregior 3, gressus*  
   *sum*  
 snujem *mōlior 4, mōlitus sum*  
 Sofoklej *Sophoclēs, is*  
 Sokrat *Sōcratēs, is*  
 Solon *Solō(n), ōnis*  
 sonce *sōl, sōlis, m*  
 soteska *angustiae, ārum*  
 sova *noctua, ae*  
 sovražim *ōdī, ōdisse, ōsūrus*  
 sovražnik *hostis, is; inimicus, ī*  
 Sparta *Sparta, ae*  
 Spartanec *Spartānus, ī*  
 spet *iterum*  
 spim *dormiō 4;*  
   s. = ležim *cubō 1, cubuī, cubi-*  
   *tum*  
 spisujem *scribō 3, scripsī, scrip-*  
   *tum*  
 spodbudim *cohortor 1*  
 spodobi se mi *decet mē, decuit;*  
   ne spodobi se *dēdecet*  
 spomin *memoria, ae*  
 spomladi *vēre*  
 spominjam *commemorō 1*  
 spominjam se *meminī, meminisse;*  
   *reminīscor 3 —*

spona *vinculum*, *i*  
 sporočam *nūntiō* 1; *trādō* 3, *didī*,  
*dītum*  
 sporočilo *nūntius*, *iī*  
 spoštujem *vereor* 2, *veritus sum*;  
*colō* 3, *coluī*, *cultum*  
 spoznam *cognōscō* 3, *nōvī*, *nitum*  
 sprašujem *interrogō* 1  
 spravim kam *conferō* 3, *tulī*, *col-*  
*lātum*; *condō* 3, *didī*, *dītum*  
 spravim pod oblast *sub dīcīōnem*  
*(potestātem) redīgō*, *ēgī*, *āctum*  
 spravljam (shranjujem) *condō* 3,  
*condidī*, *conditum*  
 sprejemem *excipiō* 3, *cēpī*, *ceptum*  
 sramota *ignōminia*, *ae*  
 sramoten *turpis*, *e*  
 srčnost *audācia*, *ae*; *animus*, *i*  
 srebrn *argenteus* 3  
 srebro *argentum*, *i*  
 sreda *medium*, *iī*; po sredi (abl.)  
 srečam (te) *obviam (tibi) fiō*, *fac-*  
*tus sum*  
 srečen *beātus* 3; *fēlix*, *icis*  
 srednji *medius* 3  
 stanujem *habitō* 1  
 star *vetus*, *veteris*; *antīquus* 3  
 staram se *senēscō* 3, *senuī*  
 starček *senex*, *senis*, *m*  
 starejši *nātū māior*; *senex*  
 starodaven *antīquus* 3  
 starost *senectūs*, *ūtis*, *f*  
 starši *parentēs*, *um*, *m*  
 stebrenik *porticus*, *ūs*, *f*  
 stojim *stō* 1, *stetī*, *stātūrus*  
 stolp *turris*, *is*, *f*  
 storim *faciō* 3, *fēcī*, *factum*; *prae-*  
*stō* 1, *praestitī*, *stītum*  
 strast *libīdō*, *inis*, *f*; *voluptās*,  
*ātis*, *f*  
 stresem se *contremīscō* 3, *tremuī*  
 strošek, na državne stroške  
*pūblicē*  
 strup *venēnum*, *i*  
 stvar *rēs*, *reī*, *f*  
 Sulmon *Sulmō*, *ōnis*, *m*  
 suženj *servus*, *i*  
 sužnost *servitūs*, *ūtis*, *f*  
 svečenik *sacerdōs*, *ōtis*, *m*

svet *mundus*, *i*; *orbis terrārum*  
 svet = nasvet *cōnsilium*, *iī*  
 svetloba *lūx*, *lūcis*, *f*  
 svetujem *suādeō* 2, *suāsī*, *suāsum*  
 svinja *sūs*, *suis*, *m*, *f*  
 svoboda *libertās*, *ātis*, *f*

## Š

ščit *scūtum*, *i*  
 še *etiam*, *adhūc*  
 šega *mōs*, *mōris*, *m*  
 šiba *virga*, *ae*  
 šibam *virgis caedō* 3, *cecidī*, *cae-*  
*sum*  
 širok *lātus* 3  
 širokost *lātītūdō*, *inis*, *f*  
 škoda *dētrīmentum*, *i*;  
 škodo trpim *dētrīmentum ca-*  
*piō* 3, *cēpī*, *captum*  
 škodujem *noceō* 2, *nocuī*, *nocitūrus*  
 šola *schola*, *ae*; *lūdus*, *i*  
 število *numerus*, *i*

## T

tabor *castra*, *ōrum*  
 tajim *negō* 1; *abnuō* 3, *abnuī*  
 tako *ita*, *tam*, *sic*  
 takoj *statim*  
 takrat *tum*  
 Talet *Thalēs*, *ētis*  
 tam *ibi*  
 tarem *terō* 3, *trīvī*, *tritum*  
 Tarkvinij *Tarquinius*, *iī*  
 Tebanec *Thēbānus*, *i*  
 Tebe *Thēbae*, *ārum*  
 tečem *currō* 3, *cucurri*, *cursum*;  
 (reka) *fluō* 3, *flūxi*  
 tedaj *tum*  
 telo *corpus*, *corporis*, *n*  
 tem — čim *eō* — *quō*  
 Temistoklej *Themistoclē*s, *is*  
 Termopile *Thermopylae*, *ārum*  
 težek *difficilis*, *e*;  
 (po teži) *gravis*, *e*  
 težko = komaj *vix*  
 tiram *agō* 3, *ēgī*, *āctum*  
 Tit *Titus*, *i*



tolažim *cōnsōlor* 1  
 tolik *tantus* 3; *tot* (po številu)  
 tolikšen *tantus* 3  
 Tomi *Tomī, ōrum*  
 tostranski *citerior, ius*  
 tovariš *socius, iū*  
 tovarišija *societās, ātis, f*  
 travnik *prātum, ī*  
 trden *firmus* 3  
 trgovina *mercātūra, ae*  
 trinožnik *tripūs, tripodis, m*  
 Troja *Trōia, ae*  
 Trojanec *Trōiānus, ī*  
 trojen *triplex, icis*  
 tromba *tuba, ae*  
 trpim *patior* 3, *passus sum*;  
 škodo trpim *dētrimentum ca-*  
*piō* 3, *cēpī, captum*  
 trta *vītis, is, f*  
 trud *labor, ōris, m*  
 tudi *etiam, quoque*  
 tujec *peregrīnus, ī*  
 Tulij *Tullius, iū*

## U

ubežim *effugiō* 3, *fūgī, fugitūrus*  
 (z ak.)  
 ubijem *necō* 1; *interficiō* 3, *fēcī,*  
*fectum; occidō* 3, *cidī, cisum*  
 ubog *inops, inopis; pauper, ris*  
 učen *doctus* 3  
 učenec *discipulus, ī*  
 učenje *doctrīna, ae*  
 učim se *discō* 3, *didicī*  
 učitelj *magister, trī; auctor, ōris*  
 ugajam *placeō* 2, *placuī, placitum*  
 ugledam *cōnspiciō* 3, *spexī, spec-*  
*tum*  
 ugoden *prosper* 3; *opportūnus* 3  
 (*locus*)  
 ugrabim *ēripiō* 3, *ēripuī, ēreptum*  
 ugriznem *mordeō* 2, *momordī,*  
*morsum*  
 ujemam se *cōnsentiō* 4, *sēnsī,*  
*sēnsū*  
 ukažem *imperō* 1; *iubeō* 2, *iūssī,*  
*iūssum*  
 ukrotim *domō* 1, *domuī, domitum*

umetnik *artifex, ficis, m*  
 umetnina *artificium, iū*  
 umetnost *ars, artis, f*  
 umrem *moriōr* 3, *mortuus sum,*  
*moritūrus; diem suprēmum*  
*obeō* 4, *iū, itum*  
 uničim *dēleō* 2  
 upanje *spēs, speī, f*  
 upam *spērō* 1  
 upam se *audeō* 2, *ausus sum*  
 upiram se *repugnō* 1, *resistō* 3,  
*stītī*  
 upravljam *administrō* 1  
 ura *hōra, ae*  
 uredim *instruō* 3, *strūxī, strūctum*  
 urim *exerceō* 2, *exercuī, exerci-*  
*tātum*  
 urojen *innātus* 3  
 usmiljen *miserīcors, cordis*  
 usmilim se *misereor* 2, *miseritus*  
*sum*  
 usoda *fortūna, ae*  
 ustanovim *condō* 3, *didī, dītum*  
 ustrezam *indulgeō* 2, *indulsī, in-*  
*dultum*  
 utrjevanje *opus, operis, n*

## V

v *in* (z ak. in abl.)  
 Var *Vārus, ī*  
 varam *dēcipiō* 3, *cēpī, ceptum,*  
*fallō* 3  
 varen *tūtus* 3  
 varovanec *cliēns, ntis, m*  
 varujem *cūstōdiō* 4; *tueor* 2, *tu-*  
*tātus sum*  
 varujem se *caueō* 2, *cāvī, cautum*  
 (*rem*)  
 včasih *interdum*  
 večeraj *herī*  
 vderem *irrumpeō* 3, *rūpī, ruptum;*  
*irruō* 3, *irruī, irrutum*  
 več *amplius*  
 večer *vesper, erī*  
 vedež *vātēs, vātis, m*  
 vedno *semper*  
 velevam *iubeō* 2, *iūssī, iūssum*  
 veličasten *magnificus* 3

veličastnost *magnificentia*, *ae*  
 velik *magnus* 3  
 velikost *magnitūdō*, *inis*, *f*  
 veljam *valeō* 2, *valuī*; *putor* 1  
 vem *sciō* 4, *sciōvī*, *scitum*;  
 ne vem *nesciō*  
 vendar *tamen*  
 Ver *Verrēs*, *is*  
 vera *fidēs*, *eī*, *f*  
 verjamem *credō* 3, *didī*, *ditum*  
 ves *omnis*, *e*; *tōtus* 3  
 vesel *laetus* 3; *hilaris*, *e*  
 veseli me *iuvat mē*, *iūvit*  
 veselim se *laetor* 1 (*rē*); *gaudeō*  
 2, *gavisus sum* (*rē*)  
 veselje *laetitia*, *ae*; *gaudium*, *ī*  
 vešč *perītus* 3  
 veter *ventus*, *ī*  
 vidim *videō* 2, *vīdī*, *vīsum*  
 vihar *procella*, *ae*; *tempestās*,  
*ātis*, *f*  
 vijolica *viola*, *ae*  
 visim *pendeō* 2, *pendī*  
 visok *altus* 3  
 visokost = višina *altitūdō*, *inis*, *f*  
 vladam *imperō* 1; *regnō* 1  
 vlečem *trahō* 3, *trāxī*, *tractum*  
 vnamem se = nastanem *orior*,  
*oreris*, *orirī*, *ortus sum*, *ori-*  
*tūrus*  
 voda *aqua*, *ae*  
 vodim *dūcō* 3, *dūxī*, *ductum*  
 vodnjak *puteus*, *ī*  
 vojak *miles*, *itis*, *m*  
 vojna *bellum*, *ī*  
 vojno vojujem *bellum gerō* 3,  
*gessi*, *gestum*  
 vojno začnem *proelium committō*  
 3, *misī*, *missum*  
 vojska *bellum*, *ī*; *exercitus*, *ūs*  
 (vojaki);  
 v miru in vojski *domī mili-*  
*tiaequē*  
 volim *creō* 1  
 volk *lupus*, *ī*  
 vpadem *incurrō* 3, *currī*, *cursum*  
 vprašam *rogō* 1; *interrogō* 1;  
*quaerō* 3, *quaesivī*, *quaesitum*  
 (*ex aliquō*)

vprašam za svet *cōnsulō* 3, *cōn-*  
*sulūī*, *cōnsultum* (*aliquem*)  
 vpričo *cōram* (z *abl.*)  
 vračam *reddō* 3, *didī*, *ditum*  
 vračam se *revertor* 3, *revertī*,  
*reversum*; *redeō* 4, *ī*, *itum*  
 vrata *porta*, *ae*  
 vreden *dignus* 3 (z *abl.*)  
 vrednost *pretium*, *ī*  
 vrišč *tumultus*, *ūs*, *m*  
 vrnem = vračam  
 vrnem se = vračam se  
 vrsta (bojna) *aciēs*, *aciēī*, *f*  
 vršim *fungor* 3, *fūctus sum* (*rē*)  
 vržem *coniciō* 3, *abiciō*, *iēcī*,  
*iectum*  
 vsaj *saltem*  
 vstanem *surgō* 3, *surrēxī*, *sur-*  
*rēctum*  
 vseč *grātus* 3  
 vzamem (nase) *mōlior* 4, *mōlitus*  
*sum*; *suscipiō* 3, *cēpī*, *ceptum*  
 vzdržujem *sustentō* 1; *sustineō* 2,  
*tinūī*  
 vzgojim *ēducō* 1  
 vzdem *orior*, *oreris*, *orirī*, *ortus*  
*sum*  
 vzrok *causa*, *ae*

## Z

z *cum* (z *abl.*) (pri živih bitjih)  
 za *prō* (z *abl.*), *ad* (z *ak.*)  
 zableščim *fulgeō* 2, *fulsī*  
 začnem *incipiō* 3, *cēpī*, *ceptum*;  
*coepī*, *coepisse*; *ordior* 4,  
*orsus sum*;  
 z. boj *proelium committō* 3,  
*misī*, *missum*; *bellum inferō*  
 3, *tulī*, *illātum*  
 zadnji *ultimus* 3  
 zadosti *satis*  
 zadovoljen *contentus* 3  
 zadržim *retineō* 2, *tinūī*, *tentum*  
 zagledam *cōnspicor* 1; *cōnspiciō* 3,  
*spexī*, *spectrum*; *intueor* 2, *tui-*  
*tus sum*  
 zagrmi *tonat*, *tonuit*  
 zahrumim *fremō* 3, *fremūī*



zahtevam *postulō* 1; *pōscō* 3, *po-*  
*pōscī* —;  
 z. nazaj *repetō* 3, *petīvī*, *peti-*  
*tum*; *repōscō*, *popōscī*  
 zakon *lēx*, *lēgis*, *f*  
 zaman *frūstrā*  
 zameti (snežni) *nivēs*, *ium*, *f*  
 zamolčim *taceō* 2, *tacui*, *tacitūrus*  
 zanemarjam *neglegō* 3, *lēxi*, *lē-*  
*ctum*  
 zaobljubim *voveō* 2, *vōvī*, *vōtum*  
 zaostanem *remaneō* 2, *mansi*,  
*mansum*  
 zapazim *animadvertō* 3, *verti*,  
*versum*  
 zapodim (v beg) *fugō* 1  
 zapojem *canō* 3, *cecinī*, *cantātum*  
 zapoved *praeceptum*, *i*  
 zapovedujem *imperō* 1; *iubeō* 2,  
*iūssi*, *iussum*  
 zapravljiv *prōdigus* 3  
 zapuščam *relinquō* 3, *reliquī*, *re-*  
*lictum*; *dēserō* 3, *seruī*, *sertum*  
 zaradi *propter*, *ob* (z ak.); *causā*  
 (z gen.)  
 zarotnik *coniūrātus*, *i*  
 zasluga *meritum*, *i*  
 zaslužim *mereō* 2, *meruī*, *meritum*  
 (*mereor*)  
 zastran *dē* (z abl.)  
 zastava *vexillum*, *i*  
 zato *itaque*, *idcirco*, *proinde*  
 zatožim *accūsō* 1  
 zavetnik *patrōnus*, *i*  
 zavidam = zaviden sem *invidēō* 2,  
*vidī*, *vīsum*  
 zavzamem *capiō* 3, *cēpī*, *captum*  
 zažgem *incendō* 3, *incendī*, *in-*  
*cēnsum*  
 zbudim se *expergiſcor* 3, *exper-*  
*rēctus sum*  
 zdaj *nunc*  
 zdani se *illūcēscit*, *illūxit*  
 zdim se *videor* 2, *vīsus sum*  
 zdrav *sānus* 3  
 zdravilo *medicāmen*, *inis*, *n*; *me-*  
*dicīna*, *ae*  
 zdravim *sānō* 1; *medeor* 2 (z dat.)

zdravnik *medicus*, *i*  
 zdravstvuji! *valē!*  
 združim *congregō* 1; *coniungō* 3,  
*iūnxi*, *iūnctum*  
 zelišče *herba*, *ae*  
 zelo *valdē*  
 zemlja *terra*, *ae*;  
 z. = prst *humus*, *i*, *f*  
 zgled *exemplum*, *i*; *exemplar*,  
*āris*, *n*  
 zemski *terrestris*, *e*  
 zgodim se *fiō*, *fieri*, *factus sum*  
 zgodi se *fit*, *accidit*  
 zgodovinar *rērum gestārum scrip-*  
*tor*  
 zgodovina *historia*, *ae*; *rēs gestae*  
 zgovernost *ēloquentia*, *ae*  
 zgradim *aedificō* 1  
 zid *mūrus*, *i*  
 zima *hiems*, *hiemis*, *f*  
 zlat *aureus* 3  
 zlato *aurum*, *i*  
 zlažem se *mentior* 4, *mentitus sum*  
 zlo *malum*, *i*  
 zloben *malus* 3  
 zlomim *frangō* 3, *frēgī*, *fractum*  
 zmaga *victōria*, *ae*  
 zmagovalec *victor*, *ōris*, *m*  
 zmagam *superō* 1; *vincō* 3, *vici*,  
*victum*  
 zmagoslavje *triumphus*, *i*  
 zmanjkam *dēsum*, *dēesse*, *dēfuī*  
 zmanjšam *minuō*, *dēminuō* 3, *mi-*  
*nuī*, *minūtum*  
 zmeta *error*, *ōris*, *m*  
 znak *signum*, *i*  
 znam *sciō* 4, *scīvī*, *scītum*  
 zoper *adversus*, *contrā* (z ak.)  
 večer *vesperī*  
 zvem *cognōscō* 3, *nōvī*, *nītum*;  
*comperiō* 4, *comperi*, *comper-*  
*tum*  
 zvest *fidus* 3, *fidēlis*, *e*  
 zvestoba *fidēs*, *fideī*, *f*  
 zvezda *stēlla*, *ae*  
 zvežem *vinciō* 4, *vinxi*, *vinctum*  
 zvijača *dolus*, *i*

## Ž

že *iam*žeja *sitis, is, f*želim *optō 1; cupiō 3, cupīvi, cupītum*želod *glāns, glandis, f*ženin *spōnsus, i*ženska *fēmina, ae*žetev *messis, is, f*žica *filum, i*žito *frūmentum, i*živ *vivus 3*živim *vivō 3, vīxi, vīctūrus*življenje *vīta, ae*življenjepis *vīta, ae*žoga *pila, ae*žrebam *sortior 4, sortitus sum*